

BIBLISK HISTORIA

FÖR

ELEMENTARLÄROVERKEN

AF

V. T. ROSENQVIST.

ANDRA OMARBETADE UPPLAGAN

HELSINGFORS 1897.
SÖDERSTRÖM & C:o.

Pris 2 mark 50 penni.

BIBLISK HISTORIA
FÖR
ELEMENTARLÄROVERKEN

AF
V. T. ROSENQVIST.

ANDRA OMARBETADE UPPLAGAN.

HELSINGFORS 1897.
SÖDERSTRÖM & C:o.

BIBLISK HISTORIA

ELEMENTÄRLÄROVERKEN

V. T. ROSENQVIST

HELSINGFORS 1897.

HELSINGFORS CENTRALTRYCKERI.

Förord.

I tvenne afseenden skiljer sig denna nya upplaga från sin föregångare. På många religionslärares uppmaning har jag ej så alldeles obetydligt förkortat gamla testamentet. Och vidare har jag vid utarbetandet af denna afdelning förnämligast följt Bibelkommissionens i Sverige nyaste öfversättning af de Historiska böckerna, utgifven åren 1893 och 1896. På sistänågifna omständighet bygger jag framför allt hoppet om, att denna nya upplaga skall ega ett afgjort företräde framför den äldre.

För öfrigt hänvisar jag till förordet i första upplagan samt uttalar som ett önskningsmål, att de båda upplagorna måtte tills vidare få användas jämsides med hvarandra äfven på samma klass, på det att icke de elever, som möjligen redan ega den äldre upplagan, skola tvingas att lägga sig till den nya. Svårigheterna af att begagna olika upplagor torde lätt kunna öfvervinnas genom resp. lärares benägna medverkan.

Förf.

Innehållsförteckning.

Gamla Testamentet.

1. Menniskoslägtets äldsta historia.

	Sid.
1. Skapelsen	1
2. Lustgården. De första människorna	2
3. Syndafallet	3
4. Kain och Abel. Set	5
5. Syndens tillväxt. Floden. Guds förbund	6
6. Tornbyggnaden	8

2. Patriarkernas (stamfädernas) historia.

7. Abrams kallelse och vandring	9
8. Abram och Lot. Melkisedek	10
9. Abrams tro. Guds förbund	11
10. Saras otro	12
11. Abrahams förbön för Sodom	13
12. Sodoms och Gomorras förstörelse. <u>Lots räddning</u>	14
13. Isaks födelse och offring	16
14. Saras död. Isaks giftermål. Abrahams död	17
15. Esau och Jakob. <u>Herren uppenbarar sig för Isak</u>	20
16. Isak och hans söner	21
17. <u>Jakob lemnar hemmet. Jakobs dröm</u>	23
18. Jakob hos Laban	24
19. Jakobs flykt från Laban	26
20. Jakobs hemfärd. Isaks död	26
21. Josef säljes af sina bröder	28
22. Josef hos Potifar och i fängelse	30
23. Josefs upphöjelse	31
24. Josefs bröders första resa till Egypten	33
25. Josefs bröders andra resa till Egypten	34
26. Josef pröfvar sina bröder och gifver sig tillkänna. Hemkomsten	36
27. Jakob kommer till Egypten	38
28. Jakob och Josefs död	39

3. Israels befrielse ur Egyptens trældom. Intagandet af Kanaans land.

Moses och Josuas tid.

	Sid.
29. Israels tillstånd i Egypten. Moses födelse och flykt ..	42
30. Moses kallelse. Aron	44
31. Mose och Aron inför folket och Farao	46
32. Herrens straffdomar	47
33. Påskalammet. De förstföddas dödande. Uttåget	49
34. Tåget öfver Röda hafvet. Faraos och egyptiernas undergång	51
35. Vandrigen till Sinai	52
36. Gud sluter förbund med Israels folk	53
37. Folkets affall. Förbundet återknytes	56
38. Tabernaklet och gudstjensten	58
39. Spejare utsändas. Folkets synd. Guds straff	60
40. Åter vid Kades. Arons död. Kopparormen	61
41. Moses död	63
42. Josua. Eröfringen af Kanaans land	64
43. Landets delning. Josuas död	66

4. Domarens tid.

44. Folkets affall. Guds straff	67
45. Gideon. Simson	67
46. Samuels födelse, uppfostran och kallelse	70
47. Israels förödmjukelse och upprättelse. Samuels verksamhet	73

5. Det odelade konungadömet tid.

Saul, David och Salomo.

48. Saul blir konung	75
49. Saul en krigisk konung	77
50. Vändpunkten i Sauls lif	78
51. David smörjes till konung och kallas till Saul	79
52. Davids seger öfver Goliat	80
53. Jonatans vänskap. Sauls hat	83
54. Davids kringirrande	85
55. David hos filistéerna. Sauls död	88
56. David som konung	90
57. Davids fall	92
58. Absaloms uppror	94
59. Folkräkning. Davids sista anordningar. Hans död ...	97
60. Början af Salomos regering	99
61. Salomo på höjden af makt, vishet och härlighet. Templet	100
62. Salomos affall från Herren och död	103

6. De två rikena.

	Sid.
63. Rikets delning	105

A. Israel.

64. Jerobeams bilddyrkan	106
65. Ahabs afguder. Elias första uppträdande	106
66. Hungersnöden. Elia på Karmel	108
67. Elias flykt. Nya uppdrag	111
68. Nabots vingård. Elias hädanfärd	112
69. Elisa. Naaman	115
70. Jona	116
71. Israels rikets undergång. Samariterna	118

B. Juda.

72. Rehabeam	120
73. Hiskia. Jesaja	121
74. Josia	122
75. Juda rikets undergång	124

7. Fångenskapens tid.

76. Tillståndet under fångenskapen	125
77. Daniels upphöjelse	126
78. Daniel under Darii regering	128

8. Tiden efter fångenskapen.

79. Återkomsten från fångenskapen	131
---	-----

Bihang.

80. Judarna under de sista århundradena före Kristi födelse	134
---	-----

Nya Testamentet.**1. Jesu födelse och barndom.**

1. Förkunnelsen om Förelöparens och Jesu födelse. Maria och Elisabet	137
2. Förelöparens födelse och omskärelse	139
3. Jesu födelse förkunnas för Josef	140
4. Jesu födelse	140

	Sid.
5. Jesu omskärkelse och frambärande i templet	141
6. De visa männen från Österlandet. Flykten till Egypten	142
7. Jesus vid 12-års ålder i templet	143

2. Förberedelserna till Jesu offentliga verksamhet.

8. Johannes' verksamhet	144
9. Jesu dop och frestelser	145
10. Johannes' vittnesbörd. Jesu första lärjungar	146
11. Bröllopet i Kana	147

3. Förra delen af Jesu offentliga verksamhet.

12. Templets rening	149
13. Jesu samtal med Nikodemus. På landsbygden	149
14. Jesu samtal med samaritiskan	151
15. Återkomsten till Galileen. Petri fiskafänge. Mattei kallelse	152
16. De 12 apostlarna	154
17. Jesu bergspredikan	154
18. Jesus botar höfvitsmannens tjänare och uppväcker enkans son i Nain	160
19. Johannes' sändning. Jesu vittnesbörd	161
20. Synderskan vid Jesu fötter	162
21. Jesu 7 liknelser om himmelriket	162
22. Jesus stillar stormen. Jesus i gadarenernas land	165
23. Den sjuka qvinnan. Jairi dotter	167
24. Den lame vid Betesda	168
25. Jesu uppträdande på sabbaten	169
26. Johannes' död	169
27. Jesus spisar 5,000 män. Jesus går på vattnet	170
28. Den kananeiska qvinnan	172
29. Petri bekännelse. Jesus förkunnar sitt lidande	172
30. Jesu förklaring	173
31. Den sanna storheten. De två gäldenärerna	174

4. Senare delen af Jesu offentliga verksamhet.

32. Den barmhertige samariten. Marta och Maria	176
33. Den blindfödde. Jesus den gode herden	177
34. Det förlorade färet. Den borttappade penningen. Den förlorade sonen	179
35. Den rike mannen och Lasarus	181
36. De 10 spetälska. Fariseen och publikanen	182
37. Jesu välsignar barnen. Den rike ynglingen. Arbatarena i vingården	183
38. Lasari uppväckande. Följderna	185
39. På sista vandringen till Jerusalem	187
40. Smörjelsen i Betania. Intäget i Jerusalem	188
41. Om Johannes' sändning. De två sönerna. De onda vingårdsmännen	190

	Sid.
42. Det konungsliga bröllopet. Om skatt till kejsaren ...	191
43. Om uppståndelsen. Det yppersta budet. „Hvad synes eder om Kristus?“ Enkans gifmildhet	192
44. De 10 jungfrurna. De anförtrordda punden. Den yttersta domen	194

5. Jesu lidande och död.

45. Fottvagningen. Judas Iskariot	197
46. Påskalammsmåltiden. Nattvardens instiftande	199
47. Jesu trösteord till lärjungarna. På väg till Getsemane	200
48. Lidandet i Getsemane. Jesus gripes	202
49. Jesus inför den judiska myndigheten. Petri förnekelse. Judas' slut	203
50. Jesus inför den romerska myndigheten	205
51. Jesu korsfästelse	208
52. Jesu begrafning	210

6. Jesu uppståndelse och himmelfärd.

53. Jesu uppståndelse. Jesus uppenbarar sig för Maria Magdalena	212
54. Jesus uppenbarar sig för vandrarena till Emmaus ...	214
55. Jesus uppenbarar sig tvenne gånger för lärjungarna. Tomas	215
56. Jesus uppenbarar sig för 7 lärjungar. Petrus	216
57. Dopets instiftelse	217
58. Jesu himmelfärd	217

7. Kyrkans stiftelse.

59. En ny apostel i Judas' ställe	219
60. Andens utgjutande	220

Gamla Testamentet.

---

1. Menniskoslägtets äldsta historia.

1. Skapelsen.

I begynnelsen skapade Gud himmel och jord. Och jorden var öde och tom och mörker var öfver djupet och Guds Ande sväfvade öfver vattnet.

Gud sade: „Varde *ljus*“; och det vardt ljus. Och Gud såg, att ljuset var godt. Och Gud skilde ljuset från mörkret. Och Gud kallade ljuset dag, och mörkret kallade han natt. Och det vardt afton, och det vardt morgon, *den första dagen*.

Gud sade: „Varde midt i vattnet ett *fäste*, som skiljer vatten från vatten.“ Och Gud gjorde fästet och skilde vattnet under fästet ifrån vattnet ofvan fästet; och det skedde så. Och Gud kallade fästet himmel. Och det vardt afton, och det vardt morgon, *den andra dagen*.

Gud sade: „Samle sig det vatten, som är under himmelen, på en särskild plats, så att det torra blifver synligt.“ Och det skedde så. Och Gud kallade det torra *jord*, och den plats, där vattnet samlats, kallade han haf. Och Gud såg, att det var godt. Och Gud sade: „Frambringe jorden *grönska*, *fröbärande örter* och *frukträd*, som efter sina arter bära frukt, i hvilken de hafva sitt frö.“ Och det skedde så. Och Gud såg, att det var godt. Och det vardt afton, och det vardt morgon, *den tredje dagen*.

Gud sade: „Varde på himmelens fäste ljus, som skilja dagen från natten, och vare de till tecken och till att utmärka tider, dagar och år, och vare de på himmelens fäste till ljus, som lysa öfver jorden.“ Och det skedde så; Gud gjorde de *två stora ljusen*, *det större ljuset* till att

råda öfver dagen, och *det mindre ljuset* till att råda öfver natten, så ock *stjärnorna*. Och Gud såg, att det var godt. Och det vardt afton, och det vardt morgon, *den fjärde dagen*.

Gud sade: „Frambringe vattnet ett vimmel af lefvande varelser; flyge ock fåglar öfver jorden under himmelens fäste.“ Och Gud skapade de stora *hafsdjuren* och alla de lefvande varelser, af hvilka vattnet vinlar, efter deras art, så ock alla *bevingade fåglar* efter deras art. Och Gud såg, att det var godt. Och Gud välsignade dem och sade: „Varen fruktsamma och föröken eder.“ Och det vardt afton, och det vardt morgon, *den femte dagen*.

Gud sade: „Frambringe *jorden lefvande varelser*, boskapsdjur och kräldjur och vilda djur, efter deras arter.“ Och det skedde så. Och Gud såg, att det var godt. — Och Gud sade: „Låtom oss göra *menniskor* till vår afbild, att vara oss lika; och råde de öfver fiskarna i hafvet och öfver fåglarna under himmelen och öfver boskapsdjuren och öfver hela jorden och öfver alla kräldjur, som röra sig på jorden.“ Och Gud skapade *menniskan till sin afbild*. Till Guds afbild skapade han henne, till *man och kvinna* skapade han dem. Och Gud välsignade dem och sade till dem: „Varen fruktsamma och föröken eder och uppfyllen jorden och läggen henne under eder, och *råden öfver* fiskarna i hafvet och öfver fåglarna under himmelen och öfver alla djur, som röra sig på jorden.“ Och det skedde så. Och Gud såg på allt, som han hade gjort, och se, det var mycket godt. Och det vardt afton, och det vardt morgon, *den sjette dagen*.

Så blefvo nu himmelen och jorden fullbordade med hela sin härskara. Och Gud hvilade på sjunde dagen från allt sitt verk. Och Gud välsignade *den sjunde dagen* och *helgade* den, därför att han på den dagen *hvilade* från allt sitt verk. — (1 Mos. 1, 2).

2. Lustgården. De första menniskorna.

Herren Gud danade menniskan af stoft från jorden och inbläste lifsande i hennes näsa, och så blef menniskan en lefvande varelse.

Herren Gud planterade en lustgård i *Eden* och satte däri menniskan, som han hade danat. Herren Gud lät

nämligen alla slags träd, som voro ljufliga att se på och goda att äta af, uppväxa af marken och *lifvets träd* midt i lustgården, så ock *kunskapens träd* på godt och ondt.

Så tog nu Herren Gud mannen och satte honom i Edens lustgård till att bruka och bevara den. Och Herren Gud bjöd mannen och sade: „Af alla andra träd i lustgården må du fritt äta, men af kunskapens träd på godt och ondt skall du icke äta, ty när du äter däraf, skall du döden dö.“

Herren Gud sade: „Det är icke godt, att mannen är allena. Jag vill göra åt honom en hjälp, en sådan som honom höfves.“

Då nu Herren Gud hade danat af jord alla markens djur och alla himmelens fåglar, förde han dem fram till mannen för att se, huru denne skulle kalla dem. Ty såsom mannen kallade hvar lefvande varelse, så skulle den heta. Och mannen gaf namn åt alla djur. Men för *Adam* fann han icke någon hjälp, sådan som honom höfdes.

Då lät Herren Gud en tung sömn falla på mannen, och medan han sof, tog han ut ett af hans reffen och fyllde dess plats med kött. Och Herren Gud byggde en qvinna utaf reffen och förde henne fram till mannen. Då sade mannen: „Ja, denna är nu ben af mina ben och kött af mitt kött.“

Fördenskull skall en man öfvergifva sin fader och sin moder och hålla sig till sin hustru, och de skola varda ett kött.

Mannen och hans hustru voro båda nakna och blygdes icke för hvarandra. — (1 Mos. 2).

3. Syndafallet.

Ormen var listigare än alla andra markens djur, som Herren Gud hade gjort; och han sade till qvinnan: „Skulle då Gud hafva sagt: 'I skolen icke äta af något träd i lustgården'?“ Qvinnan svarade: „Vi få äta af frukten på de andra träden i lustgården; men om frukten på det träd, som står midt i lustgården, har Gud sagt: 'I skolen icke äta däraf, ej heller komma därvid, på det att I icke mån dö'.“ Då sade ormen till qvinnan: „Ingalunda skolen I döden dö; utan Gud vet, att när I äten däraf, skola

edra ögon öppnas, så att I blifven såsom Gud, vetande hvad godt och ondt är.“ Och qvinnan såg, att trädet var godt att äta af, och att det var en lust för ögonen, och att det var ett ljufligt träd, eftersom man där af fick förstånd, och hon tog af dess frukt och åt; och hon gaf jämväl åt sin man, och han åt.

Då öppnades bådas ögon, och de blefvo varse, att de voro nakna; och de fäste ihop fikonlöf och bundo omkring sig. Och de hörde Herren Gud vandra i lustgården, när dagen begynte svalkas; och mannen gömde sig med sin hustru för Herren Guds ansigte bland träden i lustgården. — Herren Gud kallade mannen och sade till honom: „Hvar är du?“ Han svarade: „Jag hörde dig i lustgården; då blef jag förskräckt, eftersom jag är naken; därför gömde jag mig.“ Då sade han: „Hvem har låtit dig förstå, att du är naken? Har du ätit af det träd, som jag förbjudit dig att äta?“ Mannen svarade: „Qvinnan, som du gifvit mig att vara med mig, hon gaf mig af trädet, så att jag åt.“ Då sade Herren Gud till qvinnan: „Hvad är det du har gjort?“ Qvinnan svarade: „Ormen besvek mig, så att jag åt.“

Då sade Herren Gud till ormen: „Eftersom du har gjort detta, vare du förbannad bland alla djur. På din buk skall du gå, och stoft skall du äta i alla dina lifsdagar. Och jag skall sätta fiendskap mellan dig och qvinnan och mellan din säd och hennes säd. Denna skall söndertrampa ditt hufvud, och du skall stinga den i hälen.“

Till qvinnan sade han: „Med smärta skall du föda dina barn. Men till din man skall din åtrå vara, och han skall råda öfver dig.“

Till Adam sade han: „Eftersom du lyssnade till din hustrus ord och åt af trädet, om hvilket jag hade bjudit dig och sagt: 'du skall icke äta där af', därför vare marken förbannad för din skull. Med vedermöda skall du nära dig af henne i alla dina lifsdagar; törne och tistel skall hon bära åt dig, och du skall äta markens örter. I ditt anletes svett skall du äta ditt bröd, till dess du vänder åter till jorden, ty af henne är du tagen. Ty du är stoft, och till stoft skall du åter varda.“

Mannen gaf sin hustru namnet *Eva*, ty hon blef en moder åt allt lefvande.

Herren Gud sade: „Se, mannen har blifvit såsom en af oss, så att han vet, hvad godt och ondt är. Må

han nu icke räcka ut sin hand och taga jämväl af lifvets träd och äta och så lefva evinnerligen.“ Därför förvisade Herren Gud honom ur Edens lustgård, på det han skulle bruka jorden, hvaraf han var tagen. — (1 Mos. 3).

4. Kain och Abel. Set.

Eva födde *Kain*, och hon födde därefter *Abel*. Abel blef en fårherde, men Kain blef en åkerman. Efter någon tid frambar Kain af markens frukt en offergåfva åt Herren. Också Abel frambar sin gåfva, af det förstfödda i hans hjord, af djurens fett. Och Herren såg till Abel och hans offergåfva, men till Kain och hans offergåfva såg han icke. Då blef Kain mycket vred, och han sänkte sin blick. Herren sade till Kain: „Hvarför är du vred, och hvarför sänker du din blick? Är det icke så: om du har godt i sinnet, då ser du frimodigt upp; men om du icke har godt i sinnet, då lurar synd vid dörren; till dig står hennes åtrå, men du bör råda öfver henne.“ Och Kain talade med sin broder Abel; och när de voro ute på marken, öfverföll Kain sin broder Abel och dräpte honom.

Herren sade till Kain: „Hvar är din broder Abel?“ Han svarade: „Jag vet icke. Skall jag taga vara på min broder?“ Herren sade till honom: „Hvad har du gjort? Hör, din broders blod ropar till mig från jorden. Så vare du nu förbannad och förvisad ifrån åkerjorden, som har öppnat sin mun för att mottaga din broders blod af din hand. När du brukar jorden, skall hon icke mer gifva dig sin gröda. Ostadig och flyktig skall du blifva på jorden.“ Då sade Kain till Herren: „Min missgärning är större, än att jag kan bära den. Och så skall ske, att hvemhelst som möter mig, han dräper mig.“ Men Herren sade till honom: „Då skall Kain blifva hämnad sjufaldt, hvemhelst som dräper honom.“ Och Herren satte ett tecken till skydd för Kain, så att ingen skulle slå honom ihjäl. Så gick Kain bort ifrån Herrens ansigte.

Eva födde åter en son och kallade honom *Set*. — Adam var 930 år, när han dog.

Kains efterkommande byggde städer och gjorde uppfinningar, men vandrade allt längre bort från Herren. En af Sets efterkommande var *Hanok*. Sedan Hanok

hade vandrat i umgängelse med Gud, försvann han, ty Gud tog honom bort. Dennes son var *Metusala*, som var 969 år, när han dog. — (1 Mos. 4, 5).

5. Syndens tillväxt. Floden. Guds förbund.

Menniskorna begynte föröka sig på jorden.

Då Herren såg, att människornas ondska var stor och att deras hjärtans alla uppsåt och tankar beständigt voro allenast onda, sade han: „Menniskorna, som jag skapade, vill jag utplåna från jorden, ja, både människor och djur.“ Men *Noa*, *Metusalas* sonson, fann nåd för Herrens ögon, ty han var en rättfärdig man och ostrafflig bland sitt släkte.

Gud sade till *Noa*: „Jag har beslutit att göra ända på allt kött, ty jorden är uppfylld af våld, som de öfva; se, jag vill förderfva dem tillika med jorden. Så gör dig nu en ark af goferträ och inred arken med kamrar och bestryk den med beck innan och utan. Och så skall du göra arken: den skall vara 300 alnar lång, 50 alnar bred och 30 alnar hög. Ty se, jag skall låta en flod komma med vatten öfver jorden, och allt som finnes på jorden skall förgås. Men med dig vill jag upprätta ett förbund: du skall gå in i arken med dina söner, *Sem*, *Ham* och *Jafet*, med din hustru och dina söners hustrur. Och af allt lefvande skall du föra in i arken ett par af hvar slag för att behålla dem vid lif med dig, hankön och honkön skola de vara. Och du skall taga till dig alla slags lifsmedel, att det må vara dig och dem till föda.“ *Noa* gjorde så.

Herren sade till *Noa*: „Gå in i arken med hela ditt hus, ty dig har jag funnit rättfärdig inför mig bland detta släkte. Ty 7 dagar härefter skall jag låta regna på jorden.“ Och *Noa* gick in i arken med sina söner, sin hustru och sina söners hustrur; därtill alla djur, två och två, hankön och honkön.

Då *Noa* var 600 år gammal, bröto alla det stora djupets källor fram, och himmelens fönster öppnade sig, och ett störtregn kom öfver jorden i 40 dagar och 40 nätter. Och vattnet förökade sig och lyfte arken, så att den flöt högt uppe öfver jorden. Och vattnet steg mer och mer, och alla höga berg under himmelen öfvertäcktes.

Då förgingos alla varelser, som voro på jorden, såväl menniskor som djur, och allenast Noa räddades jämte det som var med honom i arken. Och vattnet fortfor att stiga öfver jorden i 150 dagar.

Men Gud tänkte på Noa och alla djur, som voro med honom i arken. Och Gud lät en vind gå fram öfver jorden, så att vattnet sjönk undan; och djupets källor och himmelens fönster tillslötos, och regnet från himmelen upphörde. Då stannade arken på *Ararats berg*. Efter 40 dagar öppnade Noa fönstret på arken och lät en korp flyga ut; denne flög fram och åter, till dess vattnet hade torkat bort ifrån jorden. Sedan lät han en dufva flyga ut för att se, om vattnet hade sjunkit undan från marken. Men dufvan fann ingen plats, där hon kunde hvila sin fot, utan kom tillbaka till honom i arken, ty vattnet betäckte hela jorden. Då räckte han ut sin hand och tog henne in till sig i arken. Sedan väntade han ännu ytterligare 7 dagar och lät så dufvan än en gång flyga ut. Och dufvan kom till honom mot aftonen, och se, då hade hon ett friskt olivlöf i sin näbb. Då förstod Noa, att vattnet hade sjunkit undan från jorden. Men han väntade ännu ytterligare 7 dagar och lät så dufvan åter flyga ut; då kom hon icke mer tillbaka till honom. Noa tog bort taket på arken och såg nu, att marken var fri från vatten.

Då talade Gud till Noa och sade: „Gå ut ur arken med din hustru och dina söner och dina söners hustrur. Alla djur, som du har hos dig, skall du låta gå ut med dig, att de må växa till på jorden och vara fruktsamma och föröka sig.“ Noa gjorde så. Och Noa byggde ett altare åt Herren och offrade brännoffer på altaret.

Gud sade till Noa och hans söner: „Se, jag vill upprätta ett förbund med eder och med eder såd efter eder och med alla lefvande varelser, som I hafven hos eder. Härefter skall icke mera ske, att allt kött utrotas genom flodens vatten; ingen flod skall mer komma och förderfva jorden. Min båge har jag satt i skyn; den skall vara tecknet till förbundet mellan mig och jorden. Och när jag härefter låter skyar stiga upp öfver jorden och bågen då synes i skyn, skall jag tänka på mitt förbund.“

Noa var 950 år, när han dog. — Från Noas söner härstammade det nya människosläktet, som efter floden utbredde sig öfver jorden. — (1 Mos. 6—10).

6. Tornbyggnaden.

Hela jorden hade enahanda tungomål. Och menniskorna sade till hvarandra: „Nu väl, låtom oss bygga en stad åt oss och ett torn, hvars spets räcker upp i himmelen, och så göra oss ett namn; vi kunna eljest blifva kringspridda öfver hela jorden.“

Då steg Herren ned för att se staden och tornet, som menniskobarnen byggde. Och Herren sade: „Se, de äro ett enda folk och hafva alla enahanda tungomål, och detta är deras första tilltag; härefter skall intet blifva dem omöjligt, hvad de än besluta att göra. Nu väl, låtom oss stiga dit ned och förbistra deras tungomål, så att den ena icke förstår den andres tungomål.“ — Och så spridde Herren dem därifrån ut öfver hela jorden, så att de måste upphöra att bygga på staden. Därför fick den namnet *Babel*, eftersom Herren där *förbistrade* hela jordens tungomål. — (1 Mos. 11).

---

2. Patriarkernas (stamfädernas) historia.

(2000—1800.)

7. Abrams kallelse och vandring.

Från Sem härstammade *Tera*, som födde *Abram*, *Nahor* och *Haran*. *Haran* dog hos sin fader *Tera* i sitt fädernesland, i det kaldeiska *Ur*. Och *Tera* tog sin son *Abram* jämte dennes hustru *Sarai* och *Lot*, *Harans* son; och de drogo tillsammans ut från *Ur*, på väg till *Kanaans land*; men när de kommo till *Haran* i *Mesopotamien*, bosatte de sig där. Och *Tera* dog i *Haran*.

Herren sade till *Abram*: (1) „Gå ut ur ditt land och från din släkt och från din faders hus till det land, som jag vill visa dig. Och jag skall göra dig till ett stort folk, jag skall välsigna dig och göra ditt namn stort, och du skall blifva en välsignelse. Och jag skall välsigna dem som välsigna dig, och den som förbannar dig skall jag förbanna, och i dig skola alla släkter på jorden varda välsignade.“

Abram gick åstad, såsom Herren hade tillsagt honom; han var då 75 år gammal. Och *Abram* tog sin hustru *Sarai* och sin brorson *Lot* och alla egodelar, som de förvärfvat, och deras tjenare, och de drogo åstad på väg till *Kanaans land*.

Abram drog fram i landet ända till *Sikem*. Där uppenbarade sig Herren för honom och sade: (2) „Åt din säd skall jag gifva detta land.“ Då byggde *Abram* där ett altare åt Herren. Sedan flyttade han därifrån till bergsbygden öster om *Betel* och slog där upp sitt tält, och han byggde äfven där ett altare åt Herren och åkallade Herrens namn. Sedan bröt *Abram* upp därifrån och drog sig allt längre mot *Sydlandet*.

Därefter uppstod hungersnöd i landet, och Abram drog ned till *Egypten* för att bo där någon tid. Här råkade Abram i trångmål, men skyddades af Gud och återvände efter någon tid till Sydlandet. — (1 Mos. 11—13).

8. Abram och Lot. Melkisedek.

Abram var mycket rik på boskap, silfver och guld. Och han färdades från lägerplats till lägerplats och kom så från Sydlandet ända till Betel; där åkallade Abram Herrens namn.

Lot hade också får och fäkreatur och tält. Och landet räckte icke till för dem, så att de kunde bo tillsammans, ty deras egodelar voro så stora. Därför uppstodo tvister mellan Abrams och Lots herdar. Då sade Abram till Lot: „Icke skall någon tvist vara mellan mig och dig och mellan mina herdar och dina herdar; vi äro ju fränder. Ligger icke hela landet öppet för dig? Skilj dig ifrån mig. Vill du åt venster, så går jag åt höger, och vill du åt höger, så går jag åt venster.“ Då lyfte Lot upp sina ögon och såg, att hela *Jordanslätten* öfverallt var vattenrik, såsom Herrens lustgård. Och Lot utvalde åt sig hela Jordanslätten och drog österut, och de skildes från hvarandra, Abram bosatte sig i Kanaans land och Lot bosatte sig i städerna på slätten och drog med sina tält ända inemot *Sodom*. Men folket i Sodom var mycket ondt och syndigt inför Herren.

Herren sade till Abram, sedan Lot hade skilt sig ifrån honom: (3) „*Lyft upp dina ögon och se från den plats, där du står, mot norr och söder och öster och vester. Ty hela det land, som du nu ser, skall jag gifva åt dig och din säd för evärdlig tid. Och jag skall låta din säd blifva såsom stoftet på jorden. Kan någon räkna stoftet på jorden, så skall ock din säd kunna räknas. Stå upp och drag igenom landet efter dess längd och dess bredd, ty åt dig skall jag gifva det.*“ Abram drog åstad med sina tält och bosatte sig vid *Mamres lund* invid *Hebron*; och han byggde där ett altare åt Herren.

Konung *Kedorlaomer* i *Elam* och flera med honom förbundna konungar begynte krig med konungarna i *Sodom*, *Gomorra* och några andra städer. Dessa senare blefvo besegrade och nödgades fly. Konung *Kedorlaomer*

och de med honom förbundna togo allt gods, som fanns i Sodom och Gomorra, och alla lifsmedel där och tågade bort; de togo ock med sig Lot och hans egodelar. Men en af de räddade kom och berättade detta för Abram. Då lät han sina mest bepröfvade tjänare, 318 män, rycka ut och förföljde fienderna. Och han öfverföll dem om natten och slog dem och tog tillbaka allt godset; Lot och hans egodelar tog han ock tillbaka, äfvensom det öfriga folket.

Då Abram nu var på återvägen, gick konungen i Sodom honom till mötes. Och *Melkisedek*, konungen i *Salem*, lät bära ut bröd och vin; denne var prest åt Gud, den Högste. Och han välsignade Abram och sade: „Välsignad vare Abram af Gud den Högste, himmelens och jordens skapare! Och välsignad vare Gud, den Högste, som har gifvit dina ovänner i din hand!“ Och Abram gaf honom tionde af allt.

Konungen i Sodom sade till Abram: „Gif mig folket; godset må du behålla för dig själf.“ Men Abram svarade: „Jag lyfter min hand upp till Herren, till Gud den Högste, himmelens och jordens skapare, och betygar, att jag icke vill taga ens en tråd eller en skorem, än mindre något annat, som tillhör dig. Du skall icke kunna säga: 'jag har riktat Abram'.“ — (1 Mos. 13—14).

9. Abrams tro. Guds förbund.

En tid härefter kom Herrens ord i en syn till Abram; han sade: (4) „*Frukta icke, Abram, jag är din sköld; din lön skall blifva mycket stor.*“ Men Abram sade: „Herre, Herre, hvad vill du då gifva mig? Jag går ju barnlös bort, och arfvinge till mitt hus blifver en man från *Damaskus, Elieser.*“ Men Herren sade: „Nej, denne skall icke blifva din arfvinge, utan *en som utgått från ditt eget lif skall blifva din arfvinge.*“ Och Herren förde honom ut och sade: „Skåda upp till himmelen och räkna stjärnorna, om du kan räkna dem. Så skall din säd blifva.“ Abram trodde på Herren, och Herren räknade honom det till rättfärdighet.

På den dagen slöt Herren ett förbund med Abram och sade: „Åt din säd skall jag gifva detta landet, från *Egyptens flod* ända till den stora floden, floden *Frat*“.

Sarai födde Abram intet barn, men hon hade en egyptisk tjenstefrinna, *Hagar*. Och Sarai gaf Hagar åt Abram till hustru. Och Hagar födde åt Abram en son, hvilken Abram kallade *Ismael*. Då var Abram 86 år gammal.

Då Abram var 99 år gammal, uppenbarade sig Herren för honom och sade till honom: (5) „*Jag är Gud den Allsmäktige; vandra inför mig och var ostrafflig. Jag skall göra ett förbund mellan mig och dig och skall föröka dig öfvermåttan.*“ Då föll Abram ned på sitt ansigte, och Gud talade så med honom: „*Du skall icke mer heta Abram, utan **Abraham*** (d. ä. fader till många) *skall vara ditt namn, ty jag skall låta dig blifva en fader till många folk, och konungar skola utgå från dig. Och jag skall upprätta ett evigt förbund mellan mig och dig och din säd efter dig, så att jag skall vara din Gud och din säds efter dig, och jag skall gifva dig och din säd efter dig det land, där du nu bor såsom främling, hela Kanaans land till evärdlig besittning.*“ Gud sade ytterligare till Abraham: „*Detta skall vara ett tecken till förbundet mellan mig och eder: slägte efter slägte skall hvarit gossebarn bland eder omskäras, när det är 8 dagar gammalt.*“ — Gud sade åter till Abraham: „*Din hustru Sarai skall du icke mer kalla Sarai, utan **Sara*** (d. ä. furstinna) *skall vara hennes namn. Och jag skall välsigna henne, och skall också med henne gifva dig en son; ja, jag skall välsigna henne, och folkslag skola komma af henne, konungar öfver folk skola härstamma från henne.*“ Men Abraham sade: „*Måtte allenast Ismael få lefva inför dig!*“ Då sade Gud: „*Sannerligen, din hustru Sara skall föda dig en son, och du skall gifva honom namnet **Isak**; och med honom skall jag upprätta mitt förbund, ett evigt förbund.*“ Men angående Ismael har jag ock hört din bön; se, jag skall välsigna honom och föröka honom öfvermåttan. Men mitt förbund skall jag upprätta med Isak, honom, som Sara skall föda åt dig vid denna tid nästa år.“

Redan på samma dag tog Abraham sin son Ismael och alla sina tjenare och omskar dem, eftersom Gud hade sagt honom. — (1 Mos. 15—17).

10. Saras otro.

Herren uppenbarade sig för (6) Abraham vid Mamres lund, där han satt vid ingången till sitt tält, då det

var som hetast på dagen. När Abraham lyfte upp sina ögon, fick han se 3 män stå framför sig. Och han skyndade emot dem från tältets ingång och bugade sig ned till jorden och sade: „Herre, har jag funnit nåd för dina ögon, så gå icke förbi din tjänare. Låt mig hemta litet vatten, så att I kunnen två edra fötter; och hvil en eder under trädet. Och låten mig hemta ett stycke bröd, så att I kunnen vederqvicka eder, innan I gå vidare, eftersom I nu hafven tagit vägen förbi eder tjänare.“

Abraham skyndade in i tältet till Sara och sade: „Skynda dig och tag 3 mått fint mjöl, knåda det och baka kakor.“ Men själf sprang Abraham bort till boskapen och tog en god ung-kalf och gaf den åt sin tjänare, och denne skyndade sig att tillreda den. Och han tog tjockmjölk och sötmjök och kalfven, som han hade låtit tillreda, och satte fram för dem; och han stod själf hos dem under trädet, medan de åto.

De sade till honom: „Hvar är din hustru Sara?“ Han svarade: „Där inne i tältet.“ Herren sade: „Jag skall komma tillbaka till dig nästa år vid denna tid, och se, då skall din hustru Sara hafva en son.“ Detta hörde Sara där hon stod i ingången till tältet, som var bakom honom, och hon log. Men Herren sade till Abraham: „Hvarför log Sara? Är det något så underbart, att Herren icke förmår det? *Vid denna tid nästa år skall jag komma tillbaka till dig, och då skall Sara hafva en son.*“ Då nekade Sara och sade: „Jag log icke;“ ty hon blef förskräckt. Men han sade: „Jo, du log.“ — (1 Mos. 18).

11. Abrahams förbön för Sodom.

Männen stodo upp för att gå därifrån och vände sina blickar mot Sodom, och Abraham gick med för att ledsaga dem. Och Herren sade: „Kan jag väl dölja för Abraham, hvad jag vill göra? Från Abraham skall ju komma ett stort och mäktigt folk, och i honom skola alla folk på jorden varda välsignade. Ty jag har utvalt honom därtill, att han skall bjuda sina barn och sitt hus efter sig att hålla Herrens väg och öfva rättfärdighet och rätt, på det att Herren må låta komma öfver Abraham, hvad han har lofvat honom.“ — Herren sade: „Ropet från Sodom och Gomorra är stort, och deras synd

är mycket svår.“ Männen vände sig därifrån och gingo mot Sodom, men Abraham stod ännu kvar inför Herren.

Abraham trädde fram och sade: „Vill du då förgöra den rättfärdige tillika med den ogudaktige? Kanhända finnas 50 rättfärdiga i staden; vill du då icke skona orten för de 50 rättfärdigas skull? Bort det ifrån dig, att du skulle döda den rättfärdige tillika med den ogudaktige. Skulle han, som är hela jordens domare, icke göra hvad rätt är?“ Herren sade: „Om jag i Sodom finner 50 rättfärdiga inom staden, så vill jag skona hela orten för deras skull.“ Men Abraham sade: „Se, jag har dristat mig att tala till Herren, fastän jag är stoft och aska. Kanhända skall det fattas 5 i de 50 rättfärdiga; vill du då för de fems skull förderfva hela staden?“ Han sade: „Om jag där finner 45, så skall jag icke förderfva den.“ Abraham sade: „Kanhända skola 40 finnas där.“ Han svarade: „Jag skall då icke göra det för de fyratios skull.“ Då sade Abraham: „Herre, vredgas icke öfver att jag ännu talar något. Kanhända skola 30 finnas där.“ Han svarade: „Om jag där finner 30, så skall jag icke göra det.“ Abraham sade: „Se, jag har dristat mig att tala till min Herre. Kanhända skola 20 finnas där.“ Han svarade: „Jag skall då icke förderfva den för de tjugus skull.“ Abraham sade: „Herre, vredgas icke öfver att jag talar allenast ännu en gång. Kanhända skola 10 finnas där.“ Han svarade: „Jag skall då icke förderfva den, för de tios skull.“ Och Herren gick bort, sedan han hade talat ut med Abraham; och Abraham vände tillbaka hem. — (1 Mos. 18).

12. Sodoms och Gomorras förstöring. Lots räddning.

De två englarna kommo om aftonen till Sodom, och Lot satt i porten till Sodom. När han fick se dem, stod han upp och gick emot dem och föll ned till jorden på sitt ansigte. Och Lot bad dem så enträget, att de togo härberge hos honom; och han tillredde en måltid åt dem.

Innan de hade lagt sig, omringades huset af männen i staden, både unga och gamla. De kallade på Lot och sade till honom: „Hvar äro de män, som hafva kommit till dig i natt? För dem ut till oss!“ Då gick Lot ut till dem i porten och stängde dörren efter sig och sade:

„Mina bröder, gören icke så illa!“ Men de sade: „Bort med dig!“ Och de tillade: „Denne ene har kommit hit och bor här såsom främling, och han vill dock ständigt upphäfvä sig till domare? Men nu skola vi göra dig mera ondt än dem.“ Och de trängde med våld in på Lot och stormade fram för att spränga dörren. Då räckte männen ut sina händer och togo Lot in till sig och stängde dörren. Och de slog med blindhet de män, som stodo utanför husets port, både små och stora, så att de förgäfves sökte finna porten.

Männen sade till Lot: „Har du någon mera här, vare sig någon måg eller några söner eller döttrar eller någon annan, som tillhör dig i staden, så för dem bort ifrån detta ställe. Ty vi skola förderfva detta ställe; Herren har utsändt oss till att förderfva det.“ Då gick Lot ut och talade till sina mågar, som skulle få hans döttrar, och sade: „Stån upp och gån bort från detta ställe; ty Herren skall förderfva staden.“ Men hans mågar menade, att han skämtade.

När nu morgonrodnaden gick upp, manade englarna på Lot och sade: „Stå upp och tag med dig din hustru och dina båda döttrar, på det att du icke må förgås genom stadens missgärning.“ Och då han ännu dröjde, togo männen honom vid handen jämte hans hustru och hans båda döttrar, ty Herren ville skona honom. Och medan de förde dem ut, sade den ene: „Fly för ditt lifs skull; och se dig icke tillbaka och dröj ingenstädes på slätten. Fly undan till bergen, på det att du icke må förgås.“ Men Lot sade: „Jag förmår icke fly undan till bergen. Men se, staden där borta ligger helt nära, och det är lätt att fly dit, och den är liten; låt mig fly undan dit — den är ju så liten.“ Då svarade han honom: „Nå väl, jag skall icke omstörta den stad, om hvilken du talar. Men skynda dig att fly undan dit, ty jag kan intet göra, förrän du har kommit dit.“ Däraf har staden fått namnet *Soar* (d. ä. litenhet).

Då nu solen hade gått upp öfver jorden och Lot hade kommit till *Soar*, lät Herren svafvel och eld regna ned från himmelen öfver Sodom och Gomorra, och han omstörtade dessa städer med hela slätten och alla dem, som bodde i städerna, och det som växte på marken. Och Lots hustru såg sig tillbaka; då blef hon en saltstod.

När Abraham bittida följande morgon gick till den plats, där han hade stått inför Herren, och blickade ned öfver Sodom och Gomorra och öfver hela slättlandet, då fick han se en rök stiga upp från landet, lik röken från en smältugn.

Lot drog upp från Soar till bergsbygden och bodde där med sina båda döttrar, ty han fruktade att bo kvar i Soar. — (1 Mos. 19).

13. Isaks födelse och offring.

Abraham bröt upp från Mamre och drog till Sydlandet.

Sara födde åt Abraham en son vid den bestämda tid, som Gud hade sagt honom. Och Abraham kallade sin son Isak. Och Abraham omskar Isak, när denne var 8 dagar gammal. Abraham var då 100 år gammal.

Barnet växte upp; och en dag gjorde Abraham ett stort gästabud. Då fick Sara se Hagars son leka och skämta, och hon sade till Abraham: „Drif ut denna tjenstefrinna och hennes son, ty denna tjenstefrinns son skall icke ärfva med min son Isak.“ Det talet missagade Abraham mycket för hans sons skull. Men Gud sade till Abraham: „Lyssna till Sara i allt hvad hon säger dig; ty genom Isak är det som säd skall uppkallas efter dig. Men också tjenstefrinnsans son skall jag göra till ett folk, därför att han är din säd.“ Bittida följande morgon tog Abraham bröd och en flaska med vatten och gaf det åt Hagar, och han gaf henne barnet med och lät henne gå.

En tid härefter begaf det sig, att Gud satte Abraham på prof. Han sade till honom: (7) *„Tag din son Isak, din ende son, som du har kär, och gå bort till Moria land och offra honom där såsom brännoffer på ett berg, som jag skall säga dig.“*

Bittida följande morgon lastade Abraham sin åsna och tog med sig 2 sina tjenare och sin son Isak; och han högg sönder ved till brännoffer och bröt så upp och gick åstad till det ställe, som Gud hade sagt honom. När nu Abraham på tredje dagen lyfte upp sina ögon och fick se stället på afstånd, sade han till sina tjenare: „Stannen I här med åsnan; jag och gossen vilja gå dit bort.

När vi hafva tillbedt, skola vi komma tillbaka till eder.“ Abraham tog veden till brännoffret och lade den på Isak, men själf tog han elden och knifven, och de gingo så båda tillsammans. Då talade Isak till sin fader: „Min fader.“ Han svarade: „Här är jag, min son.“ Han sade: „Se, här är elden och veden, men hvar är fåret till brännoffret?“ Abraham svarade: „Gud utser nog åt sig fåret till brännoffret, min son.“ Så gingo de båda tillsammans.

När de nu hade kommit till det ställe, som Gud hade sagt Abraham, byggde han där ett altare och lade veden därpå; sedan band han sin son Isak och lade honom på altaret ofvanpå veden. Och Abraham räckte ut sin hand och tog knifven för att slagta sin son. Då ropade Herrens engel till honom från himmelen och sade: „Abraham, Abraham, kom icke med din hand vid gossen och gör honom intet, ty nu vet jag, att du fruktar Gud, då du icke har undanhållit mig din ende son.“ När då Abraham lyfte upp sina ögon, fick han se bakom sig en vädur, som hade fastnat med sina horn i ett snår; och Abraham gick dit och tog väduren och offrade den till brännoffer i sin sons ställe. Och Herrens engel ropade för andra gången till Abraham från himmelen och sade: „Jag svär vid mig själf, säger Herren, att eftersom du har gjort detta och icke undanhållit mig din ende son, därför skall jag rikligen välsigna dig och göra din säd talrik såsom stjärnorna på himmelen och såsom sanden på hafvets strand. Och i din säd skola alla folk på jorden vara välsignade, därför att du hörde min röst.“

Sedan vände Abraham tillbaka till sina tjenare; och de stodo upp och gingo tillsammans till Beer-Seba, och Abraham stannade där. — (1 Mos. 20—22).

14. Saras död. Isaks giftermål. Abrahams död.

Sara dog i Hebron, 127 år gammal. Och Abraham köpte af *Hels barn* en åker öster om Mamre, på hvilken grottan *Makpela* var; där begrof han Sara.

Någon tid därefter sade Abraham till sin äldste hustjenare, den som förestod all hans egendom: „Jag vill af dig taga en ed vid Herren, himmelens Gud och jordens Gud, att du icke till hustru åt min son skall taga någon af kanaanéernas döttrar här, där jag bor, utan att du skall gå till

mitt eget land och till min släkt och där taga hustru åt min son Isak.“ Tjenaren sade till honom: „Men om så händer, att qvinnan icke vill följa mig hit till landet, skall jag då föra din son tillbaka till det land, hvarifrån du har kommit?“ Abraham svarade honom: „Tag dig till vara för att föra min son dit tillbaka. Herren skall sända sin engel framför dig, så att du därifrån skall kunna få en hustru åt min son. Men om qvinnan icke vill följa dig, så är du fri från denna din ed till mig.“ Och tjenaren lofvade honom detta med ed.

Tjenaren tog 10 af sin herres kameler och allahanda dyrbara gåfvor och for åstad till Nahors stad. Där lät han kamelerna lägga sig utanför staden vid en vattenbrunn; och det led mot aftonen, den tid då qvinnorna plägade komma ut för att hemta vatten. Och han sade: „Herre, min herre Abrahams Gud, låt mig i dag få ett lyckosamt möte och gör nåd med min herre Abraham. Se, jag står här vid vattenkällan, och stadsbornas döttrar komma hit ut för att hemta vatten. Om jag nu säger till en flicka: 'håll hit din kruka, att jag må dricka', och hon då svarar: 'drick; dina kameler vill jag ock vattna', må hon då vara den, som du har utsett åt din tjenare Isak, så skall jag däraf veta, att du har gjort nåd med min herre.“

Och se, innan han hade slutat att tala, kom *Rebecka* dit ut, dotter till *Betuel*, som var son till Nahor; och hon bar sin kruka på axeln. Och flickan var mycket fager att skåda. Hon gick nu ned till källan och fyllde sin kruka och steg så upp igen. Då skyndade tjenaren emot henne och sade: „Låt mig dricka litet vatten ur din kruka.“ Hon svarade: „Drick, min herre“, och satte strax ned krukan på sin hand och gaf honom att dricka. Sedan sade hon: „Jag vill ock ösa upp vatten åt dina kameler, till dess de alla fått dricka.“ Och hon tömde strax sin kruka i hon och skyndade åter till brunnen för att ösa vatten och öste så upp åt alla hans kameler. Men mannen såg på henne under tystnad och undrade, om Herren hade gjort hans resa lyckosam eller icke. Då nu alla kamelerna hade druckit, tog mannen fram gyllene smycken och sade: „Hvems dotter är du? Och kunna vi få natthärberge i din faders hus?“ Hon svarade honom: „Jag är dotter till Betuel, Nahors son. Vi hafva rikligt med både halm och foder; natthärberge

kan du ock få.“ Då böjde mannen sig ned och tillbad Herren och sade: „Lofvad vare Herren, min Herre Abrahams Gud, som icke har tagit sin nåd och trofasthet från min herre! Mig har Herren ledsagat på vägen, hem till min herres fränder.“ Och flickan skyndade åstad och berättade allt detta i sin moders hus.

Rebecka hade en broder, som hette *Laban*. När han såg de gyllene smycken, som hans syster bar, och hörde hvad hon berättade, begaf han sig till mannen. Och han sade: „Kom in, du Herrens välsignade; hvarför står du här ute? Jag har beredt plats i huset, och rum finnes för kamelerna.“ Så kom då mannen in i huset, och man lastade af kamelerna och tog fram halm och foder åt dem och vatten till att två hans och hans följeslagares fötter. Och man framsatte mat åt honom, men han sade: „Jag vill icke äta, förrän jag har framfört mitt ärende.“ Laban svarade: „Tala.“ Då sade han: „Jag är Abrahams tjänare. Och Herren har rikligen välsignat min herre med jordiska egodelar, och Sara, min herres hustru, har födt åt min herre en son på sin ålderdom, och åt denne har han gifvit allt hvad han eger.“ Därefter redogjorde han utförligt för den ed han aflagt inför sin herre Abraham samt för allt, hvad han erfarit vid källan. Slutligen tillade han: „Om I nu viljen visa min herre kärlek och trofasthet, så sägen mig det; hvarom icke, så sägen mig ock det, att jag då må vända mig åt annat håll.“ Då svarade Laban och Betuel: „Från Herren har detta kommit; vi kunna därvid intet säga till dig, hvarken ondt eller godt. Se, där står Rebecka inför dig, tag henne och far åstad; må hon blifva hustru åt din herres son, såsom Herren har sagt.“ När Abrahams tjänare hörde deras ord, föll han ned på jorden och tillbad Herren. Sedan tog tjänaren fram smycken af silfver och guld samt kläder och gaf detta åt Rebecka. Jämväl åt hennes broder och moder gaf han dyrbara skänker. Och de åto och drucko, han och hans följeslagare, och stannade sedan där öfver natten.

Om morgonen, när de stått upp, sade tjänaren: „Låten mig nu fara till min herre.“ Rebeckas broder och moder sade: „Låt flickan stanna hos oss några dagar, 10 eller så; sedan må du fara.“ Men han svarade dem: „Uppehållen mig icke, eftersom Herren har gjort min resa lyckosam. Låten mig fara.“ Då kallade de Rebecka

till sig och sade till henne: „Vill du resa med denne man?“ Hon svarade: „Ja.“ Så läto de Rebecka fara. Och de välsignade henne.

Isak, som bodde i Sydlandet, hade mot aftonen gått ut på fältet i sorgsna tankar. När han då lyfte upp sina ögon, fick han se kameler komma. Då nu också Rebecka lyfte upp sina ögon och fick se Isak, steg hon med hast ned från kamelen; och hon frågade tjänaren: „Hvem är den mannen, som kommer emot oss där på fältet?“ Tjänaren svarade: „Det är min herre.“ Då tog hon slöjan och höljde sig. Och tjänaren berättade för Isak, huru han hade uträttat allt. Och Isak förde henne in i sin moder Saras tält; och han tog Rebecka till sig, och hon blef hans hustru, och han hade henne kär. Så blef Isak tröstad i sorgen efter sin moder.

Abraham dog, då han var 175 år gammal. Honom begrofvos hans söner, Isak och Ismael, i Makpelas grotta. — (1 Mos. 23—25).

15. Esau och Jakob. Herren uppenbarar sig för Isak.

Isak var 40 år gammal, då han tog Rebecka till hustru. Och Isak bad till Herren för sin hustru, ty hon var ofruktsam. Herren sade till Rebecka: „Åt två folkstammar skall du gifva upphof, den ena stammen skall vara den andra öfvermåktig, och den äldre skall tjena den yngre.“

Då nu tiden var inne, födde Rebecka tvillingar. Och den förste var rödlett och luden, och de gåfvo honom namnet *Esau* (d. ä. luden). Och hans broder fick namnet *Jakob* (d. ä. den som bedrager), Isak var då 60 år gammal.

Barnen växte upp, och Esau blef en skicklig jägare, som höll sig ute på marken; Jakob åter blef en fromsint man, som bodde i tält. Isak hade Esau kärast, ty han hade smak för villebråd, men Rebecka hade Jakob kärast.

En gång, när Jakob höll på att koka en sopprätt, kom Esau hem från marken, uppgifven af hunger. Och Esau sade till Jakob: „Låt mig få sluka i mig af det röda du har där, ty jag är uppgifven af hunger.“ Därpå fick han namnet *Edom* (d. ä. röd). Jakob sade: „Sälj då

nu åt mig din förstfödsloft.“ Esau svarade: „Jag är ju döden nära, hvartill gagnar mig då min förstfödsloft?“ Jakob sade: „Så gif mig nu din ed därpå.“ Och han gaf honom sin ed och sålde så sin förstfödsloft till Jakob. Men Jakob gaf åt Esau bröd och linssoppa; och han åt och drack och stod sedan upp och gick sin väg. Så ringaktade Esau sin förstfödsloft.

En hungersnöd uppstod i landet. Då drog Isak till *filistéernas* land. Där uppenbarade sig Herren för honom och sade: „Drag icke ned till Egypten. Stanna såsom främling här i landet; jag skall vara med dig och välsigna dig. *Jag skall göra din säd talrik såsom stjärnorna på himmelen, och jag skall gifva åt din säd alla dessa länder; och i din säd skola alla folk på jorden varda välsignade, därför att Abraham har hört min röst och hållit hvad jag bjudit honom hålla.*“ Så stannade Isak qvar där.

Isak blef en mäktig man, hans makt blef större och större. Han egde så många får och fäktatur och så många tjenare, att *filistéerna* begynte afundas honom. Då drog han därifrån upp till Beer-Seba, hvarest Herren åter uppenbarade sig för honom och sade: „Frukta icke, ty jag är med dig.“

Då Esau var 40 år gammal, tog han till hustrur af *hetéernas* döttrar. Men dessa blefvo en hjärtesorg för Isak och Rebecka. — (1 Mos. 25—26).

16. Isak och hans söner.

När nu Isak hade blifvit gammal och hans ögon voro skumma, så att han icke kunde se, kallade han till sig Esau och sade till honom: „Se, jag är gammal och vet icke, när jag skall dö. Så tag nu dina jagtredskap, ditt koger och din båge, och gå ut i marken och jaga villebråd åt mig och tillred åt mig en smaklig rätt, sådan jag tycker om, och bär in den till mig, att jag må äta, på det att min själ må välsigna dig, förrän jag dör.“

Men Rebecka sade till Jakob: „Se, jag har hört din fader tala så till din broder Esau: 'hemta mig villebråd och tillred åt mig en smaklig rätt, att jag må äta och så välsigna dig inför Herren, förrän jag dör'. Så hör nu hvad jag säger, min son, och göt hvad jag bjuder dig. Gå bort till hjorden och hemta mig därifrån 2 goda kil-

lingar, så vill jag af dem tillreda en smaklig rätt åt din fader, en sådan som han tycker om. Och du skall bära in den till din fader, att han må äta, på det att han må välsigna dig, förrän han dör.“ Jakob sade till sin moder: „Min broder Esau är luden, och jag är slät. Kanhända tager min fader på mig, och jag blifver då af honom hållen för en bespottare och skaffar mig förbannelse i stället för välsignelse.“ Då sade hans moder till honom: „Den förbannelsen komme öfver mig, min son; hör du allenast hvad jag säger och gå och hemta dem åt mig.“ Då gick Jakob och hemtade dem till sin moder; och hon tillredde en smaklig rätt, sådan hans fader tyckte om. Och hon tog Esaus högtidskläder, som hon hade hos sig i huset, och klädde dem på Jakob. Och med skinnen af killingarna beklädde hon hans händer och den släta delen af hans hals. Sedan lemnade hon åt Jakob den smakliga rätten och brödet, som hon hade tillreddt.

Jakob gick in till sin fader och sade: „Min fader.“ Isak svarade: „Hvem är du, min son?“ Jakob sade: „Jag är Esau, din förstfödde. Jag har gjort, såsom du tillsade mig; sätt dig upp och ät af mitt villebråd, på det att din själ må välsigna mig.“ Men Isak sade: „Huru har du så snart kunnat finna något, min son?“ Han svarade: „Herren, din Gud, skickade det i min väg.“ Då sade Isak till Jakob: „Kom hit, min son, och låt mig taga på dig och känna, om du är min son Esau eller icke.“ Och Jakob gick fram till sin fader, och när denne hade tagit på honom, sade han: „Rösten är Jakobs röst, men händerna äro Esaus händer.“ Och han tillade: „Är du verkligen min son Esau?“ Jakob svarade: „Ja.“ Då sade han: „Bär hit maten åt mig, att jag må äta af min sons villebråd, på det att min själ må välsigna dig.“ Och Jakob bar den fram till honom, och han åt; och han räckte honom vin, och han drack. Därefter sade Isak till honom: „Kom hit och kyss mig, min son.“ När han då gick fram och kysste honom, kände han lukten af hans kläder och välsignade honom; han sade: „*Gud gifve dig af himmelens dagg och af jordens fetma och säd och vin i rikligt mått. Folk tjene dig, och folkslag falle ned för dig. Var en herre öfver dina bröder, och din moders söner falle ned för dig. Förbannad vare den dig förbannar, och välsignad vare den dig välsignar.*“

När Jakob just hade gått ut från sin fader, kom Esau hem från jagten. Därefter tillredde äfven han en smaklig rätt och bar in den till sin fader och sade: „Må min fader stå upp och äta af sin sons villebråd, på det att din själ må välsigna mig.“ Isak frågade honom: „Hvem är du?“ Han sade: „Jag är Esau, din förstfödde son.“ Då blef Isak öfvermåttan häpen och sade: „Hvem var då den jägaren, som bar in till mig sitt villebråd, så att jag, förrän du kom, åt af allt och välsignade honom? Välsignad skall han ock förblifva.“ När Esau hörde sin faders ord, brast han ut i högljudd och bitter klagan och sade till sin fader: „Välsigna ock mig min fader.“ Men han svarade: „Din broder har kommit med svek och tagit din välsignelse.“ Esau sade: „Han heter ju Jakob, och han har nu också två gånger bedragit mig. Min förstfödsrätt har han tagit, och se, nu har han ock tagit min välsignelse.“ Och han frågade: „Har du då ingen välsignelse qvar för mig?“ Isak svarade: „Se, jag har satt honom till en herre öfver dig, och alla hans bröder har jag gifvit honom till tjenare, och med säd och vin har jag begåfvat honom, hvad skall jag då nu göra för dig, min son?“ Esau sade till sin fader: „Har du då allenast den enda välsignelsen, min fader? Välsigna också mig, min fader.“ Och Esau brast ut i gråt. Då svarade Isak och sade till honom: „Se, fjärran från jordens fetma skall din boning vara och utan dagg från himmelen ofvanefter. *Af ditt svärd skall du lefva, och du skall tjena din broder.* Men det skall ske, när du samlar din kraft, att du bryter hans ok från din hals.“ — (1 Mos. 27).

17. Jakob lemnar hemmet. Jakobs dröm.

Esau blef hätsk mot Jakob för välsignelsens skull, och han sade vid sig själf: „Snart skola de dagar komma, då vi få sörja vår fader; då skall jag dräpa min broder Jakob.“ När man nu berättade detta för Rebecka, sade hon till Jakob: „Se, din broder Esau vill hämnas på dig och dräpa dig. Så stå nu upp och fly till min broder Laban i Haran och stanna någon tid hos honom, till dess din broders förbittring upphört. Då skall jag sända och hemta dig därifrån.“

Rebecka sade till Isak: „Jag är led vid lifvet för Hets döttrars skull. Om Jakob tager hustru bland Hets döttrar, hvarför skall jag då lefva?“

Då kallade Isak till sig Jakob och sade till honom: „Tag dig icke till hustru någon af Kanaans döttrar, utan far till Betuels, din morfaders, hus och tag dig en hustru därifrån, någon af Labans, din morbroders, döttrar. Och må Gud den Allsmäktige välsigna dig och föröka dig och gifva dig Abrahams välsignelse.“

Jakob begaf sig från Beer-Seba på väg till Haran. Och han kom till ett ställe, där han stannade öfver natten, ty solen hade gått ned; och han tog en af stenarna på platsen för att hafva den till hufvudgård och lade sig att sofva där. Då hade han en dröm. Han såg en stege vara ställd på jorden, och dess öfre ände räckte upp till himmelen, och Guds englar stego upp och ned därpå. Och se, Herren stod framför honom och sade: (1) „*Jag är Herren, Abrahams, din faders, Gud och Isaks Gud. Det land, där du ligger, skall jag gifva åt dig och din säd. Och din säd skall blifva såsom stoflet på jorden, och du skall utbreda dig åt vester och öster och norr och söder, och alla släkter på jorden skola varda välsignade i dig och din säd. Och se, jag är med dig och skall bevara dig, hvarthelst du går, och jag skall föra dig tillbaka till detta land; ty jag skall icke öfvergifva dig, till dess jag har gjort hvad jag har sagt dig.*“ När Jakob vaknade upp ur sömnen, sade han: „Herren är sannerligen på denna plats, och jag visste det icke!“ Och han betogs af fruktan och sade: „Detta måste vara en helig plats; här bor för visso Gud, och här är himmelens port.“ Jakob tog stenen, som han hade haft till hufvudgård, och reste upp den till en stod och göt olja därofvån. Och han gaf åt detta ställe namnet Betel (d. ä. Guds hus). Och Jakob gjorde ett löfte och sade: „Om Gud är med mig och bevarar mig på den resa, på hvilken jag nu är stadd, så att jag kommer i frid tillbaka till min faders hus, då skall Herren vara min Gud; och denna sten, som jag har rest till en stod, skall blifva ett *Guds hus.*“ — (1 Mos. 27, 28).

18. Jakob hos Laban.

Jakob begaf sig åstad till Österlandet. Där fick han se en brunn på fältet, och vid den lågo fårahjordar. Och stenen, som låg öfver brunnens öppning, var stor. Jakob sade till hjordarnas herdar: „Mina bröder, hvarifrån ären

I?" De svarade: „Vi äro ifrån Haran.“ Då sade han till dem: „Kännen I Laban, Nahors son?" De svarade: „Ja, och se, där kommer hans dotter *Rakel* med fåren.“ Medan han ännu talade med dem, hade *Rakel* kommit med sin faders får. När *Jakob* fick se *Rakel*, gick han fram och vältrade stenen från brunnens öppning och vattnade sin morbroder *Labans* får. Och *Jakob* kysste *Rakel* och brast ut i gråt. Och han omtalade för *Rakel*, att han var hennes faders frände, och att han var *Rebeckas* son. Och hon skyndade åstad och omtalade det för sin fader.

Då nu *Laban* fick höra talas om sin systerson *Jakob*, skyndade han emot honom och tog honom i famn och kysste honom och förde honom in i sitt hus. *Jakob* stannade hos *Laban* en månads tid.

Laban sade till *Jakob*: „Du är ju min frände. Skulle du då tjena mig för intet? Säg mig, hvad du vill hafva i lön.“ Men *Laban* hade 2 döttrar; den äldre hette *Lea*, och den yngre hette *Rakel*. *Leas* ögon voro matta, men *Rakel* hade en skön gestalt och var skön att skåda. Och *Jakob* hade fattat kärlek till *Rakel*; därför sade han: „Jag vill tjena dig i 7 år för *Rakel*, din yngre dotter.“ *Laban* svarade: „Det är bättre, att jag gifver henne åt dig, än att jag skulle gifva henne åt någon annan; blif qvar hos mig.“

Så tjenade *Jakob* för *Rakel* i 7 år, och de tycktes honom vara allenast några dagar, så kär hade han henne. Därefter sade *Jakob* till *Laban*: „Gif mig nu min hustru, ty min tid är nu förlupen.“ Då bjöd *Laban* tillhopa allt folket på orten och gjorde ett gästabud. Men när aftonen kom, tog han *Lea* och förde henne till honom. Om morgonen sade *Jakob* till *Laban*: „Hvarför har du så bedragit mig?" *Laban* svarade: „Det är icke sed på vår ort, att man gifver bort den yngre före den äldre. Låt nu dennas bröllopsvecka gå till ända, så vilja vi gifva dig också den andra, mot det att du gör tjenst hos mig i ännu ytterligare sju år.“ *Jakob* samtyckte härtill. Och *Laban* gaf honom *Rakel* till hustru.

Ät *Jakob* föddes 12 söner. Dessa voro: *Ruben*, *Simeon*, *Levi*, *Juda*, *Dan*, *Naftali*, *Gad*, *Aser*, *Isaskar*, *Sebulon*, *Josef* och *Benjamin*. (De två sistnämnda voro *Rakels* barn).

Jakob blef öfvermåttan rik; han fick mycken småboskap och tjenarinnor och tjenare, kameler och åsnor. — (1 Mos. 29, 30).

19. Jakobs flykt från Laban.

Laban och hans söner afundades Jakob. Jakob märkte också, att Laban icke såg på honom med samma ögon som förut. Och Herren sade till Jakob: (2) „*Vänd tillbaka till dina fäders land och till din släkt; jag skall vara med dig.*“ Då stod Jakob upp och satte sina barn och sina hustrur på kamelerna och förde bort med sig all boskap och alla egodelar, som han hade förvärfvat, och begaf sig på väg till sin fader Isak i Kanaans land, efter att hafva tjenat Laban i 20 år. Laban hade gått bort för att klippa sina får. Och Jakob stal sig undan från Laban.

Men på tredje dagen fick Laban veta af, att Jakob hade flytt. Då tog han med sig sina fränder och jagade efter honom 7 dagsresor och hann upp honom på *Gileads berg*. Men Gud kom till Laban i en dröm om natten och sade till honom: „Tag dig till vara, att du icke säger till Jakob något ondt ord.“ Laban sade till Jakob: „Hvad är detta för ett tilltag, att du stulit dig undan från mig? Därigenom hindrades jag att ledsaga dig till vägs med jubel och sång, med pukor och harpor. Du förunnade mig icke ens att kyssa mina barnbarn och mina döttrar. Du har handlat dåraktigt. Det står nu i min makt att göra eder ondt, men eder faders Gud sade till mig i natt: Tag dig till vara, att du icke säger till Jakob något ondt ord.“

Om morgonen stod Laban bittida upp, och sedan han kysst sina barnbarn och sina döttrar och välsignat dem, for han sin väg hem igen. — (1 Mos. 31).

20. Jakobs hemfärd. Isaks död.

När Jakob drog sin väg fram, sände han budbärare framför sig till sin broder Esau i *Seirs land* på Edoms mark och lät säga honom: „Låt mig finna nåd för dina ögon.“ När sedan sändebuden kommo tillbaka till Jakob,

sade de: „Vi träffade din broder Esau, som redan drager emot dig med 400 män.“

Då blef Jakob mycket förskräckt och betogs af ångest; och han delade sitt folk och sina hjordar i två skaror. Ty han tänkte: „Om Esau öfverfaller den ena skaran och slår den, så kan dock den andra skaran undkomma.“ Och Jakob sade: „Min fader Abrahams Gud och min fader Isaks Gud, Herre, du som sade till mig: 'Vänd tillbaka till ditt land och till din släkt, så skall jag göra dig godt'; jag är för ringa till all den nåd och all den trofasthet, som du har bevisat din tjenare, ty jag hade icke mer än min staf, då jag gick öfver denna *Jordan*, och nu har jag förökats till två skaror. Rädda mig undan min broder Esaus hand. Du har själf sagt: 'Jag skall göra dig mycket godt och låta din säd blifva såsom hafvets sand, som man icke kan räkna för dess myckenhets skull.'“

Och Jakob sände af sina boskapshjordar skänker åt sin broder Esau, för att på detta sätt blidka honom. Själf stannade han den natten i lägret.

Under natten stod Jakob upp och tog sina hustrur och sina barn och förde dem öfver *Jabboks vad*. Och själf blef han ensam kvar på andra sidan. (3) Då brottades en man med honom, till dess morgonrodnaden gick upp. När denne såg, att han icke kunde öfvervinna honom, rörde han vid hans höftled, så att Jakobs höft gick ur led. Och mannen sade: „Släpp mig, ty morgonrodnaden går upp.“ Jakob svarade: „Jag släpper dig icke, med mindre du välsignar mig.“ Mannen sade: „Hvad är ditt namn?“ Han svarade: „Jakob.“ Han sade: „Du skall icke mera heta Jakob, utan Israel (d. ä. Guds kämpe), ty du har kämpat med Gud och med människor och vunnit seger.“ Och mannen välsignade honom. Jakob gaf det stället namnet *Peniel* (d. ä. Guds ansigte), „ty“, sade han, „jag har sett Gud ansigte mot ansigte, och dock har mitt lif blifvit räddadt.“ Solen gick därefter upp, men Jakob haltade på sin höft.

Jakob lyfte upp sina ögon och fick se Esau komma med 400 män. Och Jakob gick emot honom och bugade sig 7 gånger ned till jorden för sin broder. Och Esau skyndade emot honom och tog honom i famn och föll honom om halsen och kysste honom. Och de greto.

Esau vände samma dag tillbaka till Seir. Jakob åter kom lyckligt och väl till staden Sikem och uppslog sitt läger utanför staden. Och han uppreste där ett altare.

Gud sade till Jakob: (4) „*Stå upp, drag till Betel och stanna där, och res där ett altare åt den Gud, som uppenbarade sig för dig, när du flydde för din broder Esau.*“ Och Jakob kom till Betel och byggde där ett altare.

Åter uppenbarade sig Gud för Jakob; välsignade honom och sade: (5) „*Jag är Gud den Allsmåktige, var frukt-sam och föröka dig. Ett folk, ja skaror af folk skola komma af dig, och konungar skola härstamma från dig. Och det land, som jag har gifvit åt Abraham och Isak, skall jag gifva åt dig och åt din säd efter dig.*“ Och Jakob reste en stod på den plats, där Gud hade talat med honom.

Sedan bröto de upp ifrån Betel, och Rakel dog och blef begravnen vid vägen till Betlehem.

Jakob kom till sin fader Isak till Mamre. Isaks dagar blefvo 180 år. Och han dog, och hans söner Esau och Jakob begrofvo honom. — (1 Mos. 32, 33, 35).

21. Josef säljes af sina bröder.

Då Josef var 17 år gammal, gick han, jämte sina bröder, i vall med fåren. Och Josef bar fram till deras fader hvad ondt, som sades om dem. Och Israel hade Josef kärare än alla sina andra söner; och han lät göra åt honom en fotsid rock. Därför blefvo hans bröder hattska mot honom och kunde icke tala vänligt till honom. Därtill hade Josef en gång en dröm. Och han sade till dem: „Jag tyckte, att vi bundo kärfvar på fältet; och se, min kärfve reste sig upp och blef stående, och edra kärfvar ställde sig rundt omkring och bugade sig för min kärfve.“ Då sade hans bröder till honom: „Skulle du blifva vår konung och råda öfver oss?“ Och de hatade honom ännu mer. — Sedan hade han ännu en annan dröm, som han berättade för sina bröder; han sade: „Hören, jag har haft ännu en dröm. Jag tyckte, att solen och månen och 11 stjärnor bugade sig för mig.“ Då bannade hans fader honom och sade: „Hvad är detta för en dröm, som du har haft? Skulle då jag och din moder och dina bröder komma och buga oss till jorden för dig?“ Och hans bröder afundades honom; men hans fader bevarade detta i sitt minne.

Då nu en gång Josefs bröder hade gått bort för att vakta sin faders får i Sikem, sade Israel till Josef: „Gå och se efter, om det står väl till med dina bröder, och om det står väl till med fåren, och kom tillbaka till mig med svar.“ Josef gick åstad och träffade sina bröder i *Dotan*.

När bröderna på afstånd finga se honom, lade de råd om att döda honom. De sade till hvarandra: „Se, där kommer drömmaren. Låtom oss nu dräpa honom och kasta honom i en brunn; sedan skola vi säga, att ett vilddjur har ätit upp honom. Då få vi se, huru det går med hans drömmar.“ Men när Ruben hörde detta, sade han: „Utgjuten icke blod; kasten honom i brunnen här i öknen, men bären icke hand på honom.“ Ruben ville nämligen rädda honom och återföra honom till hans fader.

Då nu Josef kom fram till sina bröder, klädde de af honom den fotsida rocken och kastade honom i brunnen; men intet vatten fanns däri. Därefter satte de sig ned för att äta. Och när de lyfte upp sina ögon, finga de se ett tåg af *israeliter* komma ifrån Gilead med sina kameler; de voro på väg till Egypten. Då sade Juda till sina bröder: „Hvad vinning hafva vi däraf, att vi dräpa vår broder och dölja hans blod? Nej, låtom oss sälja honom till israeliterna; må vår hand icke komma vid honom, ty han är ju vår broder, vårt eget kött.“ Och hans bröder lydde honom. När köpmännen drogo förbi, drogo de upp Josef ur brunnen; och de sålde honom för 20 siklar silfver åt israeliterna. Dessa förde så Josef till Egypten.

När sedan Ruben kom tillbaka till brunnen, fanns Josef icke där. Då ref han sönder sina kläder och vände tillbaka till sina bröder och sade: „Gossen är icke där, hvart skall jag nu taga vägen?“ Men de togo Josefs rock och slagtrade en bock och doppade rocken i blodet; därefter sände de den fotsida rocken hem till sin fader och låto säga: „Denna hafva vi funnit; se efter, om det är din sons rock eller icke.“ Och han kände igen den och sade: „Det är min sons rock; ett vilddjur har ätit upp honom, för visso är Josef ihjälrifven.“ Och Jakob ref sönder sina kläder och sörjde sin son i lång tid. Alla hans barn kommo för att trösta honom; men han ville icke låta trösta sig, utan sade: „Jag skall med sorg fara ned i dödsriket till min son.“ — (1 Mos. 37).

22. Josef hos Potifar och i fängelse.

Josef fördes ned till Egypten, och *Potifar*, som var hofman hos Farao, köpte honom af ismaeliterna. Och Herren var med Josef, så att han blef en lyckosam man. Då Potifar såg, att Herren var med honom, fann Josef nåd för hans ögon, och han satte honom öfver sitt hus, och allt hvad han egde lemnade han i hans hand. Men Josef hade en skön gestalt och var skön att skåda. Då försökte Potifars hustru förleda Josef till synd. Men han sade till henne: „Huru skulle jag kunna göra så mycket ondt och synda emot Gud?“ Då framställde hon saken för Potifar så, som om Josef velat förleda henne till synd. Och när Potifar hörde sin hustrus ord, blef hans vrede upptänd. Och han lät sätta Josef i det fängelse, där konungens fångar sutto fängslade. — Men Herren var med Josef och lät honom finna nåd hos föreståndaren för fängelset. Och föreståndaren lemnade alla fångar, under Josefs uppsigt.

En tid härefter begaf det sig, att den egyptiske konungens munskänk och hans bagare försyndade sig mot sin herre. Och Farao blef förtörnad på sina två hofmän och lät sätta dem i samma fängelse, där Josef satt fången. — Medan de sutto fångna, hade de båda under samma natt hvar sin dröm. Och när Josef om morgonen kom in till dem, voro de bedröfvade; då frågade han: „Hvarför sen I så sorgsna ut i dag?“ De svarade honom: „Vi hafva drömt en dröm, och ingen finnes, som kan uttyda den.“ Josef sade: „Att gifva uttydningen är ju Guds sak; förtäljen drömmen för mig.“ Och munskänken sade: „Jag drömde, att ett vinträd stod framför mig; på vinträdet voro 3 rankor, och knappst hade det skjutit skott, så slog de dess blommor ut och dess klasar buro mogna drufvor. Och jag hade Faraos bågare i min hand, och jag tog drufvorna och pressade ut dem i Faraos bågare och gaf så Farao bågaren i handen.“ Då sade Josef: „Detta är uttydningen: de 3 rankorna betyda 3 dagar; om 3 dagar skall Farao upphöja ditt hufvud och sätta dig åter på din plats, så att du får gifva Farao bågaren i handen likasom förut. Men tänk på mig, när det går dig väl, så att du gör barmhertighet med mig och påminner Farao om mig och skaffar mig ut från detta hus; ty jag är med orätt bortförd från *hebréernas* land, och

icke heller här har jag gjort något, hvarför jag bort sätas i fängelse.“ — Då nu öfverste bagaren såg, att Josef hade gifvit en god uttydning, sade han till honom: „Också jag har en dröm. Jag tyckte, att jag bar 3 hvetebröds-korgar på mitt hufvud. Och i den öfversta korgen funnos bakverk af alla slag, sådant som Farao plägar äta; men fåglarna åto däraf ur korgen på mitt hufvud.“ Josef svarade: „Detta är uttydningen: de 3 korgarna betyda 3 dagar; om 3 dagar skall Farao upphöja ditt hufvud och taga det af dig; han skall upphänga dig på trä, och fåglarna skola äta ditt kött.“

På tredje dagen därefter, konungens födelsedag, insatte han öfverste munsänknen åter i hans embete, men öfverste bagaren lät han upphänga. Men munsänknen tänkte icke på Josef, utan glömde honom. — (1 Mos. 39, 40).

23. Josefs upphöjelse.

Två år därefter hade Farao en dröm. Han tyckte sig stå vid *Nilfloden*. Och han såg 7 kor, vackra och feta uppstiga ur floden, och de betade i vassen. Sedan såg han 7 andra kor, fula och magra, uppstiga ur floden. Och de fula och magra korna åto upp de vackra och feta korna. Därefter vaknade Farao. — Men han somnade åter in och såg då i drömmen 7 ax, frodiga och vackra, växa på samma strå. Sedan såg han 7 andra ax skjuta upp, tunna och svedda af östanvinden. Och de tunna axen uppslukade de 7 frodiga och fulla axen. Då Farao om morgonen var orolig till sinnes, sände han ut och lät kalla till sig alla spåmän och visa i Egypten och omtalade för dem sina drömmar. Men ingen kunde uttyda dem. — Då talade öfverste munsänknen till Farao och sade: „Jag måste i dag påminna om mina synder. När Farao en gång var förtörnad på sina tjenare, satte han mig jämte öfverste bagaren i fängelset. Då hade vi båda under samma natt en dröm. Och jämte oss var där en ung hebré; och han uttydde våra drömmar. Och såsom han uttydde för oss, så gick det.“

Då sände Farao och lät kalla Josef till sig. Och han kom inför Farao. Farao sade till honom: „Jag har haft en dröm, och ingen finnes, som kan uttyda den. Men jag har hört sägas om dig, att när du får höra en

dröm, kan du uttyda den.“ Josef sade: „I min makt står det icke, men Gud skall gifva Farao ett lyckosamt svar.“ Då berättade Farao för Josef sina drömmar. Och Josef sade till Farao: „Faraos drömmar hafva en och samma betydelse; hvad Gud ämnar göra, det har han förkunnat för Farao. De 7 vackra korna och de 7 vackra axen betyda 7 år. Och de 7 magra och fula korna, äfvensom de 7 tomma, af östanvinden svedda axen betyda 7 år. Se, 7 år skola komma med stor ymnighet öfver hela Egyptens land. Men efter dem skola 7 hungersår uppstå, och hungersnöden skall förtära landet, och den skall blifva mycket svår. Men att Farao haft drömmen 2 gånger, det betyder, att det är af Gud fast bestämdt och att Gud skall låta det snart ske. Må nu alltså Farao utse en förståndig och vis man, som han kan sätta öfver Egyptens land. Må han ock förordna tillsyningsmän öfver landet och taga upp femtedelen af afkastningen under de 7 ymniga åren, så att födoämnen finnas att tillgå under de 7 hungersår, som skola komma.“

Det talet behagade Farao och alla hans tjenare. Och Farao sade till sina tjenare: „Kunna vi finna någon, i hvilken Guds ande så är som i denne?“ Och Farao sade till Josef: „Sedan nu Gud har kungjort för dig allt detta, finnes ingen, som är så förståndig och vis som du. Du skall förestå mitt hus, och efter dina befallningar skall allt mitt folk rätta sig; allenast däri att jag innehar tronen vill jag vara förmer än du.“ Och Farao tog ringen af sin hand och satte den på Josefs hand och lät kläda honom i kläder af fint linne och hängde en gyllene kedja om hans hals. Och han lät honom åka i vagnen närmast efter sin egen, och man utropade framför honom: „Fall på knä.“ Och han satte honom öfver hela Egyptens land. Josef var då 30 år gammal.

Josef färdades sedan omkring i hela Egyptens land och insamlade allt, som kunde tjena till föda, och upplade det i städerna. Så hopförde han säd i stor myckenhet såsom sanden i hafvet, till dess man upphörde att hålla räkning på den, ty det var omöjligt.

Josef tog till hustru en dotter till en egyptisk prest. Och åt Josef föddes två söner, innan något hungersår kom, de kallades *Manasse* och *Efraim*.

De 7 ymniga åren gingo till ända; sedan begynte de 7 hungersåren. Och hungersnöd uppstod i alla län-

der; dock fanns bröd i hela Egypten. Och från alla länder kom man till Josef i Egypten för att köpa säd. — (1 Mos. 41).

24. Josefs bröders första resa till Egypten.

Då Jakob förnam, att säd fanns i Egypten, sade han till sina söner: „Faren ned till Egypten och köpen därifrån säd åt oss, på det vi må lefva och icke dö.“ Då foro 10 af Josefs bröder till Egypten. Men Jakob sände icke Benjamin med, ty han fruktade att någon olycka kunde hända honom.

Då nu Josefs bröder kommo, föllo de ned till jorden på sitt ansigte inför honom. När Josef fick se sina bröder, kände han igen dem, men han ställde sig främmande mot dem och tilltalade dem hårdt och frågade: „Hvarifrån kommen I?“ De svarade: „Från Kanaans land för att köpa säd.“ Och Josefs bröder kände icke igen honom. Men Josef tänkte på de drömmar, som han hade drömt om dem. Och han sade till dem: „I ären spejare, I hafven kommit för att se efter, hvar landet är utan skydd.“ De svarade honom: „Nej, herre, dina tjenare hafva kommit för att köpa säd. Vi äro alla söner till en och samma man, vi äro redliga män, dina tjenare äro inga spejare.“ Men han sade till dem: „Jo, I hafven kommit för att se efter, hvar landet är utan skydd.“ De svarade: „Vi, dina tjenare, äro 12 bröder, söner till en och samma man i Kanaans land; men den yngste är nu hemma hos vår fader, och en är icke mer till.“ Josef sade till dem: „Det är såsom jag sade eder: I ären spejare. Och på följande sätt vill jag pröfva eder. I skolen icke slippa härifrån, med mindre eder yngste broder kommer hit. En af eder må fara och hemta hit eder broder. Men I andra skolen stanna såsom fångar, att jag må pröfva, om I hafven talat sanning.“ Därefter lät han hålla dem allesamman i fängelse under 3 dagar.

På tredje dagen sade Josef till dem: „Om I viljen lefva, så gören på detta sätt, ty jag fruktar Gud: ären I redliga män, så må en af eder stanna här såsom fånge, men I andra mån föra hem den säd, som I hafven köpt till hjälp mot hungersnöden. Fören sedan eder yngste broder hit till mig; om så edra ord visa sig vara sanna,

skolen I slippa att dö.“ Och de lofvade att göra så. Men de sade till hvarandra: „För visso hafva vi dragit skuld öfver oss genom det vi gjorde mot vår broder; ty vi sågo hans själsångest, då han bad oss om misskund, och vi ville dock icke höra honom. Därför hafva vi själfva kommit i denna ångest.“ Men de visste icke, att Josef förstod detta, ty han talade med dem genom tolk. Och han vände sig bort ifrån dem och gret. Sedan tog han Simeon ut ur deras krets och lät fängsla honom inför deras ögon. Därefter befallde Josef, att man skulle fylla deras säckar med säd och lägga hvars och ens penningar tillbaka i hans säck och gifva dem kost för resan.

De lastade säden på sina åsnor och foro därifrån. Men då vid ett hviloställe en af dem öppnade sin säck för att gifva foder åt sin åsna, fick han se sina penningar ligga öfverst i säcken. Då sade han till sina bröder: „Mina penningar hafva blifvit lagda hit tillbaka, se, de äro här i min säck.“ Då blefvo de utom sig af häpnad och sågo förskräckta på hvarandra och sade: „Hvad har Gud gjort mot oss!“

Då de kommo hem till sin fader, berättade de för honom allt hvad som hade händt dem. Och när de tömde sina säckar, fann hvar och en sin penningpung i sin säck. Då blefvo de och deras fader förskräckta. Och Jakob sade: „I gören mig barnlös. Josef är borta, Simeon är borta, Benjamin viljen I ock taga ifrån mig; öfver mig kommer allt detta.“ — (1 Mos. 42).

25. Josefs bröders andra resa till Egypten.

Hungersnöden var svår i landet. Och när säden var förtärd, sade Jakob till sina söner: „Faren tillbaka och köpen litet säd till föda.“ Men Juda svarade honom: „Om du nu låter vår broder följa med oss, så skola vi fara ned och köpa säd till föda. Men om du icke låter honom följa med oss, så vilja vi icke fara, ty mannen sade till oss: 'I fån icke komma inför mitt ansigte, med mindre eder broder är med eder.'“ Israel sade: „Hvarför gjorden I så illa mot mig och berättade för mannen, att I hadn ännu en broder?“ De svarade: „Mannen frågade noga om oss och vår släkt, sägande: 'Lefver eder fader ännu? Hafven I någon broder?'“ Då omtalade vi för ho-

nom, huru det förhöll sig. Kunde vi veta, att han skulle säga: fören eder broder hit ned.“ Och Juda sade till sin fader: „Låt ynglingen följa med oss. Jag vill ansvara för honom; af min hand må du utkräfvä honom. Om jag icke för honom åter till dig, så vill jag vara en syndare inför dig i all min tid.“ Då svarade Israel: „Måste det så vara, så gören nu på detta sätt: tagen af landets bästa frukt i edra säckar och fören det åt mannen såsom skänk. Och tagen dubbla beloppet penningar med eder, så att i fören tillbaka dit med eder de penningar, som blifvit lagda öfverst i edra säckar. Kanhända var det ett misstag. Tagen ock eder broder med eder och stån upp och faren tillbaka till mannen. Men Gud den Allsmåktige låte eder finna barmhertighet inför mannen, så att han tillstådjer eder andre broder och Benjamin att återvända med eder. Men skall jag blifva barnlös, så må det då ske.“ De stodo upp och foro till Egypten och trädde inför Josef.

Då nu Josef såg, att Benjamin var med, sade han till sin hofmästare: „För dessa män in i mitt hus och tillred en måltid, ty männen skola äta middag med mig.“ Mannen gjorde såsom Josef hade sagt. Och männen blefvo förskräckta, när de fördes in i Josefs hus, och sade: „Vi föras hit in för penningarnas skull, som förra gången kommo tillbaka i våra säckar, ty han vill nu göra oss till trälar.“ Och de talade med Josefs hofmästare om penningarna. Han svarade dem: „Varen vid godt mod, frukten icke; eder Gud och eder faders Gud har låtit eder finna en skatt i edra säckar: edra penningar har jag fått.“ Sedan hemtade han Simeon ut till dem, och han förde männen in i Josefs hus.

Då nu Josef kommit hem, förde de skänkerna in till honom i huset och föllo ned för honom till jorden. Och han frågade dem: „Står det väl till med eder fader, den gamle? Lefver han ännu?“ De svarade: „Det står väl till med vår fader, din tjänare; han lefver ännu.“ Och när han fick se sin broder Benjamin, frågade han: „Är detta eder yngste broder, om hvilken I taladen med mig?“ Därpå sade han: „Gud vare dig nådig, min son.“ Men Josef talade med hast, ty hans hjärta upprördes af kärlek till brodern, och han sökte tillfälle att gråta ut och gick in i sin kammare och gret där. Därefter, sedan han hade tvagit sitt ansigte, gick han åter ut och betvang sig och

sade: „Sätten fram mat.“ Och de fingo sina platser midt emot honom, hvar och en efter sin ålder; och männen sågo med förundran på hvarandra. Och Benjamin fick af maten fem gånger mer än hvar och en af de andra. — (1 Mos. 43).

26. Josef pröfvar sina bröder och gifver sig till känna. Hemkomsten.

Josef sade till sin hofmästare: „Fyll männens säckar med säd, så mycket de kunna rymma, och lägg hvars och ens penningar öfverst i hans säck. Och min bågare, den af silfver, skall du lägga öfverst i den yngstes säck.“ Och han gjorde så.

Om morgonen, när det blef dager, fingo männen fara. Men när de hade kommit ett litet stycke utom staden, sade Josef till sin hofmästare: „Upp, sätt efter männen; och när du hinner upp dem, så säg till dem: 'Hvarför hafven I lönat godt med ondt? Är det icke just den bågaren, som min herre dricker ur, och med hvilken han plägar spå? Det är en ond gärning I hafven gjort.'“ — När han nu hann upp dem, sade han detta till dem. Då svarade de: „Bort det, att dina tjenare skulle göra sådant! Se, de penningar, som vi funno öfverst i våra säckar, hafva vi fört tillbaka till dig. Huru skulle vi då kunna vilja stjäla silfver eller guld ur din herres hus? Den, hos hvilken den finnes, han må dö; därtill vilja vi andra blifva min herres trälar.“ Han svarade: „Den, hos hvilken den finnes, han skall blifva min träl. Men I andra skolen vara utan skuld.“ Och de skyndade att sätta ned sina säckar på jorden, och hvar och en öppnade sin säck. Och han sökte, begynnande med den äldste och slutande med den yngste, och bågaren fanns i Benjamins säck. Då refvo de sönder sina kläder och vände tillbaka till staden.

Juda och hans bröder gingo in i Josefs hus, där denne ännu var qvar; och de föllo ned till jorden för honom. Josef sade: „Hvad hafven I gjort? Förstoden I icke, att en man sådan som jag kan spå?“ Juda svarade: „Hvad skola vi säga till min herre, och huru skola vi rättfärdiga oss? Gud har funnit dina tjenares missgärning. Se, vi äro alla min herres trälar.“ Men han sade: „Bort

det, att jag skulle så göra! Den, hos hvilken bågaren blifvit funnen, han skall blifva min träl. Men I andra mån i frid fara hem till eder fader.“ Då trädde Juda fram till honom och sade: „Hör mig, herre; låt din tjenare tala ett ord, och må din vrede icke upptändas mot din tjenare. Min herre frågade: 'Hafven I någon fader eller broder?' Och vi svarade: 'Vi hafva där hemma en åldrig fader och en broder, som är född på hans ålderdom; men en broder till denne är död, så att han allena är qvar efter sin moder, och hans fader har honom kär.' Och du sade: 'Fören honom hit till mig, att jag må få se honom.' Och vi svarade: 'Ynglingen kan icke lemna sin fader, ty om han lemnade sin fader, så skulle denne dö.' Men du sade: 'Om eder yngste broder icke följer med eder hit ned, så fån I icke mer komma inför mitt ansigte.' När vi därefter kommit hem till vår fader, berättade vi för honom, hvad min herre hade sagt. När sedan vår fader sade: 'faren tillbaka och köpen litet säd', svarade vi: 'vi få icke komma inför mannens ansigte, om vår yngste broder icke är med oss.' Och vår fader sade: 'Om I nu tagen också denne ifrån mig och någon olycka händer honom, så skolen I bringa mina grå hår med jämmer ned i dödsriket.' Om vi alltså komma hem till vår fader, utan att vi hafva med oss ynglingen, vid hvilken hans själ är fäst, så blifver det hans död. Ty jag har lofvat min fader att ansvara för ynglingen och sagt: 'om jag icke för honom till dig igen, så vill jag vara en syndare inför min fader i all min tid.' Låt nu därför din tjenare stanna qvar såsom träl i ynglingens ställe, men låt ynglingen fara hem med sina bröder.“

Då kunde Josef icke längre betvinga sig och han ropade: „Låten alla gå ut härifrån.“ Och ingen fick stanna inne, när han gaf sig till känna för sina bröder. Han brast ut i högljudd gråt och sade: „Jag är Josef. Lefver min fader ännu?“ Men hans bröder kunde icke svara honom, så förskräckta blefvo de för honom. Då sade han till dem: „Jag är Josef, eder broder, som I sålden till Egypten. Men grämen eder icke däröfver, ty för att behålla eder vid lif, har Gud sändt mig hit före eder. Ännu återstå 5 år, under hvilka man hvarken skall plöja eller skörda. Så hafven nu icke I sändt mig hit, utan Gud. Skynden eder nu och faren hem till min fader och sägen till honom: „Så säger din son Josef: 'Gud

har satt mig till en herre öfver hela Egypten; kom ned till mig, dröj icke. Du skall få bo i landet *Gosen* och vara mig nära, du med dina barn och barnbarn och allt hvad tillhör dig. Jag vill där försörja dig'!" Därefter föll han sin broder Benjamin om halsen och gret, och Benjamin gret vid hans hals. Och han kysste alla sina bröder och gret i deras armar.

Det behagade Faraos och hans tjenare, att Josefs bröder hade kommit. Och Faraos sade till Josef: „Säg till dina bröder: 'Lasten edra djur och faren hem till Kanaans land; hemten så eder fader och edert folk och kommen hit till mig, så skall jag gifva eder det bästa som finnes i Egyptens land, och i skolen äta af landets fetma. Tagen för edra späda barn och edra hustrur vagnar och kommen hit'."

Josef gaf dem vagnar efter Faraos befallning och gaf dem kost för resan. Och han gaf åt dem alla hvar sin högtidsdrägt, men åt Benjamin gaf han 300 siklar silfver och 5 högtidsdrägter. Och till sin fader sände han 10 åsnor, lastade med det bästa Egypten hade och 10 åsninnor, lastade med säd och bröd och andra lifsmedel. Därefter lät han sina bröder fara, och han sade till dem: „Kifven icke på vägen."

Så kommo de till sin fader Jakob; och de berättade för honom: „Josef lefver ännu och han är en furste öfver hela Egyptens land." Men han blef stel, ty han trodde dem icke. Men när de omtalade för honom allt hvad Josef hade sagt, och när han såg vagnarna, som Josef hade sändt för att hemta honom, då fick hans ande åter lif, och han sade: „Det är nog: min son Josef lefver ännu. Jag vill fara och se honom, förrän jag dör." — (1 Mos. 44, 45).

27. Jakob kommer till Egypten.

Israel bröt upp med hela sitt hus. Och då han kom till Beer-Seba, offrade han slagtoffer åt sin fader Isaks Gud. Gud talade till Israel i en syn om natten; han sade: (6) „*Jag är Gud, din faders Gud; frukta icke att draga ned till Egypten, ty där skall jag göra dig till ett stort folk. Jag skall själf draga ned med dig, och jag skall ock föra dig åter upp därifrån, och Josefs hand skall*

tillsluta dina ögon.“ Jakob bröt därefter upp från Beer-Seba och kom till Egypten. — De personer af Jakobs hus, som kommo till Egypten, utgjorde tillsammans 70.

Josef lät spänna för sin vagn och for upp till Gosen för att möta sin fader Israel. Och då han kom fram till honom, föll han honom om halsen och gret länge vid hans hals. Och Israel sade till Josef: „Nu vill jag gärna dö, sedan jag har sett ditt ansigte, att du ännu lefver.“ — Josef tog 5 af sina bröder och ställde dem fram inför Farao. Då frågade Farao hans bröder: „Hvad är edert yrke?“ De svarade: „Dina tjenare äro herdar, såsom ock våra fäder varit. Vi hafva kommit för att bo någon tid här i landet, ty dina tjenare hafva intet bete för sin boskap, eftersom hungersnöden är så svår i Kanaans land. Så låt nu dina tjenare bo i landet Gosen.“ Då sade Farao till Josef: „Egyptens land ligger öppet för dig; i den bästa delen af landet må du låta din fader och dina bröder bo. Må de bo i landet Gosen.“ — Josef förde äfven sin fader Jakob inför Farao. Farao frågade Jakob: „Huru många äro dina lefnadsår?“ Jakob svarade: „Min vandringstid har varit 130 år. Få och onda hafva mina lefnadsår varit och nå icke upp till mina fäders lefnadsår under deras vandringstid.“ Och Jakob välsignade Farao. — (1 Mos. 46, 47).

28. Jakobs och Josefs död.

Då nu tiden närmade sig, att Israel skulle dö, kallade han till sig sin son Josef och sade till honom: „Om jag har funnit nåd för dina ögon, så lofva att visa mig din kärlek och trofasthet därmed, att du icke begrafver mig i Egypten, utan i mina fäders graf. Och Josef gaf honom sin ed därpå.

En tid härefter blef det sagdt till Josef: „Se, din fader är sjuk.“ Då tog han med sig sina båda söner Manasse och Efraim. Och Jakob sade till Josef: „*Dina båda söner, Efraim och Manasse, skola vara mina, likasom Ruben och Simeon. För dem hit till mig, på det att jag må välsigna dem.*“ Och Israels ögon voro skumma af ålder, så att han icke kunde se. Då tog Josef sina båda söner vid handen, Efraim i sin högra hand, till venster framför Israel, och Manasse i sin venstra hand, till höger

framför Israel, och förde dem så fram till honom. Men Israel räckte ut sin högra hand och lade henne på Efraims hufvud, fastän han var den yngre, och sin venstra hand på Manasses hufvud; han lade alltså sina händer korsvis, ty Manasse var den förstfödde. Och han välsignade Josef och sade: „Den Gud, inför hvilken mina fäder, Abraham och Isak, hafva vandrat, den Gud, som har varit min herde från min födelse ända till denna dag, han välsigne dessa barn; och må de föröka sig och blifva talrika på jorden.“ Men då Josef såg, att hans fader lade sin högra hand på Efraims hufvud, misshagade detta honom, och han fattade sin faders hand och ville flytta den på Manasses hufvud. Och Josef sade till sin fader: „Icke så, min fader, denne är den förstfödde; lägg din högra hand på hans hufvud.“ Men hans fader vägrade och sade: „Jag vet det, min son, jag vet det; också af honom skall ett folk komma, också han skall blifva stor; men hans yngre broder skall dock blifva större än han, och hans säd skall blifva ett talrikt folk.“ Ytterligare sade Israel till Josef: „*Se, jag dör; men Gud skall vara med eder och föra eder tillbaka till edra fäders land.*“

Jakob kallade sina söner till sig och sade: „För-samlan eder, på det att jag må förkunna eder, hvad som skall hända eder i kommande dagar. Därvid sade han till Juda: „Juda, dig skola dina bröder prisa; din hand skall vara på dina fienders nacke, för dig skola din faders söner buga sig. Ett ungt lejon är Juda; Från rifvet byte har du dragit dit upp, min son. Han har lagt sig ned, han hvilar såsom ett lejon, såsom en lejoninna, — hvem vågar oroa honom? *Spiran skall icke vika ifrån Juda, icke herskarstafven ifrån hans fötter, till dess Fridsfursten kommer och folken blifva honom hörsamma.*“

Jakob bjöd sina söner och sade till dem: „Jag skall nu samlas till mitt folk; begrafven mig bredvid mina fäder i grottan, som ligger på Makpelas åker.“ Och Jakob dog, 147 år gammal.

Då föll Josef ned öfver sin faders ansigte och gret öfver honom och kysste honom. Och Josef bjöd läkarna, att de skulle balsamera hans fader. Jakobs söner gjorde med honom, såsom han hade befallt dem. De förde honom till Kanaans land och begrofvo honom i grottan på Makpelas åker.

Josefs bröder öfverlade med hvarandra, då deras fader var död, och de sade: „Kanhända skall Josef nu blifva hätsk mot oss och vedergälla oss allt det onda, som vi hafva gjort mot honom.“ Därför sände de bud till Josef och läto säga: „Din fader bjöd oss så före sin död och sade: ‘Så skolen I säga till Josef: Käre, förlåt dina bröder hvad de hafva brutit och syndat, i det att de hafva handlat så illa mot dig.’ Alltså: förlåt oss nu hvad vi brutit, vi som dyrka din faders Gud.“ Josef gret, när de läto säga detta till honom. Sedan kommo äfven hans bröder själfva och föllo ned för honom och sade: „Se, vi vilja vara tjenare åt dig.“ Men Josef sade till dem: „Frukten icke. Hållen I då mig för Gud? I tänkten ondt mot mig, men Gud har tänkt det till godo för att låta det ske, som nu har skett och så behålla mycket folk vid lif. Frukten därför nu icke; jag skall försörja eder och edra barn.“ Och han tröstade dem och talade vänligen med dem.

Josef sade till sina bröder: „*Jag dör, men Gud skall för visso se till eder och föra eder upp från detta land till det land, som han med ed har lofvat åt Abraham, Isak och Jakob.*“ Och Josef tog en ed af sina bröder och sade: „*När nu Gud ser till eder, fören då mina ben härifrån.*“ Och Josef dog, då han var 110 år gammal. Och man balsamerade honom, och han lades uti en kista i Egypten. — (1 Mos. 47—50).

3. Israels befrielse ur Egyptens träl- dom. Intagandet af Kanaans land.

Moses och Josuas tid.

(1500—1400).

29. Israels tillstånd i Egypten. Mose födelse och flykt.

Israels barn förökade sig och blefvo öfvermåttan talrika, så att landet blef uppfyllt af dem. Då uppstod en ny konung öfver Egypten, en som icke visste af Josef. Och denne sade till sitt folk: „Se, Israels folk är större och mäktigare än vi. Nu väl, låtom oss gå klokt till väga med dem; eljest kunde de ännu mer föröka sig, och om ett krig så komme på, kunde de förena sig med våra fiender och begynna krig mot oss och sedan draga bort ur landet.“ Alltså satte man arbetsfogdar öfver dem och förtryckte dem så med trälarbeten. Men ju mer man förtryckte dem, dess mer förökade de sig. Därför pålade egyptierna dem ytterligare tvångsarbeten och förbittrade deras lif med hårdt arbete på murbruk och tegel samt med alla slags arbeten på marken. Slutligen bjöd Farao allt sitt folk och sade: „Alla nyfödda gossebarn skolen I kasta i Nilfloden, men alla flickebarn mån I låta lefva.“ —

En man af Levis hus gick åstad och tog till hustru Levis dotter. Hustrun födde en son. Och hon såg, att det var ett vackert barn, och hon dolde honom i 3 månader. Men när hon icke längre kunde dölja honom, tog hon en kista af rör, beströk den med jordbeck och tjära och lade barnet däri och satte den så i vassen vid

stranden af Nilfloden. Och hans syster ställde sig ett stycke därifrån för att se, huru det skulle gå med honom. — Faraos dotter kom ned till floden för att bada, och hennes tärnor gingo utmed floden. När hon nu fick se kistan i vassen, sände hon sin tjenarinna dit och lät hemta den till sig. Och då hon öppnade den, fick hon se barnet och såg, att det var en gosse, och han gret. Då ömkade hon sig öfver honom och sade: „Detta är ett af de hebreiska barnen.“ Men hans syster frågade Faraos dotter: „Vill du, att jag skall gå och kalla hit till dig en ebreisk qvinna, som kan amma upp barnet åt dig?“ Faraos dotter svarade henne: „Ja, gå.“ Då gick flickan och kallade dit barnets moder. Och Faraos dotter sade till henne: „Tag detta barn med dig och amma upp det åt mig, så vill jag gifva dig din lön därför.“ Qvinnan tog barnet och ammade upp det. — När sedan gossen hade vuxit upp, förde hon honom till Faraos dotter, och denna upptog honom såsom sin son och gaf honom namnet *Mose*, „ty“, sade hon, „ur vattnet har jag dragit upp honom.“

Då Mose var 40 år gammal, gick han ut till sina bröder och såg på deras trälarbete. Och han fick se, att en egyptisk man slog en ebreisk man; då vände han sig åt alla sidor, och när han såg, att ingen annan menniska fanns där, slog han ihjäl egyptiern och gömde honom i sanden. — Dagen därefter gick han åter ut och fick då se två ebreiska män träta med hvarandra. Då sade han till den, som gjorde orätt: „Hvarför slår du din nästa?“ Han svarade: „Hvem har satt dig till domare öfver oss? Vill du dräpa mig, såsom du dräpte egyptiern?“ Då blef Mose förskräckt och tänkte: „Så har då saken blifvit känd?“ — Också fick Farao höra om denna sak och ville dräpa Mose. Men Mose flydde bort undan Farao; och han stannade i *Midjans land*, vid en brunn. — Presten i Midjan hade 7 döttrar. Dessa kommo nu för att hemta upp vatten och skulle vattna sin faders får. Då kommo herdarna och ville drifva bort dem; men Mose hjälpte dem och vattnade deras får. När de sedan kommo hem till sin fader, sade han: „Hvarför kommen I så snart hem i dag?“ De sade: „En egyptisk man hjälpte oss mot herdarna; därtill vattnade han fåren.“ Då sade han till sina döttrar: „Hvar är han då? Hvarför låten I mannen blifva kvar där? Inbjuden ho-

nom att komma och äta med oss.“ Och Mose beslöt sig för att stanna hos presten, och denne gaf åt Mose sin dotter *Sippora* till hustru. — (2 Mos. 1, 2).

30. Moses kallelse. Aron.

Så förflöt en lång tid, och därunder dog konungen i Egypten. Men Israels barn suckade öfver sin trälldom och klagade, och deras rop steg upp till Gud.

Mose vaktade fåren åt sin svärfader. Och han kom till Guds berg *Horeb*. Där uppenbarade sig Herrens engel för honom i en eldslåga, som steg upp ur en buske. Mose såg, att busken brann af elden, och att busken dock icke blef förtärd. Då tänkte Mose: „Jag vill gå dit bort och betrakta den underbara synen och se, hvarför busken icke brinner upp.“ Och Gud ropade till honom ur busken: „Mose, Mose.“ Han svarade: „Här är jag.“ Gud sade: „Träd icke hit; drag dina skor af dina fötter, ty platsen, där du står, är en helig mark. Jag är din faders Gud, Abrahams Gud, Isaks Gud och Jakobs Gud.“ Då skyldte Mose sitt ansigte, ty han fruktade för att se på Gud. Och Herren sade: „Jag har nogsamtt sett mitt folks betryck i Egypten, och jag har hört, huru de ropa öfver sina plågare; jag vet hvad de måste lida. Därför må du nu gå åstad, jag vill sända dig till Farao, och du skall föra mitt folk, Israels barn, ut ur Egypten.“ Men Mose sade till Gud: „Hvem är jag, att jag skall gå till Farao och att jag skulle föra Israels barn ut ur Egypten?“ Han sade: „Jag vill vara med dig. Och detta skall för dig vara tecknet på, att det är jag som har sändt dig: när du har fört folket ut ur Egypten, skolen I hålla gudstjenst på detta berg.“ Då sade Mose till Gud: „När jag nu säger till Israels barn: 'edra faders Gud har sändt mig till eder,' och de fråga mig: 'hvad är hans namn'? hvad skall jag då svara dem?“ Gud sade till Mose: „Jag är den jag är. Så skall du säga till Israels barn: *Jahveh* (Herren = Han är) edra faders Gud, Abrahams Gud, Isaks Gud och Jakobs Gud, har sändt mig till eder. Gå nu åstad och församla de äldsta i Israel och säg till dem: *Jahveh*, edra faders Gud, har uppenbarat sig för mig och sagt: 'jag vill föra eder bort från betrycket i Egypten till Kanaans land, till ett land, som flyter af mjölk och honung.' Och med de äldsta skall du gå till konun-

gen i Egypten, och I skolen säga till honom: Jahveh hebreernas Gud, har visat sig för oss; så låt oss nu gå 3 dagsresor in i öknen och offra åt Jahveh vår Gud.“

Mose svarade: „Men om de nu icke tro mig, utan säga: ‘Jahveh har icke uppenbarat sig för dig’?“ Då sade Herren till honom: „Hvad är det du har i din hand?“ Han svarade: „En staf.“ Herren sade: „Kasta den på marken.“ När han då kastade den på marken, förvandlades den till en orm, och Mose flydde för honom. Men Herren sade till Mose: „Räck ut din hand och tag honom om stjärten. Då räckte han ut sin hand och grep honom; och han förvandlades åter till en staf i hans hand. — Herren sade ytterligare till honom: „Stick din hand i barmen.“ Mose stack sin hand i barmen. När han sedan drog ut den, se, då var handen hvit såsom snö af spetälska. Åter sade Herren: „Stick din hand tillbaka i barmen.“ Mose gjorde så. Och när han sedan drog ut den igen, se, då var den åter lik hans öfriga kropp. Herren sade: „Om de icke tro dessa två tecken, så tag af Nilflodens vatten och gjut ut det på torra landet, så skall vattnet förvandlas till blod.“

Då sade Mose till Herren: „Ack Herre, jag är ingen talför man, ty jag har ett trögt målföre och en trög tunga.“ Herren sade till honom: „Hvem har gifvit människan munnen, eller hvem gör henne stum eller döf eller seende eller blind? Är det icke jag, Jahveh. Så gå nu åstad, jag skall vara med din mun och lära dig, hvad du skall tala.“

Men Mose sade: „Ack Herre, sänd ditt budskap med hvilken annan du vill.“ Då upptändes Herrens vrede emot Mose, och han sade: „Har du icke din broder Aron. Jag vet, att han är en man, som kan tala. Och se, han går åstad för att möta dig, och då han får se dig, skall han glädjas i sitt hjärta. Och du skall lägga orden i hans mun; och han skall tala för dig till folket. Och du skall taga i din hand denna staf, med hvilken du skall göra dina tecken.“

Och Herren sade till Aron: „Gå åstad och möt Mose i öknen.“ Då gick han och träffade honom på Guds berg; och han kysste honom. Mose berättade för Aron allt hvad Herren hade talat. Sedan gingo de båda till Egypten. — Mose var då 80 år gammal. — (2 Mos. 2, 3, 4).

31. Mose och Aron inför folket och Farao.

Mose och Aron församlade alla Israels barns äldsta. Och Aron omtalade allt, hvad Herren hade talat till Mose, och han gjorde tecken inför folkets ögon. Då trodde folket; och när de hörde, att Herren hade sett till deras betryck, böjde de sig ned och tillbådo.

Därefter kommo Mose och Aron till Farao och sade: „*Så säger Jahveh, Israels Gud: Släpp mitt folk, att de må hålla högtid åt mig i öknen.*“ Men Farao svarade: Hvem är Jahveh, hvilkens röst jag skall höra och släppa Israel? Jag vet icke af Jahveh och vill ej heller släppa Israel. Mose och Aron, hvarför dragen I folket ifrån dess arbete? Gån bort till edra dagsverken.“

Därefter bjöd Farao samma dag fogdarna och tillsyningsmännen öfver folket och sade: „I skolen icke vidare gifva folket halm till att göra tegel. Låten dem själfva gå och skaffa sig halm. Men samma antal tegel skolen I ändock ålägga dem; ty de äro lata; därför ropa de: 'låt oss gå och offra åt vår Gud'.“

Fogdarna och tillsyningsmännen öfver folket utförde konungens befallning. Och Israels barns tillsyningsmän, de som Faraos fogdar hade satt öfver dem, fingo uppbära hugg och slag, då folket icke förmådde fullgöra sitt förelagda dagsverke. Och när de klagade för Farao, svarade han: „I ären lata, ja, lata ären I. Därför sägen I: låt oss gå och offra åt Jahveh. Nej, gån i stället till edert arbete. Halm skall man icke gifva eder, men det bestämda antalet tegel måsten I ändock lemna.“ Och de träffade Mose och Aron, som stodo för att möta dem, och de sade till dem: „Må Jahveh hemsöka och döma eder, eftersom I hafven gjort oss förhatliga för Farao och hans tjenare och satt dem svärdet i hand till att dräpa oss.“

Då vände sig åter Mose till Herren och sade: „Herre, hvarför har du gjort så illa mot detta folk? Hvarför har du sändt mig? Allt ifrån den tid, då jag gick till Farao för att tala i ditt namn, har han ju gjort illa mot detta folk, och du har ingalunda räddat ditt folk.“

Men Herren sade till Mose: „Nu skall du få se, hvad jag skall göra med Farao; ty genom min starka hand skall han nödgas släppa dem, ja, han skall genom min starka hand nödgas drifva dem ut ur sitt land. Säg

därför till Israels barn: Jag är Jahveh, och jag skall föra eder ut från trälarbetet hos egyptierna och jag skall förlösa eder med uträckt arm och genom stora straffdomar. Och jag skall föra eder till det land, som jag med upplyft hand har lofvat gifva åt Abraham, Isak och Jakob; det skall jag gifva eder till besittning. Jag är Jahveh.“

Detta sade Mose till Israels barn, men de hörde icke på Mose, af otålighet och för det hårda arbetets skull. — (2 Mos. 4, 5, 6.)

32. Herrens straffdomar.

Herren sade ytterligare till Mose och Aron: „När Farao säger till eder: 'låten oss se något under,' så skall du säga till Aron: 'tag din staf och kasta den inför Farao,' så skall den blifva en stor orm.“ Då gingo Mose och Aron till Farao och gjorde såsom Herren hade bjudit. Aron kastade sin staf inför Farao och hans tjenare, och den blef en stor orm. Men Farao kallade till sig sina visa och sina trollkarlar; och dessa gjorde ock detsamma genom sina hemliga konster: de kastade hvar och en sin staf, och dessa blefvo stora ormar. Men Arons staf uppslukade deras stafvar. Dock förblef Faraos hjärta förstockadt och han hörde icke på dem.

Därefter sade Herren till Mose: „Faraos hjärta är tillslutet, han vill icke släppa folket. Gå till Farao i morgon bittida och ställ dig i hans väg på stranden af Nilfloden, och säg till honom: Så säger Jahveh: „Häraf skall du förnimma, att jag är Jahveh: se, med denna staf vill jag slå på vattnet i Nilfloden, och då skall det förvandlas till blod.“ Och Mose gjorde såsom Herren hade bjudit; då förvandlades allt vatten i floden till blod. Och fiskarna dogo, och floden blef stinkande, så att egyptierna icke kunde dricka vatten ur floden. (*Första plågan*). Men de egyptiska spåmännen gjorde detsamma genom sina hemliga konster. Så förblef Faraos hjärta förstockadt, och han hörde icke på dem.

Därefter sade Herren till Mose: „Gå till Farao och säg till honom: Så säger Jahveh: „Släpp mitt folk, att de må hålla gudstjenst åt mig. Men om du icke vill släppa dem, se, då skall jag hemsöka hela ditt land med *paddor*.

Och de skola komma in i ditt hus och i din sofkammare och upp i din säng och i dina tjänares hus och bland ditt folk och i dina bakugnar och baktråg.“ Och när Farao icke böjde sig för Herrens vilja, räckte Aron ut sin hand öfver Egyptens vatten, och paddor stego upp och öfvertäckte Egyptens land. (*Andra plågan*). Då kallade Farao Mose och Aron till sig och sade: „Bedjen till Jahveh, att han tager bort paddorna från mig och mitt folk, så skall jag släppa folket.“ Mose ropade till Herren. Och Herren gjorde, såsom Mose hade sagt. Men när Farao såg, att han hade fått lättnad, tillslöt han sitt hjärta och hörde icke på dem.

Herren sade till Mose: „Säg till Aron: Räck ut din staf och slå i stoftet på jorden, så skall däraf blifva *mygg* i hela Egyptens land.“ Och Aron räckte ut sin hand med sin staf och slog i stoftet på jorden; då kom mygg på menniskor och boskap. (*Tredje plågan*). Spåmännen ville nu göra detsamma genom sina hemliga konster, men *de kunde icke*. Och de sade till Farao: „*Detta är Guds finger*.“ Men Faraos hjärta förblef förstockadt, och han hörde icke på dem.

Nu sände Herren svärmar af *flugor*, som i oerhörd mängd utbredde sig i Egypten, men *icke i landet Gosen*. (*Fjärde plågan*). Farao lofvade nu tillåta Israel att begifva sig till öknen för att offra åt Herren. Men då plågan var borta, tillslöt Farao också denna gång sitt hjärta och släppte icke folket.

Därefter utbröt en svår *boskapspest* i Egypten. (*Femte plågan*). Men Faraos hjärta var tillslutet.

Sedan hemsöktes menniskorna och djuren af *bulnader*. (*Sjette plågan*). Men Herren förstockade Faraos hjärta.

Nu lät Herren ett *svårt oväder med åska och blix*t samt *hagel* gå öfver landet. Och haglet nedslog både menniskor och djur och all gröda på marken och alla träd. (*Sjunde plågan*). Och Farao kallade till sig Mose och Aron och sade: „*Jag har syndat denna gång. Det är Jahveh, som är rättfärdig; jag och mitt folk hafva gjort orätt*.“ Bedjen till Jahveh för mig, så skall jag släppa eder.“ Men när plågan upphörde, framhärdade Farao i sin synd och släppte icke Israels barn.

Mose förkunnade då för Farao, att Herren skulle sända *gräshoppor* i sådan mängd öfver hela landet, att

man aldrig förut sett något dylikt. Och Faraos tjenare sade till honom: „Släpp männen, att de må hålla gudstjenst åt Jahveh, deras Gud. *Inser du icke ännu, att Egypten blifver förderfvadt?*“ Farao ville då tillåta Israel att begifva sig bort för att tjena Herren, *men endast männen*. Då inbröt den behådade hemsökelsen. (*Åttonde plågan*). Farao kallade åter till sig Mose och Aron och sade: „Jag har syndat emot Jahveh, eder Gud, och emot eder. *Men förlåt mig nu min synd denna enda gång* och bedjen till Jahveh, eder Gud, att han afvänder allenast denna död ifrån mig.“ Mose bad och plågan upphörde, men Herren förstockade Faraos hjärta, så att han icke släppte Israels barn.

Herren lät nu komma ett mörker öfver Egypten, så att ingen kunde se den andre. (*Nionde plågan*). Men alla Israels barn hade ljust där de bodde. Då kallade Farao Mose till sig och sade: „Gån åstad och hållen gudstjenst åt Jahveh; *låten allenast edra får och fäkreatur blifva kvar*.“ På detta villkor kunde Mose likväl icke gå in. Men Herren förstockade Faraos hjärta, så att han icke ville släppa folket. (2 Mos. 7—10).

33. Påskalammet. De förstföddas dödande. Uttåget.

Herren sade till Mose: „Ännu en plåga skall jag låta komma öfver Farao och öfver Egypten; sedan skall han släppa eder, ja, han skall till och med drifva eder ut härifrån.“

Mose sade till Farao: „Så säger Herren: Vid midnattstid skall jag gå fram genom Egypten. Och då skall allt förstfödt i Egyptens land dö, ifrån Faraos förstfödde ända till tjensteqvinnans förstfödde, så ock allt förstfödt ibland boskapen. Och ett stort klagorop skall upphäfvast i hela Egyptens land, sådant att dess like aldrig har varit och aldrig mer skall blifva. Men icke en hund skall gläfsa mot någon af Israels barn, hvarken mot menniskor eller boskap. Så skolen I förnimma, att Jahveh gör en åtskillnad mellan Egypten och Israel. Då skola alla dina tjenare komma ned till mig och säga: ‚Drag ut, du och allt folket, som följer dig.‘ Och sedan skall jag draga ut.“ Därpå gick Mose bort från Farao i vredesmod.

Herren talade till Mose och Aron och sade: „Talen till Israels hela menighet och sägen: På fjortonde dagen i denna månad skall man i hvarje hushåll slagta ett felfritt årsgammalt lamm af hankön vid aftontiden. Och man skall taga af blodet och stryka på båda dörrposterna och på öfre dörrträt i husen, där man äter det. Och man skall äta köttet samma natt; det skall vara stekt på eld, och man skall äta det med osyradt bröd jämte bittra örter. Och så skolen I äta det: I skolen vara omgjordade kring edra länder, hafva edra skor på fötterna och edra stafvar i händerna. Och I skolen äta det med hast. Detta är Herrens påsk, (*pasah*, gå förbi). *Ty jag skall på den natten gå fram genom Egyptens land och slå allt förstfödt, både menniskor och boskap; och öfver Egyptens alla gudar skall jag hålla dom; jag är Jahveh.* Och blodet skall vara ett tecken, eder till räddning, på de hus, i hvilka I ären, ty när jag ser blodet, skall jag *gå förbi* eder; och ingen hemsökelse skall drabba eder med förderf, när jag slår Egyptens land. Och I skolen hafva denna dag till en åminnelse dag och fira den såsom en Jahvehs högtid, slägte efter slägte.“

Mose kallade till sig alla de älsta i Israel och meddelade dem, hvad Herren bjudit honom. Och folket böjde sig ned och tillbad. Och Israels barn gjorde så.

Vid midnattstiden slog Herren allt förstfödt i Egyptens land, ifrån Faraos förstfödde ända till fångens förstfödde, så ock allt förstfödt ibland boskapen. (*Tionde plågan*). Då stod Faraos upp om natten jämte alla sina tjenare och alla egyptier, och ett stort klagorop upphåfdes i Egypten, ty intet hus fanns, där icke någon död låg. Och han kallade Mose och Aron till sig om natten och sade: „*Stån upp och dragen ut från mitt folk, I själfva och Israels barn, och gån åstad och hållen gudstjenst åt Jahveh, såsom I hafven begärt. Tagen ock edra får och edra fäkreatur, och välsignen därvid mig.*“ Och egyptierna trängde på folket för att med hast få dem ut ur landet, ty de tänkte: eljest dö vi allesammans.

Israels barn hade gjort såsom Mose sagt, och nu bröto de upp från Rameses, 600,000 män till fots, förutom barnen. Israels barn hade nu bott i Egypten 430 år. — (2 Mos. 11, 12).

34. Tåget öfver Röda hafvet. Faraos och egyptiernas undergång.

Då nu Farao hade släppt folket, förde Gud dem icke den genaste vägen, som gick igenom *filistéernas* land, ty Gud tänkte, att folket, när de fingo se krig hota, kunde ångra sig och vända tillbaka till Egypten; därför lät Gud folket taga en omväg genom öknen åt *Röda hafvet* till. — Mose tog med sig Josefs ben. — Och Herren gick framför dem, om dagen i en molnstod för att leda dem på vägen, och om natten i en eldstod för att lysa dem; så kunde de tåga både dag och natt.

Då man nu berättade för konungen i Egypten, att folket hade flytt, förvandlades Faraos och hans tjänares hjärtan mot folket, och de sade: „Huru illa gjorde vi icke, då vi släppte Israel, så att de nu icke mer skola tjena oss!“ Och han lät spanna för sina vagnar och tog sitt folk med sig, han tog 600 utvalda vagnar och alla vagnar, som eljest funnos i Egypten, och kämpar på dem alla. Och egyptierna hunno upp dem, där de voro lägrade vid hafvet.

Israels barn blefvo mycket förskräckta och ropade till Herren. Och de sade till Mose: „Funnos då inga grafvar i Egypten, eftersom du har fört oss hit till att dö i öknen? Det hade varit oss bättre att tjena egyptierna än att dö i öknen.“ Då svarade Mose folket: „Frukten icke; stån fasta, så skolen I se, hvilken frälsning Herren i dag skall bereda eder. Herren skall strida för eder, och I skolen vara stilla därvid.“

Herren sade till Mose: „Hvarför ropar du till mig? Säg till Israels barn, att de draga vidare. Men lyft du upp din staf och räck ut din hand öfver hafvet och klyf det i tu, så att Israels barn kunna gå midt igenom hafvet på torr mark. Och se, jag skall förstocka egyptiernas hjärtan, så att de följa efter dem, och jag skall förhärliga mig på Farao och hela hans här. Och egyptierna skola förnimma, att jag är Jahveh.“

Mose räckte ut sin hand öfver hafvet; då dref Herren undan hafvet genom en stark östanvind, som blåste hela natten, och han gjorde så hafvet till torrt land; och vattnet klöfs i tu. Israels barn gingo midt igenom hafvet på torr mark, under det att vattnet stod såsom en mur till

höger och till venster om dem. Och egyptierna förföljde dem och kommo efter dem ut till midten af hafvet. Då nu morgonvåkten var inne, sände Herren förvirring i egyptiernas här, och han lät hjulen falla ifrån deras vagnar, så att det blef dem svårt att komma framåt. Då sade egyptierna: „Låtom oss fly för Israel, ty Jahveh strider för dem mot egyptierna.“

Herren sade till Mose: „Räck ut din hand öfver hafvet, att vattnet vänder tillbaka och kommer öfver egyptierna, öfver deras vagnar och ryttare.“ Då räckte Mose ut sin hand öfver hafvet, och mot morgonen vände hafvet tillbaka till sin vanliga plats, och egyptierna, som flydde, möttes däraf. Och vattnet öfvertäckte vagnarna och ryttarna, hela Faraos här, som hade kommit efter dem i hafvet; icke en af dem kom undan.

Så frälste Herren på den dagen Israel från egyptiernas hand. Och när Israel såg, huru Herren hade bevisat sin stora makt på egyptierna, fruktade folket Herren, och de trodde på Herren och på hans tjenare Mose. Och de sjöngo en lofsång till Herrens ära. — (2 Mos. 13, 14, 15).

35. Vandrigen till Sinai.

Då Israels barn fortsatte sitt tåg, kommo de till öknen *Sin*. Och de knorrade emot Mose och Aron och sade till dem: „O, att Herrens hand hade dödat oss i Egyptens land, där vi sutto vid köttgrytorna och hade bröd nog att äta! Men I hafven fört oss hit ut i öknen för att låta hela denna hop dö af hunger.“

Då sade Herren till Mose: „Jag har hört Israels barns knorrande. Tala till dem och säg: Vid aftontiden skolen I få kött att äta, och i morgon skolen I få bröd att mätta eder med; så skolen I förnimma, att jag är Jahveh, eder Gud.“

Om aftonen kommo vaktlar och öfvertäckte lägret; och följande morgon låg dagg fallen rundt omkring lägret. Och när daggen gick bort, se, då låg öfver öknen på jorden något fint, såsom fjäll, något fint, liknande rimfrost. Då Israels barn sågo detta, frågade de hvarandra: „Hvad är detta?“ Mose sade till dem: „Detta är brödet, som Herren har gifvit eder till föda. Samlen

däraf, hvar och en så mycket han behöfver.“ Israels barn gjorde så. Och Mose sade till dem: „Ingen må behålla något qvar däraf till morgon.“ Men de lydde icke Mose, utan somliga behöllo något qvar däraf till följande morgon. Då växte maskar däri, och det blef illaluktande. Och Mose blef förtörnad på dem. Men på den sjette dagen skulle de samla dubbelt så mycket, ty på den sjunde dagen, Herrens sabbat, var intet att finna. — Israels barn kallade det *manna*. Och det liknade korianderfrö, det var hvitt och smakade såsom semla med honung.

Då Israels barn tågade vidare, kommo de till ett ställe, där de icke hade vatten att dricka. Och folket knorrade emot Mose och sade: „Hvarför har du fört oss upp ur Egypten, för att vi skulle dö af törst?“ Då ropade Mose till Herren och sade: „Hvad skall jag göra med detta folk? Det fattas icke mycket i att de stena mig.“ Herren svarade Mose: „Gå fram för folket och tag med dig några af de äldsta i Israel. Och tag i din hand stafven och slå på klippan, och vatten skall då komma ut ur den, så att folket får dricka.“ Mose gjorde så.

Därefter kom *Amalek* och gaf sig i strid med Israel. Då sade Mose till *Josua*: „Välj ut manskap åt oss och drag så åstad till strid mot Amalek. I morgon skall jag ställa mig öfverst på höjden med Guds staf i min hand.“ Och *Josua* gaf sig i strid med Amalek. Men Mose, Aron och *Hur* stego upp öfverst på höjden. Och så länge Mose höll upp sin hand, rådde Israel, men när han lät sin hand sjunka, rådde Amalek. Och då Moses händer blefvo tunga, togo de en sten och lade under honom; och på den satte han sig; sedan stödde Aron och *Hur* hans händer, en på hvardera sidan. Så höllos hans händer stadiga, till dess solen gick ned. Och *Josua* slog Amalek och hans folk med svärdsegg. — (2 Mos. 16, 17).

36. Gud sluter förbund med Israels folk.

På den dag, då den tredje månaden ingick efter Israels barns uttåg ur Egyptens land, kommo de in i *Sinai*s öken; de lägrade sig där midt emot berget. Och Mose steg upp till Gud; då ropade Herren till honom

upp ifrån berget och sade: „Så skall du förkunna för Israels barn: *'I hafven själfva sett, hvad jag har gjort med egyptierna, och huru jag burit eder på örnvingar och fört eder till mig. Om I nu hören min röst och hållen mitt förbund, så skolen I vara min egendom framför alla andra folk, ty hela jorden är min, och I skolen vara mig ett rike af prester och ett heligt folk.'*“

Mose sammankallade de äldsta i folket och förelade dem allt detta. Då svarade allt folket med en mun: „*Allt hvad Herren har talat vilja vi göra.*“ Och Mose gick tillbaka till Herren med folkets svar. Herren sade till Mose: „Se, jag skall komma till dig i en tjock molnsky, på det att folket må höra, när jag talar med dig, och så tro på dig evärdligen. Gå till folket och helga dem i dag och i morgon, och låt dem två sina kläder. Och må de hålla sig redo till i öfvermorgon, ty då skall Herren stiga ned på Sinai berg inför allt folkets ögon. Och du skall säga åt folket: *'Tagen eder till vara för att stiga upp på berget eller komma vid dess fot. Hvar och en som kommer vid berget skall straffas med döden'*.“ Mose gjorde såsom Herren bjudit honom göra.

På tredje dagen därefter begynte det dundra och blixtra och en tung molnsky kom öfver berget, och ett mycket starkt basunljud hördes; och allt folket i lägret bäfvade. Men Mose förde folket ut ur lägret Gud till mötes; och de ställde sig nedanför berget. Och hela Sinai berg höljdes i rök, vid det att Herren steg ned därpå i eld, och hela berget bäfvade storligen. Och basunljudet blef allt starkare och starkare. Mose talade, och Gud svarade honom med hög röst. Och Herren kallade Mose upp till bergets topp, och han sade till honom; „Stig ned och varna folket, att de icke må tränga sig fram för att se Herren, ty då skola många af dem falla.“ Och Mose steg ned till folket och sade dem detta.

Och Gud talade alla dessa orden och sade:

Jag är Herren (Jahveh), din Gud, som har fört dig ut ur Egyptens land, utur trälldomshuset. Du skall inga andra gudar hafva jämte mig.

Du skall icke göra dig något beläte eller någon bild, vare sig af det som är uppe i himmelen eller af det som är nere på jorden eller af det som är i vattnet nedanför jorden. Du skall icke tillbedja sådana, ej heller tjena dem; ty jag, Herren, din Gud, är en nitälskande Gud, som hem-

söker fädernas missgärning på barn och efterkommande i tredje och fjärde led, när man hatar mig, men som gör nåd intill tusenden, när man älskar mig och håller mina bud.

Du skall icke missbruka Herrens, din Guds, namn, ty Herren skall icke låta den blifva ostraffad, som missbrukar hans namn.

Tänk på sabbatsdagen, så att du helgar den. Sex dagar skall du arbeta och göra alla dina sysslor; men den sjunde dagen är Herrens, din Guds, sabbat; då skall du ingen syssla göra, ej heller din son eller din dotter, ej heller din tjänare eller din tjänarinna, eller din dragare, ej heller främlingen, som är hos dig inom dina portar. Ty på sex dagar gjorde Herren himmelen och jorden och hafvet och allt hvad i dem är, men han hvilade på sjunde dagen; därför har Herren välsignat sabbatsdagen och helgat den.

Hedra din fader och din moder, på det att du må länge lefva i det land, som Herren, din Gud, vill gifva dig.

Du skall icke dräpa.

Du skall icke göra hor.

Du skall icke stjäla.

Du skall icke bära falskt vittnesbörd mot din nästa.

Du skall icke hafva lust till din nästas hus. Du skall icke hafva lust till din nästas hustru, ej heller till hans tjänare eller hans tjänarinna, ej heller till hans oxe eller hans åsna, ej heller till något annat, som tillhör din nästa.

Och allt folket förnam dundret och eldslågorna och basunljudet och röken från berget; och de bäfvade och höllo sig på afstånd. De sade till Mose: „Tala du till oss, så vilja vi höra, men låt icke Gud tala till oss, på det att vi icke må dö.“

Herren talade till Mose och gaf honom de stadgar, hvilka han skulle förelägga Israels folk. Och Mose kom och förkunnade för folket alla Herrens ord och alla hans rätter. Då svarade allt folket med en mun: „Efter alla de ord Herren har talat vilja vi göra.“

Därefter upptecknade Mose alla Herrens ord. Och följande morgon byggde han ett altare nedanför berget. Och han reste där 12 stoder, efter Israels 12 stammar. Och han sände åstad några unga män, som offrade tackoffer åt Herren. Och Mose tog hälften af blodet och slog det i skålarna, och den andra hälften af blodet

stänkte han på altaret. Och han tog förbundsboken och föreläste den för folket. Och de sade: „Allt hvad Herren har sagt vilja vi göra och lyda.“ Då tog Mose blodet och stänkte på folket och sade: „Se, detta är förbundets blod, det förbund, som Herren har slutit med eder i enlighet med alla dessa ord.“ Och Mose och Aron och 70 af de äldsta i Israel stego på Guds befallning dit upp. Och de fingo se Israels Gud; och under hans fötter var likasom ett inlagdt golf af safirer, likt själfva himmelen i klarhet. Men han lät icke sin hand drabba Israels barns yppersta, utan sedan de hade skådat Gud, åto de och drucko. — (2 Mos. 19, 20, 24).

37. Folkets affall. Förbundet återknytes.

Herren sade till Mose: „Stig upp till mig på berget och blif qvar där, så skall jag gifva dig stentaflorna och lagen och budorden, som jag har skrivit Israel till undervisning.“ Då begaf Mose sig åstad med sin tjänare Josua. Men till de äldsta sade Mose: „Vänten här på oss, till dess vi komma tillbaka. Se, Aron och Hur äro hos eder, den som har något att andraga, han vände sig till dem.“ Och Mose gick midt in i skyn och steg upp på berget. Sedan blef han qvar på berget i 40 dagar och 40 nätter. Och Herren gaf nu Mose föreskrifter angående tabernaklet, presterna, offren och annat till gudstjensten hörande. Och när han hade talat ut med Mose, gaf han honom vittnesbördets 2 taflor af sten, på hvilka var skrivet med Guds finger.

Men då folket såg, att Mose dröjde att komma ned från berget, församlade de sig omkring Aron och sade till honom: „Upp, gör oss en gud, som kan gå framför oss; ty vi veta icke, hvad som har vederfarits denne Mose, honom, som förde oss upp utur Egyptens land.“ Då sade Aron till dem: „Tagen guldringarna ut ur öronen på edra hustrur, edra söner och edra döttrar och bären dem till mig.“ Och allt folket tog af sig guldringarna, och de buro dem till Aron; och han tog emot guldets af dem och gjorde däraf en gjuten kalf. Och de sade: „Detta är din gud, Israel, som har fört dig upp ur Egyptens land.“ När Aron såg detta, byggde han ett altare åt honom och lät utropa: „I morgon blifver

en Herrens högtid.“ Dagen därefter stodo de bittida upp och offrade brännoffer och buro fram tackoffer; och folket satte sig ned till att äta och dricka, och därpå stodo de upp till att leka.

Då sade Herren till Mose: „Gå dit ned, ty ditt folk, som du har fört upp ur Egyptens land, har tagit sig till hvad förderfligt är. De hafva redan vikit af ifrån den väg, som jag bjudit dem gå, de hafva gjort sig en gjuden kalf. Den hafva de tillbedt, åt den hafva de offrat, sägande: 'Denne är din gud, Israel, som har fört dig upp ur Egyptens land.' Jag ser, att detta folk är ett hårdnackadt folk. Så låt mig nu vara, att min vrede må brinna mot dem och jag må förgöra dem; dig vill jag sedan göra till ett stort folk.“ Men Mose bönföll inför Herren och sade: „Herre, hvarför skulle din vrede brinna mot ditt folk, som du med stark hand har fört ur Egyptens land? Hvarför skulle egyptierna få säga: 'Till deras olycka har han fört dem ut till att dräpa dem bland bergen?' Tänk på Abraham, Isak och Israel, dina tjenare, åt hvilka du med ed vid dig själf har lofvat och sagt: 'Jag skall göra eder såd talrik såsom stjärnorna på himmelen, och hela det land, hvarom jag har talat, skall jag gifva åt eder såd till evärdlig arfvedel'.“ Då ångrade Herren det onda, som han hotat att göra mot sitt folk.

Mose steg ned ifrån berget, och han hade i sin hand vittnesbördets två taflor. Taflorna voro gjorda af Gud, och skriften var Guds skrift. När sedan Mose kom närmare lägret och fick se kalfven och dansen, upptändes hans vrede och han kastade taflorna ifrån sig och slog sönder dem nedanför berget. Sedan tog han kalfven och brände den i eld och sönderkrossade den, till dess den blef såsom stoft; detta strödde han i vattnet och gaf det åt Israels barn att dricka.

Mose sade till Aron: „Hvad har folket gjort dig, att du har kommit dem att begå en så stor synd?“ Aron svarade: „Min herres vrede må icke upptändas; du vet själf, att detta folk är ondt. De sade till mig: 'Gör oss en gud, som kan gå framför oss, ty vi veta icke, hvad som har vederfarits denne Mose, honom, som förde oss upp ur Egyptens land.' Då sade jag till dem: 'den som har guld, tage det af sig'; och de gäfvö det åt mig. Och jag kastade det i elden, och så kom kalfven till.“

Då nu Mose såg, att folket var lössläppt, — eftersom Aron, till skadeglädje för deras fiender, hade släppt dem lösa, — ställde han sig i porten till lägret och ropade: „Hvar och en som hör Herren till komme hit till mig!“ Då församlade sig till honom alla Levi barn. Han sade till dem: „Så säger Herren, Israels Gud: Hvar och en binde sitt svärd vid sin länd. Gån så igenom lägret fram och tillbaka, från den ena porten till den andra och dräpen hvem I finnen, vore det också broder eller vän eller frände.“ Levi barn gjorde såsom Mose hade sagt, och på den dagen föllo af folket vid pass 3000 män.

Dagen därefter sade Mose till folket: „I hafven begått en stor synd. Jag vill nu stiga upp till Herren och se till, om jag kan utverka förlåtelse för eder synd.“ Och Mose gick tillbaka till Herren och sade: „Ack, detta folk har begått en stor synd; de hafva gjort sig en Gud af guld. Men förlåt dem nu deras synd; hvar om icke, så utplåna mig ur boken, i hvilken du skrifver.“ Men Herren svarade Mose: „Den som har syndat mot mig, honom skall jag utplåna ur min bok. Gå nu och för folket dit jag har sagt dig; se min engel skall gå framför dig. Men då min hemsökelses dag kommer, skall jag på dem hemsöka deras synd.“ På Moses bön lofvade Herren sedan att fortfarande gå med folket.

Herren sade till Mose: „Uthugg åt dig två stentaflor, likadana som de förra voro, så vill jag skrifva på taflorna samma ord, som voro på de förra taflorna, hvilka du slog sönder. Och var redo till i morgon; du skall då stiga upp på Sinai berg och ställa dig mig till mötes på toppen af berget.“ Mose gjorde, som Herren hade sagt.

Och Mose blef qvar där hos Herren i 40 dagar och 40 nätter, utan att äta och utan att dricka. Och han skref på taflorna förbundets ord, de tio orden. — (2 Mos. 24, 32, 33, 34).

38. Tabernaklet och gudstjensten.

Enligt en förebild, som Mose hade sett uppe på berget, förfärdigades en helgedom åt Herren. *Tabernaklet* var flyttbart och bestod af 2 rum: *det allra heligaste* och *det heliga*, åtskilda från hvarandra genom en förlåt. I det allra heligaste (en kub af 10 aln) stod *förbundets ark*,

hvari de 2 stentaflorna förvarades. Locket på denna låda kallades *nådstolen*. — I det heliga (20 aln långt, 10 aln bredt och högt) funnos *rökelsealtaret*, *skådebrödsbordet* med sina 12 skådebröd samt den *sjuarmade ljusslaken*. — En *förgård* (100 aln lång och 50 aln bred) omgaf det hela. I förgården funnos ett *brännoffersaltare* och ett *tvättbäcken*.

Till presttjänst utsåg Gud Arons släkt. Aron själf blef *öfverstepest*. Detta embete ärfdes sedan alltid af den äldste sonen. De öfriga leviterna skulle tjänstgöra vid helgedomen och gudstjensten samt såsom folkets lärare. Därför erhöilo de icke någon särskild jordlott i det utlofvade landet såsom de öfriga stammarna, utan i stället fingo de uppbära tionde delen af landets hela afkastning samt till boningsplatser 48 städer på de öfriga stammarnas områden. — Presternas viktigaste gudstjenstliga förrättningar voro: *offrandet*, *antändandet af rökelsen* och *välsignandet*. — Herren talade till Mose och sade: „Tala till Aron och till hans söner och säg: Så skolen I välsigna Israels barn, sägande till dem: *Herren välsigne dig och bevarer dig. Herren låte sitt ansigte lysa öfver dig och vare dig nådig. Herren vände sitt ansigte till dig och gifve dig frid.*“

De högtider, till hvilka hvarje fullvuxen israelit borde inställa sig vid helgedomen, voro följande: 1) *Påskhögtiden* eller det osyrade brödets högtid (enligt vår tidräkning i april månad) firades till minne af befrielsen från Egypten samt tillika såsom en vårskördefest. 2) *Pingsthögtiden* (den femtionde dagen efter påsk) firades såsom en tacksägelsefest för avslutandet af sädesskörden. Senare firades pingsten äfven till minne af lagens utgifvande på Sinai. 3) *Löfhyddohögtiden* (i oktober) skulle påminna Israel om Guds välgärningar under ökenvandringen (man öfvergaf då sina hus och bodde ute i löfhyddor); därjämte firades den såsom en tacksägelsefest för avslutandet af skörden af rotfrukter, olja och vin. — En årligen återkommande högtid var äfven *den stora försoningsdagen* (kort före löfhyddohögtiden), på hvilken öfverstepresten, denna enda dag i året, ingick i det allra heligaste för att fram-bära ett försoningsoffer för hela folkets synder.

39. Spejare utsändas. Folkets synd. Guds straff.

I den andra månaden af det andra året höjde sig molnskyn från vittnesbördets tabernakel. Då bröto Israels barn upp från Sinais öken, och molnskyn stannade i öknen *Paran*. Herren sade till Mose: „Sänd åstad en man ur hvar fädernestam, sådana som äro höfdingar, för att bespeja Kanaans land, som jag vill gifva åt Israels barn.“ Mose gjorde så. Så drogo de åstad, och de kommo till *Eskoldalen*, där skuro de af en qvist med en ensam drufklase på, och denna bars sedan på en stång af 2 man. Därtill togo de granatäpplen och fikon. Och efter 40 dagar vände de tillbaka, sedan de hade bespejat landet.

När de inför hela menigheten afgåfvo sin berättelse, sade de till Mose: „Vi kommo till det land, dit du sände oss. Och det flyter i sanning af mjölk och honung och här är dess frukt. Men folket, som bor i landet, är starkt, och städerna äro väl befästa och mycket stora.“ Då sökte *Kaleb* stilla folket och sade: „Låtom oss ändock draga dit upp och intaga det, ty för visso skola vi blifva det öfvermåktiga.“ Men de män, som hade varit där uppe med honom, sade: „Vi kunna icke draga upp mot detta folk, ty de äro oss för starka.“ Och de talade illa om landet och sade: „Det landet förtär sina inbyggare, och alla menniskor vi där sågo voro resligt folk. Vi sågo där ock jättarna; vi tyckte då, att vi själfva voro såsom gräshoppor, och det tyckte också de.“

Då begynte hela menigheten ropa och skria, och folket gret den natten. Och de knorrade emot Mose och emot Aron och sade: „O, att vi hade fått dö i Egyptens land eller att vi hade fått dö här i öknen! Hvarför vill då Herren föra oss in i detta andra land, där vi måste falla för svärd, och där våra hustrur och barn skola blifva fiendens byte. Det vore för visso bättre för oss att vända tillbaka till Egypten.“ Och de sade till hvarandra: „Låtom oss välja en anförare och vända tillbaka till Egypten.“ Men Josua och Kaleb, hvilka voro bland dem, som hade bespejat landet, refvo sönder sina kläder och sade: „Landet är ett öfvermåttan godt land. Om Herren har behag till oss, så skall han föra oss in i det landet och gifva det åt oss — ett land, som flyter af mjölk och honung. Allenast mån I icke sätta eder upp mot Herren; och för

folket i landet mån I icke frukta, ty med oss är Herren.“ Men hela menigheten ropade, att man skulle stena dem.

Då visade sig Herrens härlighet i uppenbarelsetältet för alla Israels barn. Och Herren sade till Mose: „Huru länge skall detta folk förakta mig, och huru länge skall det dröja, innan de vilja tro på mig, oaktadt alla de tecken jag har gjort bland dem? Jag skall förgöra dem; men dig vill jag göra till ett folk, större och mäktigare än detta.“ Men Mose bad för folket, såsom han hade gjort vid Sinai. Då sade Herren: „Jag vill tillgifva dem efter din bön. Men säg till dem: *Så sant jag lefver, säger Herren, skall jag göra med eder, såsom I själfva hafven sagt inför mig. Här i öknen skola edra döda kroppar blifva liggande; så skall gå eder alla, som äro tjugu år eller därutöfver, eftersom I hafven knorrat emot mig. Sannerligen, ingen af eder skall komma in i det land, som jag med upplyft hand har lofvat gifva eder till boning; ingen förutom Kaleb och Josua. Men edra barn, om hvilka I saden, att de skulle blifva fiendens byte, dem skall jag låta komma dit in, och de skola lära känna det land, som I hafven försmått. Edra barn skola draga omkring såsom herdar i öknen i 40 år och plikta för eder otrohet, till dess att edra döda kroppar hafva förgåtts i öknen.*“

De män, hvilka förledt hela menigheten att knorra, därigenom att de talade illa om landet, dessa män träffades nu af döden genom en hemsökelse inför Herrens ansigte. Och Mose sade till Israels barn, hvad Herren hade bjudit honom. Då blef folket mycket sorgset. Följande morgon drogo de upp till bergshöjden för att tåga in i landet. Och ehuru Mose afrådde dem, drogo de dock i sitt öfvermod åstad; men Herrens förbundsark och Mose lemnade icke lägret. Och amalekiterna och kananeerna slogo dem och förföljde dem. — (4 Mos. 10, 13, 14).

40. Åter vid Kades. Arons död. Kopparormen.

Sedan det äldre släktet dött i öknen*) och ett yngre släkte uppvuxit, kommo Israels barn till öknen *Sin* och stannade i Kades. Då menigheten hade intet vatten där, begynte de tvista emot Mose och Aron och sade „Hvarför hafven I fört Herrens församling in i denna öken, så att vi

*) Märk Ps. 90.

och vår boskap måste dö här?" Men Mose och Aron drogo sig undan från församlingen till uppenbarelseltältets ingång och föllo ned på sina ansigten. Och Herren sade till Mose: *„Tag stafven och församla menigheten, du med din broder Aron, och talen till klippan inför deras ögon, så skall den gifva vatten ifrån sig.“* Mose och Aron sammankallade församlingen framför klippan; där sade Mose till dem: „Hören nu, I gensträfviga; skola vi ur denna klippa skaffa fram vatten åt eder?" Och Mose slog på klippan med sin staf 2 gånger; då kom mycket vatten ut, så att menigheten och deras boskap fingo dricka. Men Herren sade till Mose och till Aron: *„Eftersom I icke trodden på mig, så att I höllen mig helig inför Israels barns ögon, därför skolen I icke föra denna församling in i det land, som jag har gifvit dem.“*

Sedan Israels folk beslutit att icke intåga i Kanaans land från södra sidan, sökte de utverka sig tillåtelse att tåga genom edomiternas land, för att på denna väg komma till östra gränsen. Men då detta genomtåg förvägrats dem, nödgades de tåga åt söder för att sålunda kringgå Edoms berg. Därvid kommo de till berget *Hor*, hvarest Aron dog.

Då de sedan fortsatte färden, blef folket otåligt under vägen. Och folket talade emot Gud och emot Mose och sade: „Hvarför hafven I fört oss upp ur Egypten, så att vi måste dö i öknen? Här finnes ju hvarken bröd eller vatten, och vår själ vämjjes vid den usla föda vi fått.“ Då sände Herren brännande ormar bland folket, och dessa stungo folket, och mycket folk i Israel blef dödadt. Då kom folket till Mose och sade: „Vi hafva syndat, därmed att vi talat mot Herren och mot dig. Bed till Herren, att han tager bort dessa ormar ifrån oss.“ Mose bad för folket. Då sade Herren till Mose: *„Gör dig en orm och sätt upp den på en stång; sedan må hvar och en, som blifvit ormstungen se på den, så skall han blifva vid lif.“* Då gjorde Mose en orm af koppar och satte den upp på en stång; när sedan någon hade blifvit stungen af en orm, såg han upp på kopparormen och blef så vid lif.

Därefter fortsattes tåget, och sedan folkslagen öster om Jordan blifvit slagna och deras länder och städer intagna, lägrade sig Israel på *Moabs* hedar gent emot *Jeriko*. — (4 Mos. 20, 21).

41. Moses död.

Mose, medveten om att han snart skulle skiljas från sitt folk, riktade till detsamma många gripande afskedsord. Härvid kastade han blicken tillbaka på de förgångna dagarna och erinrade folket om Guds stora och underbara välgärningar emot detsamma. Han talade ock om framtiden och sade därvid bland annat: „Herren sade till mig: *En profet**) *skall jag uppväcka åt dem bland deras bröder, en som är dig lik, och jag skall lägga mina ord i hans mun, och han skall tala till dem allt hvad jag bjuder honom.*“ Och ytterligare sade han: „*Hör Israel! Om du hör Herrens, din Guds, röst, så skall Herren upphöja dig öfver alla folk på jorden och välsignelse skall komma öfver dig. Men om du icke hör Herrens, din Guds, röst, så skall förbannelse komma öfver dig. Och Herren skall förströ dig bland alla folk, ifrån jordens ena ända till den andra. Jag tager i dag himmel och jord till vittnen, att jag har förelagt dig lif och död, välsignelse och förbannelse. Så må du då välja lifvet.*“

Till efterträdare åt sig utsåg Mose enligt Herrens befallning Josua.

Herren sade till Mose: „Stig upp här på berget *Nebo* i Moabs land, så skall du få se Kanaans land, som jag vill gifva åt Israels barn till besittning. Och du skall dö där på berget.“

Mose gick från Moabs hedar upp på berget *Nebo*, och Herren lät honom se hela landet och sade till honom: „Detta är det land, som jag med ed har lofvat åt Abraham, Isak och Jakob, i det jag sade: Åt din säd skall jag gifva det. Jag har nu låtit dig se det med dina ögon, men dit in skall du icke komma.“

Och Herrens tjänare Mose dog där i Moabs land. Och han begrof honom i dalen i Moabs land, men ingen har fått veta, hvar hans graf är. Mose var 120 år gammal, när han dog, men hans ögon voro icke skumma, och hans lifskraft hade icke försvunnit. Israels barn begreto Mose i 30 dagar. Men i Israel uppstod icke mer någon profet sådan som Mose, med hvilken Herren hade

---

*) *Profet* är en folkets lärare, som på särskildt sätt blifvit af Gud upplyst.

umgåtts ansigte mot ansigte, om man tänker på alla de tecken och under, som Herren hade sändt honom att göra i Egyptens land, och om man tänker på all den väldiga kraft, som Mose visade, och alla de stora och fruktansvärda gärningar, som han gjorde inför hela Israel. — (5 Mos.).

42. Josua. Eröfringen af Kanaans land.

Efter Moses död sade Herren till Josua: „*Stå upp och gå öfver denna Jordan med allt detta folk in i det land, som jag vill gifva åt Israels barn. Såsom jag har varit med Mose, så skall jag också vara med dig. Var frimodig och oförfärad ty du skall utskifta åt detta folk det land, som jag meded har lofvat deras fäder att gifva dem. Allenast var helt frimodig och oförfärad att i alla stycken hålla och göra efter den lag, som min tjänare Mose har gifvit dig; vika icke af därifrån vare sig till höger eller till vänster; på det att du må hafva framgång i allt hvad du företager dig.*“

Josua bröt upp med alla Israels barn och kom till Jordan. Och Herren sade till Josua: „*I dag skall jag begynna att göra dig stor i hela Israels ögon, på det att de må förnimma, att såsom jag har varit med Mose, så vill jag också vara med dig. Bjud du nu presterna, som bära förbundsarken, och säg: 'Så snart I kommen till den yttersta randen af Jordans vatten, skolen i stanna där vid Jordan'.*“ Då sade Josua till Israels barn: „*Här-
uppå skolen I förnimma att en levande Gud är bland eder: Se, förbundsarken, hans som är hela jordens Herre, drager framför eder ned i Jordan. Så snart då presterna, som bära Herrens ark, hans som är hela jordens Herre, stå stilla med sina fötter i Jordans vatten, skall Jordans vatten blifva afskuret i sitt lopp, och det skall stå som en samlad hög.*“

Då nu ölket hade brutit upp från sina tält och de, som buro arken, med sina fötter vidrörde den yttersta randen af vattnet i Jordan, som under hela skördetiden är full öfver alla sina bräddar, då stannade det vatten, som kom uppifrån, i en hög långt borta och det vatten, som flöt ned mot *Salhafvet*, blef sålunda helt och hållet afskuret. Så gick då folket öfver midt emot Jeriko. Men

presterna, som buro Herrens förbundsark, stodo orörliga på torr mark midt uti Jordan, till dess att allt folket helt och hållet hade kommit öfver Jordan. Men då presterna sedan stego upp ur Jordan, så hade deras fötter knappt hunnit upp på torra landet, förrän Jordans vatten vände tillbaka till sin plats och nådde såsom förut upp öfver alla sina bräddar.

Folket lägrade sig nu i *Gilgal*.

Då de angränsande folken hörde, huru Herren hade låtit vattnet i Jordan uttorka för Israels barn, blefvo deras hjärtan förfärade, och de hade icke längre mod att stå emot Israels barn.

Medan nu Israels barn voro lägrade i *Gilgal*, höllo de påskhögtid. Och dagen efter påskhögtiden åto de af landets säd. Och mannat upphörde, då de åto af landets säd.

Det begaf sig, då Josua var vid Jeriko, att han lyfte upp sina ögon och fick se en man stå där framför sig med ett draget svärd i sin hand. Då gick Josua fram till honom och frågade honom: „Tillhör du oss eller våra ovänner?“ Han svarade: „Icke så, utan jag är höfvitsman öfver Herrens här och har nu kommit hit.“ Då föll Josua ned till jorden på sitt ansigte och bugade sig; sedan sade han till honom: „Hvad har min Herre att säga till sin tjenare?“ Höfvitsmannen öfver Herrens här sade till Josua: „Drag dina skor af dina fötter, ty platsen, där du står, är helig.“ Josua gjorde så.

Herren sade till Josua: „Se, jag har gifvit Jeriko med dess konung, med dess tappra stridsmän i din hand. Alla stridbara män skola nu gå en gång omkring staden; gör så i 6 dagar. Och 7 prester skola bära de 7 jubelbasunerna framför arken, men på den sjunde dagen skolen I tåga omkring staden 7 gånger; och presterna skola stöta i basunerna. Och allt folket skall upphäfva ett stort härskri; då skola stadsmurarna falla på stället, och folket skall draga in öfver dem.“ Och Josua tillsåg att allt skedde, såsom Herren hade bjudit, och murarna föllo, och folket drog in i staden. Och de gåfvo till spillo allt, hvad som fanns i staden, både män och qvinnor, unga och gamla, så ock oxar, får och åsnor.

Josua egnade sig därefter åt att intaga landet; och flere konungar tog han tillfånga och slog dem till döds,

såsom Herren hade bjudit. I 7 år förde Josua krig. — (Jos. 1, 3, 4, 6, 11).

43. Landets delning. Josuas död.

Då nu Josua var kommen till hög ålder, sade Herren till honom: „Du är nu gammal, men ännu återstår en mycket stor del af landet, som skall intagas. Dess invånare skall jag själf fördrifva för Israels barn. Men fördela du genom lottkastning landet åt Israel till arfvedel, såsom jag har bjudit dig.“

Under Moses tid hade redan landet på östra sidan om Jordan blifvit gifvet åt Rubens, Gads och halfva Manasses stammar till besittning. Då Levi stam icke erhöll någon särskild jordlott, fördelades nu landet på vestra sidan om Jordan emellan de återstående nio och en half stammarna.

Hela menigheten af Israels barn församlade sig i *Silo*, och där uppsatte de uppenbarelsetältet.

Josua församlade därefter alla Israels stammar till *Sikem*; och han kallade till sig de äldsta i Israel, dess hufvudmän, och de trädde fram inför Gud.

Vid detta tillfälle erinrade Josua folket om alla Herrens stora välgärningar under den förgångna tiden. Och han fortsatte: „*Så frukten nu Herren och tjena honom ostraffligt och troget. Men om det misshagar eder att tjena Herren, så utväljen åt eder i dag, hvem I viljen tjena, men jag och mitt hus, vi vilja tjena Herren.*“ Då svarade folket: „*Bort det, att vi skulle öfvergifva Herren och tjena andra gudar! Nej, Herren är vår Gud, han är den som har fört oss och våra fäder upp ur Egyptens land, ur trälldomshuset, och som inför våra ögon har gjort dessa stora under och bevarat oss på hela den väg vi hafva vandrat. Därför vilja vi ock tjena Herren, ty han är vår Gud.*“

En tid härefter dog Josua, då han var 110 år gammal.

Israel tjenade Herren, så länge Josua lefde och de äldsta, som voro kvar efter Josua och som visste af alla de gärningar, Herren hade gjort för Israel. — (Jos. 13—19, 24).

4. Domarenas tid.

(1400—1095.)

44. Folkets affall. Guds straff.

Då hela det slägte, som varit samtida med Josua, blifvit samladt till sina fäder, kom ett annat slägte, hvilket icke visste af Herren eller de gärningar, som han hade gjort för Israel. Då öfvergåfvo Israels barn Herren, sina fäders Gud, och följde efter andra gudar, af de folks gudar, som bodde omkring dem, och dessa tillbådo de; därmed förtörnade de Herren. Herrens vrede upptändes då mot Israel, och han gaf dem i plundrares hand, och dessa utplundrade dem, och han sålde dem i deras fienders hand rundt omkring; och de kunde icke mera stå emot sina fiender. Hvarthelst de drogo ut, var Herrens hand emot dem; och de kommo i stor nöd. Då lät Herren domare uppstå; och Herren var med domaren och frälste dem ur deras plundrares hand. Men när domaren dog, vände de tillbaka och togo sig till hvad förderfligt var ännu mer än deras fäder, så att de följde efter andra gudar och tjänade och tillbådo dem; de afstodo icke från sina gärningar och sin hårdnackenhets. — (Dom. 2).

45. Gideon. Simson.

Då Israels barn gjorde, hvad ondt var i Herrens ögon, gaf Herren dem i midjaniternas hand i 7 år. Så ofta Israels barn hade sått, kommo midjaniterna och förderfvade landets gröda och lemnade inga lifsmedel kvar i Israel. Då ropade Israels barn till Herren.

Herrens engel uppenbarade sig för Gideon, Joas son, då han höll på att berga hvete undan midjaniterna. Och Herrens engel sade till honom: „Herren är med dig, du tappre stridsman!“ Gideon svarade honom: „Om Herren är med oss, hvarför har då allt detta kommit öfver oss? Och hvar äro alla hans under, om hvilka våra fäder hafva förtäljt för oss och sagt: 'se, Herren har fört oss upp ur Egypten'? Nu har ju Herren förskjutit oss och gifvit oss i midjaniternas våld.“ Då vände sig Herren till honom och sade: „*Gå åstad i denna din kraft och fräls Israel ur midjaniternas våld; se, jag har sändt dig.*“ Men Gideon sade: „Ack, Herre, hvarmed kan jag frälsa Israel? Min släkt är ju den oansenligaste i Manasse och jag själf den ringaste i min faders hus.“ Herren sade till honom: „*Jag vill vara med dig, så att du skall slå midjaniterna, såsom vore det en enda man.*“ — Därjämte erhöll Gideon ett tecken, som öfvertygade honom om, att det var Herrens engel, som gifvit honom uppdraget.

Den natten sade Herren till honom: „Rif ned det Baals altare, som tillhör din fader, och bygg därefter upp ett altare åt Herren, din Gud, öfverst på denna plats och offra brännoffer därpå.“ Då tog Gideon 10 män af sina tjenare och gjorde, såsom Herren hade sagt till honom. Men eftersom han fruktade att göra det om dagen af rädsla för sin familj och för männen i staden, så gjorde han det om natten. Då männen i staden bittida följande morgon sågo hvad som hade skett, sade de till hvarandra: „Hvem har gjort detta?“ Och när de frågade och gjorde efterforskningar,ingo de veta, att Gideon, Joas son, hade gjort det. Då sade männen i staden till Joas: „För din son hit ut, han måste dö, ty han har brutit ned Baals altare.“ Men Joas svarade alla som stodo omkring honom: „Viljen I utföra Baals sak, viljen I komma honom till hjälp? Den som vill utföra hans sak, han skall blifva dödad innan nästa morgon. Är han Gud, så utföre han själf sin sak.“

Midjaniterna och några andra folkslag hade gått öfver floden och lägrat sig i *Jisreels dal*. Men Gideon hade blifvit beklädd med Herrens andes kraft; han stötte i basun, och så uppbådades hans släkt och följde efter honom. Och han sände omkring budbärare i hela Manasse, likaledes till några andra stammar, och alla

dessa samlade sig för att draga åstad fienden till mötes. — Ytterligare utbad han sig och erhöll af Herren tecken, som öfvertygade honom om, att Herren ville rädda Israel genom hans hand.

Bittida följande morgon drog Gideon åstad med allt folket, som följde honom. Men Herren sade till Gideon: „Folket, som följt dig, är för talrikt, för att jag skulle vilja gifva Midjan i deras hand, ty Israel kunde då berömma sig mot mig och säga: 'Min egen hand har frälst mig.' Låt därför nu utropa för folket och säga: Om någon fruktar och är rädd, så må han vända hem och skynda bort ifrån Gileads berg.“ Då vände 22000 man af folket tillbaka, så att allenast 10000 man stannade kvar. — Men Herren sade till Gideon: „Folket är ännu för talrikt; för dem ned till vattnet, så skall jag där göra ett urval af dem åt dig.“ Gideon förde folket ned till vattnet. Och Herren sade till Gideon: „Alla som läppja af vattnet, i det de upphemta det med tungan såsom hunden gör, dem skall du ställa för sig, och likaså alla som falla ned på knä för att dricka.“ Då befanns antalet af dem, som hade läppjat af vattnet genom att föra det med handen till munnen, vara 300 man; allt det öfriga folket hade fallit ned på knä för att dricka vatten. Herren sade till Gideon: „Med de 300 män, som hafva läppjat af vattnet, skall jag frälsa eder och gifva Midjan i din hand; allt det andra folket må begifva sig hem, hvar och en till sitt.“

På Herrens befallning gjorde Gideon ett nattligt besök i fiendernas läger. Och då han kom dit, höll en man just på att förtälja en dröm för en annan. Han sade: „Jag tyckte, att en kornbröds-kaka kom rullande in i midjaniternas läger och slog emot tältet, så att det föll, och vände upp och ned på det, och tältet blef så liggande.“ Då svarade den andre: „Detta betyder intet annat än israeliten Gideons svärd. Gud har gifvit Midjan och hela lägret i hans hand.“ När Gideon hörde denna dröm förtälas och hörde dess uttydning, tillbad han. Därefter vände han tillbaka till Israels läger och sade: „Stån upp, ty Herren har gifvit midjaniternas läger i eder hand.“

Gideon delade sina 300 män i 3 hopar och gaf allesammans basuner i händerna och tomma krukor med facklor inne i krukorna. Och han sade till dem: „Sen på mig och gören såsom jag! Då jag och alla, som

jag har med mig, stöta i basunerna, skolen ock I stöta i basunerna rundt omkring hela lägret och ropa: För Herren och för Gideon!“ När sedan den mellersta nattvakten ingått och Gideon med sina 100 män kommit till utkanten af lägret, gjorde alla såsom han hade befallt. De slogo sönder krukorna och fattade med venstra handen i facklorna och med högra handen i basunerna samt stötte i dem; och de ropade: „Herrens och Gideons svärd.“ Men de stodo stilla hvar och en på sin plats, rundt omkring lägret. Då begynte alla i lägret att löpa hit och dit och skria och fly. Och Herren vände den enes svärd mot den andre i hela lägret. Och åter upp-bådades israeliterna från några stammar och de förföljde midjaniterna. Och ytterligare upp-bådades män för att besätta vattendragen i midjaniternas väg, äfven Jordan. Och de togo till fånga 2 midjanitiska furstar, och de dödade dem och förföljde midjaniterna.

Då sade israeliterna till Gideon: „Blif du rådande öfver oss, såväl du själf som ock sedan din son och din sonson, ty du har frälst oss ur Midjans hand.“ Men Gideon svarade dem: „Jag vill icke råda öfver eder, och min son skall icke heller råda öfver eder, utan Herren (Jahveh) skall råda öfver eder.“

Men Gideon förfärdigade af de smycken folket tagit såsom krigsbyte en efod (en gudabild) och satte upp den i sin stad, och hela Israel bedref afgudereri med den, och det blef för Gideon och hans hus till en snara.

Så blef då Midjan kufvad under Israels barn och upplyfte icke mer sitt hufvud. Och landet hade ro i 40 år, så länge Gideon lefde. —

Israels barn gjorde åter hvad ondt var i Herrens ögon; då gaf Herren dem i filistéernas hand i 40 år. Men Herren uppväckte sedan en domare i Israel, som hette *Simson*, hvilken begynte frälsa Israel ur filistéernas hand. — (Dom. 6—8, 13—16).

46. Samuels födelse, uppfostran och kallelse.

I Efraims bergsbygd lefde en man, som hette *Elkana*. Han hade 2 hustrur: *Hanna* och *Peninna*; och *Peninna* hade barn, men *Hanna* var barnlös. Denne man begaf sig år efter år upp från sin stad för att tillbedja och offra

åt Herren Sebaot i Silo, där *Elis* båda söner då voro Herrens prester. Hvar gång Elkana så offrade, gaf han åt Peninna och åt alla hennes söner och döttrar hvar sin andel af offret, men åt Hanna gaf han en dubbel så stor andel, ty han hade Hanna kär. Men Peninna retade henne svårligen för att göra henne förbittrad, därför att Herren hade gjort henne barnlös. Och så skedde det år efter år. Då sade hennes man Elkana till henne: „Hanna, hvarför gråter du, hvarför äter du icke, hvarför är du så sorgsen? Är jag icke mer för dig än 10 söner?“

En gång, när de hade ätit och druckit i Silo, hände sig, medan presten Eli satt på sin stol vid dörren till Herrens tempel, att Hanna stod upp; och i sin djupa bedröfvelse bad hon till Herren under bittert gråt. Och hon gjorde ett löfte och sade: „Herre Sebaot, om du vill se till din tjänarinneas lidande och gifva din tjänarinna en manlig afkomling, *så vill jag gifva honom åt Herren för hela hans lif*, och ingen rakknif skall komma på hans hufvud.*)“. Därefter gick Hanna sin väg och åt; och hon såg icke mera så sorgsen ut.

Bittida följande morgon, sedan de hade tillbedt inför Herren, vände de tillbaka och kommo igen till *Rama*. Efter en tids förlopp födde Hanna en son och kallade honom *Samuel*; „ty“, sade hon, „*af Herren* har jag *utbedt* mig honom.“

Efter några år tog Hanna gossen med sig till Herrens hus i Silo och förde honom framför Eli, för att gifva honom tillbaka åt Herren. Och gossen gjorde tjenst inför Herren under presten Eli.

Men *Elis* söner voro onda män och ville icke veta af Herren och ej heller fråga efter, hvad presterna hade rätt att fordra af folket. Så ofta nämligen någon offrade ett slagtoffer, kom prestens tjenare, medan köttet koktes, och tog en del däraf. Ja, till och med innan de förbrände det feta, kom prestens tjenare och ville med våld bemäktiga sig det råa köttet. Och de unga männens synd var så mycket större inför Herren, som folket därigenom lärde sig att förakta Herrens offer.

---

*) Han skulle blifva en *nasir*, d. v. s. en från världen afsöndrad och åt Gud helgad person. Nasiren borde afhålla sig från jordisk njutning och ständigt hafva långt hår.

Men Samuel gjorde tjenst inför Herrens ansigte. Och hans moder plägade hvar år göra åt honom en liten mantel, som hon hade med sig till honom, då hon jämte sin man begaf sig upp för att offra det årliga offret.

Då nu Eli, som var mycket gammal, fick höra allt, hvad hans söner gjorde, sade han till dem: „Hvarför gören I allt detta onda, hvarom jag hör allt folket här tala? Icke så, mina söner! Hvad jag hör är icke godt; I kommen ju Herrens folk att synda.“ Men de lyssnade icke till sin faders ord. — Gossen Samuel däremot växte till i ålder och välbehag både för Herren och för meniskor. — Och genom en Guds man lät Herren förkunna Eli, att båda hans söner skulle dö på en och samma dag.

Herrens ord var sällsynt på den tiden, profetsyner voro icke vanliga. Då hände sig en gång, medan Eli låg och sof på sin plats, och medan också Samuel ännu låg och sof där i Herrens tempel, i hvilket Guds ark stod, att Herren ropade på Samuel. Denne svarade: „Här är jag.“ Därpå skyndade han till Eli och sade: „Här är jag, du ropade ju på mig.“ Men han svarade: „Jag har icke ropat; gå tillbaka och lägg dig.“ Och han gick och lade sig. — Men Herren ropade ännu en gång på Samuel; och Samuel stod upp och gick till Eli och sade: „Här är jag, du ropade ju på mig.“ Men han svarade: „Jag har icke ropat, min son; gå tillbaka och lägg dig.“ Samuel hade nämligen ännu icke lärt igenkänna Herren, och ännu hade Herrens ord icke blifvit uppenbaradt för honom. — Men Herren ropade åter på Samuel för tredje gången; och han stod upp och gick till Eli och sade: „Här är jag, du ropade ju på mig.“ Då förstod Eli, att det var Herren, som ropade på ynglingen. Därför sade Eli till Samuel: „Gå och lägg dig, och om han vidare ropar på dig, så säg: 'Tala Herre, din tjänare hör.'“ Samuel gick och lade sig på sin plats. Då kom Herren och ställde sig där och ropade såsom de förra gångerna: „Samuel, Samuel!“ Samuel svarade: „Tala, din tjänare hör.“ Herren sade till Samuel: „Se, jag skall i Israel göra något, som kommer att genljuda i båda öronen på hvar och en, som får höra det. *På den dagen skall jag låta komma öfver Eli allt, hvad jag har uttalat öfver hans hus, från början till slut. Ty han visste, huru hans söner drogo förbannelse öfver sig, och dock höll han dem icke tillbaka.*“

Samuel fruktade för att omtala synen för Eli. Men Eli ropade på Samuel och sade: „Hvad var det han talade till dig? Dölj det icke för mig.“ Då omtalade Samuel för honom alltsammans. Och Eli sade: „Han är Herren, han göre hvad honom tackes.“

Men Samuel växte upp, och Herren var med honom och lät intet af allt hvad han talade falla till jorden. Och hela Israel från Dan ända till Beer-Seba visste, att *Samuel var betrodd att vara Herrens profet*. Och Herren fortfor att låta se sig i Silo, där Herren uppenbarade sig för Samuel. — (1 Sam. 1—3).

47. Israels förödmjukelse och upprättelse.

Samuels verksamhet.

Samuels ord kom till hela Israel. Och Israel drog ut till strid mot filistéerna; och israeliterna blefvo slagna. Då nu folket åter kom till lägret, sade de äldsta i Israel: „Låtom oss hemta hit till oss från Silo Herrens förbundsark, att den må komma och vara ibland oss och frälsa oss från våra fienders hand.“ Så sände då folket till Silo, och de buro därifrån Herren Sebaots förbundsark. Och Elis båda söner följde med Guds förbundsark.

Då nu Herrens förbundsark kom in i lägret, upphof hela Israel ett stort jubelrop. När då filistéerna hörde jubelropet, sade de: „Hvad betyder detta stora jubelrop i hebreernas läger?“ Och de fingo veta, att Herrens ark hade kommit till lägret. Då blefvo filistéerna förskräckta, ty de tänkte: „Gud har kommit in i lägret.“ Och de sade: „Ve oss! Något sådant har förut icke händt. Ve oss! Hvem kan rädda oss från denne väldige guds hand? Det var denne gud, som slog egyptierna med alla slags plågor i öknen. Men fatten dock mod och varen män, I filistéer, så att I icke blifven trälar åt hebreerna, såsom de hafva varit trälar åt eder.“ — Så stridde då filistéerna, och istraeliterna blefvo slagna och flydde; och nederlaget blef mycket stort. Därtill blef Guds ark tagen, och Elis söner dödades.

När en man från striden kom och berättade, huru det hade gått med Guds ark, föll Eli baklänges af stolen och bröt nacken af sig och dog.

Filistéerna förde Guds ark till sitt land och uppställde den i Dagens tempel. Men då de blefvo hårdt slagna af Gud, beslöto de att återsända den till Israel. I 7 månader var arken i filistéernas hand. Israeliterna uppställde den sedan uti *Kirjat-Jearim*.

Från den dagen, då Herrens ark fick sin plats i Kirjat-Jearim, förflöt en lång tid: 20 år förgingo, och hela Israels hus sökte nu Herren under klagan. Men Samuel sade till hela Israels hus: „*Om I af allt edert hjärta viljen vända om till Herren, så skaffen bort ifrån eder de främmande gudarna och rikten edra hjärtan till Herren och tjenen honom allena, så skall han rädda eder ifrån filistéernas hand.*“ Israels barn skaffade bort afgudabilderna och tjenade Herren allena.

Och Samuel sade: „Församlen hela Israel till *Mispa*, att jag där må bedja till Herren för eder.“ Då församlade de sig i Mispa och öste upp vatten och utgöto det inför Herren och fastade den dagen; och de sade där: „Vi hafva syndat mot Herren.“ Och Samuel dömde Israels barn i Mispa. — Herrens hand var emot filistéerna så länge Samuel lefde. Och de städer, som filistéerna hade tagit från Israel, kommo tillbaka till Israel.

Samuel var domare i Israel, så länge han lefde. Hvert år färdades han omkring till Betel, Gilgal och Mispa, och han dömde Israel på alla dessa ställen. Sedan vände han tillbaka till Rama, ty där var hans hem, och där dömde han eljest Israel: där byggde han ock ett altare åt Herren. — (1 Sam. 4, 7).

5. Det odelade konungadömet's tid.

Saul, David och Salomo.

(1095—975.)

48. Saul blir konung.

När Samuel blef gammal, satte han sina söner till domare öfver Israel. Men de vandrade icke på hans väg, utan veko af därifrån till orätt vinning; de togo mutor och förvrängde rätten. Då församlade sig alla äldsta i Israel och kommo till Samuel i Rama. Och de sade till honom: „Se, du är gammal, och dina söner vandra icke på dina vägar. Så sätt nu en konung öfver oss till att döma oss, såsom alla andra folk hafva.“ — Men detta misshagade Samuel och han bad till Herren. Då sade Herren till Samuel: „Lyssna till folkets ord och gör allt, hvad de begära af dig, ty det är icke dig de hafva förkastat, utan mig hafva de förkastat, i det de icke vilja, att jag skall vara konung öfver dem. Dock må du högtidligen betyga inför dem den konungsrätt, som kommer att regera öfver dem.“ Och Samuel framhöll för folket, huru den blifvande konungen komme att taga så väl deras söner och döttrar samt tjenare och tjänarinnor, för att använda dem i sin tjänst, som ock tionde af deras sådesfält och vingårdar samt boskap. Men folket sade: „Nej, en konung måste vi hafva öfver oss. Vi vilja blifva lika alla andra folk; vi vilja hafva en konung, som dömer oss och drager ut i spetsen för oss och för våra krig.“

I Benjamin lefde en rik man, som hette Kis. Han hade en son, som hette Saul, en ung och fager man, bland Israels barn fanns ingen man, som var fagrare än han; han var hufvudet högre än allt folket. Nu hade Kis' åsninnor kommit bort för honom; därför sade han

till sin son Saul: „Tag med dig en af tjenarena och gå åstad och sök efter åsninnorna.“ Saul gick med tjenaren och sökte åsninnorna i olika trakter, men de funno dem icke. Då sade Saul till tjenaren: „Kom, låtom oss gå hem igen, min fader kunde blifva orolig för vår skull.“ Men han svarade: „Se, i denna stad finnes en Guds man; han är en ansedd man; allt hvad han talar, det inträffar. Låtom oss nu gå dit; kanhända skall han säga oss något om den väg, på hvilken vi äro stadda.“ Så gingo de till staden. Just när de kommo in i staden, mötte Samuel dem, då han begaf sig upp på offerhöjden.

Men Herren hade en dag, innan Saul kom, uppenbarat för Samuel och sagt: „I morgon vid denna tid skall jag sända till dig en man från Benjamins land, och honom skall du smörja till furste öfver mitt folk Israel; han skall frälsa mitt folk ifrån filistéernas hand. Ty jag har sett till mitt folk, eftersom deras rop har kommit fram till mig.“ Då nu Samuel fick se Saul, sade Herren till honom: „Se, där är den man, om hvilken jag har sagt till dig: denne skall styra mitt folk.“

Så gick nu Saul fram till Samuel i porten och sade: „Säg mig, hvar bor siaren?“ Samuel svarade: „Jag är siaren. Gå före mig upp på offerhöjden, ty I skolen äta där med mig i dag. Och hvad angår åsninnorna, skall du icke bekymra dig för dem, ty de äro återfunna. Hvem tillhör för öfrigt allt hvad kostbart är i Israel, om icke dig och hela din faders hus?“ Saul svarade och sade: „Jag är ju en benjaminitt från en af de minsta stammarna i Israel, och min släkt är ju den ringaste bland alla släkter i Benjamin. Hvarför talar du då till mig på detta sätt?“ Men Samuel tog Saul och hans tjenare och förde dem upp i salen och gaf dem plats öfverst bland de bjudna. Så åt då Saul den dagen med Samuel.

Bittida följande dag, när morgonrodnaden gick upp, begaf sig Saul hem, och Samuel följde honom på väg. När de kommo ned till ändan af staden, sade Samuel till Saul: „Säg åt tjenaren, att han går före oss“ — och han gick, — „men du själf må stanna här, så vill jag låta dig höra, hvad Gud har talat.“ Och Samuel tog sin oljeflaska och göt olja på hans hufvud och kysste honom och sade: „Se, Herren har smort dig till furste öfver sin arfvedel.“ Och när Saul nu gick ifrån Samuel, gaf Gud honom ett annat hjärta.

Därefter sammankallade Samuel folket till Herren i Mispa. Och han sade till Israels barn: „Så säger Herren Israels Gud: Jag har fört Israel upp ur Egypten och jag räddade eder icke allenast ur Egyptens våld, utan ock ur alla andra konungadömens, som förtryckte eder. Men nu hafven I förkastat eder Gud och sagt till honom: 'Sätt en konung öfver oss.' Så träden nu fram inför Herren efter edra stammar och edra slägter.“ Vid där- efter verkställd lottning träffades Saul, Kis' son, af lotten, men när de sökte efter honom, fanns han icke, han hade gömt sig bland trossen. Då skyndade de dit och hemtade honom därifrån, och när han då trädde fram bland folket, var han hufvudet högre än allt folket. Samuel sade till allt folket: „Här sen I nu den, som Herren har utvalt; ingen är honom lik bland allt folket.“ Då jublade allt folket och ropade: „Lefve konungen!“ Sedan lät Samuel allt folket gå hem. — Också Saul gick hem till *Gibea*; och honom följde en härskara af sådana, hvilkas hjärtan Gud hade rört. Men några onda män sade: „Hvad hjälp skulle denne kunna gifva oss?“ Och de föraktade honom och framburo inga skänker till honom. Men han låtsade, som om han icke märkte det. — (1 Sam. 8—10).

49. Saul en krigisk konung.

Då *ammoniterna* belägrade *Jabes* i Gilead, kommo sändebud och förkunnade detta för Saul. Och han tog ett par oxar och styckade dem och sände styckena omkring öfver hela Israels land och lät säga: „Den som icke drager ut efter Saul och Samuel, med hans oxar skall så göras.“ Då föll en förskräckelse ifrån Herren öfver folket, så att de drogo ut såsom en man. Saul fördelade sedan folket i 3 hopar, och de trängde in i lägret vid morgonvåkten och nedgjorde ammoniterna ända till den tid på dagen, då det var som hetast. Och de, som kommo undan, blefvo så kringspridda, att icke 2 af dem kommo undan tillsammans.

Då sade folket till Samuel: „Hvilka voro de, som sade: Skall Saul blifva konung öfver oss? Gifven hit dessa män, att vi må döda dem.“ Men Saul sade: „På denna dag skall ingen dödas, ty i dag har Herren gifvit seger åt Israel.“

Samuel sade till folket: „Kommen, låtom oss gå till Gilgal och där förnya konungadömet.“ Då gick allt folket till Gilgal och gjorde Saul till konung; och de offrade där tackoffer inför Herrens ansigte. Och Samuel sade till hela Israel: „I mån nu frukta Herren och tjena honom och höra hans röst, både I och eder konung, som regerar öfver eder. Men om I icke hören Herrens röst, så skall Herrens hand drabba eder likasom edra fäder.“

Då nu Saul hade tagit i besittning konungadömet öfver Israel, stridde han mot alla sina fiender rundt omkring, och hvart han vände sig, tuktrade han dem. Han gjorde mäktiga ting och räddade Israel från dess plundrades hand. — (1 Sam. 11, 12, 14).

50. Vändpunkten i Sauls lif.

Samuel sade till Saul: „Så säger Herren Sebaot: Jag har sett till det som Amalek gjorde mot Israel, då han drog upp ur Egypten. Så gå nu åstad och slå amalekiterna och gif dem till spillo med allt, hvad de hafva.“ Och Saul uppbådade folket.

Då Saul kom till Amaleks stad, slog han amalekiterna, och allt folk gaf han till spillo. Men Saul och folket skonade konungen, så ock det bästa af boskapen, korteligen allt, som var af värde. All boskap däremot, som var dålig och mager, gáfvo de till spillo.

Då kom Herrens ord till Samuel; han sade: „Jag ångrar, att jag har gjort Saul till konung; ty han har vändt sig bort från mig och icke fullgjort mina befallningar. Då blef Samuel vred, och han ropade till Herren hela den natten. Och bittida om morgonen stod han upp och gick för att möta Saul.

När Samuel kom till Saul, sade Saul till honom: „Välsignad vare du af Herren. Jag har nu fullgjort Herrens befallning.“ Men Samuel sade: „Hvad är det då för ett låte af får, som ljuder i mina öron, och för ett låte af fäkreatur, som jag hör?“ Saul svarade: „Folket skonade det bästa af boskapen för att offra det åt Herren, din Gud; men det öfriga hafva vi gifvit till spillo.“ Då sade Samuel: „Håll nu upp, så vill jag förkunna för dig, hvad Herren i natt har talat till mig.“ Han sade: „Tala.“ Samuel sade: „Se, ändock du var ringa i dina egna ögon,

har du blifvit ett hufvud för Israels stammar, ty Herren har smort dig till konung öfver Israel. Hvarför har du då icke hört Herrens röst, utan störtat dig öfver bytet och gjort, hvad ondt är i Herrens ögon?“ Saul svarade Samuel: „Jag har ju hört Herrens röst och gått den väg, på hvilken Herren har sändt mig. Jag har fört hit amalekiternas konung och gifvit amalekiterna till spillo. Men folket tog af bytet, det bästa af det tillspillogifna, för att offra det åt Herren, din Gud.“ Samuel sade: „Menar du, att Herren har samma behag till brännoffer och slagtoffer, som därtill att man hör Herrens röst? Se lydnad är bättre än offer, och hörsamhet bättre än det feta af vädurar; ty gensträfvighet är en trolldomssynd, och motspänstighet är afgudereri och bild dyrkan. Eftersom du har förkastat Herrens ord, har han ock förkastat dig, och du skall icke längre vara konung.“ Saul sade till Samuel: „Jag har syndat, därmed att jag har öfverträdt Herrens befallning och handlat emot dina ord, ty jag fruktade för folket och lyssnade till deras ord. Men förlåt mig nu min synd och vänd tillbaka med mig, på det att jag må tillbedja Herren.“ Samuel sade till Saul: „Jag vänder icke tillbaka med dig, ty du har förkastat Herrens ord, därför har Herren ock förkastat dig, så att du icke längre får vara konung öfver Israel.“ När nu Samuel vände sig om för att gå, fattade Saul i hörnet af hans mantel, så att den refs sönder. Då sade Samuel: „Herren har i dag slitit Israels konungarike från dig och gifvit det åt en annan, som är bättre än du.“ Saul svarade: „Jag har syndat; men bevisa mig dock nu den äran inför de äldsta i mitt folk och inför Israel, att du vänder tillbaka med mig, på det att jag må tillbedja Herren, din Gud.“ Då vände Samuel tillbaka och följde Saul, och Saul tillbad Herren, men Samuel visade äfven inför folket sitt ogillande öfver Sauls handlingssätt. Sedan begaf sig Samuel till Rama, men Saul drog upp till Gibeä. Och Samuel ville icke mer se Saul, så länge han lefde, ty Samuel sörjde öfver Saul. — (1 Sam. 15).

51. David smörjes till konung och kallas till Saul.

Herren sade till Samuel: „Huru länge tänker du sörja öfver Saul; jag har ju förkastat honom. Fyll ditt

horn med olja och gå åstad, jag vill sända dig till Isai i Betlehem, ty en af hans söner har jag utsett åt mig till konung.“

Samuel gjorde hvad Herren hade sagt. Och när Isais söner kommo inför honom och han fick se den äldste, tänkte han: „För visso står här inför Herren hans smorde.“ Men Herren sade till Samuel: „Skåda icke på hans utseende och på hans högväxta gestalt, ty jag har förkastat honom; *menniskan ser på det som är för ögonen, men Herren ser på hjärtat.*“ Och Isai lät 7 af sina söner gå fram för Samuel; men Samuel sade till Isai: „Herren har icke utvalt någon af dessa. Är detta alla ynglingarna?“ Han svarade: „Ännu återstår den yngste, men han går nu i vall med fåren.“ Samuel sade till Isai: „Sänd åstad och hemta hit honom.“ Och Isai sände åstad och lät hemta honom; och han var ljuslett och hade vackra ögon och ett fagert utseende. Och Herren sade: „*Stå upp och smörj honom, ty denne är det.*“ Då tog Samuel sitt oljehorn och smorde honom midt ibland hans bröder. Och Herrens ande kom öfver David ifrån den dagen och allt framgent.

Men sedan Herrens ande vikit ifrån Saul, qvaldes han af en ond ande. Då uppmanade Sauls tjenare honom att skaffa en man, som vore kunnig i harpospel, för att denne genom sitt spel skulle åstadkomma, att det blefve bättre med Saul. Och Saul sände bud till Isai i Betlehem och lät säga: „Sänd till mig din son David, som vaktar fåren.“ Isai gjorde så, och David kom i Sauls tjänst. Och han blef honom mycket kär, så att han fick blifva hans vapendragare. När nu den onde anden kom öfver Saul, tog David harpan och spelade med sin hand; då kände Saul lindring, och det blef bättre med honom, och den onde anden vek ifrån honom — (1. Sam. 16).

52. Davids seger öfver Goljat.

Filistéerna församlade sina härar till strid. Och Saul och Israels män uppställde sig till strid mot dem. Filistéerna stodo vid berget på ena sidan, och israeliterna stodo vid berget på andra sidan, så att de hade dalen emellan sig.

Då framträdde ur filistéernas skaror en envigskämpe, vid namn *Goljat*, 6 aln och ett qvarter lång, hvilken bar en fruktansvärd vapenrustning. Han ställde sig där och ropade till Israels här: „Utväljen nu åt eder en man, som må komma hit ned till mig! Om han förmår strida mot mig och slår ned mig, så skola vi vara edra tjenare; men om jag blifver hans öfverman och slår ned honom, så skolen I vara våra tjenare.“ Då nu Saul och hela Israel hörde dessa filistéens ord, blefvo de förfärade och fruktade storligen.

Nu hade Isais tre äldsta söner dragit åstad och följt med Saul ut i kriget. Men David hade gått hem från Saul för att vakta sin faders får i Betlehem. Isai sände nu David till lägret för att bringa mat åt bröderna och se efter, huru de befunno sig. När David kom till vagnborgen, drog hären ut i slagordning; och de hofvo upp ett härskri. Och båda härarna uppställde sig i slagordning mot hvarandra. Då skyndade David bort till hären, och när han kom dit, helsade han sina bröder. Under det han nu talade med dem, trädde *Goljat* fram och talade såsom förut; och David hörde det. Och alla Israels män flydde för mannen, när de fingo se honom, och fruktade storligen. Israels män sade: „Han träder upp för att försmäda Israel. Men den man, som slår ned honom, den vill konungen begåfva med stor rikedom och åt honom vill han gifva sin dotter och göra hans faders hus skattefritt i Israel.“ Då sade David till de män, som stodo bredvid honom: „Hvad får den, som slår ned denne filisté och därmed tager bort sådan smälek från Israel? Ty hvem är denne oomskurne filisté, att han vågar så försmäda den lefvande Gudens här?“ Folket upprepade då för honom det som nyss blifvit sagdt. Då Davids äldste broder hörde, huru han talade med männen, blef han vred på honom och sade: „Hvarför har du kommit hit ned och åt hvem har du öfverlemnadt den lilla fårahjorden där i öknen? Jag känner ditt öfvermod och ditt hjärtas ondskas; för att se på striden är det du har kommit hit ned.“ David svarade: „Hvad har jag då gjort? Det var ju allenast en fråga.“ Därpå vände sig David till en annan och upprepade sin fråga, och folket gaf honom samma svar som förut. Men hvad David hade talat blef bekant; och man berättade det för Saul, och denne lät hemta honom.

David sade till Saul: „Må ingen fälla modet för hans skull. Din tjenare vill gå åstad och strida mot denne filisté.“ Saul svarade David: „Icke kan du gå och strida mot honom; du är ju allenast en yngling, och han är en stridsman allt ifrån ungdomen.“ David sade till Saul: „När din tjenare vallade sin faders får, har din tjenare slagit både lejon och björn. Och det skall gå denne oomskurne filisté, såsom det gick hvart och ett af dessa djur, ty han har försmädat den lefvande Gudens här.“ Och David sade ytterligare: „Herren, som räddade mig undan lejon och björn, han skall ock rädda mig undan denne filisté.“ Då sade Saul till David: „Gå åstad, Herren skall vara med dig.“ Och Saul klädde sin rustning på David och David begynte gå. Men David sade till Saul: „Jag kan icke gå i detta, ty jag har aldrig försökt det.“ Därpå lade han det af sig. Och han tog sin staf i handen och utvalde åt sig 5 släta stenar ur bäcken och lade dem i sin herdeväska och tog sin slunga i handen; därefter gick han fram mot filistéen.

Då nu Goljat fick se David, föraktade han honom, ty han var ännu en yngling; och han sade till honom: „Menar du, att jag är en hund, eftersom du kommer emot mig med käppar? Kom hit till mig, så skall jag gifva ditt kött åt himmelens fåglar och åt markens djur.“ David svarade: „Du kommer emot mig med svärd och spjut och lans, men jag kommer emot dig i Herren Sebaots namn, hans, som är Israels härs Gud, den här, som du har försmädat. Herren skall denna dag öfverlemla dig i min hand, och hela jorden skall förnimma, att Israel har en Gud.“ — Då nu filistéen gjorde sig redo och gick framåt och närmade sig David, skyndade David och sprang fram emot honom. Och David stack sin hand i väskan och tog därur en sten och slungade och träffade filistéen i hans panna, så att stenen trängde in i pannan, och han föll till jorden på sitt ansigte. Men David sprang fram och fattade i filistéens svärd, drog ut det ur skidan, dödade honom och högg af hans hufvud därmed.

Då nu filistéerna sågo, att deras kämpe var död, flydde de. Men Israels och Juda män förföljde dem; och filistéerna föllo slagna på vägen. Men Israels barn vände tillbaka och plundrade deras läger. — (1 Sam. 17).

53. Jonatans vänskap. Sauls hat.

Sauls son *Jonatan*s själ fäste sig så vid Davids själ, att Jonatan hade honom lika kär som sin egen själ. Och Jonatan slöt ett förbund med David. Han tog af sig manteln och gaf den åt David, så ock sina öfriga kläder, ja till och med sitt svärd, sin båge och sitt bälte.

När hären återvände från striden, gingo qvinnorna ut från alla Israels städer under sång och dans, för att möta konung Saul med jubel, med pukor och trianglar. Och qvinnorna sjöngo: „Saul har slagit sina tusen, men David sina tio tusen.“ Då blef Saul mycket vred och han sade: „Åt David hafva de gifvit tio tusen, och åt mig hafva de gifvit tusen; nu fattas honom allenast konungadömet.“ Och *Saul såg med ondt öga på David från den dagen och allt framgent*.

Dagen därefter kom den onde anden öfver Saul, så att han rasade i sitt hus, men David spelade med sin hand, såsom han dagligen plägade. Och Saul hade sitt spjut i handen. Och Saul svängde spjutet och tänkte: „Jag skall spetsa David fast vid väggen.“ Men David höjde sig undan för honom två gånger. Och Saul fruktade för David, eftersom Herren var med honom, men hade vikit ifrån Saul. Därför aflägsnade Saul honom ifrån sig, i det han gjorde honom till en öfverhöfvitsman i sin hâr. Och David hade framgång på alla sina vägar, och Herren var med honom. Och hela Israel hade David kär.

Saul hade icke, såsom han lofvat, gifvit sin äldsta dotter åt David till hustru. Men *Mikal*, Sauls yngre dotter, hade David kär. Och när man omtalade detta för Saul, bjöd han sina tjenare säga till David: „Konungen har behag till dig; du bör nu blifva konungens måg. Och konungen begär ingen annan brudgäfvä än 100 filistéer.“ Saul hoppades på detta sätt få David dödad.

Och innan tiden ännu var förlupen, drog David åstad med sina män och slog af filistéerna 200 män. Då gaf Saul honom sin dotter Mikal till hustru. Och Saul förstod, att Herren var med David; och Mikal hade honom kär. Då fruktade Saul ännu mer för David. Men så ofta filistéernas furstar drogo ut i fält, hade David större framgång än alla andra Sauls tjenare, så att hans namn blef mycket berömdt.

Och Saul talade med sin son Jonatan och med alla sina tjenare om att döda David. — Men Jonatan talade till Davids bästa med sin fader och sade till honom: „Konungen må icke försynda sig på sin tjenare David, ty han har icke försyndat sig emot dig, utan hvad han gjort har varit till stort gagn för dig; han satte sitt lif på spel, när han dödade Goljat; och Herren gaf så hela Israel en stor seger; du har själf sett det och gladt dig däråt. Hvarför skulle du då försynda dig på oskyldigt blod genom att döda David utan sak?“ Och Saul lyssnade till Jonatans röst och svor: „Så sant Herren lefver, skall han icke dödas.“ Och Jonatan förde David till Saul, och han var i hans tjenst såsom förut.

När kriget åter begynte, drog David ut och stridde mot filistéerna och tillfogade dem ett stort nederlag, så att de flydde för honom. Någon tid därefter kom den onde anden åter öfver Saul, under det att David spelade. Då sökte Saul att med spjutet spetsa David fast vid väggen; men denne vek undan för Saul, så att han allenast stötte spjutet in i väggen. David flydde nu och kom undan samma natt. Då sände Saul bud till Davids hus, att man skulle vakta på honom och om morgonen döda honom. Men Mikal släppte honom ned genom fönstret, och han begaf sig till Samuel i Rama och omtalade för honom allt, hvad Saul hade gjort honom.

David uppsökte härefter Jonatan, för hvilken han omtalade, huru Saul stod efter hans lif. Då lofvade Jonatan att noga utforska sin faders sinnesstämning mot David och sedan meddela honom det. Under tiden skulle David hålla sig dold. Tillika slöt Jonatan ett förbund med Davids hus. — Vid nymånadsfesten saknade Saul David, ty hans plats stod tom; han sade då till Jonatan: „Hvarför har Isaïs son hvarken i går eller i dag kommit till måltid?“ Jonatan sade, att David af honom utverkat sig tillstånd att gå till Betlehem för att deltaga uti en slägtofferfest. Då upptändes Sauls vrede mot Jonatan och han sade: „Du, son till en förvånd och motspänstig qvinna! Visste jag icke, att du funnit behag i Isaïs son, till skam för dig själf och till skam för din moder! Ty så länge Isaïs son lefver, är hvarken du eller din konungamakt säker. Sänd därför nu åstad och låt hemta honom hit till mig, ty han är dödens barn.“ Jonatan svarade: „Hvarför skall han dödas? Hvad har han gjort?“

Då svängde Saul spjutet mot honom för att genomborra honom; och nu märkte Jonatan, att hans fader hade beslutit att döda David.

Jonatan stod upp ifrån bordet i vredesmod och åt intet på den dagen, ty han var bedröfvad för Davids skull, därför att hans fader så hade utskämt honom. Följande morgon gick Jonatan ut i marken, såsom han hade öfverenskommit med David. Och Jonatan sade till David: „Gå i frid. Blifve det såsom vi båda svuro vid Herrens namn, då vi sade: Herren vare vittne emellan mig och dig, mellan min säd och din säd till evig tid.“ Så skildes de från hvarandra. — (1 Sam. 18—20).

54. Davids kringirrande.

David kom till presten *Ahimelek* i *Nob* och denne gaf åt honom att äta af skådebröden, emedan något annat bröd för tillfället icke fanns.

Därför begaf sig David till konung *Akis* i *Gat*. Och när filistéeerna igenkände honom, nödgades han draga bort från deras land. Han kom nu till en grotta vid *Adullam*. När nu hans bröder och hela hans familj fingo höra det, kommo de dit ned till honom. Och till honom församlade sig alla slags män, som voro i något trångmål, och han blef deras höfding; vid pass 400 män slöto sig så till honom.

Efter att en tid hafva uppehållit sig i Moabs land, kom David åter till Juda land. Och Saul fick höra, att man fått vetskap om David och de män, som voro med honom. Då sade Saul till sina tjenare. „Hören, I benjaminiter! Skall väl också Isaïs son åt eder alla gifva åkrar och vingårdar och göra eder alla till höfvitsmän? Ty I hafven ju alla sammansvurit eder emot mig, och ingen har uppenbarat för mig, när min son slöt förbund med Isaïs son. Ty min son har uppeggat min tjenare mot mig till att stämpla mot mig, såsom ock nu sker.“ Och en ibland Sauls tjenare svarade och sade: „Jag såg Isaïs son komma till *Ahimelek*. Denne frågade Herren för honom och gaf honom reskost och äfven *Goljats* svärd.“ Då lät Saul döda *Ahimelek* och presterna som voro med honom. Och invånarena i prest-staden *Nob* slog han med svärdsegg, både män och qvinnor, både barn och spenabarn, ja, till och med boskapen.

Någon tid härefter drog David med sina män till *Kegila* för att hjälpa staden mot filistéerna. Då Saul fick höra, att David uppehöll sig i *Kegila*, uppbadade han en stor krigshär för att draga åstad och tillfångata David. Men David stod upp med sina män, som nu voro omkring 600, och de drogo ut från *Kegila* och vandrade, hvart de kunde. Och Saul sökte alltjämt efter honom, men Gud gaf honom icke i hans hand.

Då nu David sålunda nödgades fly från ort till ort undan Saul, uppehöll han sig äfven någon tid på *En-Gedis* bergsfästen. När Saul fick höra härom, tog han 3,000 män, utvalda ur hela Israel, och drog åstad för att söka efter David. Och Saul gick in i en grotta; men David och hans män sutto längst in i grottan. Då sade Davids män till honom: „Se, detta är den dag, om hvilken Herren har sagt till dig: Jag vill nu gifva din fiende i din hand, att du må göra med honom, hvad du finner för godt.“ Då stod David upp och skar oförmärkt af ett hörn af Sauls mantel. Men därefter slog Davids hjärta honom, därför att han hade skurit af hörnet på Sauls mantel. Och han sade till sina män: „Herren låte det vara fjärran ifrån mig, att jag skulle uträcka min hand emot Herrens smorde.“ Och David höll sina män tillbaka med stränga ord och tillät dem icke att öfverfalla Saul.

Men när Saul hade gått ut ur grottan, stod ock David upp och gick ut ur grottan och ropade efter Saul: „Min herre konung!“ När då Saul såg tillbaka, böjde David sig ned med ansigtet mot jorden och bugade sig. David sade till Saul: „Hvarför hör du på sådana människors ord, som säga: 'Se, David söker din ofärd?' Du har ju i dag med egna ögon sett, huru Herren har gifvit dig i min hand i grottan; man uppmanade mig ock att dräpa dig, men jag skonade dig, i det jag sade: 'Jag vill icke uträcka min hand emot Herrens smorde.' Se själf, min fader, ja, se hörnet af din mantel i min hand. Häraf må du märka och se, att intet ondt är i min hand och att jag icke har försyndat mig mot dig, fastän du traktar efter att taga mitt lif.“

Då sade Saul: „Det är ju din röst, min son David.“ Och Saul brast ut i gråt. Och han sade till David: „Du är rättfärdigare än jag, ty du har bevisat mig godt, men jag har bevisat dig ondt. Herren vedergälle dig

för det goda, som du denna dag har gjort mig. Och nu vet jag väl, att du skall blifva konung, och att Israels konungadöme skall förblifva i din hand. Men svär mig nu vid Herren, att du icke utrotar min säd efter mig och icke utplånar mitt namn ur min familj.“ Då svor David Saul denna ed. Därefter drog Saul hem, men David och hans män drogo upp till borgen.

Då Saul åter efter någon tid dragit ut för att tillfångataga David, hvilken uppehöll sig på *Hakilahöjden*, stod David upp och kom till det ställe, där Saul hade lägrat sig. Och David och *Abisai* begåfvo sig om natten in i lägret, där Saul och hans höfvitsman *Abner* och allt folket lågo försänkta i sömn. Och *Abisai* sade till David: „Gud har i dag öfverlemnadt din fiende i din hand; så låt mig nu få spetsa honom fast i jorden med spjutet, och det i ett enda tag.“ Men David svarade *Abisai*: „Du får icke förgöra honom; ty hvem har uträckt sin hand mot Herrens smorde och blifvit ostraffad? Tag nu likväl spjutet, som står vid hans hufvudgård, och vattenkruset, och låtom oss sedan gå vår väg.“ De gjorde så; men ingen var, som såg eller märkte det.

Då nu David hade kommit öfver på andra sidan, ställde han sig på toppen af ett berg långt ifrån. Och David ropade till *Abner*: „Hvarför har du icke vakat öfver din herre, konungen? Ty en af folket kom in för att förgöra konungen, din herre. Se nu efter; hvar äro konungens spjut och vattenkruset, som stodo vid hans hufvudgård?“ Då kände Saul igen Davids röst och sade: „Det är ju din röst, min son David.“ David svarade: „Hvarför jagar min herre så efter sin tjänare? Hvad har jag då gjort, och hvad är det för ondt i min hand?“ Saul sade: „Jag har syndat; kom tillbaka, min son David, ty jag vill icke mer göra dig något ondt, därför att mitt lif i dag varit dyrt aktadt i dina ögon.“ David svarade: „Likasom ditt lif i dag har varit högt aktadt i mina ögon, skall ock mitt lif vara högt aktadt i Herrens ögon, och han skall rädda mig ur all nöd.“ Saul sade till David: „Välsignad vare du, min son David! Hvad du företager dig, skall du ock förmå utföra.“ Därefter gick David sin väg, och Saul vände tillbaka hem igen. — (1 Sam. 21—24, 26).

55. David hos filistéerna. Sauls död.

Då David icke mer ansåg sig säker i sitt eget land, stod han upp och drog med sina 600 män till Akis, konungen i Gat. Och David sade till Akis: „Om jag har funnit nåd för dina ögon, så låt gifva mig en plats i någon af landsortsstäderna, att jag må bo där.“ Då gaf Akis honom *Siklag*, hvarest David sedan bodde 1 år och 4 månader.

David företog med sina män plundringståg uti de kringboende folkens land; och David härjade landet och lät hvarken män eller qvinnor blifva vid lif. För Akis dolde han likväl det sanna förhållandet, så att denne trodde, att han kämpat mot invånarena i Juda. Och Akis tänkte: Han har nu gjort sig förhatlig för sitt folk Israel och kommer att blifva min tjenare för alltid.

Vid den tiden församlade filistéerna sina krigshärar för att strida mot Israel. Och Akis sade till David: „Du må veta, att du med dina män måste draga ut med mig i härnad.“ David svarade Akis: „Välan, då skall ock du få veta, hvad din tjenare skall göra.“ Akis sade: „Välan, då sätter jag dig till väktare öfver mitt hufvud för beständigt.“

Samuel var nu död. Och Saul hade utdrifvit andebesvärjare och signare ur landet.

Så församlade sig nu filistéerna och kommo och lägrade sig vid *Sunem*. Då församlade ock Saul hela Israel, och de lägrade sig vid *Gilboa*. Men då Saul såg filistéernas läger, fruktade han och förskräcktes högeligen i sitt hjärta. Och Saul frågade Herren, men Herren svarade honom icke. Då vände han sig till en andebesvärjerska i *Endor*, och den förkunnelse, som där gafs honom, lydde: „Herren skall gifva både dig och Israel i filistéernas hand, och i morgon skall du med dina söner vara i dödsriket.“

Filistéernas höfdingar tågade fram med sina afdelningar, och David och hans män tågade sist fram tillika med Akis. Men filistéernas furstar satte icke tillit till David och tvingade därför Akis att återsända honom till *Siklag*.

När David med sina män på tredje dagen kom till *Siklag*, hade amalekiterna intagit och uppbränt staden i eld. Och qvinnorna, både små och stora, hade de bort-

fört såsom fångar. Och David kom i stor nöd, ty folket tänkte stena honom. Men David hemtade styrka hos Herren, sin Gud. På Herrens uppmaning drog David åstad för att förfölja amalekiterna, hvilka han äfven upphann. Och David nedgjorde dem, så att ingen enda af dem kom undan utom 400 tjenare, som satte sig upp på kamelerna och flydde. Och David räddade allt, hvad amalekiterna hade tagit. Ingen saknades, hvarken liten eller stor, söner eller döttrar, ej heller något af bytet.

Då nu David kom till Siklag, sände han en del af bytet till de äldsta i Juda, sina vänner, i det han lät säga: „Detta är en skänk till eder af bytet från Herrens fiender.“

Filistéerna stridde mot Israel, och Israels män flydde och föllo slagna på berget Gilboa. Och filistéerna ansatte särskildt Saul och hans söner, och därvid slog de ihjäl Jonatan och 2 andra Sauls söner. När då Saul själf blef häftigt anfallen och bågskyttarna kommo öfver honom, greps han af stor förskräckelse för skyttarna. Och Saul sade till sin vapendragare: „Drag ut ditt svärd och genomborra mig därmed, på det att icke dessa oomskurna må komma och genomborra mig och behandla mig skymfligt.“ Men hans vapendragare ville det icke, ty han fruktade storligen. Då tog Saul själf svärdet och störtade sig därpå. Dagen därefter kommo filistéerna för att plundra de slagna och funno då Saul och hans 3 söner, där de lågo fallna på berget Gilboa. Då höggo de af hans hufvud och drogo af honom hans vapen och sände omkring i filistéernas land och läto förkunna glädjebudskapet i sitt afgudahus och bland folket.

Det hände sig, att en man kom från Sauls läger med sönderrifna kläder och med jord på sitt hufvud. Och han förkunnade: „Folket har flytt ur striden, många af folket hafva också fallit och dött, Saul och hans son Jonatan äro ock döda?“ David sade: „Huru vet du, att Saul och hans son Jonatan äro döda?“ Mannen sade: „Jag kom af en händelse upp på berget Gilboa, och där fick jag se Saul stödjä sig mot sitt spjut, under det att vagnar och ryttare ansatte honom. Då sade han till mig: 'Träd fram hit till mig och döda mig, ty dödskrampen har fattat mig, men ännu alltjämt är dock lifvet qvar i mig.' Då trädde jag fram till honom

och dödade honom; ty jag visste ju, att han icke skulle kunna blifva vid lif, sedan han fallit. Och jag tog diademmet, som satt på hans hufvud, och armbandet, som satt på hans arm, och så bar jag hit dem till min herre.“ Då fattade David i sina kläder och ref sönder dem, och likaså alla de män, som voro där med honom. Och de höllo dödsklagan och greto och fastade ända till aftonen för Sauls och Jonatans skull och för Herrens folks och för Israels hus' skull, därför att de hade fallit för svärd. Därjämte befallde David att stöta ned mannen, som själf hade sagt, att han dödat Saul, „Herrens smorde.“ Och David sjöng en klagosång öfver Saul och öfver Jonatan. — (1 Sam. 27—31; 2 Sam. 1).

56. David som konung.

På Herrens uppmaning drog nu David med sina män till Hebron; och de bosatte sig där. Dit kommo nu Juda män och smorde David till konung öfver Juda hus.

Men Abner, Sauls härhövfitsman, gjorde Sauls son, *Is-Boset* till konung öfver hela Israel. Och han regerade i 2 år. Allenast Juda hus höll sig till David. Och det blef ett långvarigt krig mellan Sauls hus och Davids hus. Därunder blef David allt starkare och starkare, men Sauls hus allt svagare och svagare.

Efter någon tid öfvergafs *Is-Boset* af Abner och blef kort därefter mördad af sina egna män. Dessa buro hans afhuggna hufvud till David och sade: „Se, här är *Is-Bosets*, din fiendes, hufvud, hans, som stod efter ditt lif. Herren har i dag gifvit min herre konungen hämnd på Saul och hans säd.“ Men David befallde sina tjenare att döda dessa ogudaktiga män.

Alla äldsta i Israel kommo nu till David i Hebron, och David slöt ett förbund med dem inför Herren, och sedan smorde de David till konung öfver Israel. David var 30 år gammal, då han blef konung och han regerade i 40 år. I Hebron regerade han öfver Juda i 7 år och 6 månader, och i Jerusalem regerade han i 33 år öfver hela Israel och Juda.

David drog med sina män till Jerusalem emot *jebuséerna*, som bodde där i landet. Och de sade till David: „Du skall icke komma härin; blinda och halta skola drifva dig bort.“ Men David intog *Zions* borg och tog sin boning på borgen och kallade den Davids stad. Och David blef allt mäktigare och mäktigare, och Herren, härskarornas Gud, var med honom.

Men när filistéerna hörde, att David hade blifvit smord till konung öfver Israel, drogo de upp allesammans för att söka fånga David. Men David frågade Herren: „Skall jag draga upp mot filistéerna? Vill du då gifva dem i min hand?“ Herren sade: „Drag upp, ty jag skall gifva filistéerna i din hand.“ Och David drog åstad och slog dem. Men filistéerna drogo upp ännu en gång. Och David gjorde, såsom Herren hade bjudit honom, och han slog filistéerna.

Hiram, konungen i *Tyrus*, skickade sändebud till David och cederträ och därjämte timmermän och stenhuggare, och de byggde ett hus åt David.

David drog med hela Israel upp till Kirjat-Jearim, för att därifrån hemta upp Herrens Guds ark. Och David och hela Israel fröjdade sig inför Gud med all makt, med sånger och med harpor, pukor, cymbaler och trumpeter. Och när de hade fört Guds ark in i Davids stad, ställde de den på dess plats i tältet, som David hade slagit upp; därefter offrade David brännoffer och tackoffer inför Herren och välsignade folket i Herren Sebaots namn.

Då nu konungen satt i sitt hus, och Herren hade låtit honom få ro rundt omkring för alla hans fiender, sade han till profeten *Natan*: „Se, jag bor i ett hus af cederträ, under det att Guds ark bor i ett tält.“ *Natan* sade till konungen: „Välan, gör allt hvad du har i sinnet, ty Herren är med dig.“ Men om natten kom Herrens ord till *Natan*; han sade: „Gå och säg till min tjänare David: Så säger Herren: Du skall icke bygga mig det hus, som jag skall bo i. Jag har tagit dig från betesmarken, där du gick efter fåren, på det att du skulle blifva en furste öfver mitt folk Israel. Och jag har varit med dig på alla dina vägar, och jag har utrotat alla dina fiender för dig; och jag har gjort dig ett namn, så stort som de stores namn på jorden. Och jag har beredt en plats åt mitt folk Israel och planterat det, så att

det må bo qvar där och icke vidare blifva oroadt. Nu förkunnar Herren för dig, att Herren skall bygga upp ett hus åt dig. När din tid är ute och du hvilar hos dina fäder, skall jag upphöja efter dig din säd, den som skall utgå ur ditt lif: Han skall bygga ett hus åt mitt namn, och jag skall befästa hans konungatron för evig tid. Och ditt hus och ditt konungadöme skola blifva bestående inför dig till evig tid; ja, din tron skall vara befäst för evig tid.“

En tid härefter slog David filistéerna och kufvade dem. Han slog ock moabiterna och flere andra folk. Så gaf Herren David seger, hvarhelst han drog fram.

David regerade nu öfver hela Israel och skipade lag och rätt åt allt sitt folk. — (2 Sam. 2—8; 1 Krön. 13, 16).

57. Davids fall.

Ammons nye konung hade skymfat Davids sändebud; däraf uppkom krig mellan Israel och ammoniterna. Sedan dessa blifvit af David slagna, sände han *Joab* och med honom sina tjenare och hela Israel; och de härjade ammoniternas land och belägrade *Rabba*; men David stannade qvar i Jerusalem. Då hände sig en afton, när David gick omkring på konungahusets tak, att han från taket fick se en qvinna som badade; och qvinnan var mycket fager. Och David lät förfråga sig om qvinnan, och man sade: „Det är *Bat-Zeba* *Urias* hustru.“ Då sände David några män med uppdrag att hemta henne, och hon återvände sedan hem. Men David sände till *Joab* detta bud. „Sänd till mig *Uria*.“ Och *Joab* sände *Uria* till David, för hvilken han redogjorde, huru det stod till med *Joab* och med folket och huru kriget gick. Men *Uria* gick icke till sitt hus.

Följande morgon skref David ett bref till *Joab* och sände det med *Uria*. I brefvet skref han så: „Ställen *Uria* längst fram, där striden är som häftigast, och dragen eder sedan tillbaka från honom, på det att han må blifva slagen till döds.“ *Joab* handlade enligt konungens befallning, och *Uria* blef död. Därefter sände *Joab* bud och berättade för David hela förloppet af striden.

Då nu *Urias* hustru hörde, att hennes man var död, höll hon dödsklagan öfver sin man. Och när sorgetiden var förbi, sände David och lät hemta henne till sitt hus;

och hon blef hans hustru; därefter födde hon honom en son. Men hvad David hade gjort misshagade Herren.

Herren sände Natan till David. När han kom in till David, sade han: „Två män bodde i samma stad; den ene var rik, den andre fattig. Den rike hade får och fäkreatur i stor myckenhet. Men den fattige hade icke mer än ett enda litet lamm, som han hade köpt; han uppfödde det och det växte upp hos honom och hans söner, tillsammans med dem: det åt af hans brödstycke och drack ur hans bägare och låg i hans famn och var för honom såsom en dotter. Så kom en vägfärande till den rike mannen; då nämndes han icke taga af sina får och fäkreatur för att tillreda åt den resande, utan han tog den fattige mannens lamm och tillredde det åt mannen.“

Då upptändes Davids vrede storligen mot den mannen och han sade till Natan: „Så sant Herren lefver: dödens barn är den mannen, som har gjort detta. Och lammet skall han ersätta fyradubbelt, eftersom han var så obarmhertig.“ Men Natan sade till David: „Du är den mannen. Så säger Herren, Israels Gud: Jag har smört dig till konung öfver Israel och jag har räddat dig ur Sauls hand, ja, jag har gifvit dig Israels hus och Juda. Hvarför har du då föraktat Herrens ord och gjort hvad ondt är i hans ögon? Uria har du slagit ihjäl med svärd, och hans hustru har du tagit till hustru åt dig själf. Så skall nu icke heller svärdet vika ifrån ditt hus till evig tid, därför att du har föraktat mig och tagit Urias hustru till hustru åt dig. Se, jag skall låta olyckor komma öfver dig ifrån ditt eget hus.“

Då sade David till Natan: „Jag har syndat mot Herren.“ Natan sade till David: „Så har ock Herren tillgifvit dig din synd; du skall icke dö. Men eftersom du genom denna gärning har kommit Herrens fiender att förakta honom, skall dock den son, som blifvit född åt dig, döden dö.“ Och Herren slog barnet, som Urias hustru hade födt åt David, med en svår sjukdom, så att det dog. *)

Och David tröstade sin hustru Bat-Zeba; och hon födde en son, hvilken han gaf namnet *Salomo*; och Herren älskade honom. — (2 Sam. 11, 12).

---

*) Märk. Ps. 51.

58. Absaloms uppror.

Redan hade många sorger hemsökt David genom de brott, som blifvit begångna inom hans familj, då härtill ännu ytterligare kom hans son *Absaloms* uppror.

I hela Israel fanns ingen så skön man som Absalom, ingen som man så mycket prisade: från hans fotblad upp till hans hjässa fanns icke något fel på honom.

Det begaf sig, att Absalom skaffade sig vagn och hästar, därtill ock 50 män, som löpte framför honom. Och Absalom plägade bittida om morgonen ställa sig vid sidan af vägen, som ledde till porten; och så ofta någon då hade en rättssak att andraga inför konungen för att få den afdömd, kallade Absalom honom till sig och frågade: „Från hvilken stad är du?“ När han då svarade: „din tjenare är från den och den af Israels stammar“, sade Absalom till honom: „din sak är visserligen god och rätt; men du har ingen som hör på dig hos konungen. O, att man satte mig till domare i landet! Då skulle hvar och en, som hade någon sak, få komma till mig, och jag skulle skaffa honom rättvisa.“ Och när någon gick fram för att buga sig för honom, räckte han ut sin hand och fattade i honom och kysste honom. Så stal Absalom bort Israels mäns hjärtan.

Absalom begaf sig till Hebron och bragte där till stånd en sammansvärjning mot sin fader. Och sammansvärjningen tilltog i styrka, och i allt större myckenhet gick folket öfver till Absalom. Bland dem, som slöt sig till honom var äfven *Ahitofel*, Davids förnämste rådgifvare. — Så kom en budbärare till David och sade: „Hvar mans hjärta i Israel håller med Absalom.“ Då sade David till alla sina tjenare: „Upp, låtom oss fly, ty ingen annan räddning finnes för oss undan Absalom! Skynden eder åstad, att han icke med hast må komma öfver oss och vältra olycka öfver oss och slå stadens invånare med svärdsegg.“ Och konungen gick ut och allt hans husfolk följde honom. Hela landet gret högljudt, då allt folket drog fram. Och när nu konungen gick öfver bäcken Kidron, gick ock allt folket öfver och tog vägen åt öknen.

Bland andra hade ock *Sadok* jämte alla leviterna följt med, och de buro med sig Guds förbundsark. Då sade konungen till Sadok: „För Guds ark tillbaka in till

staden. Om jag finner nåd för Herrens ögon, så låter han mig komma tillbaka och låter mig få se honom och hans boning. Men om han säger: 'jag har intet behag till dig': — se, här är jag, han gör då med mig, såsom honom tackes." Men David gick gråtande uppför *Oljeborget* med öfverhöljdt hufvud och därtill gick han barfota; och allt folket, som följde med honom, hade ock höljt öfver sina hufvud och gingo dit upp under gråt.

När nu David hade kommit upp på bergstoppen, kom *Husai* emot honom, med sönderrifven lifklädnad och med jord på sitt hufvud. David sade till honom: „Om du går med mig, så blifver du mig till besvär. Men om du vänder tillbaka till staden, så kan du gagna mig med att göra *Ahitofels* råd om intet.“

David mötte vidare en man af *Sauls* släkt, som hette *Simei*; han trädde fram och for ut i förbannelser. Och han kastade stenar på David och på alla *David*s tjenare, sägande: „Bort, bort, du blodsman, du ogärningsman! Herren låter nu allt *Sauls* hus' blod komma tillbaka öfver dig, du, som har blifvit konung i hans ställe.“ Då sade *Abisai* till konungen: „Hvarför skall den där döda hunden få banna min herre konungen? Låt mig gå dit och hugga hufvudet af honom.“ Men konungen svarade: „Låten honom vara, att han må banna, ty Herren har befallt honom det. Kanhända skall Herren se till min missgärning, så att Herren gifver mig lycka till ersättning för den förbannelse, som han i dag låtit uttala.“

Men *Absalom* hade med allt sitt folk, *Israels* män, kommit till *Jerusalem*, och *Ahitofel* var med. När nu *Husai*, *David*s vän, kom in till *Absalom*, ropade han till *Absalom*: „Lefve konungen, lefve konungen! Såsom jag har tjänat inför din fader, så vill jag ock göra det inför dig.“ — Och *Absalom* sade till *Ahitofel*: „Gifven nu ett råd, hvad vi skola göra. *Ahitofel* rådde att ännu samma natt sätta efter David och öfverfalla honom, trött och handfallen som han var. Detta förslag tycktes *Absalom* och alla de äldsta i *Israel* vara godt. Likväl sade *Absalom*: „Kalla ock *Husai* hit, så att vi också få höra, hvad han har att säga.“ Denne rådde att först församla hela *Israel* och därefter öfverfalla David. Då sade *Absalom* och alla *Israels* män: „*Husais* råd är bättre än *Ahitofels* råd.“ Herren hade nämligen skickat det så, att *Ahitofels* goda råd gjordes om intet, på det att Herren skulle låta olycka komma öfver *Absalom*.

Sedan David genom Husais försorg erhållit underrättelse om allt, som försiggått i Jerusalem, stod han upp med allt folk han hade hos sig, och de gingo öfver Jordan. Men äfven Absalom gick öfver Jordan med alla Israels män.

David mönstrade sitt folk och satte höfvitsmän öfver dem. Och konungen sade till folket: „Jag vill ock själf draga ut med eder.“ Men folket svarade: „Du får icke draga ut; ty om vi måste fly eller om hälften af oss blifver dödad, aktar man icke på oss, men du är så god som tio tusen af oss. Därför är det nu bättre, att du är redo att komma oss till hjälp från staden.“ Då sade konungen till dem: „Hvad I ansen vara bäst vill jag göra.“ Men han bjöd Joab och Abisai och sade: „Faren nu varsamt med den unge mannen Absalom.“ Och allt folket hörde, huru konungen så bjöd alla höfvitsmännen angående Absalom.

Så drog folket ut på fältet mot Israel, och striden stod i Efraims skog. Där blef Israels folk slaget af Davids tjänare; på den dagen stupade 20,000 man. Och striden utbredde sig öfver hela den trakten; och skogen förgjorde mera folk än svärdet förgjorde på den dagen. — Absalom träffade ihop med Davids tjänare. Absalom red på sin mulåsna; och när mulåsnan kom under en stor terebint med tät grenar, fastnade hans hufvud i terebinten, så att han blef hängande mellan himmeln och jord, ty mulåsnan sprang sin väg. Och en man fick se det och berättade det för Joab. Och Joab tog 3 spjut i sin hand och stötte dem Absalom i hjärtat. Men då han ännu var vid lif, omringades han af 10 unga män, som voro Joabs vapendragare, och blef af dem slagen till döds. — Joab lät därefter stöta i basunen, och folket upphörde att förfölja Israel, ty Joab höll folket tillbaka.

Till konungen kom ett budskap och sade: „Lofvad vare Herren, din Gud, som har prisgifvit de menniskor, som upplyft sin hand mot min herre, konungen!“ Då frågade konungen: „Står det väl till med den unge mannen Absalom?“ Han sade: „Må det så gå med min herre konungens fiender och med alla, som resa sig upp mot dig för att göra dig ondt, såsom det har gått med den unge mannen.“ Då blef konungen häftigt upprörd och gick upp i salen öfver porten och gret. Och när han gick, ropade han så: „Min son Absalom, min son,

min son Absalom! O, att jag hade fått dö i ditt ställe! Absalom, min son, min son!“

När David sedan återvände till Jerusalem, beledsagad af Judas män, som kommit honom till mötes, framträdde äfven Simei och föll ned inför honom och sade: „Må min herre icke tillräkna mig min missgärning och icke tänka på, huru illa din tjenare gjorde; ty jag inser, att jag försyndade mig.“ Men Abisai sade: „Skulle icke Simei dödas för detta? Han har ju förbannat Herrens smorde.“ Men David svarade: „Skulle väl i dag någon man i Israel dödas? Vet jag då icke, att jag i dag har blifvit konung öfver Israel?“ Därefter sade konungen till Simei: „Du skall icke dö.“ Och konungen gaf honom sin ed därpå. — (2 Sam. 14—19).

59. Folkräkning. Davids sista anordningar. Hans död.

Kort efter Davids återkomst till Jerusalem utbröt ett nytt uppror, hvilket äfven kufvades. Filistéerna blefvo å nyo flera gånger besegrade.

David sade till Joab, höfvitsmannen för hans här: „Far igenom alla Israels stammar, från Dan till Beer-Seba, och anställ folkräkning, att jag må få veta, huru stor folkmängden är.“ Joab svarade konungen: „Må Herren, din Gud, föröka detta folk hundrafaldt, huru talrikt det än är, och må min herre konungen få se det med egna ögon. Men hvarför har min herre konungen lust till något sådant?“ Likväl blef konungens befallning gällande; och Joab drog ut jämte härens andra höfvitsmän i konungens åsyn för att anställa folkräkning i Israel. Och Joab uppgaf för konungen, hvilken slutsumma folkräkningen utvisade. I Israel voro 800,000 stridbara, svärd-beväpnade män, och i Juda 500,000 män.

Men Davids hjärta slog honom, sedan han hade låtit räkna folket, och han sade till Herren: „Jag har syndat storligen i hvad jag har gjort; men tillgif nu, Herre, din tjenares missgärning.“ Då nu David stod upp om morgonen, kom Herrens ord till profeten Gad, Davids siare; han sade: „Gå och tala till David: Så säger Herren: Tre ting förelägger jag dig; utvälj åt dig ett af dem, hvilket du vill att jag skall göra.“ Då kom Gad till David och förkunnade detta för honom. Han sade till

honom: „Vill du, att hungersnöd under 7 år skall komma i ditt land, eller att du i 3 månader skall nödgas fly för dina ovänner medan de förfölja dig, eller att pest i 3 dagar skall hemsöka ditt land? Så betänk nu och se till, hvilket svar jag skall gifva honom, som har sändt mig.“ David svarade Gad: „Jag är i stor vanda. Men låt oss då falla i Herrens hand, ty hans barmhertighet är stor; i menniskohand vill jag icke falla.“

Så lät Herren pest komma i Israel, från morgonen intill den bestämda tiden; därunder dogo af folket, ifrån Dan till Beer-Seba, 70,000 män. —

Då David blef gammal och lefnadsmätt, gjorde han sin son Salomo till konung öfver Israel.

David gaf åt sin son Salomo en mönsterbild af templet, som han skulle bygga. „Om alltsammans“, sade han, „har Herren undervisat mig.“ Och David sade till sin son Salomo: „Var frimodig och oförfärad och grip verket an, ty Herren Gud, min Gud, skall vara med dig. Han skall icke lemna dig och icke öfvergifva dig, till dess att allt blifvit fullbordadt.“

Konung David sade till hela församlingen: „Min son Salomo, den ende, som Gud har utvalt, är ung och späd, och arbetet är stort; ty denna borg är icke afsedd för en menniska, utan för Herren Gud. Men jag har, så mycket jag kunnat, skaffat för min Guds hus guld till det som skall vara af guld, silfver till det som skall vara af silfver, koppar till det som skall vara af koppar, järn till det som skall vara af järn och trä till det som skall vara af trä, dessutom onyxstenar och andra infattningsstenar, svartglänsande och brokiga stenar, korteligen alla slags dyrbara stenar, så ock marmorsten i myckenhet. Och därjämte, eftersom jag har Guds hus kärt, gifver jag nu hvad jag själf egër i guld och silfver till min Guds hus, utöfver allt hvad jag förut har skaffat för det heliga huset. Och hvem vill nu i dag frivilligt fylla sin hand med gåfvor åt Herren?“

Då kommo frivilligt familjehöfdingarna och Israels stamböfdingar så ock höfvitsmännen och uppsyningsmännen öfver konungens arbeten; och de gåfvo till arbetet på Guds hus guld, silfver, koppar och järn. Och hvar och en som hade ädla stenar gaf dem till skatten i Herrens hus. Då gladde folket sig öfver deras frivilliga

gåfvor, ty af hängifvet hjärta framburo de sina gåfvor åt Herren; konung David glädde sig ock högeligen.

Därefter sade David till hela församlingen: „Lofven Herren, eder Gud.“ Då lofvade hela församlingen Herren, sina fäders Gud, och de bugade sig och föllo ned för Herren och för konungen. Och de offrade slagtoffer och brännoffer åt Herren. Och de åto och drucko inför Herrens ansigte på den dagen med stor glädje. Och de gjorde för andra gången Salomo, Davids son, till konung. Och David dog i en god ålder, mått på att lefva och mått på rikedom och ära. — (2 Sam. 24; 1 Krön. 23, 28, 29).

60. Början af Salomos regering.

Salomo besteg sin fader Davids tron, och hans konungadöme blef starkt befäst. Och Salomo älskade Herren och vandrade efter sin fader Davids stadgar. Och konungen begaf sig till *Gibeon* för att offra där, ty detta var den förnämsta offerhöjden. Då uppenbarade sig Herren för Salomo i en dröm om natten; Gud sade: „Bed mig om hvad jag skall gifva dig.“ Salomo svarade: „Du har gjort stor nåd med din tjänare, min fader David, eftersom han vandrade inför dig i trohet och rättfärdighet, och du gaf honom en son till efterträdare på hans tron. Ja, nu har du, Herre min Gud, gjort din tjänare till konung efter min fader David; men jag är en helt ung man, som icke rätt förstår att fullgöra mina åligganden. Och din tjänare är här bland ditt folk, det som du har utvalt, ett folk, som är så talrikt, att det icke kan räknas eller täljas för sin myckenhets skull. Så gif nu din tjänare ett hörsamt hjärta, så att han kan vara domare för ditt folk och skilja mellan godt och ondt.“ — Det täcktes Herren väl, att Salomo bad om sådant. Och Gud sade till honom: „Eftersom du bad om sådant och icke bad om långt lif, ej heller om rikedom eller dina fienders lif, utan bad om att få förstånd till att höra och döma, se, därför vill jag göra såsom du önskar. Se, jag gifver dig ett så vist och förståndigt hjärta, att din like icke har funnits före dig och att din like ej heller skall uppstå efter dig. Därtill gifver jag dig ock hvad du icke har bedt om, nämligen både rikedom och ära, så att ingen bland konungarna skall vara din like i all din tid. Och om du vandrar på

mina vägar, så att du håller mina stadgar och bud, såsom din fader David gjorde, så skall jag låta dig länge lefva.“

Vid den tiden kommo 2 qvinnor till konungen. Den ena qvinnan sade: „Hör mig, herre. Jag och denna qvinna bo i samma hus. Och jag födde barn, och på tredje dagen därefter födde ock denna qvinna ett barn. Och ingen främmande var hos oss där i huset; allenast vi båda voro där. Men en natt dog denna qvinnas son, ty hon hade legat ihjäl honom. Då stod hon upp om natten och tog min son från min sida, under det din tjenarinna sof, och lade honom i sin famn, men sin döde son lade hon i min famn. Men när jag såg noga på honom om morgonen, fick jag se, att det icke var min son.“ Då sade den andra qvinnan: „Det är icke så. Min son är den som lefver, och din son är den som är död.“ Men den första svarade: „Det är icke så. Din son är det som är död, och min son är det som lefver.“ Då sade konungen: „Tagen hit ett svärd.“ När man hade burit svärdet fram till konungen, sade han: „Huggen det lefvande barnet i två delar och gifven den ena hälften åt den ena och den andra hälften åt den andra.“ Men då sade den qvinna, hvilkens son det lefvande barnet var — ty hennes hjärta upprördes af kärlek till sonen — hon sade: „Hör mig herre; gifven henne det lefvande barnet; döden det icke.“ Men den andra sade: „Må det vara hvarken mitt eller ditt; huggen det i tu.“ Då sade konungen: „Gifven henne (den förra qvinnan) det lefvande barnet, döden det icke. Hon är dess moder.“ När nu hela Israel fick höra talas om den dom, som konungen hade fällt, fruktade de för konungen, ty de sågo, att Guds vishet var i honom till att rätt döma. — (1 Kon. 2. 3).

61. Salomo på höjden af makt, vishet och härlighet. Templet.

Salomo var nu herre öfver alla riken ifrån floden till filistéernas land och ända ned till Egyptens gräns; de förde skänker till Salomo och tjenade honom, så länge han lefde. Och han hade fred på alla sidor rundt omkring, så att Juda och Israel sutto i trygghet, hvar och en under sitt vinträd och fikonsträd, ifrån Dan ända till Beer-Seba. — Gud gaf Salomo vishet och förstånd i rikt

mått och en insigt, som i vidd kunde liknas vid sanden på hafvets strand, så att Salomos vishet var större än alla österländingars vishet och all Egyptens vishet. Han var visare än alla andra menniskor; och ryktet om honom gick ut bland alla folk rundt omkring. Han kunde 3,000 ordspråk, och hans sånger voro 1,005. Han kunde tala om träden, från cedern på Libanon ända till isopen, som växer fram ur väggen. Han kunde ock tala om fyrfotadjuren, om fåglarna, om kräldjuren och om fiskarna. Och från alla folk kom man för att höra Salomos vishet, från alla konungar på jorden, som hade hört talas om hans vishet.

Hiram, konungen i Tyrus, sände sina tjenare till Salomo, eftersom han hade hört, att man hade smort honom till konung efter hans fader; ty Hiram hade alltid varit Davids vän. Och Salomo sände till Hiram och lät säga: „Du vet själf, att min fader David icke kunde bygga något hus åt Herrens, sin Guds, namn för de krigs skull, med hvilka de rundt omkring ansatte honom, till dess att Herren lade dem under hans fötter. Men nu har Herren, min Gud, låtit mig få ro på alla sidor. Därför tänker jag nu på att bygga ett hus åt Herrens, min Guds, namn, såsom Herren har talat till min fader David. Så bjud nu, att man hugger åt mig cedrar på Libanon, och därvid skola mina tjenare vara dina tjenare behjälpliga; och jag vill gifva dig betalning för dina tjenare, alldeles såsom du begär. Ty du vet själf, att bland oss icke finnes någon, som är skicklig att hugga virke som sidonierna.“

Då nu Hiram hörde Salomos ord, blef han mycket glad och sade: „Lofvad vare Herren i dag, som har gifvit David en så vis son till att regera öfver detta talrika folk!“ Och Hiram gick gärna in på Salomos önskningar.

Huset, som konung Salomo byggde åt Herren, var 60 alnar långt, 20 alnar bredt och 30 alnar högt. I det fjärde året blef grunden lagd till Herrens hus. Och i det elffte året fick han huset färdigt till alla dess delar och alldeles såsom det skulle vara, så att han byggde därpå i 7 år.

Därefter församlade Salomo de äldsta i Israel, alla hufvudmännen för stammarna och höfdingarna för familjerna till Jerusalem, för att flytta Herrens förbundsark från Sion till det på *Moria berg* uppbyggda templet. Så

hemtade presterna Herrens ark och uppenbarelsetältet dit upp jämte alla heliga föremål, som funnos i tältet. Då nu presterna gingo ut ur helgedomen, uppfyllde moln-skyn Herrens hus, så att presterna, för molnskyns skull, icke kunde stå och göra tjänst, ty Herrens härlighet uppfyllde Herrens hus. Då sade Salomo: „Herren har sagt, att han vill bo i töcknet. Jag har byggt ett hus till bönning åt dig, en plats, där du må förblifva till evig tid.“ Därpå vände konungen sig om och välsignade Israels hela församling. Därefter trädde Salomo fram för Herrens altare inför Israels hela församling och uträckte sina händer mot himmelen och bad, att Herren måtte höra alla de böner, som hans folk under olycka och nöd på detta rum skulle uppsända till honom; att äfven en främlings bön i detta hus måtte höras i himmelen, och slutligen att Gud äfven ville höra de böner, som af folket uppsändes från ett främmande land, där det vore på krigståg eller i fångenskap, då det hade ansigtet vändt emot den utvalda staden. Sedan välsignade Salomo Israels hela församling. Och konungen och hela Israel offrade slagtoffr för Herrens ansigte.

Därefter uppenbarade sig Herren för andra gången för Salomo och sade till honom: „*Jag har hört den bön och åkallan, som du har uppsänt till mig; jag har helgat detta hus, som du byggt, till att där fästa mitt namn till evig tid. Om du nu vandrar inför mig, såsom din fader David vandrade, så skall jag upprätthålla din konungatron öfver Israel evinnerligen. Men om I och edra barn vänden om bort ifrån mig och icke hållen mina bud och stadgar, utan tjenen andra gudar och tillbedjen dem, så skall jag utrota Israel ur detta land; och det hus, som jag har helgat åt mitt namn, skall jag kasta bort ifrån mitt ansigte; och Israel skall blifva ett ordspråk och en visa bland alla folk. Och när man frågar: 'hvarför har Herren gjort så mot detta land och detta hus', skall man svara: 'Därför att de öfvergåfvo Herren, sin Gud, som hade fört deras fäder ut ur Egyptens land, och höllo sig till andra gudar och tillbådo dem och tjenade dem, därför har Herren låtit allt detta onda komma öfver dem.'*“

När drottningen af *Saba* fick höra ryktet om Salomo, kom hon för att sätta honom på prof med gåtor. Hon kom till Jerusalem med ett mycket stort följe jämte kameler, som buro välluktande kryddor och guld i stor

myckenhet och dyrbara stenar. Och då hon kom in till Salomo, talade hon med honom allt, hvad hon hade i sinnet. Men Salomo gaf henne svar på alla hennes frågor. Då nu drottningen såg all Salomos vishet och huset, som han hade byggt, och hela hans omgifning, blef hon utom sig af förvåning. Och hon sade till konungen: „Sant var det tal, som jag hörde i mitt land, om det som rörde dig och din vishet. Jag trodde icke hvad man sade, förrän jag själf kom och fick med egna ögon se det; men nu finner jag, att icke ens hälften har blifvit omtalad för mig. Sälla äro dina män, som beständigt få vara i din närhet och höra din vishet. Lofvad vare Herren, din Gud, som har funnit sådant behag i dig, att han satt dig på Israels tron! Ja, därför att Herren älskar Israel evinnerligen, därför har han gjort dig till konung, på det att du må skipa lag och rätt.“ — (1 Kon. 4—10).

62. Salomos affall från Herren och död.

Konung Salomo älskade många utländska qvinnor af de folk, om hvilka Herren hade sagt till Israels barn: „I skolen icke ingå äktenskap med dem, och de skola icke ingå äktenskap med eder; de kunna då förleda edra hjärtan att affalla till deras gudar.“ När nu Salomo blef gammal, förledde qvinnorna hans hjärta att affalla till andra gudar, så att hans hjärta icke var hängifvet åt Herren, hans Gud, såsom hans fader Davids hjärta hade varit. Och Salomo gjorde, hvad ondt var i Herrens ögon. Han byggde nämligen offerhöjder för alla sina utländska qvinnor, så att de fingo tända rökelse och offra åt sina gudar.

Herren blef vred på Salomo, därför att hans hjärta hade affallit från Herren, Israels Gud, och han sade till Salomo: „*Eftersom du icke hållit mitt förbund, skall jag slita riket ifrån dig och gifva det åt din tjenare. Men för din fader Davids skull vill jag icke göra detta i din tid; ur din sons hand skall jag slita det. Dock skall jag icke slita hela riket ifrån honom, utan en stam skall jag gifva åt din son för min tjenare Davids skull och för Jerusalems skull, som jag har utvalt.*“

Herren uppväckte sedan flera motståndare emot Salomo, så att Salomos sista lefnadsår voro oroliga.

Jerobeam, af Efraims stam, en Salomos tjänare, lyfte sin hand mot konungen. Och då Salomo traktade efter att döda honom, flydde han till Egypten och stannade där, till dess Salomo blef död.

I 40 år var Salomo konung öfver hela Israel. Och Salomo gick till hvila hos sina fäder och blef begrafven i sin fader Davids stad. Och hans son *Rehabeam* blef konung i hans ställe. — (1 Kon. 11).

---

6. De två rikena.

63. Rikets delning.

Rehabeam drog till Sikem, ty hela Israel hade kommit till Sikem för att göra honom till konung. Då kom Jerobeam med Israels hela församling och talade till Rehabeam och sade: „Din fader gjorde vårt ok för svårt, men lätta nu du det svåra arbete och det tunga ok, som din fader lade på oss, så vilja vi tjena dig.“ Han svarade dem: „Gån bort och vänten ännu 3 dagar och kommen så tillbaka till mig.“

Då rådförde sig konung Rehabeam med de äldsta, som hade varit i tjänst hos hans fader Salomo; han sade: „Hvilket svar råden I mig att gifva detta folk?“ De sade till honom: „Om du i dag lyssnar till detta folks bön och talar goda ord till dem, så skola de för alltid blifva dina tjenare.“ Men han aktade icke på de äldstas råd, utan rådförde sig med de unga män, som hade vuxit upp med honom och som nu voro i hans tjänst. Och de sade: „Så bör du säga till detta folk: 'Mitt minsta finger är tjockare än min faders länd. Så veten nu, att om min fader har belastat eder med ett tungt ok, så skall jag göra edert ok ännu tyngre; har min fader tuktat eder med ris, så skall jag tukta eder med skorpiongissel'.“

Så kom nu Jerobeam med allt folket till Rehabeam på tredje dagen, såsom konungen hade befallt. Då gaf konungen folket ett hårdt svar; ty han aktade icke på det råd, som de äldsta hade gifvit honom; han talade till dem efter de unga männens råd.

Då nu hela Israel förnam, att konungen icke ville höra på dem, gaf folket konungen detta svar: „Hvad del hafva vi i David? Icke hafva vi någon arfslott i Isais son. Drag hem till dina hyddor, Israel! Se nu

själf om ditt hus, David.“ Därpå drog Israel hem till sina hyddor. Allenast öfver israeliter, som bodde i Juda städer, blef Rehabeam konung. — Konung Rehabeam sände ut *Adoram*, som hade uppsigten öfver de allmänna arbetena, och hela Israel stenade honom till döds; och konung Rehabeam måste med hast stiga upp i sin vagn och fly till Jerusalem. Så afföll Israel från Davids hus. — (1 Kon. 12).

A) Israel.

(975—722.)

64. Jerobeams bilddyrkan.

Då hela Israel hörde, att Jerobeam hade kommit tillbaka, sände de och kallade honom till folkförsamlingen och gjorde honom till konung öfver hela Israel.

Jerobeam byggde Sikem i Efraims bergsbygd och bosatte sig där. Och Jerobeam sade vid sig själf: En gång kan riket komma tillbaka till Davids hus. Ty om detta folk får draga upp till att offra i Herrens hus i Jerusalem, så kan detta folks hjärta vända tillbaka till deras herre Rehabeam. Och konungen lät göra 2 gyllene kalfvar. Därefter sade han till folket: „Nu kan det vara nog med edra färder upp till Jerusalem. Se här är din gud Israel, som har fört dig upp ur Egyptens land.“ Och han uppställde den ena i Betel och den andra i Dan. Detta blef nu till synd. Jerobeam uppbyggde också offerhöjdshus och gjorde till prester män ur massan af folket, sådana som icke voro Levis barn.

Den väg Jerobeam beträdt fortsattes af alla hans efterträdare. Ibland Israels konungar fanns icke en, som vandrade rätt inför Herren. — (1 Kon. 12).

65. Ahabs afguder. Elias första uppträdande.

Ahab (den sjunde konungen) gjorde hvad ondt var i Herrens ögon, mer än någon af dem som varit före honom. Det var icke nog med att han vandrade i Jerobeams

synder, utan han tog ock till hustru *Isebel*, dotter till sidoniernas konung, och gick så åstad och tjenade Baal och tillbad honom. Han uppreste ett altare åt Baal i Baalstemplet, som han hade byggt i Samaria.

Elia sade till *Ahab*: „Så sant Herren, Israels Gud, lefver, han, hvilkens tjenare jag är, skall under dessa år hvarken dagg eller regn falla, med mindre jag säger det.“

Herrens ord kom därefter till *Elia*: „Gå bort härifrån och begif dig österut och göm dig vid bäcken *Kerit*. Din dryck skall du få ur bäcken, och korparna har jag bjudit att där förse dig med föda.“ *Elia* gjorde efter Herrens ord. Och korparna förde till honom bröd och kött om morgonen och aftonen, och sin dryck fick han ur bäcken. — Men efter någon tid uttorkade bäcken, därför att det icke regnade i landet.

Då kom Herrens ord till *Elia*: „Stå upp och gå till *Sarpas*, som hör till Sidon, och uppehåll dig där. Se, jag har där bjudit en enka att förse dig med föda.“ *Elia* stod upp och gick till *Sarpas*. Och när han kom till stadsporten, fick han där se en enka, som hopsamlade ved. Då sade han till henne: „Hemta litet vatten åt mig i kärlet att jag må dricka.“ När hon nu gick för att hemta det, ropade han efter henne: „Tag ock med dig ett stycke bröd åt mig.“ Men hon svarade. „Så sant Herren, din Gud, lefver: jag eger icke en kaka bröd, utan allenast en hand full mjöl i krukan och litet olja i kruset. Och se, här har jag hopsamlat ett par vedträn och går nu för att tillreda det åt mig och min son, att vi må äta det och sedan dö.“ Då sade *Elia* till henne: „Frukta icke; gå och gör såsom du har sagt. Men tillred först åt mig en liten kaka däraf och bär ut den åt mig; tillred sedan åt dig och din son. Ty så säger Herren, Israels Gud: 'Mjölet i krukan skall icke taga slut, och på oljan i kruset skall icke blifva brist intill den dag, då Herren låter det regna på jorden.“ Då gick hon åstad och gjorde såsom *Elia* hade sagt. Och det skedde som Herren hade talat genom *Elia*.

Härefter hände sig, att qvinnans son blef sjuk; hans sjukdom blef mycket svår, och slutligen andades han icke mer. Då sade hon till *Elia*: „Du, Guds man, har kommit till mig, för att mina missgärningar skulle blifva ihågkomna och min son blifva dödad.“ Men han

tog gossen utur hennes famn och lade honom på sin säng. Och han ropade till Herren och sade: „Herre, min Gud, låt denne gosses själ komma tillbaka in i honom.“ Och Herren hörde Elias röst, och gossen fick lif igen. Och Elia sade åt qvinnan: „Se, din son lefver.“ Då sade qvinnan till Elia: „Nu vet jag, att du är en gudsman, och Herrens ord i din mun är sanning.“ — (1 Kon. 16, 17).

66. Hungersnöden. Elia på Karmel.

En lång tid härefter, det tredje året, kom Herrens ord till Elia; han sade: „Gå åstad och träd fram för Ahab, så skall jag sedan låta regna på jorden.“ Då gick Elia åstad för att träda fram för Ahab.

Hungersnöden var stor i Samaria. Och Ahab kallade till sig *Obadja*, sin öfverhofmästare; men Obadja fruktade Herren. Och då Isebel utrotade Herrens profeter, hade Obadja tagit 100 profeter och gömt dem i två grottor, 50 i hvardera, och försett dem med bröd och vatten. Ahab sade nu till Obadja: „Far igenom landet till alla vattukällor och bäckar. Kanhända skola vi finna gräs, så att vi kunna behålla hästar och mulåsnor vid lif.“ Och de fördelade landet sig emellan för att draga igenom det. När nu Obadja färdades sin väg fram, se, då mötte honom Elia. Han kände igen honom och föll ned på sitt ansigte och sade: „Är du här, min herre Elia?“ Denne svarade: „Ja, gå och säg till din herre: Elia är här.“ Han sade: „Hvarmed har jag försyndat mig, eftersom du så gifver din tjenare i Ahabs hand, på det att han må döda mig? Så sant Herren, din Gud, lefver: det finnes icke något folk eller något rike, dit min herre icke har sändt för att söka efter dig, men man har svarat: 'Han är icke här.' Då har han tagit ed af det riket eller det folket på, att man icke funnit dig. Om nu, när jag går ifrån dig, Herrens ande skulle taga dig bort, jag vet icke hvart, och jag likväl komme med ditt budskap till Ahab, så skulle han dräpa mig, när han icke funne dig. Och dock har din tjenare fruktat Herren allt ifrån min ungdom.“ Men Elia sade: „Så sant Herren Sebaot lefver, han, hvilkens tjenare jag är, skall jag i dag träda fram för Ahab.“

Då gick Obadja Ahab till mötes och förkunnade detta för honom; Ahab gick då för att möta Elia. Och när Ahab fick se Elia, sade han till honom: „Är du här, du, som drager olycka öfver Israel?“ Elia svarade: „Det är icke jag, som drager olycka öfver Israel, utan du och din faders hus, därmed att I öfvergifven Herrens bud och du följer efter Baal. Men sänd nu bort och församla till mig hela Israel på berget *Karmel* jämte Baals 450 profeter och de andra 400 afguda-profeterna, som äta vid Isebels bord.“ Då sände Ahab omkring bland alla Israels barn och lät församla profeterna till berget *Karmel*.

Elia trädde fram för allt folket och sade: „Huru länge viljen I halta på båda sidor? Är det Herren (*Jahveh*) som är Gud, så följn efter honom; men om Baal är det, så följn efter honom.“ Och folket svarade honom icke ett ord. Då sade Elia till folket: „Jag är den ende Herrens profet, som finnes qvar, och Baals profeter äro 450 män. Må man nu gifva oss 2 tjurar, och må de utvälja åt sig den ena tjuren och stycka den och lägga den på veden, utan att tända eld därpå, så vill jag tillreda den andra tjuren och lägga den på veden, utan att tända eld därpå. Därefter mån I åkalla eder guds namn, men själf vill jag åkalla Herrens namn. Den gud, som då svarar med eld, han vare Gud.“ Allt folket svarade: „Ditt förslag är godt.“

Då sade Elia till Baals-profeter: „Utväljen åt eder den ena tjuren och tillreden den först ty, I utgören flertalet; åkallen därpå eder guds namn, men I fån icke tända eld.“ Då togo de den tjur, som han gaf dem, och tillredde den; därpå åkallade de Baals namn från morgonen ända till middagen och sade: „Baal, svara oss.“ Men icke ett ljud hördes, och ingen svarade. Och de linkade omkring altaret, som man hade gjort. Vid middagstiden gäckades Elia med dem och sade: „Ropen ännu högre, ty han är visserligen gud, men han har väl något att begrundas, eller ock har han gått afsides, eller är han på resa; kanhända sofver han, men då skall han väl vakna. Då ropade de ännu högre och ristade sig, såsom deras sed var, med svärd och spjut, så att blodet kom ut på dem. Och när middagstiden var förbi, fattades de af raseri, som räckte ända till tiden för spisoffrets framförande. Men icke ett ljud hördes och ingen svarade.

Då sade Elia till allt folket: „Träden hit fram till mig.“ Så trädde nu allt folket fram till honom. Då satte han åter i stånd Herrens altare, som hade blifvit nedrifvet. Och Elia tog 12 stenar, lika många som Jakobs söners stammar; och han byggde af stenarna ett altare i Herrens namn och gjorde omkring altaret en graf. Därefter lade han upp veden, styckade tjuren och lade den på veden. Sedan sade han: „Fyllen 4 krukor med vatten och utgjuten det öfver brännoffret och veden.“ Och han sade: „Gören så för andra gången.“ Och de gjorde så för andra gången. Därpå sade han: „Gören så för tredje gången.“ Och de gjorde så för tredje gången. Och vattnet flöt rundt omkring altaret; och han fyllde också grafven med vatten. Då nu tiden för spis-offrets frambärande var inne, trädde profeten Elia fram och sade: „*Herre, Abrahams, Isaks och Israels Gud, låt i dag blifva kunnigt, att du är Gud i Israel, och att jag är din tjenare, och att det är på din befallning jag har gjort allt detta. Svara mig, Herre, svara mig, på det att detta folk må förnimma, att det är du, Herre, som är Gud; och vänd du deras hjärtan tillbaka.*“ Då föll Herrens eld ned och förtärde brännoffret, veden, stenarna och jorden och uppslickade vattnet, som var i grafven. När allt folket såg detta, föllo de ned på sina ansikten och sade: „Herren (Jahveh) är det som är Gud! Herren är det som är Gud.“ Men Elia sade till dem: „Gripen Baals profeter, låten ingen af dem komma undan.“ Och de grepo dem. Och Elia förde dem ned till bäcken *Kison* och slagade dem där.

Elia sade till Ahab: „Drag nu upp, ät och drick, ty jag hör dånet af regn.“ Då drog Ahab upp för att äta och dricka. Men Elia steg upp på Karmels topp, lutade sig ned mot jorden och lade sitt ansigte mellan sina knän. Och han sade till sin tjenare: „Stig upp och skåda ut åt hafvet till.“ Denne steg upp och skådade ut, men sade: „Jag ser ingenting.“ Elia tillsade honom att gå tillbaka 7 gånger. När han nu kom dit sjunde gången, sade han: „Nu ser jag ett litet moln, icke större än en mans hand, stiga upp ur hafvet.“ Elia sade: „Gå upp och säg till Ahab: „Spänn för och far ned, på det att regnet icke må hålla dig qvar!“ Och i ett ögonblick förmörkades himmelen af moln och storm, och ett starkt regn föll. Men Ahab steg upp i sin vagn och for till *Jisreel*. Och Herrens hand kom öfver Elia, och han omgjordade sina

länder, och så skyndade han före Ahab ända fram till Jisreel. — (1 Kon. 18).

67. Elias flykt. Nya uppdrag.

Men när Ahab berättade för Isebel allt, hvad Elia hade gjort och huru han hade dräpt alla profeterna med svärd, sände Isebel en budbärare till Elia och lät säga: „Gudarna straffe mig nu och framgent, om jag icke i morgon vid denna tid låter det gå med ditt lif, såsom det har gått med alla dessas lif.“

Då Elia förnam detta, stod han upp och begaf sig i väg för att rädda sitt lif och kom så till Beer-Seba, där han qvarlemnade sin tjenare. Men själf gick han ut i öknen en dagsresa och kom och satte sig under en ginstbuske; och han önskade sig döden och sade: „Det är nog. Så tag nu mitt lif, Herre, ty jag är icke för mer än mina fäder.“ Därpå lade han sig och insomnade under en ginstbuske. Men så rörde en engel vid honom och sade: „Stå upp och ät.“ När han då såg upp, fick han se vid sin hufvudgård ett bröd, bakadt på glödande stenar, och ett krus med vatten. Och han åt och drack och lade sig åter ned. Men Herrens engel rörde åter vid honom och sade: „Stå upp och ät, ty eljest blifver vägen dig för lång.“ Då stod Elia upp och åt och drack och gick så, styrkt af den maten, i 40 dagar och 40 nätter, ända till Guds berg Horeb. Där gick han in i en grotta och stannade där öfver natten. Då kom Herrens ord till honom: „Hvad gör du här, Elia?“ Han svarade: „Jag har nitälskat för Herren, härskarornas Gud, ty Israels barn hafva öfvergifvit ditt förbund, rifvit ned dina altaren och dräpt dina profeter med svärd; jag allena är kvar, men de stå ock efter att taga mitt lif.“ Han sade: „Gå ut och ställ dig på berget inför Herren.“ Då drog Herren fram där, och en stor och stark storm, som lösryckte berg och sönderbröt klippor, gick före Herren, men icke var Herren i stormen. Efter stormen kom en jordbäfning, men icke var Herren i jordbäfningen. Efter jordbäfningen kom en eld, men icke var Herren i elden. Efter elden kom ljudet af en sakta susning. Så snart Elia hörde detta, skylde han sitt ansigte med manteln och gick ut och ställde sig vid ingången till grottan. Då

kom en röst till honom och sade: „Hvad gör du här, Elia?“ Han svarade: „Jag har nitälskat för Herren, härskarornas Gud, ty Israels barn hafva öfvergifvit ditt förbund, rifvit ned dina altaren och dräpt dina profeter med svärd; jag allena är kvar, men de stå ock efter att taga mitt lif.“ Herren sade till honom: „Gå och vänd tillbaka igen samma väg till Damaskus' öken, och gå in och smörj Hasael till konung öfver Aram. Och Jehu skall du smörja till konung öfver Israel. Och till profet i ditt ställe skall du smörja Elisa. Och det skall ske: den som kommer undan Hasaels svärd, honom skall Jehu döda, och den som kommer undan Jehus svärd, honom skall Elisa döda. Men jag skall låta blifva kvar i Israel alla 7,000 knän, som icke hafva böjt sig för Baal, och hvar mun, som icke har kysst honom.“

Då Elia nu gick därifrån, träffade han på Elisa, som höll på att plöja med 12 par oxar. Och Elia gick fram till honom och kastade sin mantel öfver honom. Då släppte han oxarna och skyndade efter Elia och sade: „Låt mig först kyssa min fader och min moder, så vill jag sedan följa dig.“ Han sade till honom: „Gå och vänd tillbaka igen. Ty hvad har icke jag gjort dig?“ Och han gick tillbaka och tog sitt oxpar och offrade det, och med oxarnas ok kokade han deras kött och gaf det åt folket, och de åto. Därpå stod han upp och följde Elia och blef hans tjenare. — (1 Kon. 19).

68. Nabots vingård. Elias hädanfärd.

Jisreeliten *Nabot* hade en vingård bredvid Ahabs palats. Och Ahab sade till Nabot: „Låt mig få din vingård för att däraf göra mig en köksträdgård, eftersom den ligger så nära intill mitt hus, så vill jag gifva dig en bättre vingård i stället, eller om dig så behagar, vill jag gifva dig penningar såsom betalning för den.“ Men Nabot svarade Ahab: „Herren låte det vara fjärran ifrån mig, att jag skulle låta dig få mina fäders arfvedel.“ Då kom Ahab hem till sig, harmsen och vred för det svars skull, som Nabot hade gifvit honom. Och han lade sig på sin säng, vände bort sitt ansigte och åt intet. Då frågade Isebel honom: „Hvarför är du så harmsen och hvarför äter du intet?“ Han berättade då, huru saken förhöll sig. Och Isebel, sade:

„Nu skall du visa, att det är du, som är konung öfver Israel. Stå upp och ät och var vid godt mod; jag skall skaffa dig Nabots vingård.“

Därpå skref Isebel ett bref i Ahabs namn och satte sigill under det med hans signetring och sände så brefvet till de äldsta och förnämsta i den stad, där Nabot bodde. Och hon skref i brefvet så: „Utlysen en fasta och låten Nabot sitta längst fram bland folket. Och låten så 2 onda män sätta sig midt emot honom och vittna: 'Du har smädat Gud och konungen'. Fören så ut honom och stenen honom till döds.“ De gjorde såsom Isebel hade bjudit dem. Därefter sände de bud till Isebel och läto säga: „Nabot har blifvit stenad till döds.“

Så snart Isebel hörde, att Nabot var stenad till döds, sade hon till Ahab: „Stå upp och tag i besittning Nabots vingård, som han vägrade att låta dig få för penningar; ty Nabot är död.“ Ahab stod nu upp för att begifva sig åstad till Nabots vingård och taga den i besittning.

Men Herrens ord kom till Elia: „Gå åstad och möt Ahab; du träffar honom i Nabots vingård, dit han har gått ned för att taga den i besittning. Och du skall säga till honom: Så säger Herren: 'Du har både begått dråp och tagit en annans egendom. Men på samma ställe, där hundar hafva slickat Nabots blod, skola hundarna slicka också ditt blod'.“ Ahab sade till Elia: „Har du äntligen funnit mig, du min fiende?“ Han svarade: „Ja, jag har funnit dig. Eftersom du har sålt dig till att göra hvad ondt är i Herrens ögon, därför, säger Herren, skall jag ock låta hvad ondt är komma öfver dig och bortsopa dig, och jag skall utrota alla varelser af Ahabs hus, både små och stora i Israel, därför att du har förtörnat mig och kommit Israel att synda. Också om Isebel har Herren talat och sagt: Hundar skola uppäta Isebel invid Jisreels befästningar.“ När Ahab hörde dessa ord, ref han sönder sina kläder och svepte säcktyg om sin kropp och fastade och gick tyst omkring. Då sade Herren till Elia: „Emedan Ahab så ödmjukar sig inför mig, skall jag icke låta olyckan komma i hans tid, utan först i hans sons tid skall jag låta olyckan komma öfver hans hus.“ — Under ett krig mot Aram blef Ahab dödligt sårad i sin vagn; och när man sköljde vagnen ren i dammen i Samaria, slickade hundarna hans blod.

Om Isebels ändalykt förtäljes: Sedan Jehu störtat Ahabs son från tronen, kom han till Jisreel. När Isebel fick höra detta, sminkade hon sina ögon och smyckade sitt hufvud och såg ut genom fönstret. Och när Jehu såg henne, befallde han några hofmän att störta ned henne genom fönstret. Och de störtade ned henne, så att hennes blod stänkte på väggen och på hästarna; och han körde öfver henne. Och då man sedan gick åstad för att på konungens befallning begrafva henne, funno de intet af henne, utom hufvudskålen och fötterna och händerna.

Då nu Herren ville upptaga Elia i ett stormväder till himmelen, gingo Elia och Elisa från Gilgal. Och Elia sade till Elisa: „Stanna här, ty Herren har sändt mig till Betel.“ Men Elisa svarade: „Så sant Herren lefver, och så sant du själf lefver, lemnar jag dig icke.“ Och de gingo ned till Betel. Då kommo profetlärjungarna i Betel ut till Elisa och sade till honom: „Vet du, att Herren i dag vill taga din herre ifrån dig, upp öfver ditt hufvud?“ Han svarade: „Ja, jag vet det; tigen stilla.“ Och Elia sade till honom: „Elisa, stanna här, ty Herren har sändt mig till Jeriko.“ Men han svarade: „Så sant Herren lefver, och så sant du själf lefver, lemnar jag dig icke.“ Och de kommo till Jeriko. Då gingo profetlärjungarna i Jeriko fram till Elisa och sade till honom: „Vet du, att Herren i dag vill taga din herre ifrån dig, upp öfver ditt hufvud?“ Han svarade: „Ja, jag vet det; tigen stilla.“ Och Elia sade till honom: „Stanna här, ty Herren har sändt mig till Jordan.“ Men han svarade: „Så sant Herren lefver, och så sant du själf lefver, lemnar jag dig icke.“ Och de gingo båda åstad. Men 50 män af profetlärjungarna gingo ock åstad och ställde sig gent emot dem på afstånd, under det att de båda stodo vid Jordan. Och Elia tog sin mantel och svepte ihop den och slog på vattnet; då delade sig detta åt två sidor. Och de gingo så båda på torr mark därigenom. När de nu hade kommit öfver, sade Elia till Elisa: „Bed mig om hvad jag skall göra för dig, innan jag blifver tagen ifrån dig.“ Elisa sade: „Må en dubbel lott af din ande falla mig till.“ Elia svarade: „Du har bedt om något svårt. Men om du ser mig, när jag blifver tagen ifrån dig, så kommer det dock att ske dig; hvarom icke, så sker det ej.“ Under det att de så gingo och talade, syntes plöts-

ligt eldsvagnar och eldshästar, och dessa skilde dem båda från hvarandra; och Elia for i stormvinden upp till himmelen. Och Elisa såg det, och han ropade: „Min fader, min fader, Israels vagnar och dess ryttare!“ Sedan såg han honom icke mer. — (1 Kon. 21; 2 Kon. 2, 9).

69. Elisa. Naaman.

Sedan Elisa sett Elia försvinna, tog han upp Elias mantel, som hade fallit af denne, och slog på Jordans vatten, och detta delade sig åt två sidor, och Elisa gick öfver. Och när profetlärjungarna, som voro i Jeriko där midt emot, sågo honom, sade de: „Elias ande hvilar på Elisa.“

Elisa fortsatte Elias verk i Israel; äfven han egde förmåga att utföra många stora under.

Naaman, den arameiske konungens härhöfvitsman, var högt aktad; och han var en tapper man, men spetälsk. Hos Naamans hustru tjänade en israelitisk flicka, hvilken araméerna hade tagit under ett ströftåg. Hon sade till sin fru: „O, att min herre vore hos profeten i Samaria, så skulle denne nog befria honom från hans spetälska!“ Detta berättade Naaman för konungen. Konungen svarade: „Far dit, så skall jag sända bref till konungen i Israel.“ Så for han då och öfverlemnade brefvet till Israels konung och däri stod det: „När nu detta bref kommer till dig, så vet, att jag sändt har till dig min tjänare Naaman, på det att du må befria honom från hans spetälska.“ När Israels konung hade läst brefvet, ref han sönder sina kläder och sade: „Är jag då Gud, så att jag skulle kunna döda och göra lefvande, eftersom denne sänder bud till mig, att jag skall befria en man från hans spetälska. Märken nu och sen, huru han söker sak med mig.“ Men när Elisa fick höra härom, sände han bud till konungen och lät säga: „Hvarför har du rifvit sönder dina kläder? Låt honom komma till mig, så skall han förnimma, att en profet finnes i Israel.“

Naaman kom med sina hästar och vagnar och stannade vid dörren till Elisass hus. Då sände Elisa ut bud till honom och lät säga: „Gå bort och bada dig 7 gånger i Jordan, så skall ditt kött åter blifva sig likt, och du skall blifva ren.“ Men Naaman blef vred och sade: „Jag

tänkte, att han skulle gå ut till mig och åkalla Herrens, sin Guds, namn och föra sin hand öfver stället och så taga bort spetälskan. Äro icke Damaskus' floder bättre än alla vatten i Israel? Då kunde jag ju likaså väl bada mig i dem för att blifva ren?" Så vände han om och for sin väg i vrede. Men en af Naamans tjenare sade till honom: „Min fader, om profeten hade förelagt dig något svårt, skulle du då icke hafva gjort det? Huru mycket mer, då han allenast har sagt till dig: 'bada dig, så blifver du ren'." Då for Naaman ned och doppade sig i Jordan 7 gånger; och han blef ren. Därefter vände Naaman tillbaka till Elisa och sade: „Se, nu vet jag, att ingen Gud finnes på hela jorden, annat än i Israel. Så mottag nu en skänk af din tjenare." Men Elisa svarade: „Så sant Herren lefver, han, hvilkens tjenare jag är, vill jag icke mottaga den." Och Naaman for sin väg. Men *Gehasi*, Elisas tjenare, satte efter honom och sade: „Min herre har sändt mig och låter säga: 'Just nu hafva 2 profetlärjungar kommit till mig; gif dem en talent silfver och två högtidsdräfter'." Naaman sade: „Gärna, tag 2 talenter." — Ocli när tjenaren kom för sin herre, frågade Elisa honom: „Hvarifrån kommer du, Gehasi?" Han svarade: „Din tjenare har ingenstädes varit." Då sade Elisa: „Menar du, att jag icke i mitt inre var med, när en man vände om från sin vagn och gick emot dig? Är det nu tid, att du skaffar dig silfver och kläder? Därför skall ock Naamans spetälska låda vid dig och vid din säd för evigt. Så gick han ut från honom, hvit såsom snö af spetälska. — (2 Kon. 2, 5).

70. Jona.

Herrens ord skedde till *Jona*: „Stå upp och gå till *Nineve*, den stora staden, och predika emot den, ty dess ondska har uppstigit inför mig." Men Jona flydde till *Tarsis* undan Herren. Då lät Herren en väldig storm komma på hafvet, och skeppet var nära att sönderbrytas. Och skeppsfolket blef förskräckt, och enhvar ropade till sin gud. Men Jona steg ner i det inre af fartyget och lade sig där och insomnade. Och skepparen gick till honom och sade: „Huru kan du soffa? Stig upp, ropa till din Gud! Kanhända skall den Guden tänka på oss, så att vi icke

förgås.“ Därefter kastade de lott för att få veta, för hvil-
kens skull denna olycka händt. Och lotten föll på Jona.
När då Jona sade, att han var en hebré och dyrkade
Jahveh (Herren), intogos männen af stor fruktan, och de
sade till honom: „Hvad skola vi göra med dig, att haf-
vet må stilla sig för oss?“ Ty hafvet stormade mer och
mer. Han sade till dem: „Tagen och kasten mig i hafvet,
så skall hafvet stillas för eder, ty jag vet, att för min
skull har denna stora storm kommit öfver eder.“ Och
männen rodde för att komma tillbaka till land, men för-
mådde det icke; ty hafvet stormade mer och mer emot
dem. Och de ropade till Herren och sade: „Ack, Herre,
låt oss icke förgås för denne mannens lifs skull och lägg
icke på oss oskyldigt blod, ty du, Herre, gör såsom dig
täckes.“ Därefter togo de Jona och kastade honom i
hafvet, och hafvet afstod ifrån sin vrede. Och männen
fruktade Jahveh storligen och offrade slagtoffer och lof-
vade löften.

Herren beställde en stor fisk till att uppsluka Jona,
och Jona var i fiskens lif 3 dagar och 3 nätter. Och Her-
ren befalld fiskens lif och han uppkastade Jona på det torra.

Då kom Herrens ord andra gången till Jona: „Stå
upp, gå till Nineve, den stora staden, och predika där
den predikan, som jag talar till dig.“ Jona stod upp
och gick till Nineve, efter Herrens ord; och Nineve
var en mycket stor stad, 3 dagsresor lång. Och Jona
began att gå in i staden en dagsresa, predikade och
sade: „Ännu 40 dagar, och Nineve blir omstörtadt.“
Men folket i Nineve trodde på Gud och pålyste en fasta
och klädde sig i säcktyg ifrån den störste till den min-
ste; så gjorde äfven konungen. — Då nu Gud såg deras
gärningar, att de vände om ifrån sin onda väg, då ångrade
Gud det onda, som han hade sagt, att han ville göra
dem, och han gjorde det icke.

Jona vardt mycket förbittrad, och hans vrede upp-
tändes. Och han bad Herren och sade: „Ack, Herre,
det var detta jag sade, då jag ännu var i mitt land; där-
för ville jag förekomma det med att fly till Tarsis. Ty
jag visste, att du är en nådig och barmhertig Gud, lång-
modig och stor i nåd och som ångrar det onda. Och
nu, Herre, tag min själ ifrån mig, ty bättre är för mig
att dö än att lefva.“ Herren sade: „Har du skäl till din
vrede?“ Därefter öfvergaf Jona staden och bosatte sig

öster om staden. Där gjorde han sig en löfhydda och satte sig därunder i skuggan, för att se, huru det skulle gå med staden. Då beställde Herren Gud en kurbits, och den växte upp öfver Jona, så att dess skugga föll på hans hufvud för att lindra hans förtret; och Jona glädde sig högeligen öfver kurbitsen. Men Gud beställde en mask, och denna stack kurbitsen, så att han vissnade. Och när solen gick upp, beställde Gud en het östanvind, och solen stack på Jonas hufvud, och han försmäktade. Då önskade han sig döden och sade: „Bättre är för mig att dö än att lefva.“ Gud sade till Jona: „Har du skäl till din vrede öfver kurbitsen?“ Han sade: „Jag har skäl att vara vred intill döden.“ Herren sade: „Du ömmar för kurbitsen, ehuru du icke har haft någon möda för den och som du icke har uppdragit, hvilken blef till på en natt och på en natt förgicks. Och jag skulle icke ömma för Nineve, den stora staden, i hvilken mer än 120,000 människor äro, som icke förstå att skilja mellan höger och venster, och djur i mängd?“ — (Jon.).

71. Israels rikes undergång. Samariterna.

Hosea (den nittonde konungen) gjorde hvad ondt var i Herrens ögon, dock icke såsom de israelitiska konungar, som hade varit före honom. Mot honom drog den assyriske konungen *Salmanassar* upp; och Hosea måste blifva hans tjenare och gifva honom skänker. Men sedan fick konungen i Assyrien veta, att Hosea förehade stämplingar, i det att han skickade sändebud till konungen i Egypten och icke hvart år sände skänker. Då lät konungen i Assyrien hålla honom bunden i fängelse. *Salmanassar* drog upp och angrep hela landet, och han drog upp till Samaria och belägrade det i 3 år. I Hoseas nionde regeringsår intog konungen Samaria och bortförde Israel till Assyrien.

Konungen i Assyrien lät folk komma från sitt lands olika delar och bosätta sig i Samarias städer i Israels barns ställe. Men då de, under den första tiden af sin vistelse där, icke fruktade Herren, sände Herren bland dem lejon, som anställde förödelse bland dem. Och man omtalade detta för konungen i Assyrien, och han sade: „Låten en af de prester, som I hafven fört bort därifrån,

fara dit; må de fara dit och bosätta sig där. Och må han då lära dem, huru landets Gud skall dyrkas.“ Så kom då en af de prester, som de hade fört bort ifrån Samarien, och bosatte sig i Betel; och han lärde dem, huru de skulle frukta Herren. De fruktade nu visserligen Herren, men tjänade därjämte sina egna gudar på samma sätt som de folk, från hvilka man hade fört bort dem. Detta blandfolk kallades *samariter*. — (2 Kon. 17).

B) Juda.

(975—588.)

72. Rehabeam.

Då Rehabeam kom till Jerusalem, församlade han Juda hus och Benjamin, 180,000 utvalda krigare, för att strida emot Israel och så återvinna konungadömet. Men Herrens ord kom till gudsmannen *Semaja*; han sade: „Säg till Rehabeam, Salomos son, Juda konung, och till alla israeliter i Juda och Benjamin sålunda: Så säger Herren: 'I skolen icke draga upp och strida mot edra bröder. Vänden tillbaka hem, hvar och en till sig, ty hvad som har skett har kommit från mig'." Och de hörde Herrens ord och vände om och drogo icke mot Jerobeam.

Rehabeam bodde i Jerusalem, och han byggde städer i Juda och gjorde dem till fasta platser. Och Juda och Benjamin förblefvo under hans välde. Presterna och leviterna i hela Israel gingo öfver till honom från alla sina områden, emedan Jerobeam och hans söner drefvo dem bort ifrån deras tjänst såsom Herrans prester.

Då nu Rehabeams konungamakt hade blifvit befäst och han hade blifvit mäktig, öfvergaf han jämte hela Israel Herrens lag. Och han gjorde hvad ondt var, ty han vände icke sitt hjärta till att söka Herren. Rehabeam och Jerobeam lågo i krig med hvarandra, så länge de lefde. Och Rehabeam gick till hvila hos sina fäder och blef begrafven i Davids stad.

Rehabeams efterträdare härstammade alla ifrån Davids hus. En stor del af dem voro ogudaktiga i likhet med konungarna i Israel; men äfven funnos sådana konungar, hvilka vandrade på Herrens vägar. — (2 Krön. 11, 12).

73. Hiskia. Jesaja.

I Hoseas tredje regeringsår i Israel blef *Hiskia* konung i Juda (den trettonde konungen). Och han regerade 29 år i Jerusalem. Han gjorde hvad rätt var i Herrens ögon, alldeles såsom hans fader David hade gjort. Han afskaffade offerhöjderna, slog sönder stoderna och högg ned afgudabilderna. På Herren, Israels Gud, förtröstade han, så att ingen var honom lik bland alla Juda konungar efter honom, ej heller bland dem, som varit före honom. Och Herren var med honom, så att han hade framgång i allt, hvad han företog sig. Han satte sig upp mot konungen i Assyrien och upphörde att vara hans tjänare. Han slog ock filistéerna och intog deras land ända till Gasa med dess område.

Hiskia sände ut bud till hela Israel och Juda, att de skulle komma till Herrens hus i Jerusalem för att hålla Herrens, Israels Guds, påskhögtid. Buden begåfvo sig åstad med brefven från konungen och hans förnämsta män och drogo genom hela Israel och Juda och sade: „I Israels barn, vänden om till Herren, Abrahams, Isaks och Israels Gud, på det att han må vända om till den qvarlefva af eder, som räddats undan de assyriska konungarnas hand. Varen nu icke hårdnackade såsom edra fäder, utan kommen till Herrens helgedom, och tjenen Herren eder Gud. Ty om I vänden om till Herren, skola edra bröder och barn finna barmhertighet inför dem, som hålla dem fångna, så att de få vända tillbaka till detta land; ty Herren, eder Gud, är nådig och barmhertig, och han skall icke vända sitt ansigte ifrån eder, om I vänden om till honom.“ Buden foro ifrån stad till stad i Efraims och Manasse land och ända till Sebulon; men man gjorde gäck af dem och bespottade dem. Dock var det några i Aser, Manasse och Sebulon, som ödmjukade sig och kommo till Jerusalem. Också i Juda verkade Guds hand, så att han gaf dem ett endrägtigt hjärta till att göra efter hvad konungen och de öfversta hade bjudit i kraft af Herrens ord. Så kom då mycket folk tillhopa i Jerusalem för att hålla det osyrade brödets högtid. Och i Jerusalem var stor glädje; ty allt sedan Salomos tid hade icke något sådant som detta skett i Jerusalem.

Sanherib, Assyriens konung, gjorde ett fruktansvärdt anfall mot Juda. Men Herren hjälpte Hiskia och Jeru-

salems inbyggare utur Sanheribs och alla andras hand och beskyddade dem på alla sidor.

Vid den tiden blef Hiskia dödssjuk, och profeten *Jesaja* kom till honom och sade: „Så säger Herren: Beställ om ditt hus; ty du måste dö och skall icke tillfriskna.“ Hiskia vände sitt ansigte mot väggen och bad till Herren och sade: „Ack, Herre, tänk dock på, huru jag har vandrat inför dig i trohet och med hängifvet hjärta och gjort hvad godt är i dina ögon.“ Och Hiskia gret bitterligen. Men innan *Jesaja* hade hunnit ut ur den inre staden, kom Herrens ord till honom; han sade: „Vänd om och säg till Hiskia, fursten öfver mitt folk: Så säger Herren, din fader Davids Gud: Jag har hört din bön, jag har sett dina tårar. Se, jag vill göra dig helbregda; på tredje dagen härefter skall du gå upp i Herrens hus. Och jag skall föröka din lifslängd med 15 år.“ Och *Jesaja* sade: „Hemten hit en fikonkaka.“ Och de lade den på bulnaden; och han tillfrisknade.

Vid samma tid sände konungen i Babel bref och skänker till Hiskia; ty han hade hört, att Hiskia varit sjuk. Hiskia visade då åt sändebuden hela sitt förråds-hus och allt hvad som fanns i hans skattkammare. Men profeten *Jesaja* sade till honom: „Hvad hafva dessa män sagt, och hvarifrån hafva de kommit till dig?“ Hiskia svarade: „De hafva kommit ifrån Babel.“ Han sade: „Hvad hafva de sett i ditt hus?“ Hiskia svarade: „Allt, som är i mitt hus, hafva de sett.“ Då sade *Jesaja*: „Hör Herrens ord: Se, dagar skola komma, då allt, som finnes i ditt hus och som dina fäder hafva samlat ända till denna dag, skall föras bort till Babel. Och dina söner, de som skola utgå af dig, dem skall man taga, och de skola blifva hoftjenare i den babyloniske konungens palats.“ Hiskia sade till *Jesaja*: „Godt är det Herrens ord, som du har talat. Men må dock frid och trygghet råda i min tid.“

Och Hiskia gick till hvila hos sina fäder. — (2 Krön. 30, 32; 2 Kon. 18, 20).

74. Josia.

Josia (den sextonde konungen) var 8 år gammal, då han blef konung, och han regerade 31 år i Jerusalem.

Han gjorde hvad rätt var i Herrens ögon och vandrade på sin fader Davids vägar och vek icke af vare sig till höger eller till venster. I sitt åttonde regeringsår, medan han ännu var en yngling, begynte han att söka sin fader Davids Gud; och i det tolfte året begynte han att rena Juda och Jerusalem från offerhöjderna och afgudabilderna och från de skurna och gjutna belätena.

Konungen lät äfven reparera templet i Jerusalem, och vid arbetet härpå fann man lagboken, som Herren hade gifvit genom Mose, och förde den till konungen. När konungen hörde lagens ord, ref han sina kläder. Och konungen bjöd och sade: „Gån och frågen Herren för mig och för dem, som äro qvar af Israel och Juda, angående det som står i den bok, som nu har blifvit funnen. Ty stor är Herrens vrede, som är utgjuten öfver oss, därför att våra fäder icke hafva hållit Herrens ord och icke gjort allt, som är föreskrifvet i denna bok.“ Och man gick till profetissan *Hulda*. Hon sade till dem: „Så säger Herren, Israels Gud: Sägen till den man, som har sändt eder till mig: Se, öfver denna plats och öfver dess invånare skall jag låta olycka komma, alla de förbannelser, som äro skrifna i den bok, som man har föreläst för Juda konung, — detta därför att de hafva öfvergifvit mig och tändt rökelse åt andra gudar. Men eftersom ditt hjärta blef bevekt och du ödmjukade dig inför Gud, när du hörde hans ord, så har jag ock hört. Jag vill samla dig till dina fäder med frid, och dina ögon skola slippa att se all den olycka, som jag skall låta komma öfver denna plats och dess invånare.“ Och de kommo tillbaka till konungen med detta svar.

Konungen sände ut bud, och man församlade till honom alla de äldsta i Juda och Jerusalem. Och konungen gick upp i Herrens hus, och alla Juda män och alla Jerusalems invånare följde honom, också presterna och profeterna, ja, allt folket från den minste till den störste, och han läste upp för dem allt, som stod i förbunds boken, som hade blifvit funnen i Herrens hus. Och konungen slöt inför Herrens ansigte det förbund, att de skulle följa efter Herren och hålla hans bud, hans vittnesbörd och hans stadgar af allt hjärta och af all själ och upprätthålla detta förbunds ord, som voro skrifna i denna bok. Och allt folket trädde in i förbundet.

I Josias tid drog Farao *Neko*, konungen i Egypten, upp mot konungen i Assyrien till floden Frat. Då tågade konung Josia emot honom, men blef dödad vid *Megiddo* under första sammandrabbningen. Och hans tjenare förde hans döda kropp i en vagn bort ifrån *Megiddo* till Jerusalem och begrofvade honom i hans graf. — (2 Krön. 34; 2 Kon. 23).

75. Juda rikes undergång.

Efter Josias död inbröt förderfvet. Förgäfves varnade profeten *Jeremia* och förutsade Guds straffdomar. Han blef bemött med hån, han blef hotad och kastad i fängelse. De följande konungarna gjorde alla hvad ondt var i Herrens ögon. Josia efterträddes af sin son *Joahas*, hvilken efter några månaders regering blef afsatt af Egyptens konung och bortförd i fångenskap. Denne uppsatte hans broder *Jojakim* på tronen såsom skattskyldig konung under Egypten. Under hans tid gjorde *Nebukadnessar*, Babels konung, sitt första tåg till Jerusalem (606). *Jojakim* måste underkasta sig, men afföll efter någon tid; då drog *Nebukadnessar* för andra gången upp till Jerusalem. Vid denna tid omkom *Jojakim*, och hans son *Jojakin* blef hans efterträdare. *Nebukadnessar* bortförde *Jojakin* i fångenskap och insatte *Sidkia*, Josias son, till konung. Under dessa två tåg hade redan många af templets och palatsets dyrbarheter och en stor del af hufvudstadens och landets inbyggare blifvit bortförda till Babel. Då *Sidkia* afföll från Babel, gjorde *Nebukadnessar* sitt tredje tåg till Jerusalem (588), intog staden, uppbrände Herrens hus och konungahuset och alla hus i Jerusalem samt bröt ned stadsmuren. På *Sidkia* lät han sticka ut ögonen, efter det denne först nödgats se sina barn slagtas inför sig; därefter bortfördes *Sidkia* till Babel. Den återstående delen af folket bortfördes äfven i fångenskap. Endast af de ringare i landet lemnades några qvar till vingårdsmän och åkermän. *Jeremia* fick äfven tillåtelse att stanna qvar i Jerusalem, där han sjöng sina klagovisor på den förstörda stadens ruiner. — (2 Kon. 23—25; Jer.).

7. Fångenskapens tid.

(606—536.)

76. Tillståndet under fångenskapen.

Till de fångna skref Jeremia följande bref:

„Så säger Herren Sebaot, Israels Gud, till alla de fångar, hvilka han har låtit bortföra ifrån Jerusalem till Babel: Byggen hus och bon däruti och planteren trädgårdar och äten deras frukt. Tagen hustrur och föden söner och döttrar och tagen hustrur åt edra söner och gifven edra döttrar åt män, och föde dessa söner och döttrar, och föröken eder där och förminsken eder icke. Och söken den stadens bästa, dit jag har bortfört eder, och bedjen för den till Herren. Ty då det går denna väl, så går det ock eder väl. Men låten icke bedraga eder af edra profeter, som äro ibland eder, och af edra spåmän, och lyssnen icke till edra drömmar, hvilka I drömmen, ty lögn profetera de för eder i mitt namn. Jag har icke sändt dem, säger Herren. Men så snart 70 år blifvit fulla för Babel, skall jag söka eder och på eder uppfylla mitt goda ord att föra eder tillbaka till detta rummet. Ty jag vet hvilka tankar jag tänker för eder, fridens tankar och icke ofärdens, att jag må gifva eder framtid och hopp. Om I söken mig af allt edert hjärta, så skall jag låta mig finnas af eder och församla eder utur alla de folk och utur alla de rum, dit jag har fördrifvit eder; och jag skall låta eder komma tillbaka till detta rum, därifrån jag har låtit eder bortföras.“

Ibland de i fångenskapen bortförda verkade äfven profeten *Hesekiel* med utomordentlig kraft.

De fångnas klagan: Vid Babels elfvar, där sutto vi och greto, då vi tänkte på Sion. I pilträd, som där äro, hängde vi våra harpor. Och där bådo oss de, som höllo oss fångna, att vi skulle sjunga, och våra plågåre, att vi skulle vara glada: „Sjungen för oss en Sions sång!“ Huru skulle vi kunna sjunga Herrens sång i främmande land? Om jag förgäter dig, Jerusalem, så förgäte mig min högra hand. Min tunga låde vid min gom, om jag ej minnes dig, om jag ej håller Jerusalem för min allra högsta glädje. — (Jer. 29; Hes; Ps. 137).

77. Daniels upphöjelse.

Nebukadnessar befallde den förnämste af sina hofmän, att han skulle ibland Israels barn, antingen af konungens släkt eller af de förnämsta ätterna, hemta några ynglingar, som voro vackra till utseendet samt kloka och förståndiga, som kunde blifva tjenliga att anställas vid konungens hof, och att han skulle låta undervisa dem i kaldeernas skrift och språk. Ibland dessa var *Daniel* (förd i fångenskap vid Nebukadnessars första tåg). Och åt alla gaf Gud kunskap och insigt i allehanda skrift och vishet, och Daniel fick förstånd om alla slags syner och drömmar.

I Nebukadnessars andra regeringsår drömde Nebukadnessar, och han blef orolig till sinnes, och det var förbi med hans sömn. Och konungen befallde, att man skulle tillkalla spåmännen, besvärjarena och kaldeerna, för att de skulle säga konungen hvad han drömt samt uttyda drömmarna. Och de kommo och inställde sig inför konungen. Konungen hotade nu att hugga dem i stycken, ifall de icke kunde säga honom drömmarna; men ifall de gjorde detta, skulle de få gåfvor och skänker och stor ära. Då de icke kunde uppfylla konungens önskan, blef han mycket vred och befallde, att man skulle förgöra alla Babels visa. Man sökte då efter Daniel och hans medbröder för att äfven döda dem. Men då Daniel fått veta orsaken härtill, gick han till konungen och bad, att denne skulle gifva honom anstånd, så ville han lemna konungen uttydningen. Därefter gick Daniel till sitt hus och berättade för sina medbröder saken, på det att de skulle bedja om förbarmande ifrån himmelns

Gud beträffande denna hemlighet. Då vardt för Daniel i en syn om natten hemligheten uppenbarad, hvarefter Daniel prisade himmelens Gud. Men till konungens befallningsman sade Daniel: „Babels visa må du icke förgöra; för mig in till konungen, så skall jag lemna honom uttydningen.“

Sedan Daniel blifvit införd till konungen, sade han: „Den hemlighet, som konungen önskar få veta, äro visa, besvärjare, spåmän och stjärnkikare icke i stånd att berätta för konungen. Men det finnes en Gud i himmelen, som kan uppenbara hemligheter, och han vill låta konung Nebukadnessar veta, hvad som skall ske i de dagar som komma. Och icke har denna hemlighet genom någon min vishet framför andra lefvande blifvit uppenbarad för mig, utan därför att uttydningen skall blifva lemnad konungen och att du skall förstå ditt hjärtas tankar. Du såg, o konung, inför dig en stor bildstod. Denna bildstod var hög och dess glans utomordentlig; den stod midt emot dig, och dess utseende var förfärligt. Denna bildstods hufvud var af godt guld, dess bröst och dess armar voro af silfver, dess buk och dess höfter af koppar, dess ben voro af järn, dess fötter dels af järn, dels af ler. Du betraktade den, till dess en sten, som lossnade utan människohänder, slog bildstoden på fötterna och krossade dem. Då krossades på en gång järnet, leret, kopparn, silfret och guldets och blefvo såsom en agn från logen om sommaren, och vädret förde dem bort, och intet rum vardt funnet för dem. Men stenen, som hade stött ned bildstoden, blef till ett stort berg, som fyllde hela jorden. Sådan var drömmen; och dess uttydning vilja vi nu säga inför konungen: Du, o konung, konung öfver konungar, är den, åt hvilken himmelens Gud har gifvit riket, makten, styrkan och äran. Du är det gyllene hufvudet. Efter dig skall uppstå ett annat rike, som är mindre än ditt, och ett tredje rike af koppar, som skall råda öfver hela jorden. Och ett fjärde rike skall blifva starkt såsom järnet; såsom järnet krossar och sönderslår allt och såsom järnet bryter ned, skall detta krossa och nedbryta alla de andra. Och att du såg fötterna och tårna dels af krukomakares ler och dels af järn betyder, att det skall blifva ett rike, som är till en del starkt och till en del bräckligt. Men i dessa konungars dagar *skall himmelens Gud upprätta ett rike,*

som i evighet ej skall förstöras, och hvars konungadöme icke skall öfverlåtas åt något annat folk. Det skall krossa och göra slut på alla dessa riken och själfst bestå till evig tid; såsom du såg, att en sten lossnade ifrån berget utan människohänder och krossade järnet, kopparn, leret, silfret och guldets. En stor Gud har nu låtit konungen veta, hvad som skall ske efter detta, och drömmen är säker, och dess uttydning är tillförlitlig.

Då sade konungen till Daniel: „Visst är, att eder Gud är en Gud öfver alla gudar och en herre öfver alla konungar och en uppenbarare af hemligheter, då du har varit i stånd att uppenbara denna hemlighet.“ Därefter upphöjde konungen Daniel och gaf honom många och stora skänker och satte honom till herskare öfver Babels hela landskap och till högste styresman öfver Babels alla visa.

Äfven för *Belsasar*, *Nebukadnessars* efterträdare, förkunnade Daniel Guds, den högstes, vilja. Då *Belsasar* blifvit dödad, tog *Darius*, *modern*, riket i besittning. — (Dan. 1, 2, 5).

78. Daniel under Darii regering.

Darius fann för godt att tillsätta öfver riket 120 satraper, som skulle råda öfver hela riket, och öfver dem 3 furstar, af hvilka Daniel var en. Nu var denne Daniel öfverlägsen både furstarna och satraperna, emedan en utomordentlig ande var i honom, och konungen hade för afsigt att sätta honom öfver hela riket. Då sökte furstarna och satraperna att finna sak med Daniel ifrån rikets sida, men de kunde icke finna någon sak eller förseelse, emedan han var trogen. Då sade dessa män: „Vi kunna icke finna någon sak med denne Daniel, om vi icke kunna finna den i hans gudsdyrkan.“ Därefter öfvertalade de konungen att utfärda följande förordning: „Hvilken som beder någon bön till någon gud eller meniska under 30 dagar, utom till konungen allena, han skall varda kastad i lejongropen.“

Men Daniel gick in i sitt hus och hade fönstren i sin sal öppna mot Jerusalem till, och han knäföll 3 gånger om dagen och bad och tackade inför sin Gud, såsom han tillföre hade plägat göra. Nu rusade dessa män

in och funno Daniel bedjande och åkallande inför sin Gud. Därefter gingo de till konungen och sade: „Daniel, som är en af de fångna ifrån Juda, aktar icke ditt påbud, utan han beder sin bön 3 gånger om dagen.“ När konungen hörde detta, blef han mycket nedslagen och bekymrad, huru han skulle kunna rädda Daniel; och ända till solnedgången umgicks han med den tanken att låta honom undkomma. Men männen bestormade konungen och sade: „Vet, o konung, att det är lag för *meder* och *perser*, att hvarje konungens bud eller förordning skall bestå och får icke ändras.“

Därefter befallde konungen, att de skulle kasta Daniel i lejongropen; och konungen sade till Daniel: „Din Gud, hvilken du städse tjänar, må han rädda dig.“ Och en sten framskaffades och lades öfver gropens öppning, och konungen förseglade den. Därefter gick konungen till sitt palats och tillbragte natten fastande, och han lät ingen mat komma in till sig, och hans sömn flydde ifrån honom. Sedan steg konungen upp bittida om morgonen och gick med hast till lejongropen. När han kom till gropen, ropade han med ängslig röst: „Daniel, du lefvande Guds tjänare, har den Gud, som du städse tjänar, förmått att rädda dig undan lejonet?“ Då svarade Daniel: „Länge lefve konungen! Min Gud har sändt sin engel, och denne har tillslutit lejonens mun, att de icke hafva skadat mig; ty inför honom är jag befunnen ren, och äfven emot dig, o konung, har jag ej gjort något illa.“ Då blef konungen mycket glad och befallde, att man skulle upptaga Daniel utur gropen. Och ingen skada var funnen på honom, emedan han hade trott på sin Gud. Och konungen befallde, att man skulle hemta de män, som hade förtalat Daniel, och kasta dem, deras barn och deras hustrur i lejongropen, och de hunno icke till bottnen i gropen, innan lejonet fingo dem fatt och krossade alla deras ben.

Därefter skref konung Darius till alla folk, släp-ter och tungomål, som bodde i hela landet: „Härmed befäller jag, att man öfver mitt rikes hela välde skall darra och frukta för Daniels Gud, emedan han är lefvande Gud och är den, som blifver evinnerligen, och hans rike är oföränderligt, och hans herradöme har ingen ända. Han räddar och hjälper och gör tecken

och under i himmelen och på jorden; han har räddat Daniel ur lejonens våld.“ Och Daniel steg i makt i Darii rike och i *Kores'*, perserns, rike. Daniel lefde till *Kores'* första regeringsår. — (Dan. 6).

8. Tiden efter fångenskapen.

(536—Kristi födelse.)

79. Återkomsten från fångenskapen.

I den persiske konungen Kores' första regeringsår uppväckte Herren, — på det att Herrens ord från Jeremias mun skulle fullbordas, — Kores' ande, så att han lät utropa öfver hela sitt rike och tillika skriftligen kungöra följande: „Så säger Kores, konungen i Persien: Alla riken på jorden har Herren, himmelens Gud, gifvit mig; och han har anbefallt mig att bygga honom ett hus i Jerusalem i Juda. Hvemhelst nu bland eder, som tillhör hans folk, med honom vare hans Gud, och han drage upp till Jerusalem för att bygga Herrens, Israels Guds, hus.“

Då stodo hufvudmännen för Juda och Benjamins familjer upp äfvensom presterna och leviterna, alla de, hvilkas ande Gud uppväckte, till att draga upp och bygga Herrens hus i Jerusalem. Och alla de, som bodde i deras grannskap, understödde dem med silfverkärl, med guld, med gods och boskap och med dyrbara skänker, detta förutom allt hvad man eljest frivilligt gaf. Och konung Kores utlemnade de kärl till Herrens hus, som Nebukadnessar hade fört bort ifrån Jerusalem och låtit sätta in i sin guds hus. Detta skedde år 536.

Antalet af dem, som återvände, utgjorde omkring 50,000. I spetsen för tåget stod *Serubbabel*, härstammande från Davids hus. Vid hans sida var öfverstepresten *Jesua*.

På det andra året efter ankomsten till Jerusalem begynte man med tempelbyggandet. Och då byggningsmännen lade grunden till Herrens tempel, höjde allt folket ett stort jubelrop till Herrens lof. Men många, som voro gamla och hade sett det förra huset, greto högljudt; många åter jublade och voro så glada, att de ropade med hög röst. Och man kunde icke urskilja det högljudda, glada jubelropet från det högljudda gråtandet bland folket, ty folket höjde ett så stort jubelrop, att ljudet däraf hördes vida omkring.

Samariterna kommo nu och ville deltaga i tempelbyggandet, „ty“, sade de, „vi söka eder Gud likasom I.“ Men judarna tilläto dem icke. Då gjorde de judarna misstänkta hos den persiska regeringen, så att därifrån kom befallning, att man skulle upphöra med företaget. På uppmaning af profeterna *Haggai* och *Sakarja* grepo judarna dock efter någon tid verket åter an, och slutligen erhöles under konung Darii regering uttrycklig tillåtelse att fortsätta arbetet; och 10 år efter återkomsten blef templet färdigt och inwegs.

I spetsen för den andra gruppen, som tågade till Jerusalem, stod *Esra*, en skriftlärdd man, väl förfaren i Moses lag (458). Han verkade sedan nitiskt ibland folket. När han hörde, att många hade ingått äktenskap med hedningarnas döttrar, ref han sina kläder, bad och gret. Därpå församlade han folket och uppmanade dem att bekänna för Herren sin synd samt skilja ifrån sig de utländska qvinnorna, hvilket folket äfven gjorde.

Nehemja, munsänk hos den persiske konungen, utverkade åt sig tillstånd att återvända till Jerusalem för att uppbygga stadens murar (445). Oaktadt de största svårigheter, förorsakade af samariter och andra fiendtliga folks anfall, blef företaget lyckligt slutfördt. *Nehe-mia* sökte därjämte, understödd af *Esra*, att hålla folket till lagen. Och Israels barn församlade sig och höllo fasta och klädde sig i sorgdräkt och strödde jord på sig. Och de bekände sina synder och sina fäders missgärningar. Och de slöto ett fast förbund och uppsatte det skriftligen; och på den med sigill försedda skrifvelsen stodo furstarnas, leviternas och presternas namn.

På denna tid verkade äfven profeten *Maliaki*, den siste profeten under gamla förbundets dagar. Han för-

kunnade från Herren: „Se, jag skall sända min engel, och han skall bereda väg för mig, och snart skall han komma till sitt tempel, den Herre, som I söken, och förbundets engel, som I begären; se, han kommer, säger Herren Sebaot.“ — (Esr.; Nehem.; Mal. 3).

Bihang.

80. Judarna under de sista århundradena före Kristi födelse.

Sedan det persiska väldet blifvit störtadt af *Macedoniens* konung *Alexander den store* († 323), kommo judarna under hans spira. Någon tid efter Alexanders död råkade de under *Ptoleméernas* (de egyptiska konungarnas) valde. Under hela denna tid var judarnas ställning god. Men omkr. 200 eröfrades Palestina af *Antiokus* i Syrien; och under dennes efterträdare blef Juda folkets belägenhet allt svårare. *Antiokus Epifanes*, en grym regent, sökte med alla möjliga medel tvinga judarna att antaga grekiska seder och grekisk religion. Jerusalems tempel blef vanhelgadt och invigdt åt Jupiter. Nu uppträdde en hjältemodig man, den gamle presten *Mattatias*, och ställde sig i spetsen för en folkresning. Sedan *Mattatias* dött, fortsattes kampen af hans söner och med sådan framgång, att judarna slutligen erhöilo en äfven af syrerna erkänd själfständighet. Det tacksamma folket förlade sedan styrelsen inom denna släkt. Men här begynte inre söndringar rasa, som slutade därmed, att romarna blefvo satta i tillfälle att uppträda såsom förmedlare, och då gjorde de landet sig underdånigt. År 40 blef af den romerska styrelsen edoméern *Herodes* utsedd till konung under romerskt öfvervälde.

I spetsen för judarnas inre styrelse stod *det höga rådet* (*sanhedrin*), bestående af 70 personer med öfverstepresten som ordförande.

Med djup vördnad betraktade judarna sina heliga skrifter, hvilka man begynt samla till ett helt; och ett särskildt stånd framträdde, som hade till uppgift att studera de heliga skrifterna och undervisa folket i dem.

Detta var de *skrifflärda*. Själfva togo de sig hederstiteln *rabbi* (mästare eller lärare).

Öfverallt uppstodo *synagogor* (samlingsrum), dit folket på sabbater och högtidsdagar kommo tillsamman för att hemta uppbyggelse ur de heliga skrifterna, som här af de skrifflärda förelästes och förklarades.

Snart bildade sig en stående utläggning till de heliga skrifterna, hvilken föregafs vara muntligen fortplantad från Moses tid och som utmärkte sig genom de mest noggranna bestämningar uti enskildheter, genom föreskrifter för det dagliga lifvets minsta förhållanden. Detta var de *äldstas stadgar*.

Fariséerna voro ett religiöst-politiskt parti, som sträfvade efter att bevara den judiska egendomligheten och hålla hvarje främmande inflytande fjärran. Därvid fasthöll man noggrant vid den mosaiska lagen, men därjämte omfattade man de äldstas stadgar, åt hvilka man skänkte samma vördnad som åt det gudomliga ordet. Härigenom blefvo fariséerna slafvar under yttre bruk och stadgar i oändlighet; och de trodde, att de, genom iakttagande af allt detta, gjorde sig förtjenta af Guds synnerliga välbehag. Sålunda framkallades hos dem skrymteri.

Ett motsatt parti utgjordes af *sadducéerna*. De förkastade allt, som icke kunde med de yttre sinnena förnimmas, allt öfversinnligt. De förnekade tillvaron af englar, de bestredo läran om själens odödlighet, om en uppståndelse och en vedergällning efter detta lifvet. Detta partis anhängare utgjordes förnämligast af de rika och förnåma.

Många hedningar vände sig på denna tid bort från sina afgudar och begynte dyrka Jahveh. De, som fullständigt slöto sig till Israel, kallades *rättfärdighetens proselyter*, de, som blott delvis gjorde det, *portens proselyter*.

Judarna indelade sina heliga skrifter på följande sätt:

1) **Lagen:** 5 Moseböcker.

2) **Profeterna:** a) *De föregående profeterna:* Josua, Domareboken, 2 Samuels böcker, 2 Konungaböcker: b)

De efterföljande profeterna: Jesaja, Jeremia, Hesekiel, Hosea, Joel, Amos, Obadja, Jona, Mika, Nahum, Habakuk, Zefanja, Haggai, Sakarja, Maliaki.

3) ***Skrifterna:*** Psaltaren, Ordspråks-boken, Job, Höga visan, Rut, Klagovisorna, Predikareboken, Ester, Daniel, Esra, Nehemja, 2 Krönikeböcker.

I vår bibel äro gamla testamentets skrifter indelade på följande sätt:

1) ***Historiska böcker:*** 5 Moseböcker, Josua, Domareboken, Rut, 2 Samuelsböcker, 2 Konungaböcker, 2 Krönikeböcker, Esra, Nehemja, Ester.

2) ***Läroböcker:*** Job, Psaltaren, Ordspråksboken, Predikareboken, Höga visan.

3) ***Profetiska böcker:*** a) *De större profeterna:* Jesaja, Jeremia, (Klagovisorna), Hesekiel, Daniel; b) *De mindre profeterna:* Hosea, Joel, Amos, Obadja, Jona, Mika, Nahum, Habakuk, Zefanja, Haggai, Sakarja, Maliaki.

Nya Testamentet.

---

1. Jesu födelse och barndom.

1. Förkunnelsen om Förelöparens och Jesu födelse.

Maria och Elisabet.

I Herodes', judakonungens, dagar var en prest, vid namn *Sakaria*, och hans hustrus namn var *Elisabet*. De voro båda rättfärdiga inför Gud och vandrade ostraffliga i alla Herrens bud och stadgar; och de hade inga barn, och båda voro de vid framskriden ålder.

Det begaf sig, när Sakaria i sitt skiftes ordning gjorde presttjänst inför Gud, fick han, efter sedvänjan vid presttjänsten, lotten att gå i Herrens tempel och tända rökelsen. Och allt folket stod utanför och bad den stund rökelsen skedde. Och honom syntes en Herrens engel, stående på högra sidan om rökelsealtaret. Och Sakaria blef förskräckt, då han såg honom. Men engeln sade: „*Frukta icke, Sakaria, ty din bön är hörd, och din hustru Elisabet skall föda dig en son, och du skall gifva honom namnet **Johannes**, och du skall hafva glädje och fröjd, och många skola glädja sig öfver hans födelse, ty han skall vara stor inför Herren, och vin och starka drycker skall han icke dricka, och han skall ända från moderlifvet varda uppfylld med den Helige Ande, och han skall omvända många af Israels barn till Herren, deras Gud; och han skall gå före honom med Elias ande och kraft, för att omvända fädernas hjärtan till barnen och de ohörsamma till de rättfärdigas förstånd och skaffa åt Herren ett beredt folk.*“

Sakaria sade till engeln: „Hvaraf skall jag veta detta, ty jag är gammal, och min hustru är vid framskriden ålder?“ Då svarade engeln: „Jag är *Gabriel*, som står inför Gud, och jag är utsänd att tala till dig och bringa dig detta goda budskap. Och se, du skall blifva tyst och icke kunna tala intill den dagen, då detta sker, därför att du icke trodde mina ord, hvilka skola fullbordas i sin tid.“

Folket stod och väntade på Sakaria och förundrade sig, att han dröjde i templet. Men då han kom ut, kunde han icke tala till dem, och de förmärkte, att han hade sett en syn i templet, och han tecknade åt dem och förblef stum. Och då dagarna för hans tjänst voro fullbordade, gick han hem till sitt hus.

I sjette månaden härefter blef engeln *Gabriel* utsänd af Gud till en stad i *Galileen*, benämnd *Nasaret*, till en jungfru, som var trolofvad med en man, hvilkens namn var *Josef*, af Davids hus, och jungfruns namn var *Maria*. Engeln kom in till henne och sade: „*Hell dig, du benådade! Herren är med dig; välsignad är du ibland kvinnor!*“ Men då hon såg honom, blef hon förfärad af hans tal och tänkte på, hurudan helsning detta var. Då sade engeln till henne: „*Frukta icke, Maria, ty du har funnit nåd för Gud, och se, du skall föda en son, och du skall gifva honom namnet **Jesus**. Han skall vara stor och kallas den Högstes Son, och Herren Gud skall gifva honom hans fader Davids tron. Och han skall vara en konung öfver Jakobs hus till evig tid, och på hans rike skall ingen ände vara.*“ Då sade Maria: „Huru skall detta ske, då jag icke vet af någon man?“ Engeln svarade: „*Den Helige Ande skall komma öfver dig, och den Högstes kraft skall öfverskygga dig, hvarför ock det heliga, som varder födt, skall kallas Guds Son. Och se, Elisabet, din fränka, äfven hon har aflat en son på sin ålderdom; ty för Gud är ingenting omöjligt.*“ Maria sade: „*Se, Herrens tjänarinna; varde mig efter ditt tal.*“ Och engeln gick bort ifrån henne.

I de dagarna stod Maria upp och for till bergsbygden med hast till en stad i Juda och gick in i Sakarias hus och helsade Elisabet. Och när Elisabet hörde Marias helsning, blef hon uppfylld med den Helige Ande och ropade med hög röst: „*Välsignad du ibland kvinnor, och välsignad din lifsfrukt!*“ Och hvarför sker mig detta, att min Herres moder kommer till mig? Salig är hon, som

trodde, ty det skall fullbordas, som blifvit sagdt till henne från Herren.“ Maria sade: „Min själ prisar Herren, och min ande fröjdar sig öfver Gud, min Frälsare; ty han har sett till sin tjänarinneas ringhet. Ty se, härefter skola alla släkten prisa mig salig, ty den Mäktige har gjort stora ting med mig, och hans namn är heligt. Och hans barmhertighet varar från slägte till slägte öfver dem, som frukta honom. Han har antagit sig sin tjänare, Israel, för att ihågkomma sin barmhertighet, såsom han har talat till våra fäder.“

Maria stannade hos Elisabet omkring 3 månader och gick så hem igen. — (Luk. 1).

2. Förelöparens födelse och omskärelse.

Efter någon tid födde Elisabet en son. Och hennes grannar och fränder fingo höra, att Herren hade gjort sin barmhertighet stor mot henne, och de fröjdade sig med henne. Och det begaf sig, att på den åttonde dagen kommo de för att omskära barnet, och de kallade honom, efter hans faders namn, Sakaria. Då svarade hans moder och sade: „Ingalunda, utan han skall heta Johannes.“ De sade till henne: „I din släkt är ingen, som har det namnet;“ och de tecknade åt hans fader, hvad han ville, att han skulle heta. Och han äskade en liten tafla och skref dessa ord: „Johannes är hans namn.“ Och alla förundrade sig. Strax öppnades hans mun och hans tunga, och han talade, lofvande Gud. Och fruktan kom öfver alla deras grannar, och ryktet om allt detta gick ut öfver hela Judeens bergsbygd; och alla, som hörde det, lade det på hjärtat, sägande: „Hvad månde väl varda af detta barn?“ Och Herrens hand var med honom.

Sakaria, hans fader, vardt uppfylld med den Helige Ande, profeterade och sade: „Lofvad vare Herren, Israels Gud, att han har besökt och förlossat sitt folk och upprättat åt oss frälsningens horn i sin tjänare Davids hus, såsom han har talat genom sina heliga profeters mun ifrån fordomtid, att han skulle frälsa oss från våra ovänner och ur alla deras hand, som hata oss, och göra barmhertighet med våra fäder och minnas sitt heliga förbund, den ed han har svurit vår fader Abraham, att gifva oss, att vi, frälsta ur våra ovänners hand, må tjena honom utan fruktan i helig-

het och rättfärdighet inför honom i alla våra dagar. Och du, barn, skall kallas den Högstes profet, ty du skall gå framför Herrens ansigte för att bereda hans vägar, till att gifva hans folk frälsningens kunskap till deras synders förlåtelse för vår Guds innerliga barmhertighets skull, genom hvilken en soluppgång från höjden har besökt oss till att skina öfver dem, som sitta i mörker och dödens skugga, för att styra våra fötter in på fridens väg.“

Barnet växte upp och stärktes i anden och vistades i öknen till den dag, då han skulle framträda för Israel. — (Luk. 1).

3. Jesu födelse förkunnas för Josef.

För Josef uppenbarades i en dröm en Herrens engel, som sade: „*Josef, Davids son, råds icke att taga Maria, din hustru, till dig, ty det, som är afladt i henne, är af den Helige Ande. Och hon skall föda en son, och du skall gifva honom namnet Jesus, ty han skall frälsa sitt folk ifrån deras synder.*“ När Josef hade vaknat upp ur sömnen, gjorde han såsom Herrens engel hade befallt honom och tog Maria till sig. — (Mat. 1).

4. Jesu födelse.

Det begaf sig i de dagarna, att från kejsar *Augustus* utgick ett påbud, att all världen skulle skattskrifvas. Då foro alla, hvar och en till sin stad, för att låta skattskrifva sig. Så for ock Josef upp från Galileen, från staden Nasaret, till Judeen, till Davids stad, som heter Betlehem, emedan han var af Davids hus och släkt, för att låta skattskrifva sig jämte Maria, sin trolofvade. Men medan de voro där, blefvo dagarna fullbordade, att hon skulle föda. Och hon födde sin förstfödde son och lindade honom och lade honom i en krubba, ty för dem var icke rum i härberget.

I samma ängd voro några herdar ute på marken och höllo vakt om natten öfver sin hjord. Och se, en Herrens engel stod bredvid dem, och Herrens härlighet kringstenade dem, och de blefvo storligen förfärade, och engeln sade till dem: „*Varen icke förfärade, ty se, jag bå-*

dar eder stor glädje, som skall vederfaras allt folket, ty i dag är eder född Frälsaren, som är Kristus, Herren, i Davids stad. Och detta skall för eder vara tecknet: I skolen finna ett lindadt barn, liggande i en krubba.“ — Strax vardt med engeln en mängd af den himmelska härskaran, hvilka lofvade Gud och sade: „Ära vare Gud i höjden, och frid på jorden, till människorna ett godt behag!“

När englarna hade farit ifrån dem upp i himmelen, sade herdarna sinsemellan: „Låtom oss nu gå fram till Betlehem och se detta, som har skett och hvilket Herren har kungjort för oss.“ Och de gingo hasteligen och funno Maria och Josef och barnet, som låg i krubban. När de hade sett det, kungjorde de, hvad som hade blifvit dem sagdt om detta barn. Och alla, som hörde det, förundrade sig öfver det, som hade blifvit dem sagdt af herdarna. Men Maria gömde allt detta, begrundande det, i sitt hjärta. Och herdarna gingo tillbaka, prisande och lofvande Gud för allt, hvad de hört och sett, såsom det hade blifvit dem sagdt. — (Luk. 2).

5. Jesu omskärelse och frambärande i templet.

När 8 dagar voro fullbordade, så att barnet skulle omskäras, erhöll han namnet Jesus, som gafs honom af engeln, förrän han vardt aflad.

För att fullgöra föreskrifterna i Moses lag förde föräldrarna efter någon tid Jesus barnet upp till Jerusalem för att bära honom fram inför Herren, och för att offra ett par turturdufvor eller 2 unga dufvor. Och se, i Jerusalem var en man, vid namn *Simeon*, och denne man var rättfärdig och from och väntade efter Israels tröst, och den Helige Ande var öfver honom; och för honom hade blifvit uppenbaradt af den Helige Ande, att han icke skulle se döden, förrän han hade sett Herrens Smorde. Och han kom af Andens tillskyndelse till templet. Och då föräldrarna buro in barnet Jesus, för att göra med honom, såsom sed var efter lagen, då tog äfven han honom i sin famn, lofvade Gud och sade: „*Herre, nu låter du din tjenare fara i frid, efter ditt ord, ty mina ögon hafva sett din frälsning, hvilken du har beredt inför alla folk, ett ljus till hedningarnas upplysning och ditt folk Israel till pris.*“ Och Josef och hans moder förundrade sig öfver

det, som sades om honom. Och Simeon välsignade dem och sade till Maria, hans moder: „*Se, denne är satt till fall och till upprättelse för många i Israel och till ett tecken, som varder motsagdt. Ja, ett svärd skall ock gå genom din egen själ, på det att många hjärtans tankar må uppenbaras.*“ — (Luk. 2).

6. De visa männen från Österlandet. Flykten till Egypten.

När Jesus var född i Betlehem i Judeen i konung Herodes' dagar, se, då kommo visa män från Österlandet till Jerusalem och sade: „Hvar är den nyfödde judarnas konung, ty vi hafva sett hans stjärna i östern och hafva kommit för att tillbedja honom.“ När konung Herodes hörde detta, blef han bestört och hela Jerusalem med honom; och han församlade alla öfverstepresterna och de skriftlärda bland folket och frågade dem, hvar Kristus skulle födas. De sade till honom: „I Betlehem i Judeen; ty så är skrifvet genom profeten: 'Och du Betlehem, land i Juda, är ingalunda den minsta bland Judas furstar; ty af dig skall utgå en furste, som skall vara en herde öfver mitt folk Israel.'“ Då kallade Herodes hemligen de visa männen till sig och sporde dem noga om tiden, då stjärnan syntes, och sände dem till Betlehem och sade: „Faren åstad och forsken noga efter barnet, och när i hafven funnit det, så underrätten mig därom, att äfven jag må komma och tillbedja det.“ När de hade hört konungen, foro de åstad, och se, stjärnan, som de hade sett i östern, gick framför dem, till dess hon kom och blef stående öfver det ställe, där barnet var. Och när de sågo stjärnan, blefvo de mycket glada och gingo in i huset och sågo barnet med Maria, dess moder, och föllo ned och tillbådo det och öppnade sina förråd och framburo åt det skänker, guld, rökelse och myrra. Och sedan de hade fått uppenbarelse i en dröm att icke återvända till Herodes, foro de en annan väg till sitt land igen.

När de hade farit bort, se, då uppenbarades en Herrens engel för Josef i en dröm, sägande: „Stå upp och tag barnet och dess moder med dig och fly till Egypten och var där, till dess jag säger dig till, ty Herodes tänker söka efter barnet för att förgöra det.“ Och han stod

upp och tog med sig barnet och dess moder om natten och for bort till Egypten och var där intill Herodes' död.

När då Herodes såg, att han hade blifvit gäckad af de visa männen, blef han mycket vred och sände ut och lät döda alla gossebarn i Betlehem och i hela dess nejd, från 2 års ålder och därunder, efter den tid han hade noga utforskat af de visa männen.

Men när Herodes var död, se, då uppenbarades i en dröm en Herrens engel för Josef i Egypten och sade: „Stå upp och tag barnet och dess moder med dig och far in i Israels land, ty de äro döda, som traktade efter barnets lif.“ Och han stod upp och tog barnet och dess moder med sig och kom in i Israels land. Men när han hörde, att *Arkelaus* var rådande öfver Judeen i sin fader Herodes' ställe, räddes han att fara dit; och sedan han hade fått uppenbarelse i en dröm, for han bort till Galileens trakter och bosatte sig i Nasaret. — (Mat. 2).

7. Jesus vid 12 års ålder i templet.

Jesu föräldrar foro årligen till Jerusalem vid påskhögtiden. Och när han vardt 12 år gammal, foro de upp till Jerusalem efter högtidens sedvänja. Då de hade fulländadt dagarna och foro hem igen, blef gossen Jesus qvar i Jerusalem, och Josef och hans moder visste det icke. Men de menade, att han var med i resällskapet, och de gingo en dagsled och sökte honom bland fränder och bekanta. När de icke funno honom, vände de tillbaka till Jerusalem för att söka honom. Och det begaf sig, att efter 3 dagar funno de honom i templet, sittande midt ibland lärarena, både hörande dem och frågande dem. Och alla, som hörde honom, häpnade öfver hans förstånd och svar. När de fingo se honom, förundrade de sig, och hans moder sade till honom: „Barn, hvarför gjorde du oss detta? Se, din fader och jag hafva sökt efter dig, sörjande.“ Han sade till dem: „Hvarför sökten I mig? Vissten I icke, att i det min Fader tillhörer bör jag vara?“ Och de förstodo icke det ord han talade till dem. — Jesus for nu ned med dem och kom till Nasaret och var dem underdånig. Och hans moder gömde allt detta i sitt hjärta. Och Jesus växte till i visdom och ålder och nåd för Gud och menniskor. — (Luk. 2).

2. Förberedelsen till Jesu offentliga verksamhet.

8. Johannes' verksamhet.

I femtonde året af kejsar *Tiberii* regering, då *Pontius Pilatus* var landshöfding i Judeen, och *Herodes (Antipas)* var lydfurste i Galileen, då *Hannas* var öfversteprest och *Kaifas*, kom Guds ord till Johannes, Sakarias son, i öknen. Och han gick omkring i hela trakten vid Jordan och predikade bättringens döpelse till syndernas förlåtelse, såsom det är skrifvet i profeten Jesajas utsagors bok: „En ropande röst i öknen: bereden Herrens väg, gören hans stigar rätta.“ Och Johannes sade: „*Gören bättring, ty himmelriket är nära.*“ Och han hade kläder af kamelhår och en lädergördel om sina länder, och hans mat var gräshoppor och vildhonung.

Då gick Jerusalem och hela Judeen och hela landet omkring Jordan ut till honom, och de läto döpa sig af honom i floden Jordan, bekännande sina synder. Men då han såg många af fariseerna och sadduceerna komma till dopet, sade han till dem: „I huggormars afföda, hvem har ingifvit eder, att I skolen undfly den tillkommande vreden. Bären fördenskull sådan frukt, som tillhör bättringen, och menen icke, att I kunnen säga inom eder själfva: vi hafva Abraham till fader; ty jag säger eder, att Gud är mäktig att af dessa stenar uppväcka barn åt Abraham. Och redan är yxan satt till roten på träden; därför varder hvart och ett träd, som icke bär god frukt, afhugget och kastadt i elden.“

Och folket frågade Johannes: „Hvad skola vi då göra?“ Han svarade: „Den som har två lifklädnader, han dele med sig åt den, som icke har någon, och den som har mat, han göre sammalunda.“ Äfven publi-

kaner *) kommo för att döpas och sade till honom: „Mästare, hvad skola vi göra?“ Han sade till dem: „Utkräfvén icke mer än det, som är eder förelagdt.“ Äfven krigsmän frågade honom, sägande: „Hvad skola då vi göra?“ Han sade till dem: „Gören icke öfvervåld mot någon eller orätt, och låten eder nöja med eder sold.“

Då folket var i väntan och alla tänkte i sina hjärtan angående Johannes, om han möjligen kunde vara Kristus, svarade Johannes och sade till dem alla: „*Jag döper eder med vatten, men den kommer, som är starkare än jag, hvilkens skorem jag icke är värdig att upplösa. Han skall döpa eder med den Helige Ande och med eld, och han har sin kastskofvel i sin hand, och han skall göra sin loge ren och samla hvetet i sin lada, men agnarna skall han uppbränna i osläcklig eld.* — (Luk. 3; Mat. 3).

9. Jesu dop och frestelse.

Då Jesus var omkring 30 år gammal, kom han från Galileen till Jordan till Johannes för att döpas af honom; men Johannes vägrade honom det, sägande: „Jag behöfver döpas af dig, och du kommer till mig.“ Då svarade Jesus: „Låt nu så ske; ty så höfves det oss att uppfylla all rättfärdighet.“ Då tillstodde han honom det. Och när Jesus var döpt, steg han strax upp ur vattnet; och se, då vardt himmelen öppnad, och han såg Guds Ande nedfara såsom en dufva och komma öfver honom. Och se, en röst från himmelen sade: „*Denne är min älskade Son, i hvilken jag har ett godt behag.*“

Därefter blef Jesus förd af Anden upp till öknen, på det att han skulle frestas af djäfvulen. Och när han hade fastat i 40 dagar och 40 nätter, blef han hungrig. Och frestaren gick fram och sade till honom: „Är du Guds Son, så säg, att dessa stenar skola blifva bröd.“ Men han svarade: „*Det är skrifvet: Icke af bröd allenast lefver menniskan, utan af hvar och ett ord, som utgår af Guds mun.*“ — Då tog djäfvulen honom med sig till den heliga staden och ställde honom på templets utsprång

---

*) Publikaner voro tjenstemän, hvilka för romarnas räkning indrefvo tullafgifterna.

och sade till honom: „Är du Guds Son, så kasta dig utföre, ty det är skrifvet: Han skall gifva sina englar befallning om dig, och de skola bära dig på händerna, att du icke skall stöta din fot emot någon sten.“ Jesus sade till honom: „*Det är ock skrifvet: Du skall icke fresta Herren din Gud.*“ — Åter tog djäfvulen honom med sig upp på ett ganska högt berg och visade honom alla riken i världen och deras härlighet och sade till honom: „Allt detta skall jag gifva dig, om du faller ned och tillbeder mig.“ Då sade Jesus: „*Gå bort, Satan, ty det är skrifvet: Herren din Gud skall du tillbedja, och honom allena skall du dyrka.*“ Då öfvergaf djäfvulen honom, och se, englar gingo fram och tjänade honom. — (Mat. 3, 4).

10. Johannes' vittnesbörd. Jesu första lärjungar.

Johannes såg Jesus komma till honom och sade: „*Se, Guds lamm, som borttager världens synd:* Denne är det, om hvilken jag sade: Efter mig kommer en man, som har varit före mig, ty han var förrän jag. Och jag kände honom icke, men på det att han skulle varda uppenbar för Israel, fördenskull har jag kommit för att döpa med vatten.“ Och Johannes vittnade ytterligare och sade: „Jag har sett Anden nedfara såsom en dufva från himmelen, och han förblef öfver honom. Och jag kände honom icke, men den som sände mig att döpa med vatten, han sade till mig: Den, öfver hvilken du får se Anden nedfara och förblifva, han är den, som döper med den Helige Ande. Och jag har sett och vittnat, att denne är Guds Son.“

Dagen därefter stod Johannes åter där och 2 af hans lärjungar. Och han såg på Jesus, som kom gående, och sade: „*Se, Guds lamm!*“ Och de 2 lärjungarna hörde honom tala och följde Jesus. Då vände Jesus sig om, och när han såg, att de följde honom, sade han till dem: „Hvad söken I?“ De sade: „Rabbi, hvar bor du?“ Han sade: „Kommen och sen.“ Då gingo de och sågo, hvar han bodde, och stannade den dagen hos honom. *Andreas*, broder till *Simon Petrus*, var en af de två, som hade hört Johannes och följt Jesus. Denne fann först sin broder Simon och sade

till honom: „*Vi hafva funnit Messias (Kristus).*“ Och han förde honom till Jesus. Jesus såg på honom och sade: „Du är Simon, Jonas son; du skall heta Kefas (Petrus = klippan).“

Dagen därefter ville Jesus gå till Galileen, och han fann *Filippus* och sade till honom: „Följ mig!“ *Filippus* fann *Natanael* och sade till honom: „Den, om hvilken Mose i lagen och profeterna hafva skrivit, hafva vi funnit, Jesus, Josefs son, från Nasaret.“ *Natanael* sade till honom: „Kan något godt vara från Nasaret?“ *Filippus* sade till honom: „Kom och se!“ Jesus såg *Natanael* komma till honom och sade om honom: „Se, en rätt israelit, i hvilken icke är något svek!“ *Natanael* sade till honom: „Hvaraf känner du mig?“ Jesus svarade: „Förrän *Filippus* tillkallade dig, då du var under fikonsträdet, såg jag dig.“ *Natanael* sade till honom: „Rabbi, du är Guds Son, du är Israels konung.“ Jesus svarade: „Emedan jag sade dig, att jag såg dig under fikonsträdet, tror du; större ting än dessa skall du få se. Sannerligen, sannerligen säger jag eder: Från denna stund skolen I få se himmelen öppen och Guds englar fara upp och fara ned öfver Menniskosonen. — (Joh. 1).

II. Bröllopet i Kana.

På tredje dagen var ett bröllop i Kana i Galileen, och Jesu moder var där. Och äfven Jesus blef bjuden och hans lärjungar till bröllopet. Och då vin fattades, sade Jesu moder till honom: „De hafva intet vin.“ Jesus sade till henne: „Qvinna, hvad har jag att göra med dig? Min stund har ännu icke kommit.“ Hans moder sade till tjenarena: „Hvad helst han säger, det gören.“ Men efter judarnas reningssed voro där stående 6 vattenkrukor af sten, rymmande hvar för sig 2 eller 3 metreter. Jesus sade till dem: „Fyllen krukor med vatten.“ Och de fyllde dem ända till brädden. Och han sade till dem: „Ösen nu uti och bären till värden.“ Och de buro. Och när värden hade smakat på vattnet, som hade blifvit vin, och han icke visste, hvarest det var, men tjenarena, som hade öst vattnet, visste det, kallade värden till sig brudgummen och sade till honom: „Hvar man sätter först fram det goda vinet,

och när de blifvit druckna, då det som är sämre. Du har gömt det goda vinet ända till nu.“ — Detta sitt första tecken gjorde Jesus i Kana i Galileen och uppenbarade sin härlighet; och hans lärjungar trodde på honom.

Därefter for han ned till *Kapernaum*, han och hans moder och hans bröder och hans lärjungar; och de stannade där några få dagar. — (Joh. 2).

3. Förra delen af Jesu offentliga verksamhet.

12. Templets rening.

(Första resan till Jerusalem).

Judarnas påsk var nära, och Jesus for upp till Jerusalem. Och han fann i templet dem, som sålde oxar och får och dufvor, och vexträskarna, som sutto där. Och han gjorde ett gissel af tåg och dref dem alla från templet, tillika med fåren och oxarna, och slog ut vexträskarnas mynt och stötte omkull borden, och sade till dufvomångträskarna: „Tagen bort detta härifrån; gören icke min Faders hus till ett marknadshus!“ Då svarade judarna och sade till honom: „Hvad tecken låter du oss se, eftersom du gör detta?“ Jesus svarade: „Bryten ned detta tempel, och inom 3 dagar skall jag resa upp det.“ Då sade judarna: „På 46 år har detta tempel blifvit uppbyggt, och du skulle resa upp det inom 3 dagar?“ Men han talade om sin kropps tempel.

Då Jesus nu var i Jerusalem vid påsken, trodde många på hans namn, när de sågo hans tecken, som han gjorde. Men själf betrodde sig Jesus icke åt dem, emedan han kände alla, och emedan han icke hade behof af, att någon vittnade om människan, ty han visste själf, hvad som var i människan. — (Joh. 2).

13. Jesu samtal med Nikodemus. På landsbygden.

(I Judeen.)

Det var en man af fariseerna, som hette *Nikodemus*, en af judarnas rådsherrar. Denne kom till Jesus om

natten och sade till honom: „Rabbi, vi veta, att du har kommit från Gud såsom lärare; ty ingen kan göra dessa tecken, som du gör, utan att Gud är med honom.“ Jesus svarade: „*Sannerligen, sannerligen säger jag dig: Utan att en varder född på nytt, kan han icke se Guds rike.*“ Nikodemus sade till honom: „Huru kan en människa födas, när hon är gammal? Icke kan hon väl åter gå in i sin moders lif och födas?“ Jesus svarade: „*Sannerligen, sannerligen säger jag dig: Utan att en varder född af vatten och Ande, kan han icke ingå i Guds rike.* Det som är födt af köttet är kött, och det som är födt af Anden är ande. Förundra dig icke, att jag sade dig: I måsten födas på nytt. Vinden blåser hvart han vill, och du hör hans röst, men du vet icke, hvarifrån han kommer och hvart han far; så är hvar och en som är född af Anden.“ Nikodemus sade till honom: „Huru kan detta ske?“ Jesus svarade: „Är du Israels lärare och vet icke detta? Sannerligen, sannerligen säger jag dig: Vi tala, hvad vi veta, och hvad vi hafva sett, det vittna vi, och vårt vittnesbörd antagen I icke. Tron I icke, när jag har talat till eder om jordiska ting, huru skolen I då tro, om jag talar till eder om himmelska ting. Och ingen har farit upp i himmelen utom den, som for ned från himmelen, Menniskosonen, som är i himmelen. Och likasom Mose upphöjde ormen i öknen, så måste Menniskosonen varda upphöjd, på det att hvar och en, som tror på honom, icke må förgås, utan hafva evigt lif. Ty så älskade Gud världen, att han utgaf sin enfödde Son, på det att hvar och en, som tror på honom, icke må förgås, utan hafva evigt lif. Ty icke sände Gud sin Son i världen för att döma världen, utan på det att världen skulle varda frälst genom honom. Den som tror på honom, han varder icke dömd, men den som icke tror, han är redan dömd, emedan han icke tror på Guds enfödde Sons namn. Och detta är domen, att ljuset har kommit i världen, och människorna älskade mörkret mer än ljuset, ty deras gärningar voro onda. Ty hvar och en, som gör det onda, hatar ljuset och kommer icke till ljuset, på det att hans gärningar icke må varda bestraffade; men den, som gör sanningen, kommer till ljuset, på det hans gärningar må varda uppenbara, ty de äro gjorda i Gud.“

Under den följande tiden uppehöll sig Jesus i den judiska landsbygden och verkade i samma trakt, hvarest Johannes döparen verkade. Men efter någon tid blef Johannes kastad i fängelse af Herodes. — (Joh. 3; Mat. 4).

14. Jesu samtal med samaritiskan.

(På väg till Galileen.)

Jesus lemnade Judeen och begaf sig åter till Galileen. Men han måste gå genom Samarien. Så kom han till en stad i Samarien, som heter *Sikar*. Och där var Jakobs brunn. Emedan nu Jesus var trött af vandringen, satte han sig så ned vid brunnen. Det var vid sjetten timmen. Då kom en qvinna från Samarien för att hemta vatten.

Jesus sade till henne: „Gif mig att dricka.“ Ty hans lärjungar hade gått till staden för att köpa mat. Då sade den samaritiska qvinnan till honom: „Huru kan du, som är en jude, begära något att dricka af mig, som är en samaritisk qvinna?“ Jesus svarade och sade till henne: „Förstode du Guds gåfva och hvem den är, som säger till dig: gif mig att dricka, så skulle du hafva bedt honom och han hafva gifvit dig lefvande vatten.“ Qvinnan sade till honom: „Herre, du har intet öskärl, och brunnen är djup; hvarifrån har du då det lefvande vattnet? Icke är du väl större än vår fader Jakob, som gaf oss brunnen och själf drack där af med sina barn och sin boskap?“ Jesus svarade och sade till henne: „*Hvar och en, som dricker af detta vatten, han varder törstig igen, men hvilken som dricker af det vatten, som jag skall gifva honom, han skall icke törsta till evig tid, utan det vatten, som jag skall gifva honom, skall blifva i honom en källa med springande vatten till evigt lif.*“ Qvinnan sade till honom: „Herre, gif mig det vattnet, att jag icke må törsta eller behöfva komma hit för att hemta vatten.“

Jesus sade till henne: „Gå, tillkalla din man och kom hit.“ Qvinnan svarade och sade: „Jag har ingen man.“ Jesus sade: „Du sade rätt: jag har ingen man; ty 5 män har du haft, och den du nu har är icke din man; det har du sagt sant.“ Då sade qvinnan till honom: „Herre, jag ser, att du är en profet. Våra fäder

hafva tillbedt på detta berg, och I sägen, att i Jerusalem är det ställe, där man bör tillbedja.“ Jesus sade till henne: „Qvinna, tro mig, att den tid kommer, då I hvarken på detta berg eller i Jerusalem skolen tillbedja Fadern. I tillbedjen, hvad I icke kännen, men vi tillbedja, hvad vi känna, ty frälsningen är från judarna. *Men en tid kommer och är redan inne, då sanna tillbedjare skola tillbedja Fadern i anda och sanning, ty Fadern söker ock sådana tillbedjare. Gud är en Ande, och de, som tillbedja honom, böra tillbedja i anda och sanning.*“ Då sade qvinnan till honom: „Jag vet, att Messias skall komma; när han kommer, skall han förkunna oss allt.“ Jesus sade till henne: „Jag, som talar med dig, är densamme.“ I detsamma kommo hans lärjungar från staden.

Då lät qvinnan sin kruka stå och gick in i staden och sade till folket: „Kommen och sen en man, som har sagt mig allt, hvad jag har gjort. Icke är väl han Kristus?“ Då gingo de ut från staden och kommo till honom.

Många af samariterna från den staden trodde på honom för qvinnans ords skull, som vittnade: Han har sagt mig allt, hvad jag har gjort. När nu samariterna kommo till honom, bådo de honom blifva qvar hos dem. Och han blef qvar där 2 dagar. Och mycket flera trodde för hans ords skull, och de sade till qvinnan: Numera tro vi icke för ditt tals skull, ty vi hafva själfva hört och veta, att denne är för visso världens frälsare, Kristus. — (Joh. 4).

15. Återkomsten till Galileen. Petri fiskafänge.

Mattei kallelse.

(I Galileen.)

När Jesus kom till Galileen, mottogo galileerna honom, emedan de hade sett allt, hvad han hade gjort i Jerusalem vid högtiden, ty de hade ock själfva kommit till högtiden.

Och Jesus lemnade Nasaret och kom och bosatte sig i Kapernaum. Från den tiden begynte Jesus predika och säga: „*Tiden är fullbordad, och Guds rike är nära. Gören bättring och tron evangelium.*“

Det begaf sig, att då folket trängde sig på honom för att höra Guds ord, stod han vid sjön Genesaret och fick se 2 båtar stå vid sjöstranden; men fiskarena hade gått i land och sköljt sina nät. Då steg han i en af båtarna, som var Simons, och bad honom lägga ut något litet ifrån land, och han satte sig och lärde folket ifrån båten.

När han hade slutat tala, sade han till Simon: „Lägg ut på djupet och kasten ut edra nät till fångst.“ Då svarade Simon: „Mästare, vi hafva arbetat hela natten och fått intet, men på ditt ord skall jag kasta ut nätet.“ Och de gjorde så och omslöt en stor hop fiskar, och deras nät gick sönder. Då vinkade de åt sina kamrater, som voro i den andra båten, att de skulle komma och hjälpa dem. Och de kommo och fyllde båda båtarna, så att de begynte sjunka.

Då Simon Petrus såg det, föll han till Jesu knän, sägande: „Gå från mig, Herre, ty jag är en syndig människa.“ Ty häpnad hade kommit öfver honom och öfver alla, som voro med honom, för det fiskafängets skull, som de hade fått, sammalunda ock öfver *Jakob* och *Johannes, Sebedei* söner, som voro Simons stallbröder. Och Jesus sade till Simon: „*Frukta icke. Härefter skall du fånga människor.*“ Och de förde båtarna i land och öfvergåfvo allt och följde honom.

När Jesus en dag gick vägen fram, såg han en man, som hette *Matteus*, sitta vid tullen. Och han sade till honom: „Följ mig.“ Då stod han upp och följde honom. Och det begaf sig, att, när han satt till bords i hans hus, se, då kommo många publikaner och syndare och sutto tillsammans med Jesus och hans lärjungar. Och när fariseerna sågo det, sade de till hans lärjungar: „Hvarför äter eder mästare med publikanerna och syndarena?“ Men när Jesus hörde det, sade han till dem: „De helbregda behöfva icke läkare, utan de kränka. Men gån och lären eder hvad det är: „Jag har lust till barmhertighet och icke till offer“; ty jag har icke kommit för att kalla rättfärdiga, utan syndare.“ — (Joh. 4; Mat. 4, 9; Mark. 1; Luk. 5).

16. De 12 apostlarnas val.

(I Galileen.)

I de dagarna gick Jesus ut till berget för att bedja och blef där öfver natten i bön till Gud. När det hade blifvit dag, tillkallade han sina lärjungar och utvalde 12 af dem, hvilka han ock kallade *apostlar*. Dessa voro: *Simon*, hvilken han ock kallade *Petrus*, och *Andreas*, hans broder, *Jakob* och *Johannes*, *Filippus* och *Bartolomeus*, *Matteus* och *Tomas*, *Jakob*, *Alfei son*, och *Simon*, som kallas *Ifraren*, *Judas*, *Jakobs son*, och *Judas Iskariot*.

Och han steg ned med dem och ställde sig på en jämn plats, och där stod en hop af hans lärjungar och en stor mängd folk ifrån hela Judeen och Jerusalem och från Tyri och Sidons hafskust, hvilka hade kommit för att höra honom och varda helade från sina sjukdomar. Äfven de, som voro qvalda af orena andar, blefvo botade. Och allt folket sökte att få röra vid honom, ty kraft utgick från honom, och han helade alla. — (Luk. 6).

17. Jesu bergspredikan.

(I Galileen.)

När Jesus hade satt sig, gingo hans lärjungar fram till honom. Och han öppnade sin mun, lärde dem och sade:

a). „Saliga äro de i anden fattiga, ty dem hörer himmelriket till. Saliga äro de bedröfvade, ty de skola blifva hugsvalade. Saliga äro de saktmodiga, ty de skola ärfva jorden. Saliga äro de, som hungra och törsta efter rättfärdigheten, ty de skola blifva mättade. Saliga äro de barmhertiga, ty dem skall ske barmhertighet. Saliga äro de renhjärtade, ty de skola se Gud. Saliga äro de fridstiftande, ty de skola kallas Guds barn. Saliga äro de, som lida förföljelse för rättfärdighetens skull, ty dem hörer himmelriket till. Saliga ären I, när de försmäda och förfölja eder och, ljugande, säga allt ondt mot eder för min skull. Glädjens och fröjden eder, ty eder lön är stor i himmelen; ty sammalunda hafva de förföljt profeterna, som voro före eder.“

„I ären jordens salt; men om saltet mister sin sälta, hvarmed skall man salta det? Till intet duger det mer, om icke till att utkastas och nedtrampas af menniskorna. I ären världens ljus. Icke kan en stad döljas, som ligger på ett berg; icke heller tänder man ett ljus och sätter det under skäppan, utan på ljusstaken, så att det lyser för alla dem, som äro i huset. Så lyse edert ljus inför menniskorna, att de må se edra goda gärningar och prisa eder Fader, som är i himmelen.“

b). „I skolen icke mena, att jag har kommit för att upplösa lagen eller profeterna. Jag har icke kommit för att upplösa, utan för att fullborda; ty sanneligen säger jag eder: Förrän himmeln och jorden förgås, skall icke den minsta bokstaf eller en enda prick af lagen förgås, förrän allt har skett. Därför hvilken som upplöser ett af dessa minsta bud och lärar menniskorna så, han skall kallas minst i himmelriket; men hvilken som håller och lärar dem, han skall kallas stor i himmelriket; ty jag säger eder, att om eder rättfärdighet icke öfvergår de skriftlärda och fariseernas, skolen I icke komma i himmelriket.“

„I hafven hört, att det är sagdt till de gamla: 'Du skall icke dräpa: men hvilken som dräper, han varder skyldig under domen.' Men jag säger till eder: Hvar och en som förtörnas på sin broder, han skall vara skyldig under domen, och hvilken som säger 'raka' till sin broder, han skall vara skyldig under stora rådet, och hvilken som säger 'dåre', han skall vara skyldig till eldens helvete. Därför, om du offrar din gåfva på altaret och där kommer ihåg, att din broder har något emot dig, så lägg där din gåfva ned framför altaret och gå först bort och förlik dig med din broder och kom sedan och offra din gåfva. Var mot din vederdeloman benägen till vänskap snart, medan du ännu är med honom på vägen, att icke din vederdeloman må antvarda dig åt domaren, och domaren antvarda dig åt tjenaren, och så skall du kastas i fängelse. Sannerligen säger jag dig: Du skall icke utkomma därifrån, förrän du har betalt den yttersta skärfven.“

„I hafven hört, att det är sagdt till de gamla: 'Du skall icke göra hor.' Men jag säger eder: Hvar och en som ser på en qvinna till att begära henne, han har redan gjort hor med henne i sitt hjärta. Och om ditt

högra öga är dig till förförelse, så rif det ut och kasta det från dig; ty det är dig bättre, att en af dina lemmar förloras, än att hela din kropp kastas till helvetet. Och om din högra hand är dig till förförelse, så hugg henne af och kasta henne från dig; ty det är dig bättre, att en af dina lemmar förloras, än att hela din kropp kastas till helvetet. Det är sagdt: 'Hvilken som skiljer sin hustru från sig han gifve henne skiljebref.' Men jag säger eder: Hvilken som skiljer sin hustru från sig, utom för hors skull, han kommer henne till att göra hor, och hvilken som tager en främskild till hustru, han gör hor.“

„Åter hafven I hört, att det är sagdt till de gamla: 'Du skall icke svärja falskt, utan du skall gälda Herren dina eder.' Men jag säger eder, att I skolen alls icke svärja hvarken vid himmelen, ty han är Guds tron, eller vid jorden, ty hon är hans fotapall, eller vid Jerusalem, ty det är den store Konungens stad. Ej heller må du svärja vid ditt hufvud, ty du förmår icke göra ett enda hår hvitt eller svart; utan edert tal skall vara: 'ja, ja,' 'nej, nej'; hvad därutöfver är, det är af ondo.“

„I hafven hört, att det är sagdt: 'Öga för öga och tand för tand.' Men jag säger eder, att I icke skolen motstå den som är ond, utan om någon slår dig på det högra kindbenet, så vänd honom ock det andra till; och om någon vill gå till rätta med dig och taga din lifklädnad från dig, så låt honom få manteln med; och om någon tvingar dig 1 mil, så gå 2 med honom. Gif den, som beder dig, och vänd dig icke bort ifrån den, som vill låna af dig.“

„I hafven hört, att det är sagdt: 'Du skall älska din nästa och hata din ovän.' Men jag säger eder: Älsken edra ovänner, välsignen dem, som förbanna eder, gören väl mot dem, som hata eder, och bedjen för dem, som försmäda och förfölja eder, på det att I skolen vara eder Faders barn, som är i himmelen, ty han låter sin sol gå upp öfver onda och goda och låter regna öfver rättfärdiga och orättfärdiga. Ty om I älsken dem, som älska eder, hvad fån I för lön? Göra icke äfven publikanerna detsamma? Och om I visen vänlighet endast mot edra bröder, hvad synnerligt gören I? Göra icke äfven publikanerna sammalunda? Varen fördenskull fullkomliga, såsom eder himmelske Fader är fullkomlig.“

c). „Akten eder, att I icke öfven eder rättfärdighet inför människorna för att blifva sedda af dem, annars

hafven I ingen lön hos eder Fader, som är i himmelen. Därför, då du gifver almosa, må du icke stöta i basun för dig, såsom skrymtarena göra i synagogorna och på gatorna, att de skola varda prisade af människorna. Sannerligen säger jag eder: De hafva fått sin lön. Men du, när du gifver almosa, låt din venstra hand icke veta hvad den högra gör, på det att din almosa må vara i det fördolda, och din Fader, som ser i det fördolda, skall vedergälla dig uppenbarligen.“

„När du beder, skall du icke vara såsom skrymtarena; ty de stå gärna och bedja i synagogorna och i gathörnen, på det att de må varda sedda af människorna. Sannerligen säger jag eder: De hafva fått sin lön. Men du, när du beder, gå in i din kammare och stäng din dörr och bed din Fader, som är i det fördolda; och din Fader, som ser i det fördolda, skall vedergälla dig uppenbarligen. Och när I bedjen, skolen I icke vara mångordiga såsom hedningarna; ty de mena, att de skola blifva hörda för sina många ords skull. Varen förden-skull icke lika dem; ty eder Fader vet, hvad I behöfven, förrän I bedjen honom. Därför skolen I bedja sålunda: *Fader vår, som är i himmelen! Helgad! varde ditt namn; tillkomme ditt rike; ske din vilja såsom i himmelen så ock på jorden; vårt dagliga bröd gif oss i dag; och förlåt oss våra skulder, såsom ock vi förlåta dem oss skyldiga äro; och inled oss icke i frestelse; utan fräls oss från ondo; ty riket är ditt och makten och härligheten i evighet. Amen.* Ty om I förlåten människorna deras öfverträdelser, så skall ock eder himmelske Fader förlåta eder; men om I icke förlåten människorna deras öfverträdelser, så skall eder Fader icke heller förlåta edra öfverträdelser.“

„När I fasten, så sen icke bedröfvade ut såsom skrymtarena; ty de vanställa sina ansigten, att de må synas för människorna med sin fasta. Sannerligen säger jag eder: De hafva fått sin lön. Men du, när du fastar, smörj ditt hufvud och två ditt ansigte, på det att du icke må synas för människorna med din fasta, utan för din Fader, som är i det fördolda; och din Fader, som ser i det fördolda, skall vedergälla dig.“

d). „Samlen eder icke skatter på jorden, där mal och rost förstöra, och där tjufvar bryta sig in och stjäla, utan samlen eder skatter i himmelen, där hvarken mal

eller rost förstöra, och tjufvar icke bryta sig in ej heller stjäla; ty där eder skatt är, där är ock edert hjärta.“

„Kroppens ljus är ögat. Om därför ditt öga är oförderfvadt, så varder hela din kropp ljus. Men om ditt öga är ondt, så varder hela din kropp mörk. Om nu ljuset, som är i dig, är mörker, huru stort varder då icke mörkret?“

„Ingen kan tjena två herrar; ty antingen skall han hata den ene och älska den andre, eller skall han hålla sig till den ene och förakta den andre. I kunnen icke tjena Gud och Mammon. Därför säger jag eder: Sörjen icke för edert lif, hvad I skolen äta och hvad I skolen dricka, eller för eder kropp, hvad I skolen kläda eder med. Är icke lifvet mer än maten, och kroppen mer än kläderna? Sen på fåglarna under himmelen. De så icke och skära icke heller och insamla icke i lador, och eder himmelske Fader föder dem. Ären I icke mycket mer än de? Och hvilken af eder kan med sin omsorg sätta en aln till sin lifslängd? Och hvarför sörjen I för kläder? Skåden liljorna på marken, huru de växa: de arbeta icke, ej heller spinna. Men jag säger eder, att icke ens Salomo i all sin härlighet var så klädd som en af dem. Kläder nu Gud så gräset på marken, hvilket i dag står och i morgon kastas i ugnen, skall han icke mycket mer kläda eder, I klentrogna. Hafven därför icke bekymmer, sägande: Hvad skola vi äta, eller hvad skola vi dricka, eller hvad skola vi kläda oss med? Ty allt detta söka hedningarna. Ty eder himmelske Fader vet, att I behöfven allt detta. Men söken först Guds rike och hans rättfärdighet, så skall allt detta därjämte tillfalla eder. Varen därför icke bekymrade för morgondagen, ty morgondagen skall hafva sina egna bekymmer. Hvar dag har nog af sin egen plåga.“

e). „Dömen icke, på det att I icke mån varda dömda; ty med den dom, hvarmed I dömen, skolen I varda dömda; och med det mått, hvarmed I mäten, skall det mätas åt eder. Hvarför ser du grandet, som är i din broders öga, men blir icke varse bjälken i ditt öga? Eller huru kan du säga till din broder: Låt mig taga ut grandet ur ditt öga, och se, bjälken är i ditt öga? Du skrymtare, tag först ut bjälken ur ditt öga, sedan skall du se klart nog för att uttaga grandet ur din broders öga.“

„Gifven icke det heliga åt hundarna och kasten icke edra pärlor för svinen, att de icke nedtrampa dem med sina fötter och vända sig om och rifva eder.“

„Bedjen, och eder skall varda gifvet; söken, och I skolen finna; klappen, och eder skall varda upplåtet; ty hvar och en som beder, han får, och den som söker, han finner, och för den, som klappar, varder upplåtet. Eller hvilken är den man ibland eder, som, då hans son beder honom om ett bröd, gifver honom en sten? Och om han beder om en fisk, icke gifver han väl honom en orm? Om nu I, som ären onda, förstå att gifva edra barn goda gåfvor, huru mycket mer skall icke eder Fader, som är i himmelen, gifva dem godt, som bedja honom. Därför, allt hvad I viljen, att menniskorna skola göra eder, det gören I ock dem, ty detta är lagen och profeterna.“

f). Gån in genom den trånga porten; ty den porten är vid, och den vägen är bred, som drager till förtäpelsen, och många äro de, som gå in genom honom; och den porten är trång, och den vägen är smal, som drager till lifvet, och få äro de, som finna honom. Vakten eder för de falska profeterna, som komma till eder i fårakläder, men invärtes äro glupande ulfvar. Utaf deras frukt skolen I känna dem. Icke hemtar man väl vindruv af törnen eller fikon af tistlar? Så bär hvart och ett godt träd god frukt, men det dåliga trädet bär ond frukt. Ett godt träd kan icke bära ond frukt, icke heller kan ett dåligt träd bära god frukt. Hvart och ett träd, som icke bär god frukt, afhugges och kastas i elden. Alltså skolen I känna dem af deras frukt. Icke skall hvar och en inkomma i himmelriket, som säger till mig: Herre, Herre, utan den som gör min Faders vilja, som är i himmelen, Många skola säga till mig på den dagen: Herre, Herre, hafva vi icke i ditt namn profeterat och i ditt namn utdrifvit onda andar och i ditt namn gjort många kraftiga gärningar? Och då skall jag bekänna för dem: Jag kände eder aldrig; gån bort ifrån mig, I ogärningsmän.“

g). „Därför, hvar och en som hör dessa mina ord och gör dem, honom skall jag likna vid en klok man, som byggde sitt hus på hälleberget. Och slagregnet föll, och floderna kommo, och vädren blåste och stötte emot det huset, och det föll icke, ty det var grundadt på hälleberget. Och hvar och en som hör dessa mina ord och icke gör dem, han skall liknas vid en fåvitsk man, som byggde sitt hus på sanden. Och slagregnet föll, och flo-

derna kommo, och vädren blåste mot det huset, och det föll, och dess fall var stort.“

Det begaf sig, att när Jesus hade lyktat detta tal, häpnade folket öfver hans lära, ty han lärde dem såsom en som har makt och icke såsom deras skriftlärda. — (Mat. 5—7).

18. Jesus botar höfvitsmannens tjänare och uppväcker enkans son i Nain.

(I Galileen).

När Jesus hade slutat att tala alla sina ord för det lyssnande folket, gick han in i Kapernaum. Och en höfvitsman hade en tjänare, hvilken han högt aktade och som var sjuk och nära döden. Och då han hade hört om Jesus, sände han till honom några af judarnas äldsta och bad honom, att han ville komma och göra hans tjänare helbregda. När de kommo till Jesus, bådo de honom enträget, sägande: „Han är värd att du gör honom det, ty han älskar vårt folk, och det är han, som har byggt synagogan åt oss.“ Då gick Jesus med dem. Men då han redan var icke långt ifrån huset, sände höfvitsmannen några vänner och sade till honom: „Herre, gör dig icke omak, ty jag är icke värdig, att du går in under mitt tak, hvarför jag ock icke räknade mig själf värdig att gå till dig; utan säg ett ord, så varder min tjänare helbregda. Ty äfven jag är en menniska, som står under befäl och har krigsmän under mig, och jag säger till en: gå, och han går, och till en annan: kom och han kommer, och till min tjänare: gör det, och han gör så.“ När Jesus hörde detta, förundrade han sig öfver honom och vände sig om och sade till folket, som följde honom: „Jag säger eder: Icke ens i Israel har jag funnit så stor tro.“ Och de, som hade blifvit utsända, gingo hem igen och funno den sjuke tjänaren helbregda.

Det begaf sig, att Jesus dagen därefter gick till en stad, som kallas *Nain*, och med honom gingo många hans lärjungar och mycket folk. Då han kom nära stadsporten, se, då bars där ut en död, sin moders ende son, och hon var enka, och en stor hop folk ifrån staden var med henne. När Herren såg henne, varkunnade han sig öfver

henne och sade till henne: „Gråt icke.“ Och han gick fram och rörde vid bårén, och de, som buro, stannade; och han sade: „Unge man, jag säger dig: Stå upp!“ Och den döde satte sig upp och begynte tala, och han gaf honom åt hans moder. Och räddhåga kom öfver alla, och de prisade Gud, sägande: „En stor profet har uppstått ibland oss, och Gud har besökt sitt folk.“ Och detta tal om honom gick ut i hela Judeen och hela trakten däromkring. — (Luk. 7).

19. Johannes' sändning. Jesu vittnesbörd.

(I Galileen.)

Johannes' lärjungar berättade allt detta för honom. Och Johannes kallade till sig 2 af sina lärjungar och sände dem till Jesus och sade: „Är du den, som skall komma, eller skola vi förbida någon annan?“ Och då männen kommo till honom, sade de: „Johannes döparen har sändt oss till dig, sägande: är du den, som skall komma, eller skola vi förbida någon annan?“ Men i samma stund botade han många från sjukdomar, plågor och onda andar och gaf många blinda deras syn. Och Jesus svarade och sade till dem: „Gån och berättén för Johannes, hvad i hafven sett och hört: blinda få sin syn, halta gå, spetälska blifva rena, döfva höra, döda stå upp och för fattiga förkunnas evangelium. Och salig är den, som icke tager anstöt af mig.“

Då Johannes' sändebud hade gått sin väg, begynte Jesus tala till folket om Johannes: „Hvad gingen I ut i öknen till att se? Månne ett rör, som drifves hit och dit af vinden? Eller hvad gingen I ut till att se? Månne en människa, klädd i fina kläder? Se, de, som bära präktiga kläder och lefva i kräslighet, äro i konungahusen. Eller hvad gingen I ut till att se? Månne en profet? Ja, säger jag eder, och mer än en profet. Denne är det, om hvilken det är skrifvet: 'Se, jag sänder min engel före ditt ansigte, som skall bereda din väg framför dig.' Ty jag säger eder: Bland dem, som äro födda af qvinnor, är ingen större profet än Johannes döparen, men den mindre i Guds rike är större än han.“ — (Luk. 7).

20. Synderskan vid Jesu fötter.

(I Galileen.)

En af fariseerna bad Jesus, att han ville äta med honom; och han gick in i fariseens hus och satte sig till bords; och se, en qvinna i staden, som var en synderska, då hon förnam, att han satt till bords i fariseens hus, tog hon en alabasterflaska med smörjelse och ställde sig bakom honom vid hans fötter, gråtande, och begynte våta hans fötter med sina tårar och torkade dem med sitt hufvudhår och kysste ifrigt hans fötter och smorde dem med smörjelsen. Men när fariseen, som hade bjudit honom, såg detta, sade han inom sig själf: „Vore denne en profet, så visste han för visso, hvilken och hurudan denna qvinna är, som rör vid honom, ty hon är en synderska.“ Då svarade Jesus och sade till honom: „Simon, jag har något att säga dig.“ Han sade: „Mästare säg!“ Jesus sade: „En borgenär hade 2 gäldenärer. Den ene var skyldig honom 500 penningar och den andre 50. Och då de icke kunde betala, efterskänkte han för dem båda. Hvilkendera af dem skall nu älska honom mest?“ Simon svarade och sade: „Jag förmodar den, hvilken han efterskänkte mest.“ Jesus sade till honom: „Rätt dömde du.“ Och han vände sig till qvinnan och sade till Simon: „Ser du denna qvinna? Jag kom in i ditt hus. Du har icke gifvit mig vatten till mina fötter, men hon har vått mina fötter med sina tårar och torkat dem med sitt hufvudhår. Du har icke kysst mig, men från den stund jag kom hit in har hon icke upphört att ifrigt kyssa mina fötter. Du har icke smort mitt hufvud med olja, men hon har smort mina fötter med smörjelse. Därför säger jag dig: Henne äro de många synderna förlåtna, ty hon älskade mycket. Men den, hvilken litet förlåtes, han älskar litet.“ Och han sade till henne: „Synderna äro dig förlåtna.“ Och de, som sutto till bords med honom, begynte säga vid sig själfva: „Hvem är denne, som ock förlåter synder?“ Då sade han till qvinnan: „Din tro har frälst dig. Gå i frid.“ — (Luk. 7).

21. Jesu 7 liknelser om himmelriket.

(I Galileen.)

Då Jesus en dag satte sig vid hafvet, samlades till honom mycket folk, så att han steg i en båt och satte

sig, och allt folket stod på stranden. Och han talade till dem mycket i liknelser, sägande:

(1) „Se, en såningsman gick ut till att så. Och när han sådde, föll somt vid vägen, och fåglarna kommo och åto upp det. Men somt föll på stengrunden, där det icke hade mycken jord, och det gick snart upp, emedan det icke hade djup jord; men när solen hade gått upp, förbrändes det, och emedan det icke hade rot, förtorkades det. Och somt föll bland törnena, och törnena växte upp och förqväfde det. Och somt föll i den goda jorden och bar frukt, dels hundrafaldt, dels sextiofaldt och dels trettiofaldt. Den som har öron till att höra, han höre!“

Lärjungarna gingo fram och sade till Jesus: „Hvarför talar du till dem i liknelser?“ Men han svarade: „Eder är gifvet att förstå himmelrikets hemligheter, men dem är det icke gifvet; ty hvilken som har, honom skall varda gifvet, och han skall hafva öfver nog, men hvilken som icke har, från honom skall tagas äfven det han har. Fördenskull talar jag till dem i liknelser, emedan de, seende, icke se och hörande icke höra och icke förstå. Och på dem fullbordas Jesajas profetia, som säger: 'Med öronen skolen I höra och icke förstå, och seende skolen I se och icke förnimma; ty detta folks hjärta är förstockadt, och med öronen höra de illa, och sina ögon hafva de igenlyckt, att de icke må se med ögonen och höra med öronen och förstå med hjärtat och omvända sig, att jag måtte hela dem.' Men saliga äro edra ögon, att de se, och edra öron, att de höra. Ty sannerligen säger jag eder: Många profeter och rättfärdiga åstundade se det I sen och fingo icke se det, och höra det I hören och fingo icke höra det.“

„Hören därför I liknelsen om såningsmannen! Hvar någon hör ordet om riket och icke förstår det, kommer den onde och rifver bort det, som blifvit sådt i hans hjärta. Det är den, som såddes vid vägen. Men den som såddes på stengrunden, det är den, som hör ordet och mottager det strax med glädje; men han har icke rot i sig, utan står till en tid, och när bedröfvelse eller förföljelse påkommer för ordets skull, strax tager han anstöt. Och den som såddes bland törnena, det är den, som hör ordet; och denna världens bekymmer och rikedomens svek förqväfva ordet, och han blir utan frukt. Och den som sådde i den goda jorden, det är den, som hör ordet

och förstår det, hvilken nu bär frukt och gifver dels hundrafaldt, dels sextiofaldt, dels trettiofaldt.“

En annan liknelse framställde han för dem, sägande: (2) „Himmelriket är likt en man, som hade sått god säd i sin åker. Men när folket sof, kom hans ovän och sådde ogräs midt ibland hvetet och gick sin väg. När nu säden växte upp och bar frukt, då syntes ock ogräset. Och husbondens tjenare gingo fram och sade till honom: Herre, sådde du icke god säd i din åker? Hvarifrån har han då ogräs? Och han sade till dem: En ovän har gjort detta. Och tjenaren sade till honom: Vill du då, att vi gå och hemta det tillhopa? Men han sade: Nej; på det att, när I hemten ogräset tillhopa, I icke mån tillika med detta upprycka hvetet. Låten båda växa tillsammans intill skörden. Och i skördetiden skall jag säga till skördemännen: Hemten först ogräset tillhopa och binden det i knippor till att uppbränna det, men samlen hvetet i min lada.“

En annan liknelse framställde han för dem, sägande: (3) „Himmelriket är likt ett senapskorn, som en man tog och sådde i sin åker, hvilket väl är mindre än alla andra frön, men, när det har växt upp, är större än andra kryddväxter och blir ett träd, så att himmelens fåglar komma och bygga sina nästen på dess qvistar.“

En annan liknelse sade han till dem: (4) „Himmelriket är likt en surdeg, hvilken en qvinna tog och blandade i 3 mått mjöl, till dess alltsammans blef syradt.“

Därefter skilde Jesus folket ifrån sig och gick hem. Och hans lärjungar gingo fram till honom och sade: „Uttyd för oss liknelsen om ogräset i åkern.“ Han svarade och sade: „Den, som sår den goda säden, är Menniskosonen. Åkern är världen, och den goda säden, det är rikets barn, men ogräset är den ondes barn. Ovännen, som sådde det, är djäfvulen, och skördetiden är världens ände, och skördemännen äro englar. Såsom nu ogräset hemtas tillhopa och uppbrännes i eld, så skall det ske vid denna världens ände. Menniskosonen skall sända sina englar, och de skola hemta tillhopa utur hans rike alla förargelser och dem, som göra orätt, och de skola kasta dem uti den brinnande ugnen; där skall gråten och tandagnisslan vara. Då skola de rättfärdiga skina såsom solen i sin Faders rike. Den som har öron till att höra, han höre!“

(5) „Åter är himmelriket likt en skatt, som var dold i en åker, hvilken en man fann och dolde; och i sin glädje går han bort och säljer allt det han har och köper den åkern.“

(6) „Åter är himmelriket likt en köpman, som sökte efter goda pärlor; och när han hade funnit en kostbar pärla, gick han bort och sålde allt det han hade och köpte henne.“

(7) „Åter är himmelriket likt en not, som kastades i hafvet och församlade fiskar af alla slag. Och när hon vardt full, drogo de henne upp på stranden och satte sig ned och samlade det goda i kärl, men det odugliga kastade de ut. Så skall det ske vid världens ände; englarna skola gå ut och skilja de onda från de rättfärdiga och kasta dem i den brinnande ugnen: där skall gråten och tandagnisslan vara.“

Det begaf sig, när Jesus hade lyktat dessa liknelser, gick han därifrån. Och sedan han hade kommit till sin fädernestad, lärde han dem i deras synagoga, så att de häpnade och sade: „Hvarifrån har denne sådan vishet och sådana krafter? Är denne icke timmermannens son? Heter icke hans moder Maria och hans bröder Jakob och Josef och Simon och Judas? Och hans systrar, äro de icke alla hos oss? Hvarifrån har han då allt detta?“ Och de togo anstöt af honom. Och Jesus sade till dem: „En profet är icke föraktad, utan i sin fädernestad och i sitt hus. Och han gjorde icke där många krafter, för deras otros skull.“ — (Mat. 13).

22. Jesus stillar stormen. Jesus i gadarenernas land.

(I och i närheten af Galileen.)

När Jesus såg mycket folk omkring sig, bjöd han att man skulle fara öfver till andra stranden. Och en skriftlärdd kom fram och sade till honom: „Mästare, jag vill följa dig, hvar helst du går.“ Jesus sade till honom: „Räfvorna hafva kulor, och himmelens fåglar hafva nästen, men Menniskosonen har icke någon plats, där han kan nedluta sitt hufvud.“ — En annan af hans lärjungar sade till honom: „Herre, tillåt mig först gå bort och begrafva min fader.“ Men Jesus sade till honom: „Följ mig, och låt de döda begrafva sina döda.“

Då Jesus steg i båten, följde hans lärjungar honom. Och se, en stor storm uppkom på hafvet, så att båten öfverhöljdes af vågorna; men han sof. Och hans lärjungar gingo fram och väckte honom, sägande: „Herre, hjälp; vi förgås.“ Och han sade till dem: „I klentrogna, hvarför ären I rädda?“ Då stod han upp och näpste vådren och hafvet och det blef alldeles lugnt. Men menniskorna förundrade sig och sade: „Hvad är denne för en, att både vådren och hafvet äro honom lydiga.“

De seglade ned till *gadarenernas* land. Då Jesus hade stigit i land, mötte honom från staden en man, som en lång tid hade varit besatt af onda andar och hade inga kläder på sig och bodde ej i hus, utan i grifterna. När han fick se Jesus, ropade han och föll ned för honom och sade med hög röst: „Hvad har jag att göra med dig Jesus, Guds, den högstes, son? Jag beder dig: plåga mig icke.“ Ty han bjöd den orene anden, att han skulle fara ut från mannen, emedan han länge hade anfäktat honom; och han hade varit bunden med kedjor och fotbojor och bevakad, men hade slitit sönder bojorna och drifvits af den onde anden ut i öknarna. Jesus frågade honom: „Hvad är ditt namn?“ Han svarade: „Legio;“ emedan många onda andar hade farit in i honom. Och de bådo honom, att han icke skulle bedja dem fara bort till afgrunden. Och där gick en stor¹⁾ svinhjord i bet på berget; och de bådo honom, att han ville tillstädja dem att fara in i denna, och han tillstodde dem det. Och de onda andarna foro ut från mannen och foro in i svinen, och hjorden störtade sig utför branten i sjön och drunknade.

När herdarna sågo det, som hade skett, flydde de och berättade det i staden och på landet. Då gingo de ut för att se det, som hade skett, och de kommo till Jesus och funno mannen, från hvilken de onda andarna hade utfarit, klädd och vid sina sinnen, sittande vid Jesu fötter, och de blefvo förskräckta. Och de, som hade sett det, berättade för dem, huru den besatte hade blifvit helbregda. Och allt folket från trakten däromkring bad Jesus, att han ville gå bort ifrån dem, ty de voro gripna af stor förskräckelse. Och han steg i båten och vände tillbaka.

Men mannen, från hvilken de onda andarna hade utfarit, bad Jesus att få vara med honom, men Jesus skilde honom från sig, sägande: „Vänd tillbaka hem och

förtälj, huru stora ting Gud har gjort med dig.“ Och han gick bort och förkunnade i hela staden, huru stora ting Jesus hade gjort med honom. — (Mat. 8, Luk. 8).

23. Den sjuka qvinnan. Jairi dotter.

(I Galileen.)

Det begaf sig, att, då Jesus kom tillbaka, folket mottog honom, ty alla väntade efter honom. Och se, en man kom, som hette *Jairus*, och som var en föreståndare för synagogan, och han föll ned för Jesu fötter och bad honom gå in i hans hus, ty han hade ett enda barn, en dotter vid 12 års ålder, och hon var döende. Men på vägen dit trängde folket honom.

En qvinna, som hade haft blodgång i 12 år, och som hade förspillt allt hvad hon egde på läkare, utan att af någon hafva kunnat botas, nalkades bakifrån och rörde vid det yttersta af hans klädnad, och strax stannade hennes blodgång. Och Jesus sade: „Hvem var det, som rörde vid mig?“ Och då alla nekade, sade Petrus och de som voro med honom: „Mästare, folket trycker och tränger dig, och du säger: hvem var det, som rörde vid mig?“ Då sade Jesus: „Det var någon, som rörde vid mig, ty jag kände, att kraft gick ut från mig.“ Och då qvinnan såg, att hon icke var dold, kom hon darrande och föll ned för honom och förkunnade inför allt folket, af hvad orsak hon hade rört vid honom, och huru hon strax hade blifvit helbregda. Och Jesus sade till henne: „Var vid godt mod, min dotter; din tro har hulptit dig. Gå i frid.“

Medan han ännu talade, kom någon från synagogföreståndarens hus och sade till honom: „Din dotter är död; gör icke Mästaren omak.“ Men då Jesus hörde detta, svarade han till honom: „Frukta icke, allenast tro, så blifver hon helbregda.“ Och då han gick in i huset, tillstadde han ingen att gå in med honom, utom Petrus, Jakob och Johannes och flickans fader och moder. Och alla greto och jämrade sig öfver henne. Då sade han: „Gråten icke; hon är icke död, utan hon sover.“ Och de gjorde spe af honom, emedan de visste, att hon var död. Men han dref ut dem alla och tog henne vid handen

och ropade och sade: „Flicka, stå upp!“ Och hennes ande kom igen, och hon stod genast upp, och han bjöd, att man skulle gifva henne att äta. Och hennes föräldrar blefvo bestörta, men han bjöd dem att icke säga för någon, hvad som hade skett. — (Luk. 8).

24. Den lame vid Betesda.

(Andra resan till Jerusalem.)

Vid en judarnas högtid for Jesus upp till Jerusalem. Men vid fårporten i Jerusalem ligger en damm, som på ebreiska äfven heter *Betesda*, med 5 pelargångar. I dessa låg en stor mängd sjuka, blindade, halta, förtvinade, som väntade på, att vattnet skulle röras. Och där var en man, som hade varit sjuk i 38 år. Då Jesus fick se honom, där han låg, och förnam, att han redan lång tid hade varit sjuk, sade han till honom: „Vill du blifva helbregda?“ Den sjuke svarade: „Herre, jag har ingen människa, som kan kasta mig i dammen, när vattnet blifvit upprördt; och just då jag kommer, stiger en annan ned före mig.“ Jesus sade till honom: „Stå upp, tag din säng och gå.“ Och strax blef mannen helbregda och tog sin säng och gick.

Men det var sabbat på den dagen. Då sade judarna till den, som hade blifvit botad: „Det är sabbat, dig är icke lofligt att bära sängen.“ Han svarade dem: „Den som gjorde mig helbregda, han sade till mig: Tag din säng och gå.“ Då frågade de honom: „Hvem är den mannen, som sade till dig: Tag din säng och gå?“ Men den botade visste icke, hvem han var, ty Jesus hade dragit sig undan, emedan mycket folk var på det stället. Därefter fann Jesus honom i templet och sade till honom: „Se, du har blifvit helbregda; synda icke här-efter, att dig icke må vederfaras något värre.“ Då gick mannen bort och omtalade för judarna, att det var Jesus, som hade gjort honom helbregda. Och därför förföljde judarna Jesus och sökte att döda honom, emedan han gjorde detta på en sabbat. Men Jesus svarade dem: „Min Fader verkar intill nu; jag verkar ock.“ Därför sökte då judarna ännu mer att döda honom, emedan han ej allenast bröt sabbaten, utan äfven kallade Gud sin Fader, görande sig själf lik Gud. — (Joh. 5).

25. Jesu uppträdande på sabbaten.

(I Galileen.)

Jesus gick på en sabbat genom sädesfält, och hans lärjungar afryckte ax, som de gnuggade med händerna och åto. Då sade några af fariseerna till dem: „Hvarför gören I det, som icke är lofligt göra på sabbaten?“ Jesus svarade och sade till dem: „Hafven I icke ens läst, hvad David gjorde, när han och de som voro med honom blefvo hungriga, huru han gick in i Guds hus och tog skådebröden och åt och gaf äfven åt dem, som voro med honom, ehuru det icke är lofligt för andra än allenast för presterna att äta däraf?“ Och Jesus tillade: „*Sabbaten är gjord för människans skull, icke människan för sabbatens skull. Så är nu Menniskosonen herre äfven öfver sabbaten.*“

Och det begaf sig äfven, att Jesus på en annan sabbat gick in i synagogan och lärde; och där var en man, hvilkens högra hand var förtvinad. Och de skriftlärda och fariseerna vaktade på honom, om han skulle hela på sabbaten, att de måtte finna någon anklagelse mot honom. Men han visste deras tankar och sade till mannen, som hade den förtvinade handen: „Stå upp och träd fram.“ Och han stod upp och trädde fram. Då sade Jesus till dem: „Jag frågar eder: Hvad är lofligt på sabbaten, att göra godt eller att göra ondt, att rädda lif eller att förgöra det?“ Och han såg omkring på dem alla och sade till mannen: „Räck ut din hand.“ Och han gjorde så, och hans hand vardt helbregda igen såsom den andra. Men de blefvo ursinniga och talade sinsemellan om, hvad de skulle kunna göra åt Jesus. — (Mat. 6; Mark. 2).

26. Johannes' död.

Herodes hade låtit gripa Johannes och satt honom i fängelse för Herodias', sin broder Filippi hustrus, skull; ty han hade tagit henne till hustru. Ty Johannes hade sagt till Herodes: „Dig är icke lofligt att hafva din broders hustru.“ Men Herodias hade ondt i sinnet mot honom och ville döda honom, men kunde icke; ty Hero-

des fruktade Johannes, vetande, att han var en rättfärdig och helig man; och han beskyddade honom, och då han hade hört honom, rättade han sig i mycket efter honom och hörde honom gärna.

Då nu en läglig dag kom, när Herodes på sin födelsedag gjorde ett gästabud åt sina stormän och åt krigshöfdingarna och de förnämsta i Galileen, gick Herodias' egen dotter in och dansade, och hon behagade Herodes och hans bordsgäster, och konungen sade till flickan: „Begär af mig, hvad helst du vill, så skall jag gifva dig det.“ Och han svor henne en ed: „Hvad helst du begär skall jag gifva dig, ända till hälften af mitt rike.“ Och hon gick ut och sade till sin moder: „Hvad skall jag begära?“ Hon svarade: „Johannes döparens hufvud.“ Och hon gick strax med hast in till konungen och begärde och sade: „Jag vill, att du gifver mig genast på ett fat Johannes döparens hufvud.“ Då vardt konungen mycket bedröfvad, men för edernas och bordsgästernas skull ville han icke afvisa henne. Strax sände konungen en drabant med befallning att hemta hans hufvud. Och han gick åstad och halshögg honom i fängelset och frambar hans hufvud på ett fat och gaf det åt flickan, och flickan gaf det åt sin moder. — När Johannes' lärjungar försporde det, kommo de och togo hans lik och lade det i en graf. — (Mark. 6).

27. Jesus spisar 5,000 män. Jesus går på vattnet.

(I Galileen.)

När Jesus hade hört detta, for han afsides i en båt till en öde trakt. Och när folket fick höra det, kommo de efter honom till fots ifrån städerna. Och när han hade stigit i land, fick han se mycket folk, och han varkunnade sig öfver dem och gjorde deras kranka helbregda. Men när det hade blifvit afton, gingo hans lärjungar till honom och sade: „Trakten är öde, och tiden är redan förliden. Skilj folket ifrån dig, att de må gå bort i byarna och köpa sig mat.“ Jesus sade till dem: „De behöfva icke gå bort; gifven I dem att äta.“ Men de sade till honom: „Vi hafva här icke mer än 5 bröd och 2 fiskar.“ Då sade han: „Bären dem hit till mig.“

Och han bjöd folket sätta sig ned på gräset och tog de 5 bröden och de 2 fiskarna, såg upp till himmelen och välsignade och bröt och gaf lärjungarna bröden, och lärjungarna gåfvo åt folket. Och de åto alla och blefvo mätta. Och de upptogo det öfverblifna af styckena, 12 korgar fulla. Men de, som åto, voro omkring 5,000 män, utom kvinnor och barn.

När nu menniskorna hade sett de tecken, som Jesus hade gjort, sade de: „Denne är för visso den profet, som skulle komma i världen.“ När då Jesus förnam, att de ämnade komma och taga honom med våld för att göra honom till konung, nödgade han sina lärjungar att stiga i båten och fara före honom till andra stranden, till dess han hade skilt folket ifrån sig. Och när han hade skilt folket ifrån sig, gick han upp på berget afsides för att bedja. Och när det hade blifvit af-ton, var han där allena. Men båten var redan midt på hafvet, hårdt ansatt af vågorna, ty vinden låg emot. Och i den fjärde nattvåkten kom Jesus till dem, gående på hafvet. När lärjungarna sågo honom gå på hafvet, blefvo de bestörta och sade: „Det är en vålnad;“ och de ropade af räddhåga. Men strax talade Jesus till dem och sade: „Vären vid godt mod; det är jag, rädens icke.“ Och Petrus svarade honom och sade: „Herre, är det du, så bjud mig komma till dig på vattnet.“ Och han sade: „Kom.“ Och Petrus steg ned ur båten och gick på vattnet och kom till Jesus. Men när han såg vådret, blef han förskräckt, och då han begynte sjunka, ropade han och sade: „Herre, hjälp mig!“ Och strax räckte Jesus ut handen och fattade i honom och sade till honom: „Klentrogne, hvarför tviflade du?“ Och när de hade kommit upp i båten, stillade vådret sig. Men de, som voro i båten, gingo fram och tillbådo honom, sägande: „Visserligen är du Guds Son.“ Och de foro öfver och gingo i land vid Genesaret. Och när folket därstädes igenkände honom, utsände de bud i hela trakten däromkring och förde till honom alla sjuka. Och de bådo honom, att de allenast måtte få röra vid det yttersta af hans klädnad: och alla, som rörde därvid, blefvo helbregda.

Jesus sade: „*Jag är lifvets bröd. Den som kommer till mig, han skall icke hungra, och den som tror på mig, han skall aldrig törsta.*“ (Mat. 14; Joh. 6).

28. Den kananeiska qvinnan.

(På hedniskt område.)

Jesus drog sig undan till Tyri och Sidons trakter. Och se en kananeisk qvinna kom från dessa gränstrakter och ropade och sade: „Herre, Davids son, förbarma dig öfver mig; min dotter är svårt besatt af en ond ande.“ Men han svarade henne icke ett ord. Då gingo hans lärjungar fram och bådö honom och sade: „Skilj henne från dig, ty hon följer oss efter med rop.“ Han svarade och sade: „Jag är icke utsänd, utan till de förlorade fåren af Israels hus.“ Men hon kom och tillbad honom, sägande: „Herre, hjälp mig!“ Men han svarade: „Det är orätt att taga barnens bröd och kasta det åt hundarna.“ Men hon sade: „Ja, Herre; ty äfven hundarna äta ju af de smulor, som falla ifrån deras herrars bord.“ Då svarade Jesus och sade till henne: „O qvinna, din tro är stor. Ske dig, såsom du vill.“ Och hennes dotter blef helbregda från den stunden. — (Mat. 15.)

29. Petri bekännelse. Jesus förkunnar sitt lidande.

(I nordligaste delen af landet.)

När Jesus kom till trakten omkring *Cesarea Filippi*, frågade han sina lärjungar och sade: „Hvem säga menniskorna Menniskosonen vara?“ Då sade de: „Somliga Johannes döparen, men andra Elia, och andra Jeremia eller en af profeterna.“ Han sade till dem: „Men hvem sägen I mig vara?“ Simon Petrus svarade och sade: „Du är Kristus, den lefvande Gudens Son.“ Och Jesus svarade och sade till honom: „Salig är du Simon, Jonas son, ty kött och blod har icke uppenbarat det för dig, utan min Fader, som är i himmelen. Jag säger ock dig, att du är Petrus; och på denna klippa skall jag bygga min församling, och dödsrikets portar skola icke varda henne öfvermäktiga. Och jag skall gifva dig himmelrikets nycklar, och allt hvad du binder på jorden, det skall vara bundet i himmelen, och allt hvad du löser på jorden, det skall vara löst i himmelen.“ Därefter bjöd han lärjungarna, att de icke för någon skulle säga att han var Kristus.

Från den tiden begynte Jesus förklara för sina lärjungar, att han måste gå till Jerusalem och lida mycket af de äldsta och af öfverstepresterna och af de skrifflärda och dödas och på den tredje dagen uppstå igen. Och Petrus tog honom till sig och begynte tillrättavisa honom och sade: „Bevare dig Gud, Herre. Icke skall detta vederfaras dig.“ Men han vände sig om och sade till Petrus: „Gå bort ur min åsyn, Satan; du är för mig en stötesten, ty du besinnar icke det Gud tillhör, utan det människor tillhör.“

Då sade Jesus till sina lärjungar: „Om någon vill efterfölja mig, han förneke sig själf och tage sitt kors på sig och följ mig. Ty hvilken som vill bevara sitt lif, han skall mista det, men hvilken som mister sitt lif för min skull, han skall finna det. Ty hvad skall det hjälpa en människa, om hon vunne hela världen, men förlorar sin själ? Eller hvad kan en människa gifva till lösen för sin själ? Ty Menniskosonen skall komma i sin Faders härlighet med sina englar och skall då löna hvar och en efter hans gärningar.“ (Mat. 16).

30. Jesu förklaring.

(I nordligaste delen af landet.)

Jesus tog Petrus och Johannes och Jakob med sig och gick upp på berget för att bedja. Och under det han bad, vardt hans ansigtes utseende förändradt och hans klädnad skinande hvit. Och se, 2 män samtalade med honom, hvilka voro *Mose* och *Elia*. Och de syntes i härlighet och talade om hans bortgång, som han skulle fullborda i Jerusalem. Men Petrus och de, som voro med honom, voro tunga af sömn, och när de uppvaknade, sågo de hans härlighet och de 2 männen, som stodo när honom. Och då de skildes från honom, sade Petrus till Jesus: „Mästare, här är oss godt att vara; låtom oss göra 3 hyddor, åt dig en och åt Mose en och åt Elia en;“ och han visste icke, hvad han sade. Och då han sade detta, kom en sky och öfverskyggde dem, och de vordo förskräckta, när dessa gingo in i skyn. Och en röst kom ur skyn och sade: „*Denne är min älskade Son; honom hören.*“ Och när rösten kom, funno de Jesus vara allena. Och de tego och omtalade för ingen i de dagarna något, af hvad de hade sett. — (Luk. 9).

31. Den sanna storheten. De två gäldenärerna.

(I Galileen).

I den tiden gingo lärjungarna till Jesus och sade: „Hvilken är väl störst i himmelriket?“ Och han kallade till sig ett barn och ställde det midt ibland dem och sade: „Sannerligen säger jag eder: Utan att I omvänden eder och varden såsom barnen, skolen I alls icke inkomma i himmelriket. Hvilken som nu så ödmjukar sig som detta barn, han är den störste i himmelriket. Och hvilken som mottager ett sådant barn i mitt namn, han mottager mig. Men hvilken som förför en af dessa små, som tro på mig, honom är det bättre, att en qvarnsten hänges vid hans hals och han sänkes ned i hafvets djup. Ve världen för förförelsernas skull. Ty förförelserna måste komma; dock ve den menniska, genom hvilken förförelsen kommer! Sen till, att I icke förakten någon enda af dessa små; ty jag säger eder, att deras englar i himmelen se alltid min Faders ansigte, som är i himmelen. Ty Menniskosonen har kommit för att frälsa det förtäppade.“

Petrus gick fram till Jesus och sade till honom: „Herre, huru ofta skall min broder synda mot mig, och jag förlåta honom det? Månne ända till 7 gånger?“ Då sade Jesus till honom: „Jag säger dig: Icke ända till 7 gånger, utan ända till 70 gånger 7. Fördens skull är himmelriket likt en konung, som ville hålla räkenskap med sina tjenare. Och när han begynte räkna, fördes fram till honom en, som var skyldig honom 10,000 pund. Men då han icke kunde betala, befallde husbonden, att han och hans hustru och barn och allt, hvad han egde, skulle säljas och skulden betalas. Då föll tjenaren ned och bad honom och sade: Herre, haf tålamod med mig, så skall jag betala dig allt. Och husbonden förbarmade sig öfver tjenaren och lät honom gå och efterskänkte honom, hvad han var skyldig. Men när denne tjenare gick ut, fann han en af sina medtjenare, som var skyldig honom 100 penningar, och han tog fast honom och fattade honom vid strupen och sade: Betala mig det du är skyldig. Då föll hans medtjenare till hans fötter och bad honom och sade: Haf tålamod med mig, så skall jag betala dig allt. Men han ville icke, utan gick bort och

kastade honom i fängelse, till dess han betalade skulden. Då nu hans medtjenare sågo det, som skedde, blefvo de storligen bedröfvade och gingo och berättade för sin husbonde allt det, som hade händt. Då kallade husbonden honom till sig och sade till honom: Du onde tjenare! Allt det du var skyldig efterskänkte jag dig, emedan du bad mig. Skulle icke äfven du hafva förbarmat dig öfver din medtjenare, såsom jag förbarmade mig öfver dig? Och hans husbonde blef vred och antvordade honom åt bödlarna, till dess han betalade allt det han var honom skyldig. Så skall ock min himmelske Fader göra eder, om I icke af hjärtat förlåten hvar och en sin broder det de bryta.“ — (Mat. 18).

4. Senare delen af Jesu offentliga verksamhet.

32. Den barmhertige samariten. Marta och Maria.

(På väg till Jerusalem; tredje resan.)

En lagklok stod upp och frestade Jesus och sade: Mästare, hvad skall jag göra, att jag må ärfva evigt lif? Då sade han till honom: „Hvad är skrifvet i lagen? Huru läser du? Han svarade och sade: „Du skall älska Herren din Gud af allt ditt hjärta och af all din själ och af all din kraft och af allt ditt förstånd och din nästa såsom dig själf.“ Jesus sade till honom: „Rätt svarade du. Gör det, så skall du lefva.“ Då ville han göra sig själf rättfärdig och sade till Jesus: „Hvilken är då min nästa?“ Jesus svarade och sade: „En man for ned från Jerusalem till Jeriko och råkade ut för rövare; och de både klädde af honom och slog honom och gingo därifrån och läto honom ligga halfdöd. Då hände sig, att en prest for ned samma väg, och då han såg honom, gick han förbi honom. Sammalunda ock en levit, då han kom till samma ställe, gick han fram och såg honom och gick förbi honom. Men en samarit, som for vägen fram, gick till honom, och när han såg honom, förbarmade han sig öfver honom och gick fram och förband hans sår och göt olja och vin däruti och lade honom på sitt eget ök och förde honom till ett härberge och skötte honom. Följande dagen, då han for därifrån, tog han fram 2 penningar, hvilka han gaf åt värden, och sade till honom: Sköt honom, och hvad helst du mer kostar på honom skall jag betala dig, när jag kommer tillbaka. Hvilken af dessa tre synes dig nu hafva varit den mannens nästa, som hade råkat ut för rövarena?“ Han sade: „Den

som bevisade honom barmhertighet.“ Då sade Jesus till honom: „Gå äfven du och gör sammaledes.“

Det begaf sig, att medan de vandrade, gick Jesus in i en by, och en qvinna, vid namn *Marta*, mottog honom i sitt hus, och hon hade en syster, benämnd *Maria*, som ock satte sig ned vid Jesu fötter och hörde hans ord. Men *Marta* var upptagen af idelig tjenst, och hon gick fram och sade: „Herre, sköter du icke om, att min syster har lemnat mig att tjena allena? Så säg henne då, att hon hjälper mig.“ Jesus svarade och sade till henne: „*Marta*, *Marta*, du bekymrar och oroar dig för många-handa; men ett är nödtorftigt. *Maria* har utkorat den goda delen, hvilken icke skall tagas ifrån henne.“ — (Luk. 10).

33. Den blindfödde. Jesus den gode herden.

(I Jerusalem.)

Jesus hade under löfhyddo-högtiden infunnit sig i Jerusalem.

Och när han gick där fram, fick han se en man, som var blind ifrån födelsen. Och hans lärjungar frågade honom, sägande: „Rabbi, hvilken har syndat, denne eller hans föräldrar, så att han skulle födas blind?“ Jesus svarade: „Hvarken denne har syndat eller hans föräldrar, men detta har skett, på det att Guds verk skulle uppenbaras på honom. Jag måste verka dens verk, som har sändt mig, medan dagen är; natten kommer då ingen kan verka. Så länge jag är i världen, är jag världens ljus.“

Då Jesus hade sagt detta, spottade han på jorden och gjorde en deg af spotten och smorde degen på den blindes ögon och sade till honom: „Gå bort och två dig i dammen *Siloam*.“ Då gick han bort och tvådde sig och kom igen och hade sin syn.

Då sade grannarna och de som förr hade sett honom, att han var en tiggare: „Är icke denne den, som satt och tiggde?“ Somliga sade: „Det är han.“ Andra sade: „Han är honom lik.“ Men han själf sade: „Det är jag.“ Då sade de till honom: „Huru blefvo dina ögon öppnade?“ Han svarade och sade: „En man, som kallas Jesus, gjorde en deg och smorde mina ögon och sade

till mig: Gå till dammen Siloam och två dig. Och jag gick och tvådde mig och fick min syn.“ Då sade de till honom: „Hvar är den mannen?“ Han sade: „Jag vet icke.“

Då förde de honom till fariseerna. Och det var sabbat, då Jesus gjorde degen och öppnade hans ögon. Åter frågade honom ock fariseerna, huru han hade fått sin syn. Han sade till dem: „Han lade en deg på mina ögon, och jag tvådde mig, och jag ser.“ Då sade några af fariseerna: „Denne man är icke af Gud, emedan han icke håller sabbaten.“ Andra sade: „Huru kan en syndig människa göra sådana tecken?“ Och det var en söndring ibland dem. De sade åter till den blinde: „Hvad säger du om honom, att han öppnade dina ögon?“ Han sade: „Han är en profet.“

Men judarna trodde nu icke om honom, att han hade varit blind och fått sin syn, förrän de tillkallade mannens föräldrar. Och de frågade dem, sägande: „Är denne eder son, hvilken I sägen vara född blind? Huru kan han då nu se?“ Då svarade hans föräldrar dem och sade: „Vi veta, att denne är vår son, och att han var född blind. Men huru han nu kan se, veta vi icke, eller hvem som har öppnat hans ögon, veta icke vi; han har själf åldern inne, spörjen honom, han kan själf tala om sig.“ Detta sade hans föräldrar, emedan de fruktade för judarna, ty judarna hade redan kommit öfverens, att om någon bekände honom vara Kristus, skulle han uteslutas från synagogan.

Då tillkallade de för andra gången mannen och sade till honom: „Gif Gud äran. Vi veta, att denne man är en syndare?“ Då svarade han och sade: „Om han är en syndare, vet jag icke; ett vet jag, att jag var blind och ser nu.“ Då sade de åter till honom: „Hvad gjorde han dig, huru öppnade han dina ögon?“ Han svarade dem: „Jag har redan sagt eder det, och I hafven icke hört det. Hvarför viljen I åter höra det? Icke viljen väl äfven I blifva hans lärjungar?“ Då bannade de honom och sade: „Du är den mannens lärjunge, men vi äro Moses lärjungar. Vi veta, att till Mose har Gud talat, men hvarifrån denne är veta vi icke.“ Mannen svarade: „Ja, det underliga i detta är, att I icke veten, hvarifrån han är, och likväl har han öppnat mina ögon. Men vi veta, att Gud icke hör syndare, utan om någon är gud-

fruktig och gör hans vilja, så hör han honom. Aldrig någonsin har man hört, att någon har öppnat ögonen på en, som varit född blind. Vore denne icke af Gud, så kunde han intet göra.“ De svarade och sade till honom: „I synder är du född hel och hållen, och du vill lära oss?“ Och de kastade ut honom.

Jesus fick höra, att de hade kastat ut honom, och när han fann honom, sade han till honom: „Tror du på Guds Son?“ Han svarade och sade: „Herre, hvem är han, att jag må tro på honom?“ Då sade Jesus till honom: „Du har både sett honom, och han är den, som talar med dig.“ Då sade han: „Herre, jag tror. Och han tillbad honom.“

Jesus sade en gång till judarna: „*Jag är den gode herden. Den gode herden låter sitt lif för fåren. Men den som är legd och icke är herde, hvilken fåren icke tillhöra, han ser ulfven komma och öfvergifver fåren och flyr, och ulfven borttrycker dem och förskingrar fåren; men den legde flyr, emedan han är legd och vårdar sig icke om fåren. Jag är den gode herden, och jag känner de mina, och är känd af de mina, såsom Fadern känner mig och jag känner Fadern, och jag låter mitt lif för fåren. Jag har ock andra får, som icke äro af detta fårahus; dem måste jag ock föra härtill, och de skola höra min röst, och det skall varda en hjord och en herde.*“ — (Joh. 9).

34. Det förlorade fåret. Den borttappade penningen.
Den förlorade sonen.

(I Galileen.)

Till Jesus kommo alla publikaner och syndare för att höra honom. Och fariseerna och de skriftlärda knorrade och sade: „Denne mottager syndare och äter med dem.“ Då sade Jesus till dem denna liknelse: „Hvilken är den man bland eder, som, om han har hundra får och har förlorat ett af dem, icke lemnar de nio och nittio i öknen och går efter det förlorade, till dess han finner det? Och då han har funnit det, lägger han det på sina axlar med glädje, och när han kommer hem, kallar han tillhoppa sina vänner och grannar och säger till dem: Glädjens med mig, ty jag har funnit mitt får, som var förloradt.“

Jag säger eder, att sammalunda varder glädje i himmelen öfver en enda syndare, som bättrar sig, mer än öfver nio och nittio rättfärdiga, som ingen bättring behöfva.“

„Eller hvilken är den qvinna, som, om hon har tio penningar och tappar bort en af dem, icke tänder upp ljus och sopar huset och söker granneligen, till dess hon finner honom? Och när hon har funnit honom, kallar hon tillhopa sina vänner och grannar och säger: Glädjens med mig, ty jag har funnit den penning, hvilken jag hade tappat bort. Sammalunda, säger jag eder, varder glädje inför Guds englar öfver en enda syndare, som bättrar sig.“

Jesus sade ytterligare: „En man hade två söner, och den yngre af dem sade till fadern: Fader, gif mig den del af egendomen, som tillkommer mig. Och han skiftade egodelarna mellan dem. Och icke många dagar därefter lade den yngre sonen allt sitt tillhopa och for långt bort i främmande land, och där förskingrade han sin egendom genom ett öfverdådigt lefverne. Och sedan han hade förslösat allt, vardt stor hungersnöd i det landet, och han begynte lida nöd. Och han gick och gaf sig till en af inbyggarna i det landet, och han skickade honom ut på sina marker att sköta svin; och han längtade efter att få fylla sin buk med de fruktskidor, som svinen åto, men ingen gaf honom. — Då besinnade han sig och sade: Huru många min faders legodrängar hafva icke bröd i öfverflöd, och jag förgås här af hunger. Jag vill stå upp och gå till min fader och säga till honom: Fader, jag har syndat mot himmelen och inför dig; jag är icke mer värd att kallas din son. Låt mig vara såsom en af dina legodrängar. Och han stod upp och gick till sin fader. — Då han ännu var långt ifrån, såg honom hans fader och varkunnade sig och lopp emot honom, föll honom om halsen och kysste honom ömt. Och sonen sade till honom: Fader, jag har syndat mot himmelen och inför dig, och jag är icke mer värd att kallas din son. Då sade fadern till sina tjenare: Bären fram den yppersta klädningen och kläden honom däruti och sätten en ring på hans hand och skor på hans fötter och hemten den gödda kalfven och slagten honom, och låtom oss äta och göra oss glada; ty denne min son var död och har fått lif igen, han var förlorad och är återfunnen. Och de begynte göra sig glada. — Men hans äldre son var ute på marken, och när han kom nära huset, hörde han

spel och dans och kallade till sig en af tjenarena och frågade, hvad detta kunde vara. Och han sade till honom: Din broder har kommit, och din fader har slagtat den gödda kalffen, därför att han fått honom helbregda tillbaka. Då vardt han vred och ville icke gå in. Då gick hans fader ut och bad honom. Men han svarade och sade till fadern: Se, jag har tjenat dig i så många år och har aldrig öfverträdt ditt bud, och mig har du aldrig gifvit ett kid, att jag kunde göra mig glad med mina vänner; men sedan denne din son, som har förtärt dina egodelar med skökor, har kommit, har du för honom slagtat den gödda kalffen. Då sade han till honom: Mitt barn, du är alltid hos mig och allt mitt är ditt; men det var tillbörligt att glädjas och fröjdas, ty denne din broder var död och har fått lif igen; och han var förlorad och är återfunnen.“ — (Luk. 15).

35. Den rike mannen och Lasarus.

(I Galileen).

Jesus sade: “Det var en rik man, som klädde sig i purpur och kostbart linne och lefde hvar dag i glädje och prakt. Och det var en fattig, vid namn *Lasarus*, som låg för hans dörr, full med sår, och längtande efter att mättas med de smulor, som föllo ifrån den rikes bord; men till och med hundarna kommo och slickade hans sår. Så hände det, att den fattige dog och vardt förd af englarna i Abrahams sköte. Och äfven den rike dog och vardt begrafven. — I dödsriket upplyfte han sina ögon, där han låg i plågor, och fick se Abraham långt ifrån och Lasarus i hans sköte, och han ropade och sade: Fader Abraham, varkunna dig öfver mig och sänd Lasarus, att han må doppa det yttersta af sitt finger i vatten och svalka min tunga, ty jag pinas i denna låga. Men Abraham sade: Min son, kom ihåg, att du fick ut ditt goda, medan du lefde, och Lasarus sammaledes det onda, men nu har han här hugnad och du pinas. Och utom allt detta är mellan oss och eder ett stort svalg befast, på det att de som vilja gå öfver härifrån till eder, icke må kunna det, icke heller de, som äro där, må kunna komma öfver till oss. Och han sade: Jag beder dig då,

fader, att du sänder honom till min faders hus, ty jag har fem bröder, att han må förmana dem, att icke äfven de må komma till detta pinorum. Abraham sade till honom: De hafva Mose och profeterna; må de höra dem! Han sade: Nej, fader Abraham, men om någon från de döda kommer till dem, skola de bättra sig. Men han sade till honom: Höra de icke Mose och profeterna, så skola de icke heller tro, om någon uppstode från de döda.“ — (Luk. 16).

36. De 10 spetälska. Fariseen och publikanen.

(På väg till Jerusalem; fjärde resan.)

Det begaf sig, att när Jesus gick till Jerusalem, tog han vägen mellan Samarien och Galileen. Och då han gick in i en by, mötte honom 10 spetälska män, som stodo på afstånd, och de upphofvo sin röst och sade: „Jesus, Mästare, varkunna dig öfver oss!“ När han såg dem, sade han till dem: „Gån och visen eder för presterna.“ Och det begaf sig, att under det de gingo, blefvo de rena. Men en af dem, när han såg, att han hade blifvit helbregda, kom han tillbaka och prisade Gud med hög röst och föll på sitt ansigte för hans fötter, tackande honom. Och han var en samarit. Då svarade Jesus och sade: „Blefvo icke 10 gjorda rena? Hvar äro då de 9? Har ingen funnits, som kommit igen för att prisa Gud, utom denne främling.“ Och han sade till honom: „Stå upp och gå. Din tro har hulptit dig.“

Jesus sade äfven till somliga, som förtröstade på sig själfva, att de voro rättfärdiga, och som föraktade andra, denna liknelse: „Två män gingo upp i templet för att bedja, den ene en farise och den andre en publikan. Fariseen stod och bad så för sig själf: Jag tackar dig, Gud, att jag icke är såsom andra menniskor, röfvere, orättfärdiga, horkarlar eller ock såsom denne publikan. Jag fastar två gånger i veckan; jag gifver tionde af allt, hvad jag förvärfvar. Och publikanen stod långt ifrån och ville icke ens lyfta sina ögon upp till himmelen, utan slog sig för sitt bröst och sade: Gud, miskunda dig öfver mig, syndare! Jag säger eder: Denne gick hem rättfärdigad mer än den andre; ty hvar och en

som upphöjer sig, han skall varda förnedrad, men den som förnedrar sig, han skall varda upphöjd.“

Vid den s. k. *tempelinvigningens högtid* uppträdde Jesus i Jerusalem, men judarnas förbittring mot honom var så stor, att de sökte stena honom. Han begaf sig då till *Pereen*. — (Luk. 18; Joh. 10).

37. Jesus välsignar barnen. Den rike ynglingen.

Arbetarena i vingården.

(I *Pereen*.)

De buro fram barn till Jesus, att han skulle taga på dem, men lärjungarna näpste dem, som framburo dem. När Jesus såg det, blef han misslynt och sade till dem: „*Låten barnen komma till mig och förmenen dem icke, ty sådana höra Guds rike till. Sannerligen säger jag eder: Hvilken som icke mottager Guds rike såsom ett barn, han kommer aldrig där in.*“ Och han tog dem upp i famnen, lade händerna på dem och välsignade dem.

Då Jesus kom ut på vägen, lopp en fram och föll på knä för honom och frågade honom: „Gode Mästare, hvad skall jag göra, att jag må ärfva evigt lif?“ Jesus sade till honom: „Hvarför kallar du mig god? Ingen är god utan Gud allena. Budorden vet du: Du skall icke göra hor, du skall icke dräpa, du skall icke stjäla, du skall icke bära falskt vittnesbörd, du skall icke afhända någon sitt; hedra din fader och din moder.“ Då svarade han och sade till honom: „Mästare, allt detta har jag hållit från min ungdom.“ Och Jesus såg på honom och fattade kärlek till honom och sade till honom: „Ett fattas dig. Gå bort och sälj allt det du har och gif åt de fattiga, och du skall få en skatt i himmelen, och kom och tag korset på dig och följ mig.“ Men han blef dyster vid det talet och gick bedröfvad bort, ty han hade många egodelar. — Jesus såg sig omkring och sade till sina lärjungar: „Huru svårt är det icke för dem, som hafva egodelar, att komma in i Guds rike!“ Men lärjungarna förvånades öfver hans ord. Då svarade åter Jesus och sade till dem: „Barn, huru svårt är det icke för dem, som förtrösta på egodelar, att komma in

i Guds rike. Det är lättare, att en kamel går genom ett nålsöga, än att en rik kommer in i Guds rike.“ Och de häpnade öfvermåttan och sade till honom: „Hvem kan då varda frälst?“ Jesus såg på dem och sade: „För menniskor är det omöjligt, men icke för Gud, ty för Gud är allt möjligt.“

Då svarade Petrus och sade till honom: „Se, vi hafva öfvergifvit allt och följt dig; hvad skola vi då få?“ Men Jesus sade till dem: „Sannerligen säger jag eder, att I, som hafven efterföljt mig, skolen i den nya födelsen, när Menniskosonen skall sitta på sin härlighets tron, sitta äfven I på 12 troner och döma Israels 12 släfter. Och hvar och en som har öfvergifvit hus eller bröder eller systrar eller fader eller moder eller hustru eller barn eller åkrar för mitt namns skull, han skall få hundrafaldt och ärfva evigt lif. Men många de första skola vara de sista och de sista de första.“

„Ty himmelriket är likt en husbonde, som gick ut bittida om morgonen för att lega sig arbetare för sin vingård. Och när han hade kommit öfverens med arbetarena om en penning för dagen, sände han dem till sin vingård. Och när han gick ut vid tredje timmen, såg han andra, stående fåfänga på torget, och sade till dem: Gån ock I uti vingården, och hvad skälighet är vill jag gifva eder. Och de gingo. När han åter gick ut vid sjette och nionde timmen, gjorde han sammalunda. Och när han gick ut vid elfte timmen, fann han några andra stående fåfänga, och han sade till dem: Hvarför stån I här hela dagen fåfänga? De sade till honom: Emedan ingen har lagt oss. Då sade han till dem: Gån ock I uti vingården, och hvad skälighet är skolen I få. — När det hade blifvit afton, sade vingårdsherren till sin förvaltare: Kalla fram arbetarena och gif dem deras lön, begynnande med de sista intill de första. Och de, som hade kommit vid elfte timmen, gingo fram och fingo hvar och en sin penning. Men när de första kommo, menade de, att de skulle få mer, och fingo äfven de hvar sin penning. Men när de hade fått den, knorrade de mot husbonden och sade: Dessa sista hafva arbetat en enda timme, och du har gjort dem lika med oss, som hafva burit dagens tunga och hetta. Då svarade han en af dem och sade: Min vän, jag gör dig ingen orätt; kom du icke öfverens med mig om en penning?

Tag det, som är ditt, och gå. Men jag vill gifva åt denne siste lika mycket som åt dig. Eller må jag icke göra hvad jag vill i det, som är mitt, eller ser du med ondt öga, att jag är god? Alltså skola de sista vara de första, och de första de sista; ty många äro kallade, men få utvalda.“ — (Mark. 10; Mat. 19, 20).

38. Lasari uppväckande. Följderna.

(I Betania och Efraim.)

Lasarus från Betania låg sjuk. Då sände hans systrar, Maria och Marta, till Jesus och sade: „Herre, se, den du har kär ligger sjuk.“ När Jesus hörde det, sade han: „Denna sjukdom är icke till döds, utan till Guds förhärlikande, på det att Guds Son må därigenom varda förhärlikad.“

När Jesus nu hörde, att han var sjuk, förblef han väl ännu 2 dagar på det ställe, där han var, men därefter sade han till lärjungarna: „Låtom oss åter gå till Judeen.“ Lärjungarna sade till honom: „Rabbi, nyss sökte judarna att stena dig, och åter går du dit?“ Jesus svarade: „Är det icke 12 timmar på dagen? Om någon vandrar om dagen, stöter han sig icke, emedan han ser denna världens ljus. Men om någon vandrar om natten, stöter han sig, emedan ljuset icke är i honom.“ Detta talade han, och sedan sade han till dem: „Lasarus, vår vän, sofver, men jag går för att uppväcka honom af sömnen.“ Då sade hans lärjungar: „Herre, sofver han, så blir han återställd.“ Men Jesus hade talat om hans död, och de menade, att han talade om vanlig sömn. Då sade Jesus nu oförtäckt till dem: „Lasarus är död. Och för eder skull, på det att I skolen tro, är jag glad, att jag icke var där, men låtom oss gå till honom.“ Då sade Tomas till medlärjungarna: „Låtom ock oss gå, på det att vi må dö med honom.“

När nu Jesus kom, fann han honom redan hafva legat 4 dagar i grafven. Och många af judarna hade kommit till Marta och Maria för att trösta dem öfver deras broder. — När nu Marta hörde, att Jesus kom, gick hon honom till mötes, men Maria satt hemma. Då sade Marta till Jesus: „Herre, hade du varit här, vore min broder icke död. Men äfven nu vet jag, att allt,

hvarom du beder Gud, det skall Gud gifva dig.“ Jesus sade till henne: „Din broder skall uppstå.“ Marta sade till honom: Jag vet, att han skall uppstå i uppståndelsen på den yttersta dagen.“ Jesus sade till henne: *Jag är uppståndelsen och lifvet; den som tror på mig, han skall lefva, om han än dör, och hvar och en som lefver och tror på mig, han skall icke dö evinnerligen. Tror du detta?*“ Hon sade till honom: „Ja, Herre, jag tror, att du är Kristus, Guds son, som skulle komma i världen.“

När Marta hade sagt detta, gick hon bort och tillkallade hemligen Maria och sade: „Mästaren är här och kallar dig till sig.“ När denna hörde det, stod hon strax upp och kom till honom. Men Jesus hade ännu icke kommit in i byn, utan var på det ställe, där Marta hade mött honom. Då nu de judar, som voro hos henne i huset och tröstade henne, sågo, att Maria hastigt stod upp och gick ut, följde de henne och sade: „Hon går till grafven för att gråta där.“ När nu Maria kom dit, där Jesus var, och fick se honom, föll hon till hans fötter och sade till honom: „Herre, hade du varit här, hade min broder icke dött.“ När nu Jesus såg henne gråta och äfven judarna, som hade kommit med henne, gråta, blef han förbittrad i sin ande och uppskakades och sade: „Hvar hafven I lagt honom?“ De sade till honom: „Herre, kom och se.“ Och Jesus gret. Då sade judarna: „Se, huru kär han hade honom.“ Men somliga af dem sade: „Kunde icke han, som öppnade den blindes ögon, äfven hafva så gjort, att denne icke hade dött?“ Då blef Jesus åter förbittrad inom sig och gick till grafven. Och det var en grotta, och en sten låg framför henne. Jesus sade: „Tagen bort stenen.“ Den dödes syster, Marta, sade till honom: „Herre, han luktar redan, ty han har varit död i 4 dygn.“ Jesus sade till henne: „Sade jag dig icke, att om du trodde, skulle du få se Guds härlighet?“ Då togo de bort stenen. Och Jesus upplyfte sina ögon och sade: „Fader, jag tackar dig, att du har hört mig. Jag visste väl, att du alltid hör mig, men för folkets skull, som står häromkring, sade jag detta, på det att de skola tro, att du har sändt mig.“ Och då han hade sagt detta, ropade han med hög röst: „Lasarus, kom ut!“ Och den döde kom ut, lindad om fötter och händer med bindlar, och hans ansigte var ombundet med en duk. Jesus sade till dem: „Lösen honom och låten honom gå.“

Då trodde på honom många af judarna, de som hade kommit till Maria och sett, hvad Jesus hade gjort. Men somliga af dem gingo bort till fariseerna och sade dem, hvad Jesus hade gjort. Då församlade öfverstepresterna och fariseerna det stora rådet och sade: „Hvad skola vi göra? Ty denne man gör många tecken. Om vi låta honom så fortfara, så skola alla tro på honom, och romarna skola komma och taga både vårt land och vårt folk.“ Men en af dem, Kaifas, som var öfversteprest för det året, sade till dem: „I förstån intet, ej heller besinnen I, att det är bättre för oss, att en man dör för folket, än att hela folket förgås.“ Men detta sade han icke af sig själf, utan såsom öfversteprest för det året profeterade han, att Jesus skulle dö för folket, och icke allenast för folket, utan äfven för att till ett församla Guds förskingrade barn. Från den dagen rådslogo de nu sinsemellan, att de skulle döda honom. Därför vandrade Jesus numera icke öppet bland judarna, utan gick bort därifrån till landsbygden i närheten af öknen, till en stad, som heter *Efraim*, och där vistades han med sina lärjungar. Och judarnas påsk instundade. — (Joh. 11).

39. På sista vandringen till Jerusalem.

(I Judeen.)

De voro på vägen, gående upp till Jerusalem; och Jesus gick före dem, och de förvånades och följde efter, bäfvande. Och han tog åter till sig de 12 och begynte säga dem, hvad som skulle öfvergå honom: „*Se, vi gå upp till Jerusalem, och Menniskosonen skall antvardas åt öfverstepresterna och de skrifflärda, och de skola döma honom till döden och antvarda honom åt hedningarna, och de skola begabba honom och gissla honom och bespotta honom och döda honom, och på tredje dagen skall han uppstå igen.*“

Det begaf sig, att när Jesus kom nära Jeriko, satt en blind vid vägen och tiggde. Och när han hörde folket gå förbi, frågade han, hvad detta kunde vara, och de berättade för honom, att Jesus från Nasaret gick förbi. Då ropade han och sade: „Jesus, Davids son, förbarma dig öfver mig!“ Och de, som gingo förut, näpste honom,

att han skulle tiga, men han ropade mycket mer: „Davids son, förbarma dig öfver mig!“ Då stannade Jesus och befälde, att han skulle ledas till honom. Då han kom fram, frågade han honom, sägande: „Hvad vill du, att jag skall göra dig?“ Han sade: „Herre, att jag må få min syn.“ Jesus sade till honom: „Haf din syn; din tro har hulpit dig.“ Och strax fick han sin syn och följde honom, prisande Gud. Och allt folket, som såg detta, lofvade Gud.

Jesus kom in i Jeriko och gick därigenom. Och se, där var en man, vid namn *Sakkeus*, och han var en öfverste för publikanerna och var rik. Han sökte att få se, hvilken som var Jesus, men han kunde icke för folkets skull, ty han var liten till växten. Då lopp han i förväg framför dem och steg upp i ett mullbärsträd för att få se honom, ty han skulle gå den vägen fram. Och när Jesus kom till det stället, såg han upp och fick se honom och sade till honom: „*Sakkeus*, skynda dig ned, ty i dag måste jag stanna i ditt hus.“ Och han skyndade sig ned och mottog honom med glädje. Och när de sågo det, knorrade de alla och sade: „Han har gått in att gästa hos en syndig man.“ Men *Sakkeus* steg fram och sade till Herren: „Se, Herre, hälften af mina egodelar gifver jag de fattiga, och om jag i något har gjort orätt mot någon, så gifver jag fyradubbelt igen.“ Jesus sade till honom: „I dag har frälsning vederfarits detta hus, emedan äfven han är en Abrahams son, ty Menniskosonen har kommit för att uppsöka och frälsa det förtappade.“ — (Mark. 10; Luk. 18, 19).

40. Smörjelsen i Betania. Intåget i Jerusalem.

Sex dagar före påsken kom Jesus till Betania, och där gjorde de åt honom en aftonmåltid i Simon den spehälskes hus, och Marta tjenade; och Lasarus var en af dem, som sutto till bords med Jesus. Då tog Maria ett skålpund dyrbar smörjelse af oförfalskad nardus och smorde Jesu fötter och torkade hans fötter med sitt hår, och huset uppfylldes med lukten af smörjelsen. Då sade en af hans lärjungar, Judas Iskariot, Simons son, den som skulle förråda honom: „Hvarför har icke denna smörjelse blifvit såld för 300 penningar och gifven åt de

fattiga?“ Men detta sade han icke därför, att han vårdade sig om de fattiga, utan därför att han var en tjuf och hade pungen och tog det, som däri lades. Då sade Jesus: „Låt henne vara. Hon har förvarat det till min begrafningsdag. Ty de fattiga hafven I alltid bland eder, men mig hafven I icke alltid.“

När de nalkades Jerusalem och kommo till *Betfage* vid Oljeberget, då sände Jesus 2 lärjungar, sägande till dem: „Gån in i byn, som ligger midt framför eder, och strax skolen I finna en åsninna bunden och en fåle med henne. Lösen dem och fören dem till mig. Och om någon säger något åt eder, så skolen I säga: Herren behöfver dem, och strax skall han släppa dem.“ Men allt detta skedde, på det att det skulle fullbordas, som var sagdt genom profeten, som sade: „Sägen till dottern Sion: se, din konung kommer till dig, saktmodig och ridande på en åsna, på en arbetsåsninnas fåle.“ Och lärjungarna gingo bort och gjorde, såsom Jesus hade befallt dem; och de förde åsninnan och fålen till honom och lade sina kläder på dem, och han satte sig däruppå. Men de flesta bland folket bredde sina kläder på vägen, och andra skuro qvistar af träden och strödde på vägen. Och folket, både de som gingo före honom och de som följde efter, ropade och sade: „*Hosianna, Davids son! Välsignad vare han, som kommer i Herrens namn! Hosianna i höjden!*“

Då Jesus kom närmare och fick se staden, gret han öfver honom och sade: „O att ock du visste, och det i denna din dag, hvad din frid tillhör! Men nu är det fördoldt för dina ögon. Ty dagar skola komma öfver dig, då dina fiender skola kringskansa dig och omringa dig och tränga dig på alla sidor; och dig och dina barn, som äro i dig, skola de slå ned till marken, och de skola icke lemna qvar i dig sten på sten, därför att du icke kände den tid, då du var sökt.“

När Jesus kom in i Jerusalem, kom hela staden i rörelse och sade: „Hvem är denne?“ Men folket sade: „Denne är Jesus, profeten från Nasaret i Galileen.“

Jesus gick in i Guds tempel och utdref alla dem, som sålde och köpte i templet, och stötte omkull vexlarenas bord och dufvomånglarenas säten och sade till dem: „Det är skrifvet: Mitt hus skall kallas ett bönehus, men I gören det till en röfvarekula.“ Och till honom kommo blinda

och halta i templet, och han botade dem. Men när öfverstepresterna och de skriftlärda sågo de under, som han gjorde, och barnen, som ropade i templet, sägande: „Hosianna, Davids son,“ blefvo de misslynta och sade till honom: „Hör du, hvad dessa säga?“ Men Jesus sade till dem: „Ja, hafven I aldrig läst: 'Af barns och spenabarns mun har du beredt dig lof?' Och han öfvergaf dem och gick ut ur staden till Betania och tog härberge där. — (Mat. 21; Luk. 19).

41. Om Johannes' sändning. De två sönerna. De onda vingårdsmännen.

(I Jerusalem.)

Det begaf sig, att på en af de dagarna, under det att han lärde folket i templet och predikade evangelium, framträdde öfverstepresterna och de skriftlärda med de äldsta och talade till honom och sade: „Af hvilken makt gör du detta, och hvem har gifvit dig denna makt?“ Men Jesus svarade: „Äfven jag skall spörja eder ett ord, och om I sägen mig det, så skall jag ock säga eder, af hvilken makt jag gör detta. Hvarifrån var Johannes' döpelse? Från himmelen eller från menniskor?“ Då öfverlade de för sig själfva och sade: „Om vi säga: från himmelen, så skall han säga till oss: Hvarför trodden I honom då icke? Men om vi säga: från menniskor, så rädas vi för folket, ty alla hålla Johannes för en profet.“ Och de svarade Jesus och sade: „Vi veta det icke.“ Då sade ock han till dem: „Icke heller säger jag eder, af hvilken makt jag gör detta. Men hvad synes eder? En man hade två söner, och han gick till den förste och sade: Min son, gå i dag och arbeta i min vingård. Men han svarade och sade: Jag vill icke. Sedan ångrade han sig och gick. Och han gick till den andre och sade sammalunda. Då svarade han och sade: Ja, herre, och gick icke. Hvilken af de två gjorde det fadern ville?“ De sade: „Den förste.“ Jesus sade till dem: „Sannerligen säger jag eder: Publikanerna och skökorna ingå i Guds rike förrän I. Ty Johannes kom till eder på rättfärdighetens väg, och I trodden honom icke, men publikanerna och skökorna trodde honom, och ehuru I sägen det, ångraden I eder icke efteråt, så att I trodden honom.“

Hören en annan liknelse. „Det var en husbonde, som planterade en vingård och satte stängsel omkring honom och gräfdde en press därinne och byggde ett torn och öfverlemnade honom åt vingårdsmän och for utrikes. Men när frukttiden nalkades, sände han sina tjänare till vingårdsmännen, för att uppbära hans frukt. Och vingårdsmännen grepo hans tjänare; en hudflängde de, den andre dräpte de, den tredje stenade de. Åter sände han andra tjänare, flera än de första, och de gjorde med dem sammalunda. Men sist sände han till dem sin son, sägande: De skola hafva försyn för min son. Men när vingårdsmännen sågo sonen, sade de sinsemellan: Denne är arfvingen; kommen, låtom oss dräpa honom och behålla hans arf. Och de togo honom och drefvo honom ut ur vingården och dräpte honom. När nu vingårdens herre kommer, hvad skall han göra dessa vingårdsmän? De sade till honom: Såsom illgärningsmän skall han illa förgöra dem och vingården skall han öfverlemna åt andra vingårdsmän, som skola gifva honom frukten i dess rätta tid. Jesus sade till dem: Hafven I aldrig läst i skrifterna: 'Den sten, som byggningsmännen förkastade, han har blifvit en hörnsten. Af herren har han blifvit detta, och är underbar i våra ögon?' Fördenskull säger jag eder, att Guds rike skall tagas ifrån eder och gifvas åt ett folk, som gör dess frukt. Och den som faller på den stenen, han skall krossas, men den, på hvilken stenen faller, skall han slå i stycken.“ — När öfverstepresterna och fariseerna hörde hans liknelser, förstodo de, att han talade om dem. Och de sökte att gripa honom, men de räddes för folket, ty de höllo honom för en profet. — (Mat. 21).

42. Det konungsliga bröllopet. Om skatt till kejsaren.

(I Jerusalem.)

Jesus talade åter i liknelser till judarna, sägande: „Himmelriket är likt en konung, som gjorde bröllop åt sin son och sände ut sina tjänare för att kalla dem, som voro bjudna till bröllopet; och de ville icke komma. Åter sände han ut andra tjänare och sade: Sägen dem, som äro bjudna: se, jag har tillredt min måltid, mina oxar

och min gödboskap äro slagtrade, och allt är redo; kommen till bröllopet. Men de aktade det icke, utan gingo bort, den ene till sitt jordagods, den andre till sin köpen-
skap. Och de öfriga togo fatt på hans tjenare, misshand-
lade och dödade dem. Men när konungen hörde det,
vardt han vred och sände sina härar och förgjorde dessa
dråpare och brände upp deras stad. Sedan sade han till
sina tjenare: Bröllopet är tillredt, men de bjudna voro
icke värdiga. Gån därför ut på vägskälen och kallen till
bröllopet alla, som I finnen. Och dessa tjenare gingo ut
på vägarna och församlade alla, så många de funno, både
onda och goda, och brölloppssalen blef fullsatt af bords-
gäster. — Men då konungen gick in för att bese gästerna,
såg han där en man, som icke var klädd i bröllopsklä-
der, och sade till honom: Min vän, huru kom du härin,
då du icke har bröllopskläder? Och han förstummades.
Då sade konungen till tjenarena: Binden hans händer
och fötter och kasten honom i mörkret utanföre. Där
skall gråten och tandagnisslan vara. Ty många äro kal-
lade, men få utvalda.“

Då gingo fariseerna bort och rådslogo, huru de skulle
snärja Jesus med ord. Och de sände till honom sina
lärjungar med herodianerna, och de sade: „Mästare, vi
veta, att du är sannfärdig och lärer Guds väg rätt och
sköter om ingen, ty du ser icke till människors person.
Säg oss därför: Hvad synes dig? Är det lofligt att gifva
kejsaren skatt eller icke?“ Men Jesus, som märkte deras
ondska, sade: „Hvarför fresten I mig, I skrymtare? Låten
mig se skattepenningen.“ Och de räckte honom en pen-
ning. Han sade till dem: „Hvilkens bild och öfverskrift
är detta?“ De sade till honom: „Kejsarens.“ Då sade
han till dem: „Gifven då kejsaren det kejsaren tillhör
och Gud det Gud tillhör.“ Och när de hörde det, för-
undrade de sig och öfvergåfvo honom och gingo sin väg.
— (Mat. 22).

43. Om uppståndelsen. Det yppersta budet. „Hvad
synes eder om Kristus?“ Enkans gifmildhet.

(I Jerusalem.)

På den dagen kommo till Jesus sadduceer, som säga,
att det icke gifves någon uppståndelse, och frågade honom,

sägende: „Mästare! Mose har sagt: 'Om någon dör barnlös, skall hans broder såsom svåger taga hans hustru till äkta och uppväcka säd åt sin broder'. Nu voro hos oss 7 bröder, och den förste gifte sig och dog, och emedan han icke hade någon afkomma, efterlemnade han sin hustru åt sin broder. Sammalunda ock den andre och den tredje, allt intill den sjunde. Men sist af alla dog ock qvinnan. När nu uppståndelsen sker, hvilken af de 7 skall få henne till hustru? Ty de hafva alla haft henne.“ Då svarade Jesus och sade till dem: „I faren vilse, emedan I icke förstån skrifterna ej heller Guds kraft. Ty i uppståndelsen hvarken gifta de sig eller bortgiftas, utan de äro såsom Guds englar i himmelen. Men angående de dödas uppståndelse hafven I icke läst, hvad eder är sagdt af Gud, som sade: 'Jag är Abrahams Gud och Isaks Gud och Jakobs Gud?' Gud är icke dödas utan lefvan-des Gud.“ Och när folket hörde det, häpnade de öfver hans lära.

Men när fariseerna hörde, att Jesus hade stoppat munnen till på sadduceerna, församlade de sig, och en af dem, som var en lagklok, frågade honom, frestande, och sade: „Mästare! Hvilket är det yppersta budet i lagen?“ Då sade han till honom: „*Du skall älska Herren din Gud af allt ditt hjärta och af all din själ och af allt ditt förstånd. Detta är det yppersta och främsta budet. Det andra är detta likt: Du skall älska din nästa såsom dig själf. På dessa två buden hänga hela lagen och profeterna.*“

När fariseerna voro församlade, frågade Jesus dem: „Hvad synes eder om Kristus? Hvilkens son är han?“ De sade till honom: „Davids.“ Han sade till dem: „Huru kan då David i Anden kalla honom Herre, sägende: 'Herren sade till min Herre: Sätt dig på min högra sida, till dess jag har lagt dina fiender under dina fötter?' Om nu David kallar honom Herre, huru kan han då vara hans son?“ Och ingen kunde svara honom ett ord. Och ifrån den dagen dristade sig ej heller någon att fråga honom något mer.

Jesus satte sig midt emot offerkistan och såg på, huru folket lade penningar i offerkistan. Och många rika lade mycket in. Och en fattig enka kom och lade in 2 skärfvar eller en penning. Då kallade han sina lärjungar till sig och sade till dem: „Sannerligen säger jag eder: Denna fattiga enka lade in mer än alla de andra, som

lade in i offerkistan. Ty de inlade alla af sitt öfverflöd, men denna inlade af sin fattigdom allt, hvad hon egde, hela sitt lifsuppehälle.“ — (Mat. 22; Mark. 12).

44. De 10 jungfrurna. De anförtrödda punden.
Den yttersta domen.

(Invid Jerusalem.)

Sedan Jesus lemnat templet för sista gången, satte han sig på Oljeberget och talade till sina lärjungar om de yttersta tiderna. Därvid sade han bland annat:

„Då skall himmelriket vara likt 10 jungfrur, som togo sina lampor och gingo ut att möta brudgummen. Men 5 af dem voro visa och 5 fåvitska. De fåvitska togo sina lampor och togo ingen olja med sig; men de visa togo olja i sina kärl tillika med sina lampor. Då nu brudgummen dröjde, blefvo de alla sömniga och somnade. Men vid midnattstid vardt ett anskri: Se, brudgummen kommer. Gån ut att möta honom. Då stodo alla dessa jungfrur upp och tillredde sina lampor. Och de fåvitska sade till de visa: Gifven oss af eder olja, ty våra lampor slockna. Men de visa svarade och sade: Nej, det torde då icke räcka till för oss och eder. Gån hellre till dem, som sälja, och köpen åt eder själfva. Men under det de gingo bort för att köpa, kom brudgummen, och de, som voro redo, gingo in med honom till bröllopet, och dörren tillstängdes. Sedan kommo ock de andra jungfrurna och sade: Herre, Herre, låt upp för oss! Men han svarade och sade: Sannerligen säger jag eder, jag känner eder icke. Vaken fördenskull, ty I veten icke dagen ej heller stunden.“

„Ty det skall ske, likasom när en man, som for utrikes, kallade sina tjenare och öfverlemnade åt dem sina egodelar och gaf åt en 5 pund, åt en annan 2 och åt den tredje 1, åt hvar och en efter hans förmåga, och reste strax utrikes. Den, som hade fått de 5 punden, for och handlade med dem och förvärfvade andra 5 pund. Äfven den, som hade fått de 2, vann likaledes ock andra 2, men den, som hade fått det ena, gick bort och gjorde en grop i jorden och gömde sin herres penningar. — En lång tid därefter kom dessa tjenaresherre och höll räkenskap med

dem. Då kom den fram, som hade fått de 5 punden, och bar fram 5 andra pund och sade: Herre, du öfverlemnade åt mig 5 pund, se, 5 andra pund har jag vunnit med dem. Då sade hans herre till honom: Vål, du gode och trogne tjenare, i ringa ting har du varit trogen, jag skall sätta dig öfver mycket: gå in i din herres glädje. Då kom ock den fram, som hade fått de 2 punden, och sade: Herre, du öfverlemnade åt mig 2 pund, se, 2 andra pund har jag vunnit med dem. Då sade hans herre till honom: Vål, du gode och trogne tjenare, i ringa ting har du varit trogen, jag skall sätta dig öfver mycket: gå in i din herres glädje. Och äfven den, som hade fått det ena pundet, kom fram och sade: Herre, jag visste om dig, att du är en sträng nran, som skördar där du icke sått och upphemtar där du icke utstrött; och jag var rädd och gick bort och gömde ditt pund i jorden. Se, här har du det dig tillhör. Och hans herre svarade och sade till honom: Du onde och late tjenare, visste du, att jag skördar där jag icke sått och upphemtar där jag icke utstrött? Du borde då hafva satt in mina penningar hos vextlarena, så att, när jag kommit hem, jag hade fått mitt igen med ränta. Tagen därför från honom pundet och gifven det åt den, som har de 10 punden. Ty åt hvar och en som har skall varda gifvet, och han skall hafva öfver nog, men den som icke har, från honom skall tagas äfven det han har. Och kasten den onyttige tjeneren ut i mörkret utanför. Där skall gråten och tandagnisslan vara.“

„Men när Menniskosonen kommer i sin härlighet och alla heliga englar med honom, då skall han sitta på sin härlighets tron, och inför honom skola församlas alla folk, och han skall skilja dem ifrån hvarandra, såsom herden skiljer fåren ifrån getterna. Och fåren skall han ställa på sin högra sida och getterna på den venstra. Då skall Konungen säga till dem, som äro på hans högra sida: Kommen, I, min Faders välsignade, och tagen i besittning det rike, som eder är tillredt från världens grundläggning. Ty jag var hungrig, och I gåfven mig att äta; jag var törstig, och I gåfven mig att dricka; jag var främling, och I härbergeraden mig; naken, och I klädden mig; jag var sjuk, och I besökt mig; jag var i fängelse, och I kommen till mig. Då skola de rättfärdiga svara honom och säga: Herre, när sågo vi dig hungrig och gåfvo dig mat, eller törstig och gåfvo dig att dricka? Och när sågo vi

dig såsom främling och härbergerade dig, eller naken och klädde dig? Och när sågo vi dig sjuk eller i fängelse och kommo till dig? Och Konungen skall svara och säga till dem: Sannerligen säger jag eder: Så vidt I hafven gjort det mot en ende af dessa mina minsta bröder, hafven I gjort det mot mig.

Då skall han ock säga till dem på venstra sidan: Gån bort ifrån mig, I förbannade, till den eviga elden, som är tillredd åt djäfvulen och hans englar. Ty jag var hungrig, och I gäfvon mig icke att äta; jag var törstig, och I gäfvon mig icke att dricka; jag var främling, och I härbergeraden mig icke; naken, och I klädden mig icke; sjuk och i fängelse, och I besökten mig icke. Då skola ock de svara och säga: Herre, när sågo vi dig hungrig eller törstig eller såsom främling eller naken eller sjuk eller i fängelse och tjenade dig icke? Då skall han svara dem och säga: Sannerligen säger jag eder: Så vidt I icke hafven gjort det mot en enda af dessa minsta; hafven I icke heller gjort det mot mig. Och dessa skola gå bort till evigt straff, men de rättfärdiga till evigt lif.“ — (Mat. 25).

5. Jesu lidande och död.

(I Jerusalem.)

45. Fottvagningen. Judas Iskariot.

Jesus sade till sina lärjungar: „I veten, att 2 dagar härefter varder påsk, och Menniskosonen skall antvardas till att korsfästas.“

Då församlade sig öfverstepresterna och folkets äldsta i öfversteprestens palats, hilken hette Kaifas, och rådslogo, att de måtte gripa Jesus med list och döda honom. Men de sade: „Icke under högtiden, att ett upplopp icke må varda bland folket.“

Då aftonmåltid vardt och djäfvulen redan hade ingifvit Judas Iskariot i hjärtat, att han skulle förråda Jesus, och Jesus visste, att Fadern hade gifvit allt i hans händer, och att han hade utgått från Gud och gick till Gud, stod han upp från måltiden, lade af sig öfverklädnaden och tog ett linnekläde och band om sig. Sedan slog han vatten i tvättbäckenet och begynte två lärjungarnas fötter och torka dem med det linnekläde, hvarmed han var ombunden. Då kom han till Simon Petrus, och denne sade till honom: „Herre, skulle du två mina fötter?“ Jesus svarade: „Hvad jag gör, vet du icke nu, men framdeles skall du få veta det.“ Petrus sade till honom: „Aldrig någonsin skall du två mina fötter.“ Jesus svarade honom: „Om jag icke två dig, så har du ingen del med mig.“ Simon Petrus sade till honom: „Herre, icke blott mina fötter, utan äfven mina händer och mitt hufvud!“ Jesus sade till honom: „Den som har badat behöfver icke mer än två fötterna, utan han är hel och hållen ren; och I ären rena, dock icke alla.“ Ty han visste, hvem som skulle förråda honom; därför sade han: „I ären icke alla rena.“

Sedan Jesus nu hade tvagit deras fötter och tagit på sig sin öfverklädnad och åter satt sig ned, sade han till dem: „Förstån I, hvad jag har gjort eder? I kallen mig Mästare och Herre, och I sägen rätt; ty jag är det. Har nu jag, Herren och Mästaren, tvagit edra fötter, så bören ock I två hvarandras fötter. Ty jag har gifvit eder ett föredöme, på det att ock I skolen göra såsom jag har gjort eder. Sannerligen, sannerligen säger jag eder: En tjenare är icke förmer än hans herre, icke håller ett sändebud förmer än den, som har sändt det. Om I veten detta, saliga ären I, om I gören det.“

Därefter vardt Jesus bedröfvad i sin ande och betygade och sade: „Sannerligen, sannerligen säger jag eder: En af eder skall förråda mig.“ Då sågo lärjungarna på hvarandra, tveksamma om hvilken han talade. Men det var en af hans lärjungar, som satt till bords invid Jesu bröst, och hvilken Jesus älskade. Till denne vinkade då Simon Petrus, att han skulle fråga, hvem den kunde vara, om hvilken han talade. Då lutade sig denne intill Jesu bröst och sade till honom: „Herre, hvilken är det? Jesus svarade: „Den är det, åt hvilken jag räcker det indoppade brödstycket.“ Och när han hade indoppat brödstycket, gaf han det åt Judas Iskariot. Och efter det brödstycket for Satan in i honom. Då sade Jesus till honom: „Hvad du gör, gör snart.“ Men ingen af dem, som vid bordet sutto, förstod, hvarför han sade detta till honom, ty några menade, att Jesus, emedan Judas hade pungen, sade till honom: „Köp, hvad vi behöfva till högtiden“, eller att han skulle gifva något till de fattiga. När han nu hade tagit brödstycket, gick han åter ut; och det var natt.

När han hade gått ut, sade Jesus: „Nu är meniskosonen förhärliad, och Gud är förhärliad i honom. Är nu Gud förhärliad i honom, så skall ock Gud förhärliiga honom i sig själf, och han skall snart förhärliiga honom. Mina barn! Ett nytt bud gifver jag eder, att I skolen älska hvarandra, såsom jag har älskat eder, på det att ock I mån älska hvarandra. Däraf skola alla förstå, att I ären mina lärjungar, om I hafven kärlek inbördes.“

Men Judas Iskariot gick till öfverstepresterna och sade: „Hvad viljen I gifva mig, för att jag skall förråda honom åt eder?“ Och de uppvägte åt honom 30 silf-

verpenningar. Och från den tiden sökte han lägligt tillfälle att förråda honom. — (Mat. 26; Joh. 13).

46. Påskalammsmåltiden. Nattvardens instiftande.

Den dagen i sötebrödshögtiden kom, på hvilken påskalammet borde slagtas. Då sände Jesus Petrus och Johannes, sägande: „Gån och tillreden åt oss påskalammet, att vi må äta det.“ De sade till honom: „Hvar vill du, att vi skola tillreda det?“ Han sade till dem: „Se, när I kommen in i staden, skall en man möta eder, som bär en kruka vatten. Följen honom in i det hus, där han ingår, och sägen till husbonden: „Mästaren säger dig: Hvar är härberget, där jag kan äta påskalammet med mina lärjungar? Och han skall visa eder en stor sal i öfra våningen, ställd i ordning; reden till där.“ Och de gingo åstad och funno, såsom han hade sagt dem, och tillredde påskalammet.

När det hade blifvit afton, satte han sig till bords med de 12. Och under det de åto, sade han: „Sannerligen säger jag eder: „En af eder skall förråda mig.“ Och de vordo svårligen bedröfvade, och hvar och en af dem begynte säga till honom: „Icke är det väl jag, Herre?“ Men han svarade och sade: „Den som med mig har doppat handen i fatet, han skall förråda mig. Menniskosonen går bort, såsom det är skrifvet om honom; men ve den människa, genom hvilken Menniskosonen varder förrådd! Det vore godt för den människan, att hon icke vore född.“ Och Judas, som förrådde honom, svarade och sade: „Rabbi, icke är det väl jag?“ Då sade han till honom: „Du sade det.“

Medan de åto, tog Jesus brödet, välsignade och bröt och gaf lärjungarna och sade: „*Tagen, äten. Detta är min lekamen.*“ Och han tog kalken, tackade och gaf dem och sade: „*Dricken häraf alla. Ty detta är mitt blod, det nya förbundets, hvilket varder utgjutet för många till syndernas förlåtelse.*“ Men jag säger eder: Härefter skall jag icke dricka af denna vinträdets frukt intill den dagen, då jag dricker det nytt med eder i min Faders rike.“ — (Luk. 22; Mat. 26).

47. Jesu trösteord till lärjungarna. På väg till Getsemane.

Under den sista aftonen talade Jesus många tröstens ord till sina sörjande lärjungar. Bland annat sade han:

„Jag är det sanna vinträdet, och min Fader är vingårdsmannen. Hvar och en gren i mig, som icke bär frukt, den tager han bort, och hvar och en, som bär frukt, den rensar han, att den må bära mera frukt. Redan nu ären i rena för det ords skull, som jag har talat till eder. Förblifven i mig och jag i eder. Såsom grenen icke kan bära frukt af sig själf, med mindre han förblifver i vinträdet, så icke heller I, med mindre I förblifven i mig. Jag är vinträdet, I ären grenarna; den som förblifver i mig och jag i honom, han bär mycken frukt, ty mig förutan kunnen I intet göra. Om någon icke förblifver i mig, är han utkastad, såsom grenen, och förtorkad, och man samlar dem tillhopa och kastar dem i elden, och de brinna. Om I förblifven i mig, och mina ord förblifva i eder, allt, hvad I viljen, skolen I bedja, och det skall ske eder. Därigenom är min Fader förhärlicad, att I bären mycken frukt, och I skolen blifva mina lärjungar. Såsom Fadern har älskat mig, så har ock jag älskat eder; förblifven i min kärlek. Om I hållen mina bud, så skolen I förblifva i min kärlek, såsom jag har hållit min Faders bud och förblifver i hans kärlek. Detta har jag talat till eder, på det att min glädje må förblifva i eder och eder glädje varda fullkomnad. Detta är mitt bud, att I älsken hvarandra, såsom jag har älskat eder.“

„Om världen hatar eder, så veten, att hon har hatat mig förrän eder. Voren I af världen, så älskade världen sitt eget; men emedan I icke ären af världen, utan jag har utkorat eder ur världen, därför hatar världen eder. Kommen ihåg det ord, som jag har sagt eder: En tjänare är icke förmer än hans herre. Hafva de förföljt mig, så skola de ock förfölja eder; hafva de hållit mitt ord, så skola de ock hålla edert. Men allt detta skola de göra eder för mitt namns skull, ty de känna icke den, som har sändt mig. Hade jag icke kommit och talat till dem, så hade de icke synd; men nu hafva de ingen ursäkt för sin synd. Den som hatar mig, han hatar ock min Fader. Hade jag icke gjort sådana gärningar bland dem, som ingen annan har gjort, så hade de icke synd; men

nu hafva de sett det och dock hatat både mig och min Fader. — Men när Hugsvalaren kommer, hvilken jag skall sända eder ifrån Fadern, sanningens Ande, som utgår ifrån Fadern, han skall bära vittnesbörd om mig. Men I bären ock vittnesbörd, ty I hafven varit med mig från begynnelsen.“

„Men nu går jag till den, som har sändt mig, och ingen af eder frågar mig: Hvar går du? Men emedan jag har sagt eder detta, har bedröfvelsen uppfyllt edert hjärta. Dock säger jag eder sanningen: det är nyttigt för eder, att jag bortgår, ty om jag icke bortgår, kommer icke Hugsvalaren till eder; men när jag har gått bort, skall jag sända honom till eder. Och när han kommer, skall han öfverbevisa världen om synd och om rättfärdighet och om dom: om synd, ty de tro icke på mig; om rättfärdighet, ty jag går till min Fader, och härefter sen I mig icke; och om dom, ty denna världens furste är dömd.“

„Sannerligen, sannerligen säger jag eder: Allt hvad I bedjen Fadern i mitt namn, det skall han gifva eder. Hittills hafven I icke bedt om något i mitt namn. Bedjen och I skolen få, på det att eder glädje må vara fullkomnad.“

„Detta har jag talat till eder, på det att I mån hafva frid i mig; i världen hafven I betryck, men varen vid godt mod: jag har öfvervunnit världen.“

Sedan Jesus talat dessa ord, upplyfte han sina ögon till himmelen och bad till sin Fader för sig själf och för sina lärjungar samt för alla dem, som genom deras ord skulle komma att tro på honom. (Jesu öfverstepresterliga bön.)

Därefter fortsattes vägen öfver bäcken *Kidron* till *Getsemane*. Då sade Jesus till lärjungarna. „I denna natt skolen I alla taga anstöt af mig: ty det är skrifvet: 'Jag skall slå herden, och fåren i hjorden skola varda förskingrade.' Men sedan jag har uppstått, skall jag gå före eder till Galileen.“ Petrus svarade och sade till honom: „Om än alla taga anstöt af dig, skall jag dock aldrig taga anstöt.“ Jesus sade till honom: „Sannerligen säger jag dig: I denna natt, förrän hanen gal, skall du 3 gånger förneka mig.“ Petrus sade till honom: „Om jag än måste dö med dig, skall jag dock icke förneka dig.“ Sammaledes sade ock alla lärjungarna.

48. Lidandet i Getsemane. Jesus gripes.

Då kom Jesus med sina lärjungar till en landtgård, som kallas Getsemane, och sade till lärjungarna: „Sitten här, medan jag går dit bort och beder.“ Och han tog Petrus och Sebedei två söner med sig och begynte bedröfvas och ängslas. Då sade han till dem: „Min själ är bedröfvad intill döden; blifven här och vaken med mig.“ Och han gick litet längre fram, föll ned på sitt ansigte bad och sade: „Min fader, om det är möjligt, så gånge denna kalk ifrån mig. Dock icke såsom jag vill, utan såsom du!“ Och han gick till lärjungarna och fann dem sofvande och sade till Petrus: „Förmådden I så icke vaka en enda timme med mig? Vaken och bedjen, att I icke mån komma i frestelse. Anden är villig, men köttet är svagt.“ Åter gick han bort för andra gången och bad, sägande: „Min fader, om denna kalk icke kan gå ifrån mig, med mindre jag dricker honom, så ske din vilja.“ Så kom han och fann dem åter sofvande, ty deras ögon voro tunga. Och han lät dem vara och gick åter bort och bad för tredje gången, sägande samma ord. Och honom syntes en engel från himmelen, som styrkte honom. Och han kom i mycket stor ångest och bad ännu ifrigare, och hans svett var såsom blodsdroppar, som föllo ned på jorden. Därefter kom han till lärjungarna och sade till dem: „Sofven I och hvilen I eder? Se, stunden är nära, och Menniskosonen skall antvaras i syndares händer. Stån upp, låtom oss gå; se, den är nära, som förråder mig.“

Medan Jesus ännu talade, se, då kom Judas, en af de 12, och med honom en stor folkskara med svärd och stafvar från öfverstepresterna och folkets äldsta. Men den, som förrådde honom, hade gifvit dem ett tecken, sägande: „Den som jag kysser, han är det; gripen honom.“ Och strax gick Judas fram till Jesus och sade: „Hell dig, rabbi,“ och kysste honom ifrigt. Jesus sade till honom: „Min vän, för hvad är du här?“ Men till skaran sade Jesus: „Hvem söken I?“ De svarade honom: „Jesus från Nasaret.“ Jesus sade till dem: „Det är jag.“ När han nu sade till dem: det är jag, drogo de sig tillbaka och föllo till marken. Då frågade han dem åter: „Hvem söken I?“ Och de sade: „Jesus från Nasaret.“ Jesus svarade: „Jag sade eder, att det är jag.

Söken I nu mig, så låten dessa gå.“ Då gingo de fram och buro händer på Jesus och grepo honom. Och se, en af dem, som voro med Jesus, räckte ut handen, drog ut sitt svärd och slog öfversteprestens tjenare och högg af hans öra. Då sade Jesus till honom: „Stick ditt svärd tillbaka i dess rum: ty alla de, som taga till svärd, skola förgås med svärd. Eller menar du, att jag nu icke kunde bedja min Fader, att han skulle sända till min hjälp mer än 12 legioner englar? — Huru blefve då skrifterna fullbordade, att så måste ske?“ — I samma stunden sade Jesus till folket: „Såsom mot en rövare hafven I gått ut med svärd och stafvar för att fasttaga mig. Hvar dag har jag suttit bland eder, lärande i templet, och I hafven icke gripit mig. Men allt detta har skett, på det att profeternas skrifter skulle fullbordas.“ Då öfvergåfvo alla lärjungarna honom och flydde. — (Mat. 26; Luk. 22; Joh. 18).

49. Jesus inför den judiska myndigheten. Petri förnekelse. Judas' slut.

Då grepo krigsskaran och befälhafvaren och judarnas tjenare Jesus och bundo honom och förde honom bort, först till Hannas, ty han var svärfar till Kaifas, som var öfversteprest det året.

Simon Petrus och en annan lärjunge följde Jesus. Men denne lärjunge var bekant med öfverstepresten och gick med Jesus in i öfversteprestens palats. Och Petrus stod utanför vid porten. Då gick den andre lärjungen, som var bekant med öfverstepresten, ut och talade med portvakterskan och förde Petrus in. Då sade tjenstegvinnan, som vaktade porten, till Petrus: „Icke är väl äfven du en af denne mannens lärjungar?“ Han sade: „Jag är det icke.“ Men drängarna och tjenarena, som hade gjort upp en koleld, emedan det var kallt, stodo och värmdo sig, och med dem stod Petrus och värmdo sig.

Då frågade öfverstepresten Jesus om hans lärjungar och om hans lära. Jesus svarade honom: „Jag har öppet talat för världen, jag har alltid lärt i synagoga och i templet, där alla judar komma tillsammans, och hemligen har jag intet talat. Hvarför spørjer du mig? Spörj dem, som hafva hört, hvad jag har talat till dem. Se, dessa veta, hvad jag har sagt.“ När han hade sagt detta,

gaf en af tjenarena, som stod bredvid, Jesus en kindpust och sade: „Skall du så svara öfverstepresten?“ Jesus svarade honom: „Har jag talat orätt, så visa, att det är orätt; men har jag talat rätt, hvarför slår du mig?“ Och Hannas sände honom bunden till öfverstepresten Kaifas.

Simon Petrus stod och värmdes sig. Då sade de till honom: „Icke är väl äfven du en af hans lärjungar?“ Han nekade och sade: „Jag är det icke.“ Då sade en af öfversteprestens tjenare, en frände till den, på hvilken Petrus hade afhuggit örat: „Såg jag dig icke med honom i örtagården?“ Då nekade Petrus åter, och strax gol hanen. Och Herren vände sig om och såg på Petrus. Och då kom Petrus ihåg Herrens ord, huru han hade sagt till honom: „Förrän hanen har galit, skall du 3 gånger förneka mig.“ Och Petrus gick ut och gret bitterligen.

Jesus leddes bort till öfverstepresten Kaifas, hos hvilken de skriftlärda och äldsta voro församlade. Och öfverstepresterna och de äldsta och hela rådet sökte falskt vittnesbörd mot Jesus, för att kunna låta döda honom; men de funno intet; och ehuru många falska vittnen framträdde, funno de intet. Men slutligen framträdde 2 falska vittnen och sade: „Denne har sagt: Jag kan bryta ned Guds tempel och på 3 dagar bygga upp det.“ Och öfverstepresten stod upp och sade till honom: „Svarar du intet till det, som dessa vittna mot dig?“ Men Jesus teg. Och öfverstepresten svarade och sade till honom: „*Jag besvär dig vid den lefvande Guden, att du säger oss, om du är Kristus, Guds son?*“ Jesus sade till honom: „*Du sade det. Dock säger jag eder: Härefter skolen I få se Menniskosonen sitta på kraftens högra sida och komma på himmelens skyar.*“ Då ref öfverstepresten sönder sina kläder och sade: „Han har hädat. Hvad behöfva vi mera några vittnen? Se, I hafven nu hört hans hädelse. Hvad synes eder?“ Men de svarade och sade: „Han är skyldig till döden.“ Då spottade de honom i ansigtet och slog honom med knytnäfvarna, och somliga kindpustade honom och sade: „Profetera för oss, Kristus, hvem det var, som slog dig?“

När det hade blifvit morgon, höllo alla öfverstepresterna och folkets äldsta råd mot Jesus, att de måtte döda honom. Och de bundo honom och förde honom bort och antvordade honom åt landshöfdingen Pontius Pilatus.

När då Judas, som förrådde honom, såg, att han var dömd, ångrade han sig och bar igen de 30 silfverpenningarna till öfverstepresterna och de äldsta och sade: „Jag har syndat, då jag förrådde oskyldigt blod“. Då sade de: „Hvad kommer det oss vid? Du må se dig om.“ Och han kastade silfverpenningarna i templet och begaf sig därifrån och gick bort och hängde sig. Men öfverstepresterna togo silfverpenningarna och sade: „Det är icke lofligt att kasta dem i offerkistan, ty det är blods värde.“ Och när de hade hållit råd, köpte de för dem krukamakarens åker till begravningsplats åt främlingarna. — (Joh. 18; Luk. 22; Mat. 26, 27).

50. Jesus inför den romerska myndigheten.

Då förde de Jesus från Kaifas till landshöfdingens palats, och det var tidigt på morgonen; och själfva gingo de icke in i palatset, för att icke blifva orenade, utan kunna hålla påskmåltid.

Då gick Pilatus ut till dem och sade: „Hvad klagomål fören I mot denne man?“ De svarade och sade till honom: „Vore denne icke en illgärningsman, så hade vi icke antvordat honom åt dig.“ Då sade Pilatus till dem: „Tagen I honom och dömen honom efter eder lag.“ Då sade judarna till honom: „Oss är icke lofligt att döda någon.“

Då begynte de anklaga Jesus, sägande: „Denne hafva vi funnit förvända folket och förbjuda gifva kejsaren skatt och säga sig själf vara Kristus, en konung.“

Pilatus gick åter in i palatset och tillkallade Jesus och sade till honom: „Är du judarnas konung?“ Jesus svarade honom: „Säger du detta af dig själf, eller hafva andra sagt dig det om mig?“ Pilatus svarade: „Icke är väl jag en jude? Ditt folk och öfverstepresterna hafva antvordat dig åt mig; hvad har du gjort?“ Jesus svarade: „Mitt rike är icke af denna världen. Om mitt rike vore af denna världen, så skulle ju mina tjenare kämpa därför, att jag icke blefve antvardad åt judarna; men nu är mitt rike icke härifrån.“ Då sade Pilatus till honom: „Så är du då en konung?“ Jesus svarade: „Du säger det, jag är en konung; därtill är jag född, och därtill har jag kommit i världen, att jag skall vittna för sannin-

gen. Hvar och en, som är af sanningen, han hör min röst.“ Pilatus sade till honom: „Hvad är sanning?“ Och när han hade sagt detta, gick han åter ut till judarna och sade till dem: „Jag finner intet brott hos honom.“ Men de blefvo ifrigare och sade: „Han upp-
viglar folket, lärande i hela judiska landet, ifrån Galileen och ända hit.“ När Pilatus hörde nämnas Galileen, frågade han, om mannen var en galileer. Och då han förnam, att han var från det landet, som lydde under Herodes, sände han honom till Herodes, som ock själf var i Jerusalem under dessa dagar.

När Herodes fick se Jesus, vardt han ganska glad, ty han hade länge velat se honom, emedan han hade hört mycket om honom och hoppades få se något tecken göras af honom. Och han frågade honom om många stycken, men han svarade honom intet. Men öfverstepresterna och de skrifflärda stodo och anklagade honom häftigt; och Herodes med sitt krigsfolk föraktade och begabbade honom och klädde honom i en lysande kläd-
nad och sände honom tillbaka till Pilatus. Och Pilatus och Herodes blefvo vänner med hvarandra på den dagen, ty mellan dem hade tillförene varit ovänskap.

Vid högtiden plägade landshöfdingen gifva åt folket en fånge lös, hvilken de ville. Och de hade då en beröktad fånge, som hette *Barabbas*. Då de nu voro församlade, sade Pilatus till dem: „Hvilken viljen I, att jag skall gifva eder lös, *Barabbas* eller Jesus, som kallas Kristus?“ Ty han visste, att de af afund hade utlemnat honom. — Men medan han satt på domaresätet, sände hans hustru till honom och sade: „Befatta dig icke med denne rättfärdige man, ty jag har i dag i drömmen lidit mycket för hans skull.“ — Men öfverstepresterna och de äldsta öfvertalade folket, att de skulle begära *Barabbas* och förgöra Jesus. Och landshöfdingen svarade och sade till dem: „Hvilken af de två viljen I att jag skall gifva eder lös?“ De sade: „*Barabbas*.“ Pilatus sade till dem: „Hvad skall jag då göra med Jesus, som kallas Kristus?“ De sade alla: „Låt honom korsfästas!“ Då sade landshöfdingen: „Hvad ondt har han då gjort?“ Då skriade de öfverljuddt och sade: „Låt honom korsfästas!“ När nu Pilatus såg, att han icke kunde uträtta något, utan att sorlet ökades, tog han vatten och tvådde sina händer i folkets åsyn och sade: „Oskyldig är jag i denne rätt-

färdige mans blod. I mån se eder om“. Och allt folket svarade och sade: „Hans blod komme öfver oss och öfver våra barn.“

Då gaf Pilatus åt dem Barabbas lös, men Jesus tog han och lät gissla honom. Och krigsmännen flätade en krona af törnen och satte henne på hans hufvud och hängde en purpurfärgad mantel på honom och sade: „Hell dig, judarnas konung,“ och gafvo honom kindpustar.

Pilatus gick åter ut och sade till dem: „Se, jag för honom ut till eder, att I mån förstå, att jag icke finner något brott hos honom.“ Då gick Jesus ut, bärande törnekronan och den purpurfärgade manteln; och han sade till dem: „Se, människan!“ När nu öfverstepresterna och rättstjenarena sågo honom, ropade de och sade: „Korsfäst, korsfäst!“ Pilatus sade till dem: „Tagen I och korsfästen honom, ty jag finner icke något brott hos honom.“ Judarna svarade honom: „Vi hafva en lag, och efter vår lag måste han dö, ty han har gjort sig själf till Guds Son.“

När nu Pilatus hörde detta talet, fruktade han ännu mer och gick åter in i palatset och sade till Jesus: „Hvarifrån är du?“ Men Jesus gaf honom intet svar. Då sade Pilatus till honom: „Talar du icke till mig? Vet du icke, att jag har makt att gifva dig lös, och att jag har makt att korsfästa dig?“ Jesus svarade: „Du har ingen makt öfver mig, om det ej vore dig gifvet ofvanefter. Därför har den större synd, som har antvardat mig åt dig.“ Därefter sökte Pilatus gifva honom lös, men judarna ropade och sade: „Gifver du denne lös, så är du icke kejsarens vän. Hvar och en, som gör sig till konung, han sätter sig upp mot kejsaren.“

Då Pitatus hörde detta tal, förde han ut Jesus och satte sig på domstolen, på en plats, som kallas *Litostroton*, på ebreiska *Gabbata*. Och han sade till judarna: „Se, eder konung!“ Men de ropade: „Bort, bort med honom, korsfäst honom!“ Pilatus sade till dem: „Skall jag korsfästa eder konung?“ Öfverstepresterna svarade: „Vi hafva ingen annan konung än kejsaren.“ Så antvardade han honom då åt dem till att korsfästas. Då togo de Jesus och förde honom bort. — (Joh. 18, 19; Luk. 23; Mat. 27).

51. Jesu korsfästelse.

Då de förde Jesus bort, togo de en man, *Simon från Cyrene*, som kom från landet, och lade korset på honom, att han skulle bära det efter Jesus. Men honom följde en stor hop folk och qvinnor, som jämrade sig och greto öfver honom. Och Jesus vände sig om till dem och sade: „I Jerusalems döttrar, gråten icke öfver mig, utan gråten öfver eder själfva och öfver edra barn; ty se, dagar skola komma, då de skola säga till bergen: fallen öfver oss, och till kullarna: skylen oss. Ty om de göra detta med det friska trädet, hvad skall då ske med det torra?“ Och äfven två andra, som voro ogärningsmän, utfördes med honom till att aflifvas.

När de kommo till ett ställe, som kallas *Golgata*, det betyder hufvudskalleplats, gäfvos de honom att dricka ättika, blandad med galla, och när han hade smakat därpå, ville han icke dricka.

Och där korsfäste de honom och ogärningsmännen, den ene på den högra sidan och den andre på den venstra. Och Jesus sade: (1) „*Fader, förlåt dem, ty de veta icke, hvad de göra.*“

Men Pilatus skref ock en öfverskrift och satte den på korset; och det var skrifvet: „Jesus från Nasaret, judarnas konung.“ Denna öfverskriften läste många af judarna, ty det ställe, där Jesus var korsfäst, låg nära staden, och det var skrifvet på ebreiska och grekiska och latin. Då sade judarnas öfversteprester till Pilatus: „Skrif icke: Judarnas konung, utan att denne har sagt: Jag är judarnas konung.“ Pilatus svarade: „Hvad jag har skrifvit, det har jag skrifvit.“

Då nu krigsmännen hade korsfäst Jesus, togo de hans kläder och gjorde 4 delar, en del åt hvarje krigsman, och lifklädnaden med. Men lifklädnaden var icke sömmad, utan väfd, upp ifrån och allt igenom. Därför sade de sinsemellan: „Låtom oss icke skära sönder denna, utan kasta lott om honom, hvem han skall tillhöra;“ på det att skriften skulle fullbordas, som säger: „De hafva skiftat mina kläder mellan sig och kastat lott om min klädnad.“ Och detta gjorde nu krigsknektarna.

De, som gingo förbi, hädade honom och riste sina hufvud och sade: „Du, som bryter ned templet och bygger upp det på 3 dagar, hjälp dig själf. Är du Guds Son,

så stig ned från korset.“ Sammaledes begabbade honom ock öfverstepresterna med de skriftlärda och de äldsta och sade: „Andra har han hulptit, sig själf kan han icke hjälpa. Är han Israels konung, så stige han nu ned från korset, och vi skola tro på honom. Han har förtröstat på Gud; han frälse honom nu, om han har lust till honom, ty han har sagt: Jag är Guds Son.“

En af de ogärningsmän, som voro upphängda, hädade honom och sade: „Är du Kristus, så hjälp dig själf och oss.“ Då svarade den andre, näpste honom och sade: „Fruktar du icke ens Gud, då du är under samma dom? Och oss sker rätt, ty vi lida det våra gärningar äro värda, men denne har intet ondt gjort.“ Och han sade till Jesus: „Herre, kom ihåg mig, då du kommer i ditt rike.“ Och Jesus sade till honom: (2) „*Sannerligen säger jag dig: I dag skall du vara med mig i paradiset.*“

Men vid Jesu kors stodo hans moder och hans moders syster, *Maria, Klopas' hustru*, och *Maria Magdalena*. När nu Jesus fick se sin moder och bredvid henne den lärjunge, som han älskade, sade han till sin moder: (3) „*Qvinna, se din son!*“ Sedan sade han till lärjungen: „*Se, din moder!*“ Och från den stunden tog lärjungen henne hem till sig.

Men från sjetten timmen vardt ett mörker öfver hela landet ända till nionde timmen. Och vid nionde timmen ropade Jesus med hög röst och sade: (4) „*Eli, Eli, lama sabaktani!*“ Det är: „*Min Gud, Min Gud, hvarför har du öfvergifvit mig?*“ Men några af dem, som stodo där och hörde det, sade: „Han åkallar Elia.“

Därefter, emedan Jesus visste, att allt redan var fullkomnad, sade han, på det att skriften skulle fullbordas: (5) „*Jag törstar.*“ Och där stod ett käril, fullt af ättika, och de fyllde en svamp med ättika och satte den på en isopstängel och förde den till hans mun. Då nu Jesus hade tagit ättikan, sade han: (6) „*Det är fullkomnad.*“

Och Jesus ropade med hög röst och sade: (7) „*Fader, i dina händer befaller jag min ande!*“ Och då han hade sagt detta, gaf han upp andan.

Och se, förlåten i templet remnade i två stycken, från ofvan och ända ned, och jorden skalf och hällebergen remnade och grafvarna öppnades, och många de afsomnade heligas kroppar stodo upp, och de gingo ut ur

sina grafvar, efter hans uppståndelse, och ingingo i den heliga staden och uppenbarades för många.

Men när höfvitsmannen och de, som med honom höllo vakt om Jesus, sågo jordbäfningen och de ting, som skedde, blefvo de högelingen förskräckta och sade: „För visso var denne Guds Son.“

Och allt folket, som hade sammankommit för att se härpå, då de sågo, hvad som hade skett, slogo de sig för bröstet och vände tillbaka; men alla hans vänner och de qvinnor, som hade följt med honom från Galileen, stodo långt ifrån och sågo detta. — (Luk. 23; Mat. 27; Joh. 19).

52. Jesu begrafning.

På det att nu kropparna icke skulle blifva qvar på korset öfver sabbaten, emedan det var tillredelsedag, och den sabbatsdagen var stor, bådo judarna Pilatus, att deras ben måtte sönderslås och kropparna borttagas. Då kommo krigsmännen och sönderslogo benen både på den förste och på den andre, som var korsfäst med honom. Men när de kommo till Jesus och sågo honom redan vara död, slogo de icke sönder hans ben, men en af krigsmännen stack upp hans sida med ett spjut, och strax gick där ut blod och vatten. Detta skedde, på det att skriften skulle fullbordas: „Intet ben skall sönderslås på honom.“ Och åter säger en annan skrift: „De skola se upp till den, som de hafva stungit.“

Men *Josef* från *Arimatea*, som var en Jesu lärjunge, fastän i hemlighet, af fruktan för judarna, bad därefter Pilatus att få taga Jesu kropp, och Pilatus tillstodde det. Alltså gick han och tog Jesu kropp. Äfven Nikodemus, som första gången hade kommit till Jesus om natten, kom och bar en blandning af myrra och aloe, vid pass 100 skålpund. Så togo de nu Jesu kropp och svepte honom i linnebindlar med de välluktande kryddorna, såsom judarna hafva för sed att tillreda till begrafning. Men i den trakt, där han var korsfäst, var en örtagård, och i örtagården en ny graf, i hvilken ännu ingen hade blifvit lagd. Där lade de då Jesus, för judarnas tillredelsedags skull, emedan grafven var nära.

De qvinnor, som hade kommit med honom från Galileen, följde efter och besågo grafven och huru hans

kropp lades. Och de gingo tillbaka och tillredde välluktande kryddor och smörjelser; men om sabbaten voro de stilla, efter budet i lagen.

Och följande dagen kommo öfverstepresterna och fariseerna tillsamman till Pilatus och sade: „Herre, vi hafva erinrat oss, att denne förförare sade, när han ännu lefde: Efter 3 dagar skall jag uppstå. Bjud fördenskull, att grafven bevakas intill den tredje dagen, att icke till äfventyrs lärjungarna komma och stjåla honom bort och säga till folket: han är uppstånden från de döda; och så blir den sista villan värre än den första.“ Då sade Pilatus till dem: „Där hafven I vakt; gån och bevaken bäst I kunnen.“ Och de gingo bort och bevakade grafven med vakten, sedan de hade förseglat stenen. — (Joh. 19; Luk. 23; Mat. 27).

6. Jesu uppståndelse och himmelsfärd.

53. Jesu uppståndelse. Jesus uppenbarar sig för Maria Magdalena.

(Invid Jerusalem.)

Vid sabbatens slut, i gryningen till första dagen i veckan, gingo Maria Magdalena och några andra qvinnor för att bese grafven. Och se, det vardt en stor jordbäfnings, ty en Herrens engel steg ned från himmelen och gick och bortvältrade stenen från dörren och satte sig på honom. Och hans utseende var såsom en ljungeld och hans klädnad hvit såsom snö. Och väktarna skälfde af fruktan för honom och vordo såsom döda.

Och några af vakten kommo till staden och kungjorde för öfverstepresterna allt det, som hade händt. Och de församlade sig med de äldsta, och de höllo råd och gáfvo en stor summa penningar åt krigsmännen och sade: „Sägen, att hans lärjungar kommo om natten och stulo honom bort, medan vi sofvo. Och om detta kommer för landshöfdingens öron, vilja vi ställa honom till freds och så laga, att I kunnen vara obekymrade.“ Och de togo penningarna och gjorde, såsom de hade blifvit lärda. Och detta tal har blifvit allmänt gängse bland judarna intill denna dag.

Då Maria Magdalena såg, att stenen var borttagen från grafven, lopp hon och kom till Simon Petrus och till den andre lärjungen, hvilken Jesus älskade. Men de qvinnor, som qvarstannade vid grafven, fingo där mottaga en englauppenbarelse. Engeln sade till dem: „Rädens icke I; ty jag vet, att I söken Jesus, den korsfäste.

Han är icke här, ty han är uppstånden, såsom han hade sagt. Kommen och sen rummet, där Herren har legat, och gå strax och sägen hans lärjungar, att han är uppstånden från de döda. Och se, han går före eder till Galileen, där skolen I få se honom. Se, jag har sagt eder det.“ Och de gingo hastigt ut från grafven med räddhåga och stor glädje och lupo att kungöra det för hans lärjungar.

Maria Magdalena sade till Petrus och Johannes: „De hafva tagit Herren bort ur grafven, och vi veta icke, hvar de hafva lagt honom.“ Då gingo Petrus och Johannes ut och kommo till grafven. Och de lupo båda på samma gång, men Johannes lopp förut, snabbare än Petrus, och kom först till grafven. Och när han lutade sig därin, fick han se sveplinet ligga där; dock gick han icke in. Då kom Simon Petrus efter honom och gick in i grafven och såg sveplinet ligga där. Och duken, som hade varit om hans hufvud, låg icke bredvid sveplinet, utan den låg på ett särskildt ställe, hopvecklad. Så gick då äfven Johannes in, och han såg och trodde. Ty ännu förstodo de icke skriften, att han måste uppstå från de döda. Då gingo lärjungarna hem igen.

Men Maria stod och gret utanför grafven. Under det hon nu gret, lutade hon sig in i grafven och fick se två englar i hvita kläder, sittande, den ena vid hufvudet, den andra vid fötterna, där Jesu kropp hade legat. Och dessa sade till henne: „Qvinna, hvarför gråter du?“ Hon sade till dem: „De hafva tagit bort min Herre, och jag vet icke, hvar de hafva lagt honom.“ Och när hon hade sagt detta, vände hon sig om och fick se Jesus stå där, och hon visste icke, att det var Jesus. Jesus sade till henne: „Qvinna, hvarför gråter du? Hvem söker du?“ Hon menade, att det var örtagårdsmästaren, och sade till honom: „Herre, om du har burit bort honom, så säg mig, hvar du har lagt honom, så att jag må taga honom.“ Jesus sade till henne: „Maria!“ Hon vände sig om och sade till honom: „Rabbuni!“ Jesus sade till henne: „Rör icke vid mig; ty jag har ännu icke uppfarit till min fader, men gå till mina bröder och säg dem: Jag far upp till min Fader och eder Fader och till min Gud och eder Gud.“ (*Den första uppenbarelsen.*) Maria Magdalena gick och förkunnade för lärjun-

garna, att hon hade sett Herren, och att han hade sagt henne detta. — (Mat. 28; Joh. 20).

54. Jesus uppenbarar sig för vandrarena till Emmaus.

(Invid Jerusalem.)

Två af lärjungarna gingo samma dag till en by vid namn *Emmaus*, som ligger 60 stadiers väg från Jerusalem. Och de talade med hvarandra om allt detta, som hade skett. Och det begaf sig, att under det de talades vid och rådgjorde med hvarandra, nalkades Jesus själf och gick med dem; men deras ögon voro förhållna, så att de icke igenkände honom. Han sade till dem: „Hvad är detta för tal, som I hafven eder emellan, där I gån och ären bedröfvade?“ Då svarade den ene, som hette *Kleopas*, och sade till honom: „Är du allena främling i Jerusalem, och vet icke, hvad som där har skett i dessa dagar?“ Och han sade till dem: „Hvad då?“ Och de sade till honom: „Det som har skett med Jesus från Nasaret, som var en profet, mäktig i gärning och ord inför Gud och allt folket, och huruledes våra öfversteprester och rådsherrar hafva utlemnat honom att dömas till döden och korsfäst honom. Men vi hoppades, att han var den, som skulle förlossa Israel; men med allt detta är det i dag tredje dagen, sedan detta skedde. Men äfven några qvinnor af de våra hafva gjort oss bestörta: då de bittida om morgonen hade kommit till grafven och icke funno hans kropp, kommo de och sade, att de ock hade sett en syn af englar, hvilka hade sagt, att han lefver. Och några af dem, som voro med oss, gingo bort till grafven och funno det vara så, som qvinnorna hade sagt, men honom sågo de icke.“ Då sade han till dem: „O, I oförståndiga och senhjärtade till att tro på allt, hvad profeterna hafva talat! Måste icke Kristus lida detta och ingå i sin härlighet?“ Och han begynte med Mose och alla profeterna och uttydde för dem det, som i alla skrifterna rörde honom. Och de nalkades byn, dit de gingo, och han låtsade, att han ville gå längre fram. Och de nödgade honom, sägande: „Blif qvar hos oss, ty det lider mot aftonen och dagen

nalkas sitt slut.“ Och han gick in för att blifva kvar hos dem. Och det begaf sig, att då han satt till bords med dem, tog han brödet, välsignade, bröt det och gaf dem. Och deras ögon öppnades, och de igenkände honom, och så försvann han ur deras åsyn. (*Den tredje uppenbarelsen.*) Och de sade sinsemellan: „Var icke vårt hjärta brinnande i oss, då han talade med oss på vägen och uttydde för oss skrifterna?“ Och i samma stund stodo de upp och gingo tillbaka till Jerusalem och funno de 11 församlade och dem, som voro med dem, och dessa sade: „Herren är för visso uppstånden och har blifvit sedd af Simon.“ (*Den andra uppenbarelsen.*) Och de andra förtäljde, hvad som hade skett på vägen, och huru han vardt igenkänd af dem, då han bröt brödet. — (Luk. 24).

55. Jesus uppenbarar sig tvenne gånger för lärjungarna. Tomas.

(I Jerusalem.)

På aftonen samma dag, den första i veckan, då dörarna, där lärjungarna församlades, voro stängda af rädsla för judarna, kom Jesus och stod midt ibland dem och sade till dem: „*Frid vare med eder!*“ Och när han hade sagt detta, visade han dem sina händer och sin sida. Då blefvo lärjungarna glada, att de sågo Herren. Då sade Jesus åter till dem: „*Frid vare med eder! Såsom Fadren har sändt mig, så sänder ock jag eder.*“ Och när han hade sagt detta, blåste han på dem och sade till dem: „*Tagen den Helige Ande. Hvilka I förlåten synderna, dem äro de förlåtna, och hvilka I behållen dem, dem äro de behållna.*“ (*Den fjärde uppenbarelsen.*) Men Tomas, en af de tolf, var icke med dem, när Jesus kom. Då sade de andra lärjungarna till honom: „Vi hafva sett Herren.“ Men han sade till dem: „Utan att jag ser märket efter spikarna i hans händer och sticker mitt finger i märket efter spikarna och sticker min hand i hans sida, tror jag det alls icke.“

Och 8 dagar därefter voro hans lärjungar åter inne och Tomas med dem. Då kom Jesus, när dörarna voro stängda, och stod midt ibland dem och sade: „*Frid vare med eder!*“ Därefter sade han till Tomas: „*Räck hit ditt*

finger och se mina händer, och räck hit din hand och stick henne i min sida och blif icke otrogen, utan trogen.“ Tomas svarade och sade till honom: „*Min Herre och min Gud!*“ Jesus sade till honom: „*Emedan du har sett mig, tror du! saliga äro de, som icke se och dock tro.*“ (*Den femte uppenbarelsen*). — (Joh. 20).

56. Jesus uppenbarar sig för 7 lärjungar. Petrus.

(I Galileen).

Därefter uppenbarade sig Jesus åter för lärjungarna vid *Tiberias' haf*. Och han uppenbarade sig sålunda: Simon Petrus och Tomas och Natanael, som var ifrån Kana i Galileen, och Sebedei söner och 2 andra af hans lärjungar voro tillsammans. Simon Petrus sade till dem: „Jag går bort för att fiska.“ De sade till honom: „Vi gå ock med dig.“ Då gingo de ut och stego strax i båten, och i den natten fångade de intet. Men då det redan var morgon, stod Jesus vid stranden; dock visste icke lärjungarna, att det var Jesus. Då sade Jesus till dem: „Barn, icke hafven I väl något att äta?“ De svarade honom: „Nej.“ Han sade till dem: „Kasten ut nätet på högra sidan om båten, så skolen I finna.“ Då kastade de ut och förnådade nu icke draga upp det för fiskarnas myckenhets skull. Då sade den lärjungen, som Jesus älskade, till Petrus: „Det är Herren.“ När nu Simon Petrus hörde, att det var Herren, band han om sig sin öfverklädnad, ty han var naken, och kastade sig i sjön. Men de andra lärjungarna kommo med båten, ty de voro icke längre från land än vid pass 200 aln, och drogo nätet med fiskarna uti. När de nu hade stigit i land, sågo de glöd ligga där och fisk däruppå och bröd. Jesus sade till dem: „Bären hit af de fiskar, som I nu fångaden.“ Då gick Simon Petrus i båten och drog nätet upp på land, fullt af stora fiskar, 153; och ehuru de voro så många, gick nätet icke sönder. Jesus sade till dem: „Kommen hit och äten.“ Men ingen af lärjungarna dristade fråga honom: „Hvem är du?“ emedan de visste, att det var Herren. Då gick Jesus och tog brödet och gaf dem och likaledes fisken. (*Den sjette uppenbarelsen*).

När de nu hade ätit, sade Jesus till Simon Petrus: „Simon, Jonas son, älskar du mig mer än dessa?“ Han sade till honom: „Ja, Herre, du vet, att jag har dig kär.“ Han sade till honom: „Föd mina lamm.“ Åter sade han till honom för andra gången: „Simon, Jonas son, älskar du mig?“ Han sade till honom: „Ja, Herre, du vet, att jag har dig kär.“ Han sade till honom: „Vårda mina får.“ Han sade till honom för tredje gången: „Simon, Jonas son, har du mig kär?“ Petrus blef bedröfvad däröfver, att han för tredje gången sade till honom: har du mig kär? Och han sade till honom: „Herre, du vet allting, du vet, att jag har dig kär.“ Jesus sade till honom: „Föd mina får. Sannerligen, sannerligen säger jag dig: När du var yngre, omgjordade du dig själf och gick, hvart du ville, men då du varder gammal, skall du uträcka dina händer, och en annan skall omgjorda dig och föra dig dit du icke vill.“ Men detta sade han för att gifva tillkänna, med hurudan död han skulle förhårliga Gud. — (Joh. 21).

57. Dopets instiftelse.

(I Galileen.)

De 11 lärjungarna gingo till Galileen till det berg, där Jesus hade stämt möte med dem. Och när de fingo se honom, tillbådo de honom; men somliga tviflade. Och Jesus gick fram och talade till dem och sade: „Mig är gifven all makt i himmelen och på jorden. Gån förden-skull ut och gören alla folk till lärjungar, döpande dem till Faderns och Sonens och den Helige Andes namn, lärande dem att hålla allt det jag har befallt eder. Och se, jag är när eder alla dagar intill världens ände.“ (Den sjunde uppenbarelsen). — (Mat. 28).

58. Jesu himmelsfärd.

(Invid Jerusalem.)

Efter sitt lidande hade Jesus i 40 dagar genom många bevis framställt sig lefvande för sina apostlar och med dem talat om Guds rike. Och då han kom tillsam-

man med dem, bjöd han dem att icke aflägsna sig från Jerusalem, utan förbida Faderns löfte, „hvilket I,“ sade han, „hafven hört af mig. Ty Johannes döpte i vatten, men I skolen varda döpta med den Helige Ande icke många dagar härefter.“ Då de nu voro församlade, frågade de honom, sägande: „Herre, skall du i denna tid återupprätta riket åt Israel?“ Då sade han till dem: „Det tillkommer icke eder att veta tider eller stunder, dem Fadern har fastställt genom sin egen makt, men I skolen undfå kraft, när den Helige Ande kommer öfver eder, och I skolen vara mina vittnen både i Jerusalem och i hela Judeen och Samarien och intill jordens ände.“ Och när han hade sagt detta, vardt han i deras åsyn upptagen, och en sky tog honom bort ifrån deras ögon. Och när de sågo upp mot himmelen, i det han for bort, se, då stodo 2 män hos dem i hvita kläder, hvilka ock sade: „*I galileiska män, hvarför stå I och sen mot himmelen? Denne Jesus, som har blifvit upptagen ifrån eder till himmelen, han skall så komma, som I hafven sett honom uppfara till himmelen.*“

Sedan gingo de tillbaka till Jerusalem ifrån Oljeberget. — (Apg. 1).

7. Kyrkans stiftelse.

59. En ny apostel i Judas' ställe.

Jesu apostlar förblefvo sedan i Jerusalem. Alla dessa, tillika med några qvinnor och Maria, Jesu moder och hans bröder, framhårdade endrägtigt i bönen.

I dessa dagarna stod Petrus upp ibland lärjungarna — hopen af de församlade var omkring 120 — och sade: „I män och bröder! Den skrift måste fullbordas, hvilken den Helige Ande genom Davids mun hade förutsagt om Judas, som blef en vägledare för dem som grepo Jesus. Ty han var räknad bland oss och hade fått sin lott i detta embete. Denne förvärfvade sig nu en åker för orättfärdighetens lön, och han föll framstupa ned och remnade midt i tu och alla hans inelfvor föllo ut. Och det blef kunnigt för alla dem som bo i Jerusalem, så att den åkern blef på deras tungomål kallad *Akeldama*, det är blodsåker. Ty det är skrifvet i psalmernas bok: 'Hans gård varde öde, och ingen vare som där bor' och 'Hans embete tage en annan.' Så måste nu en bland de män, som hafva följt med oss under hela den tid Herren Jesus ingick och utgick ibland oss från Johannes' döpelse till den dagen, då han blef upptagen från oss, med oss blifva ett vittne om hans uppståndelse.“ Och de föreslogo tvenne: *Josef*, som kallades *Barsabas*, med tillnamnet *Justus*, och *Mattias*. Och de bådo och sade: „Herre, du som känner allas hjärtan, utvisa vilkendera af dessa två du har utvalt till att få sin lott i denna tjänst och i det apostlaembete, från hvilket Judas afvek för att gå bort till sitt rum.“ Och de kastade lott mellan dem, och lotten föll på *Mattias*, och äfven han vardt jämte de elfva räknad såsom apostel. — (Apg. 1).

60. Andens utgjutande.

När pingstdagen var inne, voro de alla endrägtigt tillsamman. Då blef plötsligt ett dån från himmelen, såsom af ett framfarande häftigt väder, och uppfyllde hela huset, där de sutto. Och dem syntes tungor såsom af eld, hvilka fördelade sig och satte sig på hvar och en af dem. *Och de blefvo alla uppfyllda med den Helige Ande* och begynte tala på andra tungomål, eftersom anden gaf dem att tala. Och i Jerusalem voro Judar boende, gudfruktiga män, af allehanda folk som äro under himmelen. Och när detta ljud skedde, kom folket i mängd tillsamman, och de vordo bestörta, emedan hvar och en hörde, att de talade hans eget språk. Och alla häpnade och förundrade sig, sägande till hvarandra: „Se äro icke alla dessa, som tala, galileer? Huru kunna vi då höra hvar och en sitt modersmål? Huru kunna vi höra dem på vårt tungomål tala om Guds dråpliga verk?“ Och de häpnade alla och vordo villrådiga, sägande den ene till den andre: „Hvad månde detta vara?“ Och andra gjorde gäck af dem och sade: „De äro druckna af sött vin.“

Då steg Petrus fram, jämte de 11, och hof upp sin röst och talade till dem: „I judiska män och I alla som bon i Jerusalem! Detta vare eder veterligt och lyssnen till mina ord. Ty dessa äro icke druckna, såsom I menen; det är ju tredje timmen på dagen. Utan detta är det, som är sagdt genom profeten Joel: 'Och det skall ske i de yttersta dagarna, säger Gud: Jag skall utgjuta af min Ande öfver allt kött, och edra söner och edra döttrar skola profetera, och edra ynglingar skola se syner, och edra äldsta skola drömma drömmar och öfver mina tjenare och öfver mina tjänarinnor skall jag i de dagarna utgjuta af min Ande, och de skola profetera. Och jag skall gifva under ofvan i himmelen och tecken nere på jorden, blod och eld och rök-moln, solen skall vändas i mörker och månen i blod, förrän Herrens stora och uppenbara dag kommer; och det skall ske, att hvar och en, som åkallar Herrens namn, han skall varda frälst. I män af Israel, hören dessa ord: Jesus från Nasaret, en man, som för eder af Gud blifvit vitsordad genom krafter och under och tecken, hvilka Gud har gjort genom honom bland eder, såsom I

ock själfva veten, honom, som efter Guds fastställda råd och förutseende var utlemnad, hafven I tagit och genom orättfärdigas händer fastnaglat och dödat. Honom har Gud uppväckt, sedan han lossat dödens vånda, emedan det icke var möjligt, att han skulle behållas af döden. Ty David säger om honom: 'Jag hade Herren för mina ögon alltid, ty han är på min högra sida, på det att jag icke må vackla. Fördenskull glädde sig mitt hjärta, och min tunga fröjdade sig, och äfven mitt kött skall hvila på förhoppning. Ty du skall icke lemna min själ i dödsriket och icke låta din helige se förgängelse. Du kungjorde mig lifvets vägar; du skall uppfylla mig med fröjd inför ditt ansigte.' I män och bröder, man kan öppet säga till eder om patriarken David, att han är både död och begrafven, och hans graf finnes ibland oss intill denna dag. Emedan han nu var en profet och visste, att Gud hade lofvat honom med ed, att en af hans länds frukt skulle sitta på hans tron, såg han förut och talade om Kristi uppståndelse, att han icke skulle lemnas i dödsriket, och att hans kött icke skulle se förrgängelse. Denne Jesus har Gud uppväckt, hvarom vi alla äro vittnen. Sedan han nu genom Guds högra hand har blifvit upphöjd och af Fadern fått löftet om den Helige Ande, har han utgjutit detta, som I nu sen och hören; ty icke har David farit upp i himmelen, men han säger: 'Herren sade till min Herre: Sätt dig på min högra sida, till dess jag har lagt dina fiender dig till en fotapall.' *Därför må hela Israels hus för visso veta, att denne Jesus, som I hafven korsfäst, honom har Gud gjort till Herre och till Kristus.*"

Då de hade hört detta, fingo de ett styng i hjärtat och sade till Petrus och de andra apostlarna: I män och bröder, hvad skola vi göra? „Och Petrus sade till dem: „*Gören bättring, och hvar och en af eder låte döpa sig i Jesu Kristi namn till syndernas förlåtelse, och I skolen undfå den Helige Andes gåfva. Ty åt eder är löftet gifvet och åt edra barn och åt alla som fjärran äro, så många som Herren vår Gud skall kalla härtill.*“ Och med många andra ord besvor han och förmanade dem sägande: „*Låten frälsa eder från detta vrånga slägte.*“ De, som då gärna mottogo hans ord, låto döpa sig; och på den dagen förökades församlingen med omkring 3,000 själar. — (Apg. 2).

Nya testamentets skrifter äro:

Historiska böcker: Mattei evangelium, Marci evangelium, Lukas' evangelium, Johannes' evangelium, Apostlagärningarna.

Läroböcker: Pauli 13 bref, nämligen 1 till romarerna, 2 till korintierna, 1 till galaterna, 1 till efesierna, 1 till filipperna, 1 till kolosserna, 2 till tessalonikerna, 2 till Timoteus, 1 till Titus och 1 till Filemon; *Brefvet till ebreerna*; Petri 2 bref; Johannes' 3 bref; Jakobs bref; Judas bref.

Profetisk bok: Johannes' Uppenbarelse.

Hos alla bokhandlare kunna följande arbeten erhållas:

V. T. Rosenqvist

UTLÄGGNING AF JOHANNES EVANGELIUM
för hem och skola.

Pris häftad 7 mk, inbunden i klotband 8 mk 50 pi.

V. T. Rosenqvist

OM OCH UR BIBELN.

Föredrag och uppsatser. Första samlingen. Pris 2 mk 75 p.

Innehåll: Är bibeln Guds ord? — Tre konungar i Israel. — Jesu ord och gärningar. — Världens frid och Jesu frid. — Jesus i Getsemane. — Den uppståndnes första uppenbarelse. — Andens gåfvor.

V. T. Rosenqvist

OM OCH UR BIBELN.

Föredrag och uppsatser. Andra samlingen. Pris 3 mark.

Innehåll: Menniskoslägtets äldsta historia enligt den heliga skrift: Skapelsen. — Ytterligare om människans skapelse och de förhållanden, uti hvilka hon ursprungligen befann sig. — De första människornas fall i synd. — Kains brodermord. Kainiterna. — Från Set till Noa. — Syndens tillväxt. Tiden före straffets inbrytande. — Den stora floden. — Guds förbund med Noa och allt lefvande på jorden. — Noa förbannar och välsignar. — Menniskorna förökas och spridas öfver jorden.

Korta betraktelser: Guds kärlek. — Den gudomliga nåden. — Den barmhertige samariten. — Den sanna storheten. — Otro och förhärdelse.

Fredr. Elfving

DE VIGTIGASTE KULTURVÄXTERNA.

Med 77 afbildningar i texten. Pris 5 mark.

BILDATLAS ÖFVER VÄXTRIKET

sammanställd enligt det naturliga systemet af *Professor Moritz Willkomm* och försedd med upplysande text af *Doktor R. Hult*. Arbetet innehåller öfver 600 kolorerade afbildningar och 68 stora sidor text samt alfabetiskt register. Pris i vackert klotband 15 mark.
